

„ŽIVÉ SLOVO“
HOMILETICKÁ KNIHOVNA

SVAZEK VI.

ANT. MELKA:

SANCTISSIMUM.

EUCCHARISTICKÉ PROMLUVY.

1926

VYCHÁZÍ NEJMÉNĚ ČTYŘIKRÁT DO ROKA.
NÁKLADEM ČESKOSLOVANSKÉ AKCIOVÉ TISKÁRNY
V PRAZE. TISKEM FILIÁLKY V ČES. BUDĚJOVICÍCH.

„ŽIVÉ SLOVO.“

HOMILETICKÁ KNIHOVNA.

Vychází nejméně čtyřikrát do roka.

- I. svazek: Dr. Jan Konečný: **Duchovní zájmy dneška.** Šestero konferenčních řečí. Kč 7.—.
- II. svazek: Antonín Melka: **Den tento bude vám dnem památným.** Šest promluv na památné dny národní. Kč 4.—.
- III. svazek: P. Jiří Freund, C. Ss. R.: **Úcta Mariánská.** Podle II. vyd. přeložil Václav Kneťl. Stran 130. Kč 14.—.
- IV. svazek: Václav Kneťl: **Děti rodičům.** Kázání o povinnostech dětí k rodičům. Stran 120. Kč 12.—.
- V. svazek: Arnošt Oliva: **Srdce Ježíšovo zdrojem útěchy.** Podle Herz-Jezu-Predigten J. H. Schütze zpracoval Arnošt Oliva. Stran 68. Cena Kč 9. .

V y d á v á

Nakladatelství Československé akc.
tiskárny v Praze II., Panská ul. č. 1.

ANTONÍN MELKA:

SANCTISSIMUM.

EUCHARISTICKÉ PROMLUVY.

Č. Budějovice 1926.

Nákladem Československé akc. tiskárny v Praze.
Tiskem filiálky téže v Č. Budějovicích.

Nihil obstat.

Dr. Joannes Roubal,
censor ex offio.

Nr. 3829.

l m p r i m a t u r .

Episc. Ordinariatus Bohemo-Budvicii
die 20. Aprilis 1926.

† Simon,
Episcopus.

Úvod.

»Národy vzkvétají anebo upadají, podle toho, jak ctí Nejsvětější Svátost.« (Blah. Petr Julián Eymard.) Pro oživení víry a úcty a zbožnosti eucharistické, pro prohloubení jejich nemůžeme nikdy učiniti dosti. Zde jest na místě Tomášovo:

Quantum potes tantum aude,
quia major omni laude,
nec laudare sufficis.

Velké eucharistické hnutí, které jde katolickým světem a zaněcuje ohně i u nás, a chystá eucharistické dny, krajinné a diecesní sjezdy a připravuje — dá-li Bůh — i velký eucharistický sjezd národní k jubileu svatováclavskému — všechny tyto zřetle ukládají nám svatou povinnost, k níž chtějí býti pomůckou tyto promluvy. Jsou ve smyslu předpisů církve svaté (Benedikt XV.: *Litterae encycl. de Praedicatione Verbi Divini*; S. Congr. Consist.: *Normae pro s. Praedic.*; *Acta et Constit. Synod. dioec. Budv. IV.: De praed. verbi Div.*) zpracovány podle katechismu.

Pán a Král Svátostný kéž jim požehná!

Č. Budějovice, v květnu 1926.

Spisovatel.

I. Svátost oltářní.

»Pán můj a Bůh můj.«
(Jan 20, 28.)

Žalmista Páně pozoruje ptáčata, s jakou pečlivostí vyhledávají si místo pro to nejdražší, co mají — pro své mladé:

Ano, vrabec našel si přibýtek
a hrdlička své hnízdo,
do něhož ukládá své mladé.
(Ž. 83.)

Kam, kam uloží Bůh největší svůj poklad pro lidi, důkaz největší své lásky k nim, svátost své lásky, svátost všech svátostí, svátost nejsvětější? Na oltář — to je sv. hnízdečko: tvé, oltáře, Pane zástupů, můj králi a můj Bože, to jest to vyvolené místo — proto jest to svátost oltářní.

Jmenuje se především oltářní proto,

1. že se na oltáři koná,
2. a že se na něm ve svatostánku ukládá.

I. Je to svátost oltářní, protože se na oltáři koná.

Všecky ostatní svátosti stojí více méně v uctivé vzdálenosti od oltáře. Křest u křtitelnice; pokání u zpovědnice; poslední pomazání u lože nemocných někde až v soukromém domě; a smějí-li se ostatní svátosti blížiti k oltáři, nesmějí dál, než obyčejně na jeho stupně. Jen tato svátost snáší se směle až na oltář sám.

A pak musí být oltář pro ni dokonce posvěcen! Viděli jste už kdy svěcení oltáře? Co tu modliteb, co tu žehnání, co tu sv. olejů, kterými jest pomazán, co tu vonného kadidla, jímž se okurčuje! To proto, že to má býti — oltář — alta ara — vznešený přibýtek velebnosti Boží, která se tu sklání, aby se tu stýkala s lidmi! Ó vpravdě, jak svaté jest toto místo! Se svatou bázni smí se ho jen dotýkat kněz a v uctivostě líbá jeho pokrývku zbožný lid. Slyšíme všickni, jak z něho zaznívá nám jak tenkrát Možíšovi z hořícího keře velebné slovo Boží: »Nepřibližuj se sem; zůvej obuv s noh svých, nebo místo, na němž stojíš, jest půda svatá.« (2 Mojž. 3, 5.)

Ale to není ještě všechna posvátnost našeho oltáře; jest posvěcen dále ostatky svatých mučedníků, které jsou v něm zazděny. Podle předpisů církve svaté musí býti v oltářním kameni vytesán malý hrůbek a do něho vloženy jsou ostatky některého sv. mučedníka. Tak je nyní náš oltář tak posvátný jako onen oltář Beránkův, jež viděl sv. Jan ve svém Zjevení v nebi: »— oltář a pod oltářem uzřel jsem duše těch, kteří zabiti byli pro slovo Boží a pro svědectví, které měli (t. j. pro svou víru). I zvolali hlasem velikým řkouce: Až dokavad, Pane svatý a opravdový, ne-soudíš a nemstíš krve naší nad dobyvateli země?« (Zjev. 6, 9.)

Aj, neslyšíte, co volá též náš oltář a ty svaté ostatky na něm? Viz — tak jakoby volaly — viz, tak svaté jest to, co se na oltáři děje: že žádné zlato, žádné drahokamy, žádný šperk — zkrátka nic z celého světa není hodno býti za podklad — a za podnoží, jen my, jen my, »zabití pro slovo Boží a pro svědectví, které jsme měli,« jen my svatí mučedníci, jen ta naše láska, nad niž není větší, neboť »většího milování nemá nikdo nad to, by kdo dal život za přátele své« (Jan 15, 13) — — a my jej dali za Něho — za našeho Boha... Ale jen proto, že zase on nás k tomu sílil: z něho, z jeho svátosti vyprýštilo mučednictví naše: (de quo [sacrificio] martyrium omne sumpsit principium) — a každé vůbec.

Ó viz a suď: jestliže jsme svatí my pod oltářem, jakž svaté jest teprve to, co se koná na oltáři; a jsou-li svaté zbytky našich těl, zbitých pro slávu Boží, jak přesvaté jest teprv tělo Boží v této Svátosti! My jsme jenom podnoží svátých jeho nohou! A musí-li už býti svaté podnoží, jak svatosvatý jest ten, kdo na něm trůní: ten Pán, svatý a opravdový, soudce a mstitel veškeré nevině prolité krve mučednické, Ježíš sám, král mučedníků a tajuplný zdroj, z něhož všechno mučednictví vzalo svůj počátek! — Ve sv. bázni a úctě klesáme před Tebou, ó Svátosti Oltářní:

Svátosti té neskonale
člňme vroucí poklonu

— — — — —
smyslů síle nedozralé
sejmi víra oponu.

(Zvěstuj Těla.)

Ó pojďme a klanějme se této Svátosti.

Je zde Bůh! A velký Bůh! I svatí mučedníci, zbití pro jeho slovo a svědectví, jsou sotva hodni býti jeho podnoží! Což jsme my proti němu? My ubozí a hříšní! Ó vyznejme svou ubohost a nepatrnost! Což je to tak těžké, příteli, abys, když stojíš pod vysokou horou — tam nějakou tou Sněžkou — řekl: ó jak jsem malý proti ní? Řekni to i zde svému přesvatému a vznešenému Bohu. Jsí to povinen uznati, že's dšlo jeho rukou a z »ovec, které on pase« — a že tedy na něm zcela a zcela závisíš; je to nejpodstatnější povinnost tvora, uznávati nad sebou svrchovanost a nadvládu Boží neobmezenou. Jsme k tomu dokonce stvoření: Bůh nás stvořil, abychom ho poznávali, jemu se klaněli — praví se hned na předním místě... Ano: Tys Pán můj a Bůh můj — Tobě jsem živ.

Tobě umírám.

Tvůj jsem v životě i v smrti.

V červenci 1925 prohlásila církev sv. za blahoslaveného francouzského kněze Petra Juliána Eymarda.*) Naplněn neskonanou úctou a láskou k Nejsvětější Svátosti a maje od bl. Panny Marie zvlášť uloženo, aby se staral o větší její úctu, založil zvláštní kongregaci jediné k ustavičnému klanění se Králi Svátostnému. V kláštorech jeho jest vystavena Nejsvětější Svátost na ozdobném trůně den co den, noc co noc, po celý Boží rok — a jeho řeholníci každý po 8 hodinách jak ve dne, tak v noci střídavě přicházejí a klanějí se jí každý celou hodinu, chválí, děkují, odprošují ji a prosí za sebe i za celý svět... To konají i služebnice Nejsv. Svátosti, druhá to kongregace ženská, kterou on založil. Ani to mu ještě nestačilo: shromáždil statisíce kněží ve zvláštním spolku, v němž se zavazují, že se bude každý aspoň hodinu týdně klaněti Nejsv. Svátosti. Shromáždil i lidi světské, muže, ženy, aby se aspoň jednu hodinu měsíčně klaněli. — Církev ho za to a za jeho svatý život, který čerpal z víry v Nejsv. Svátost, prohlásila za blahoslaveného.

Nuž — venite — adoremus: Pojďme a klanějme se i my. Rceme: Pán můj...

II. Svátost oltářní.

»Vrabeц našel si přilytek
a hrdlička své hnízdo — —
tvé oltáře, Pane zástupů.
můj králi a můj Bože.«
(Ž. 83.)

Je pravda — někdy se nalezne perla dokonce i v blátě. Ale ovšem tu žasneme! Jakže — perla v blátě?! Pro tu by mělo býti zlato a stříbro. aby se do nich zasadila anebo vzácná schránka, v které by se uložila. — A svátost všech svátostí — kam tu dáme? Kam tu uložíme? Do svatostánku na oltáři. Proto se jmenuje též oltářní,

1. že se tu ukládá,
2. a to ve svatostánku.

I. Ukládá se. Co ukládáme? Bezcenný brak? Ach ne — to snad jen blázni. My ukládáme jen vzácnosti a poklady. Ó svátosti oltářní, poklade věřících, uložený na oltáři!

Co ukládáme? Zbytečnosti, věci nepotřebné? Ach ne! O těch říkáme: I vyhodíme to, vždyť už to není k potřebě! Ale ukládáme a pečlivě chováme, co potřebujeme k životu. Aj a zde je svátost života — a sám chléb života věčného. Ó matko, církvi svatá, chovej jen pečlivě ten chléb. bez něho dítky tvé zahynou! Ale což že se ukládá poklad, což že se ukládá chléb — avšak zde se ukládá Bůh — živý Bůh!

*) Čti: Emar.

Ó jaké tajemství poníženosti! Jako se dal ukládat v Betlémě — a jako tenkrát místo, aby vzal na sebe podobu dospělého a soběstačného muže, dítětem se stal a nemluvnětem, aby byl zcela závislým na vůli těch, kterým se svěřil a oni ho směli ukládati — tak zde. Až docela ukládat se dává; stavět, nosit, kam se lidem zlíbí. A tam v těch jeslích aspoň pláčem mohl dát na jevo snad svou vůli či nevoli, zde nic... jen v tichu a pokoře nesmírné dává se ukládat... Ó Jezu tichý a pokorný srdcem... velebíme Tě za Tvou poníženost. Ó Jezu tichý a pokorný srdcem, smiluj se nad námi, odprošujeme Tě za svou pýchu... My se nechceme podrobovat: už i dítě nám řekne, že nás nepotřebuje poslouchat; už i podřízený řekne, že nepotřebuje nám sloužit... žena muži, občan vrochnosti, věřící církvi... my všichni vypovídáme svou závislost. Ó Jezu, ukládaný jako neživá věc na oltáři, nauč nás své poníženosti!

A s jakou se tu ukládá štědrostí a láskou! Pro všechny nás! Milé dítě, zde je uložena hostie pro tvé první sv. přijímání! — Mladý příteli — milá sestro, zde je uložena hostie pro onu svatou a osudnou chvíli, kdy si zde podáte ruce a řeknete si: na věky svoji! — Zde je, drazí, uložena hostie pro onu nejtěžší chvíli vaši, kdy budete mŕti učinit krok onen rozhodný do tmy záhrobní... Pro všechny těžké a významné chvíle života — pro život celý je zde uložena zásoba pro každého a pro všechny a nikdy se nevyčerpá: »Ó duše má, máš mnoho zboží složeno na mnoho let; odpočívej, jez, pij, vesel se« (Luk. 12, 20) — a dobrořeč Bohu za nesmírný dar, uložený nejen na oltář, nýbrž —

II. ještě i ve s v a t o s t á n k u: to je nový důvod — ale ne jeden — nýbrž mnohonásobný důvod k úžasu, obdivu, úctě a lásce k této Svátosti. Tedy ve svatostánku: to jest v tom přibytku, který uprostřed oltáře stojí. Církev sv. sice se snaží zříditi jej po královsku. Nařizuje, že má býti z drahého kovu, vyzlacen, a je-li ze dřeva, rovněž buď pozlacen nebo drahocennou látkou vyložen uvnitř i zevně, že má býti ozdobený a vyřezávaný. Dále, že má státi na oltáři a uprostřed vynikat z něho a před ním, že má hořeti stále věčná lampa. Ale což je to všecko!? Uvaž:

Jak n e p a t r n ý p ř í b y t e č e k! Celý chrám ponechává nám, svým tvorům — pro sebe, pro svou Svátost vyměňuje si koutek na oltáři: »Až stánek Boží s lidmi.« (Zjev. 21, 3.) Jak skromný Pán!

Jak u z a v ř e n ý — n a k l í č! Vězeň! Láska k nám je jeho žalářník — ta ho tam zavírá, ta ho tam drží!

Jak s t á l ý p ř í b y t e k: ne přenosný stan kočujících lidí, ale pevný svatostan, který se ani veškerou dvoutisíciletou nevděčností lidskou nezakolísal.

Ó století a věky, dobrořečte Bohu svátostnému a nezapomínejte všech dobrodiní jeho! —

A na o l t á ř i — na stole obětním, kde se stále obětuje za nás, kde se maří neviditelně, kde obnovuje oběť kříže, abys viděl, že ta svatá zásobárna, ta svatá spižárna v tabernakulu, ta úroda chleba svatého, kterým nás živí, pochází z jeho oběti. My žijeme a tyjeme z jeho smrti a oběti; on se maří, abychom my »hojně měli a hojněji měli« (Jan 10, 10). Ó lásko Boha svátostného — čím se odplatíme?

Čím? Upravíme-li mu lepší svatostánek, který je mu toužebnější, nežli svatostánek na oltáři — a to ve svém srdci. Ale to má být svato-
stan, t. j. stánek s v a t ý — č i s t ý. Představme si: někdo by dal do sva-
tostánku oltářního vedle velebné svátosti nějakou modlu: sošku pohan-
ského bůžka pijanství — Bakcha, nebo sošku bohyně nepočestnosti — Ve-
nuši. — Ó hrůzou by vzkřiklo každé věřící srdce! A což je jiného naše
nestřídmost, nepočestnost, hněv, lakomství, hrabivost, zkrátka každá ná-
klonnost zlá našeho srdce: není to též modla, které vše obětuje a
kterou trpíme v svatostánku srdce, určeném jen pro Svátost Nejsvětější?

Ó pryč s takovými modlami! Přemáhejme, zapírejme se. Také před
naším vnitřním svatostánkem má být stůl obětní, t. j. stůl sebezáporu,
na němž obětuje své žádosti a choutky, svou vůli i zvůli, své náklon-
nosti. A zažehajme i před svatostánkem v srdci svém věčné světlo —
stálé a vděčné paměti, že je v nás Bůh se svými dary neskonalými, za
něž mu budiž čest a sláva na věky!

Pochválena a zvelebena budiž Nejsv. Svátost Oltářní!

Svátost nejsvětější.

„Ó kofte se u podnože jeho nohou,
neboť jest velesvatý.“ (Ž. 98, 5.)

„Svátost oltářní jmenuje se Nejsvětější Svátost, protože netoliko jako
všecky ostatní svátosti člověka posvěcuje, nýbrž samého Ježíše Krista,
původce veškeré svátosti, obsahuje.“ (Katech. st. 576.)

1. Svátosti nás posvěcují,
2. nejvíce svátost oltářní.

I. Svátosti nás posvěcují. Vždyť jsou k tomu ustanoveny, jsou nevi-
ditelná znamení, ustanovená od Ježíše Krista k našemu p o s v ě c e n í.

I divíme se především, můj Bože, Tvé veliké a horlivé péči, jakou
vynakládáš, abychom byli svatí! Nejen poroučíš: „Svatí buďte jako já
svatý jsem“ — ale Ty též jako dobrý hospodář, který dělníku dává zá-
roveň nástroje, když ho do práce posílá, skýtáš nám hned i nástroje k po-
svěcení. A ne jediný snad jen; nýbrž hned celých sedm takových: křest,
břimování, svátost oltářní, pokání, pomazání nemocných, svěcení kněž-
stva a stav manželský. A jaké to nástroje tajuplné a zázračné! Jsou po-
dle sv. Tomáše svátosti skutečně působivými příčinami milosti — (instru-
mentales causae gratiae III, q. 62, a. 4). A jak podivuhodně a důmyslně
zřízené! Vzít viditelné, hmotné věci: vodu, olej, chléb, víno, těla oddá-
vajících se sobě snoubenců a spojit s nimi milost neviditelnou, tedy cosi
zcela duchovního — není-li už to nesmírná moudrost a moc?! „Odkud
ta divná moc vody,“ diví se sv. Augustin, dotkne se těla a obmyje duši!?
(Super Joan. tract. 80.)

A tak vhodně ustanovil tato viditelná znamení nám, lidem na smysly
odkázaným! Kdyby svátosti byly něco neviditelného, byli bychom často
v pochybách, dostalo-li se nám v nich milosti čili nic. Ale takto, jakmile

vidím svátostný úkon (vyltí vody, pomazání olejem atd.), mohu býti jist, že jsem dostal milost, jen když jsem jí žádnou překážku nekladl, neboť svátostné ony úkony působí samy sebou, jakmile se staly (ex opere operato). Hle, jak se tu dobrý Bůh přizpůsobil mně, člověku, smyslnému tvorů! »Kdybys byl pouhým duchem, byl by ti dal svátosti duchovní a nehmotné,« dí sv. Jan Zlat. (hom. 60 ad popul. Antioch.), »ale že máš duši spojenou s tělem, podává ti duchovní dary v obaku hmotném.« — Jak dobrý Bůh Izraelovi! »Tys onen Bůh, jenž davy tvoří!« (Ž. 76, 15.)

Chvalte Hospodina, nebo jest dobrý,
neboť (jest) na věky milosrdenství jeho.
(Ž. 105.)

II. Všecky svátosti jsou sice podivuhodné nástroje k našemu posvěcení, avšak nejvíce ta, která se mezi nimi jmenuje nejvyšší. Ta nás posvěcuje nejvíce. Ostatní totiž obsahují v sobě jen něco z Krista Pána: jeho moc, jeho milost. Ale svátost oltářní obsahuje Krista samého, tedy sám zdroj, sama původce veškeré milosti a svatosti. Sv. Tomáš dí: »Je to svátost mezi všemi nejpřednější a nejvzácnější, poněvadž je v ní obsažen sám Kristus Pán svou podstatou, kdežto v ostatních svátostech jest obsažena toliko nějaká moc od Krista propůjčená — a to jako nepatrný díl jeho moci veškeré.« — V jezeru, v moři, v rybníce je přece víc vody, nežli v nějakém nepatrném praménku, který z něho vytéká. V městské vodárně — v samém velkém vodovodu — je přece všechna plnost vody, která se po domech a rourách teprve rozvádí. Tam ve vodovodu je plnost vody, v rourě v některém domě však jest jenom část její. Tak je v ostatních svátostech z Krista Pána jen něco, ve svátosti oltářní však On sám, celý, podstatně.*)

Ó jaké jsou to tam tedy neskonale sklady svatosti: On sám, svatý, svatý, svatý Pán Bůh zástupů! A jakž by neměla býti tedy nejvyšší tato svátost, která je jaksi jeho sídlem, bytem, podnožím jeho sv. nohou?

Ó kořte se u podnože jeho nohou,
neboť jest velesvatý!

(Ž. 98, 5.)

Je to třikrát svatý Bůh v ní!

Avšak nejen jako Bůh; Kristus Pán je v ní i jako člověk. Tedy nejen s tou nestvořenou svatostí a milostností, jaká mu náleží jako Bohu. nýbrž i s tou svatostí, kterou zahrnul Duch Svatý jeho duši při jeho početí, se všemi těmi bohatými milostmi, dary, přednostmi a ctnostmi. pro které jest »nejspanilější nade všechny syny lidské« a pro které voláme k němu: Ježíši nejposlušnější, Ježíši nejtrpělivější, Ježíši tichý a pokorný srdcem, atd. S těmi všemi poklady je zde — On — k jehož Srdci přesvatému voláme: Srdce Ježíšovo, v kterém jsou všechny poklady moudrosti a vědomosti! Ó s jakou úctou máme proto vstupovati v chrám, s jakou úctou v něm dít, s jakou posvátnou bázni k oltáři se

*) Summa: III. qu. 65. a. 3.

blížití: »Mějte v uctivosti svatyni mou — jáť jsem Hospodin!« (Lev 26, 2.), tak poručil Bůh národu vyvolenému o stánku, v němž nepřebýval Bůh podstatně — nýbrž kde jen bylo jakési znamení jeho přítomnosti, totiž obláček, vznášející se nad archou úmluvy. Ó což daleko důtklivěji zní z Nejsv. Svátosti tento rozkaz Boží: Mějte v uctivosti svatyni mou!

Mezi našimi sv. patrony máme vedle sv. Václava ještě druhého ctitele Nejsv. Svátosti, sv. Norberta. O Nejsv. Svátosti kázával tak důtklivě a dojemně, že i bludaři kajcně přinášeli a vraceli sv. hostie, které byli svatokrádežně zneuctili. Svým synům duchovním nevkládal nic tolik na srdce, jako toto: úctu k Nejsv. Svátosti. První hlava stanov, které jim dal, nese nápis: De tremendo altaris Sacramento: O svátosti oltářní, k níž je třeba míti úctu plnou sv. bázně. »Víra nás učí,« říkával, »že jest na oltáři přítomen Kristus... K takové velebnosti smíme se jen s největší úctou blížití.*)

V syrském obřadu mešním modlí se církev: »Stůjme s bázní a chvěním; stůjme zde tiší, neboť oběť se přináší, velebnost vystupuje, brány nebes se otvírají, Duch Svatý vznáší se nad tajemstvím. Stojíme na místě hrozném a děsném; s cheruby a serafy jsme spojeni.**)

Nuž, mějte v uctivosti svatyni mou!

A jak se jednou omluvíme, že jsme měli zdroj, zdroj nekonečný veškerého posvěcení, a tak blízko, a tak přístupný — a že jsme vedli přece život ubohý, nedokonalý, nectnostný, my, kteří jsme mohli sv. přijímáním čerpati všecku svatost, všecku ctnost, všecku milost Ježíše Krista? Ó nezanedbávejme původce veškeré milosti, ssajme častým a hodným sv. přijímáním milost a svatost Kristovu — a koho přijímáme, toho i následujeme v jeho ctnostech. — Ježíši, příklade ctnosti, smiluj se nad námi!

Svatá hostie.

Po sv. pozdvihování nastává dojemná chvíle v chrámu Božím. V tichu se právě klaněl kněz i lid Beránku, jenž vyzdvižen byv na svátostný kříž, nyní na oltáři spočívá, volaje hlasem prolité krve své o slitování... A tu všecek dojat velikostí této chvíle, v níž se nám na oči staví ukřižování Syna Božího s hory Kalvarie, kněz spíná ruce své, a rozpíná k modlitbě, v níž mezi jiným dří:

....přinášíme přejasně velebnosti Tvé (Hospodine)
z toho, cos nám dal a uštědřil, oběť čistou, oběť svatou,
oběť neposkvrněnou, Chléb svatý života
věčného a kalich spásy ustavičné...

*) Furger S. S. S.: Eucharistische Heiligenlegende. (Emmanuelverlag Bozen.) S. 328.

**) Žák S. J.: Soustavná katolická věrouka pro lid III., strana 204.

Oběť čistou — hostiam puram.

Oběť svatou — hostiam sanctam.

Oběť neposkvrněnou — hostiam immaculatam.

Pán Ježíš je tedy — o b ě ě : to znamená slovo: svatá hostie. Ježíš — oběť; Ježíš — žertva.

1. Byl obětí naší na kříži;

2. Je obětí naší ve Svátosti — proto je hostií.

1. Byl o b ě t í na k ř í ž i.

Byl obětí — t. j. darem, který se přináší na usmířenou Bohu a to tak, že se ten dar nějak zničí nebo změní. Zvířata zabíjeli a spalovali, potraviny házeli nebo sypali na oheň. Ohněm — aj a jakým palčivým ohněm, byl Ti, můj Kriste, Tvůj kříž na Kalvarii s celým tím úpalem bolesti a muk, které Tě ztravovaly. Ó jaký to oheň! Dvoji najednou a zároveň. Zevnější, ten roznítili katané. A druhý — ten rozněcovala v srdci Kristovu láska — a jaká láska! »Když miloval své... miloval je až na výsost.« Nejvyšší láska, jaká jen může být, neboť většího milování není, leč by dal kdo život za přátele své. — A to se skutečně děje zde na kříži: neboť ujišťuje nás Duch Svátý: »Kristus zamiloval nás a vydal sebe sama za nás v žertvu.« (Efes. 5, 1.) A tento velký požár lásky — to je ten vnitřní oheň, který ztravuje obětní dar na kříži. »Proto to byla oběť Bohu nanejvýš příjemná a milá« — ujišťuje nás sv. Tomáš Akv., protože pocházela z lásky nejvyšší. (III. sv. 48. a 2.)

Ale o ceně oběti nerozhoduje jen láska, z jaké je dána, nýbrž i sám dar — podle toho, jaký jest — je-li velký, drahý, vzácný — a hlavně je-li vybrán tak, aby se obdarovanému líbil.

Nuž — a mohlo co být milejšího Bohu Otci nad onen krví zalitý zlatý hrozen Kristovy bytosti, která visela na vinném kmenu kalvárského kříže? Aj — kdo je to? »Tentoť jest Syn můj milý, v němž se mi dobře zalíbilo.« — Syn neskonaleho zalíbení Otcova — mohl kdo vybrat proň dar milejší? »Kristus zamiloval nás a vydal sebe sama za nás v žertvu, a to v oběť krvavou, Bohu k vůni lícobné.« (Efes. 5.)

A vzácný dar — vzácná žertva. Podle božství ceny neskonale, podle dokonalého a s božstvím spojeného člověčenství cennější než všecken vesmír. (Dionys. Carth.)* (Toto dignior universo.)

Ó co se kde dá najít vzácnějšího?

A jaká oběť úrodná, plná, přeplněná, překypující oslavou Boží — vykoupením, dostiučiněním za nás, milostmi nevyčerpatelnými do konce světa, spásou věčnou. — To vše jest její bohaté ovoce. Jest Kristus obětí smírnou za hříchy naše, ale nejen za hříchy naše, nýbrž i za hříchy celého světa. (1. Jan 2, 2.) Ó což divu, že o velikonočních církev svatá, když vidí tuto úžasnou oběť dokonám a když pozoruje bohatství spásy, vykoupení, dostiučinění v ní uložené, že v úžasu a v nadšení vybízí své děti, ovečky Kristem — žertvou vykoupené k díkům a k neutuchající chvále....

* De vita Curat. art. 15, cfr. Gühr: das h. Messopfer 99.

Žertvě naší velkonoční
chvály a díky ať zní!
Beránek spasil stádo.
Kristus nevinný Otci
zase usmířil vše hříšné lidstvo.
(Sekvence.)

II. Ale to ještě není vše. Sv. Augustin dí: »Tuto tajemnou a milostiplnou oběť chtěl mítí nyní Kristus denním obětním úkonem církve své.« (De Civ. Dei I. X. c. 20.)*) Oběť s kříže snesl na oltář slovem řečeným při poslední večeři: »To čiňte na mou památku!«

Je to táž oběť jako na kříži, jen způsobem svým je od ní odchylná: na kříži děla se krvavě, na oltáři nekrvavě. Ale obětní dar — žertva je tatáž — Kristus — jeho sv. tělo a krev; obětník je týž — Kristus na kříži obětovaný, protože sám chtěl, i zde na oltáři, neboť my, kněží, jsme pouze jeho výkonné ruce, skrze něž on obětuje se sám.

A tak zase zde máme hostii — žertvu.

A jakou!!

Naši vlastní — vždyť je z nás — z naší krve, z našeho rodu je podle těla, jež tu obětuje. »Co by se lépe hodilo za obětní dar od lidí, nežli tělo lidské?« ptá se svatý Augustin.

Máme zde žertvu — hostii k obětování nejzpušobilejší — neboť co je příhodnější za obětní dar, určený k zmaření nad tělo utrpení a smrti podrobené? A takové bylo to tělo Kristovo na kříži. Zde na oltáři je to ovšem tělo nesmrtelné a oslavené, které už ani trpěti ani umřati schopno není, ale aspoň se zde jeví v podobě smrti, tělo zvlášť v podobě chleba, krev zvlášť oddělená v podobě vína.

A máme zde obětní žertvu — hostii naprosto bezvadnou. Už ta viditelná hostie, jak pečlivě musí býti připravována! Církev sv. předpisuje vše dopodrobna: jen z čisté, pšeničné mouky, v bezvadné zevnější kruhovitě formě, ne starší než jeden měsíc. Ba celé obřady neobyčejně dojemné zachovávali za středověku při hotovení hostií. V klášteře Hirschau v 11. století dělo se to takto: pšeničná zrna se pěkně jedno po druhém vybírala; pak je řeholníci vyprali a na slunci usušili. Mlýn byl umyt, očištěn a ověšen bílými plachtami. Bratr, jenž mlel, byl oděn v albu a měl humerale na hlavě, z níž bylo viděti jen oči. Hostie pak z té mouky pekl kněz se třemi jáhny — všichni oblečení v alby, když se byli pomodlili napřed noční hodinky z breviáře. Při tom nemluví ani ústy se nemodlili, aby ani dechem ani snad slinou z úst nebyl chléb obětní poskvrněn.**)

Je-li už a má-li býti už zevnější naše hostie tak čistá a bezvadná — oh — jakž teprve čistá, svatá, neposkvrněná jest ta naše hostie vnitřní, naše žertva v posvěcené hostii ukrytá — Ježíš Kristus — naše Svatá Hostie! »Co čistšího by se kde našlo, co čistšího na očištění lidských

*) C. fr. Janssens: Tract. de Deo hom. 773.

**) Dr. Kupka: O mši sv. 351.

vin, nad ono tělo počaté bez nákazy tělesné žádostivosti v panenském lůně z Ducha Sv. a z panenského života zrozené?«, ptá se opět svatý Augustin.*)

Ó Jezu — hostie — ó díky Tobě.

Plesejte Hospodinu, jenž nám pomáhá,
jásejte Bohu Jakubovu.

Kteří se bojíte Hospodina, chvalte jej,
všecko potomstvo Jakubovo slav ho,
boj se ho všecko potomstvo Izraelovo,
neboť naplnilo se, co byl ústy žalmistovými předpověděl,

totiž, že se těší, až po svém zmrtvýchvstání bude ve valném shromáždění věřících moci se obětovati jako oběť chvály a díky svému Otci i jako oběť smírná a prosebná:

Z tebe, Otče, vyplyne chvála má ve valném sboru,
slíby své plnit budu před jeho ctiteli.
Jíst budou chudí do sytosti (ve svatém přijímání)
a budou chválit Pána, kterého hledají;
žít budou srdce jejich na věky věkův.

(Ž. 21.)

Ale máme-li, nejmilejší, takovou oběť — takovou hostii svatou, chápete a nahlížíte, že nám to ukládá i povinnosti?

Jaké?

Vykládá nám je sv. Petr, který pohlížeje na Krista — hostii smírnou na kříži a hostii smírnou na oltáři, vidí, že je teď nanejvýš spravedlivé, abychom se mu podobali:

Nežít už hříchu, za který on se obětoval a obětuje, nehovět tělesným chtíčům a zlé žádostivosti, nýbrž žít Bohu, který za nás umřel a svou smrt tajuplně do konce světa obnovuje ve sv. hostii.

»Poněvadž tedy Kristus za nás vytrpěl podle těla, ozbrojte se i vy tou myšlenkou; neboť kdo vytrpěl podle těla, upustil od hříchů, tak aby zbývajcí čas v těle již nežil lidským chtíčům, nýbrž vůli Boží.« (1 Petr 4.)

On sám ze své hostie dá nám k tomu síly ve sv. přijímání. Hledejte ji:

Ó spásonosná hostie,
jež nebes brány otvíráš,
když boje víří zuřivé,
kéž síly vždy nám dodáváš.

*) De trinit. l. 4 c. 14. u sv. Tomáše: Summa III. qu. 48. a. 3.

Boží tělo.

Zvěstuj těla vznešeného,
jazyku náš tajemství..
(Pange lingua.)

V evangeliu čteme, jak posvátný byl samému nebi hrob, v němž odpočívalo tělo Spasitelovo. »Nevíte,« ptá se sv. Jan Zlat. svých posluchačův, »že stáli andělé u hrobu, i když už v něm těla nebylo?«*) Ale my stojíme u stolu a na něm je to tělo — a to tělo Boží. Pokloňme se hluboce nežli začneme uvažovati o dalším názvu Nejsvětější Svátosti: nazývá se totiž tělo Boží.

1. Je to tělo Páně,
2. a to tělo mocné a oslavené.

I. Tělo Páně. Ó jaké asi krásné! Už tělo obyčejného člověka je vzácné, sličné a neobyčejně umělé. Ba, mnohý úd jeho sám o sobě, je mistrné dílo Boha Tvůrce: n. př. naše oko, ruka a j. Ó což jaké mistrné dílo je teprve souhrn těchto údů, spojených v ladný, sličný celek, oblitý nádechem svčžesti životní a jasem, který naň vyzařuje spanilá a ušlechtilá duše?! Celé chvalozpěvy napsali už básníci o kráče lidského těla — bohužel ne vždy bez příděchu smyslnosti — avšak nejvyšší a nejčistší básník, Duch Svatý, dí sám, že krása lidského těla skutečně záleží v oblesku krásné duše, která se v něm odráží:

Srdce radostné vyjasňuje líce.
(Přisl. 15, 13.)

A zbožná duše dodává roznílé rozumnosti jeho slovům a řečem jeho zvláštního půvabu:

Srdce moudrého dává rozum do úst jeho,
a rtům jeho přidává účinnosti.
(Ib. 16, 23.)

A tomu je tak již u obyčejného člověka. — Avšak tělo Krista Ježíše — Bohočlověka! Výtvor Ducha Svatého, Ducha to dobroty a lásky! Výtvor, kterým chtěl Duch Svatý přivábiti, přilákati, abych tak řekl všechna lidská srdce k milování jeho — a proto nešetřil půvaby a krásou — ó jaký to asi vrchol krásy! *Speciosus forma prae filiis hominum.*

Krásný jsi podobou nad syny lidské,
rozlit je půvab po rtech твоjích, —
(Ž. 44, 3.)

tak žasne nad ním žalmista v prorockém vidění.

A právem: vždyť už tělo Kristovo samo jest tělo nejčistší, výkvět panenství Matčina, dí blah. Albert Veliký: *caro mundissima, flos matris Virginis.* (De vener. Sacr. alt. a. IV. opp. s. Thom. Aquin. t. XVII. Parmae.)

*) Žák S. J. I. c. str. 242.

A jestliže už obyčejná zbožná, milostí Boží posvěcená duše prostého člověka dovede ivylévatí neobyčejný jas a půvab na tvář i na celý zevnějšek jeho, ó co krásy, sličnosti, vznešenosti, libosti a půvabu vyzařovala jistojistě duše Kristova na jeho tvář — ta duše přesvatá, všemi poklady moudrosti, vědomosti a svatosti Boží obohacená, k níž miliony věřících volají denně: Duše Kristova, posvět mě! Co, myslíte, že drželo zástupy lidu na poušti o hladu u něho? Posvátný, okouzlující půvab celé jeho bytosti. A ani to ještě není všechna krása těla Kristova ve Svátosti, neboť toto tělo je zde ne ve stavu svého ponížení, nýbrž je zde tělo povýšené, povznesené nad všechnu nízkost a vadnost smrtelných těl, je to tělo nesmrtelné a oslavené:

Zvěstuj těla v z n e š e n é h o,
jazyku náš, tajemství!

Takové tedy je zde — óh krásné, nade vše pomyšlení krásné! A krása přec podmaňuje a strhuje. — Ó rád, rád se dám strhnout krásou Tvou na kolena, na něž se pln uctivosti vrhám, volaje se žalmistou:

Srdce mi kypí vzácnými city ...
Krásný jsi podobou nad syny lidské,
rozlit je půvab po rtech tvých!

II. Avšak Nejsv. Svátost je tělo Boží nejen krásné — nýbrž i m o c n é a o s l a v e n é.

Ano. Vždyť dává život duši naší — a tělům našim zárodek věčné slávy a budoucího vzkříšení. Či neřekl nám to Spasitel sám? »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v den poslední.« (Jan 6, 55.) A sv. Tomáš*) dokládá k tomu: Vzkříšené tělo Pána Ježíše jest příčina a důvod vzkříšení našeho těla i naší duše. (Resurrectio Christi est causa resurrectionis corporum.)

Už já, smrtelný člověk, mám duši, která může a dovede užívatí těla za svůj nástroj. Ba, dovede skrze tělo působiti i na samu sebe. Či nemůže duše n. př. použití těla k zvýšení své radosti, anebo k zvýšení své bolesti, únavy, skleslosti? A teď, hle, přesvaté tělo Kristovo — čím je to nástroj? Jen jeho duše? Ó nikoli: je nástrojem samé druhé Boží osoby: ta působí na ně a skrze ně. Ó jaký mocný činitel! Osoba Boží! Zdroj života: »Bože, u Tebe je pramen života,« dí žalmista (Ž. 35.); osoba plná životní síly a oživující moci; směla o sobě říci: »Jako Otec mrtvé křísí a oživuje, tak i Syn, koho chce, oživuje.« (Jan 5, 21.) — Tato osoba všemohoucí a vševládná používá vzkříšeného, oslaveného těla Kristova jako svého nástroje. Ó jaké dalekosáhlé účinky jím asi provede? Kdo jen to vytuší? Oheň dovede zahřáti nejprve vrstvy vzduchové, které jsou mu nejbližší; ale pak skrze ně rozšiřuje to oteplení rychle dál a dál, až na předměty nejvzdálenější. A tak působí i ona božská osoba Synova na

*) Summa theol. III. qu. 56. a. 1.

tělo Kristovo s ním spojené; a nejprve oživila ukřižované a pohřbené své tělo vlastní, jako sobě nejbližší — a teď skrze ně, jako skrze svůj ochotný a povolný nástroj vlévá sílu oživující a křísící do všech těl a do všech duší, které s ním přicházejí do styku. A že já smím tak často se s ním stýkati ve sv. přijímání, ó pak smím i pevně doufati ve své vzkříšení a oslavení, protože sv. přijímání vkládá i do mého těla zárodek vzkříšení a věčné slávy. Mé tělo by sice vstalo jako jiná těla z mrtvých, i kdyby nepřijímalo; vstalo by, musilo by vstát, aby vzalo odměnu nebo trest podle skutků svých. Avšak kdo přijímá tělo Páně, má ještě nový, druhý důvod pro své oslavení, které bude poměrně větší nežli těch, kteří nepřijímají; poněvadž je psáno, že Bůh »promění nízké tělo naše, aby bylo podobno tělu slávy jeho.« (Filip. 3, 21.)

Ó věřme — a klanějme se — je tu tělo Boží! Doufejme — je zde tělo mocné. Doufejme i skrze ně v těla vzkříšení! Milujme je — dejme se strhnout láskou k němu — je to tělo spanilé a nade vše pomýšlení sličné, je to tělo Boží!

Ano, tak by mělo býti: všecka úcta, všecka péče, všecky tužby, všecka láska, všecken kult by se měly nésti jen k tomuto tělu: vždyť je to tělo Boží. A kam se nesou dnes? Ach — namnoze jen k tělu člověka: k tomu se nese a tomu se věnuje přehnaná péče o jeho vývin, výcvik tělocvikem a sportem ... až tak, že se ranší hodiny neděle a svátků určené k službě Boží, k zbožňování těla Božího, věnují službě a kultu těla lidského. Není to hrozné zhrdnutí? Což je tělo červa-tvora víc nežli Tělo Boží, vznešené, spanilé a mocné nade vše?

Ano — tak by mělo býti! Všecka úcta, všecka péče, všecky tužby, všecka láska, všecken kult měly by se nésti k tomuto jedinému tělu, jež jest všeho klanění nejhodnější.

A kam se nesou dnes? Ach, namnoze jen k tělu lidskému — svůdnému Jen jakoby to bylo na světě — a jakoby mělo býti na věky — tak jest pěstováno: nesmírně živeno do bujných forem a neslušný, necudný oděv zvláště mnohých žen a dívek, dovoluje si odhalovati to tělo až tak, aby bylo osídlem k pádu, vyloženým lákadlem ke hříchu Znesvěcuje svatostánek těla Božího, přesvatého a nejsličnějšího ... Nevíte-li, že těla vaše jsou chrámem Ducha Svatého, který je ve vás a kterého máme od Boha a že nejste svoji? — ptá se Duch Svatý. (1 Kor. 6, 19.)

Nejste svoji! Se svým tělem nesmí dělati tvor, co by chtěl! Není svůj — je Boží. Ano, i to tvé tělo, křesťane, i to tvé tělo, milá sestro, je v jistém smyslu tělo Boží. — Bohu žije, Bohu zemře. Co je tedy na něm tvého?

Slyš, co volá Duch Svatý skrze proroka do té dnešní nemírné a hříšné modloslužby lidského těla:

Hlas řekl: Volej!

I řekl jsem: Co mám volati?

Vše, co má tělo, jest jako tráva

a všecka sláva jeho jako polní květ.

Usychá tráva a oprchává květ,
 když dech Hospodinův ovane jej.
 Ano, tráva jest lid.
 Usychá tráva a oprchává květ,
 slovo však našeho Boha zůstává na věky.
 (Is. 40, 6—8.)

A tuto nicotu vadnoucí a chřadnoucí bys chtěl zbožňovati místo těla Božího na oltáři? Za nástroj hříchu proti Bohu a Pánu jeho? Nestačí ti dovolené, cudné, mírné pěstění těla a zdobení jeho — je třeba i necudného a dráždivého?

Drazí moji! Nezneužívejme těla svého a péče o ně, ani ozdob a šatu jeho proti vůli Boží! »Napomínám vás, bratři,« dí sv. apoštol Pavel »skrze milosrdenství Boží, abyste vydávali tělo své v oběť živou, svatou, Bohu milou.« (Řím. 12, 1.) Upravujte je s duší svou za svátostan čistý, zlatý, ozdobený ne spletáním vlasů a průsvitnými šaty, nýbrž ctností, aby to byl hodný přibyték těla Božího.

Večeře Páně.

»Když pak večeřeli, Ježíš vzal chléb a požehnav, rozlámal jej a dav učedníkům svým, řekl: Vezměte a jezte: Toto jest tělo mé.« (Mt. 26, 26.) Tak vypravuje evangelium o ustanovení Nejsv. Svátosti. Stalo se při poslední večeři — a proto se nazývá: Večeře Páně, coena Domini.

Uvažme:

1. Pán Ježíš ustanovil Svátost Oltářní na rozloučenou při večeři;
2. při večeři před svým utrpením;
3. při večeři poslední.

I. Pán Ježíš ustanovil Svátost Oltářní při večeři na rozloučenou.

Jaká to byla dojemná večeře! Ve večeřadle cizím, vypůjčeném sedí Syn Boží se svými věrnými; ví, že již co nevidět je opustí a proto se tu s nimi loučí. Jeho láska, kterou je až na konec t. j. až na výsost miloval, nutká ho, aby jim dal něco na památku. Ale co? Je vůbec něco, co by jim dovedlo jej a jeho přítomnost nahraditi, až od nich odejde? Lidská láska aspoň to nedovede: ta má pro nás v takovém případě jen nějaký obrázek, fotografii, drahokam, šperk, ostatek a p. — ale dovedou nám tyto věci na památku dané nahraditi samu milovanou bytost, která se od nás vzdálila? Ach — jak malomocná je láska lidská! Ale láska Tvá — ó Ježíši — láska božská — tak je veliká, jako je Tvá všemohoucnost; — ó ta dovede dáti dar, který se úplně Tobě rovná. A hle — skutečně! Sám sebe dává Spasitel svým věrným na památku v podobě chleba a vína. Za tělesnou přítomnost, kterou odňal jejich očím, dal přítomnost novou, svátostní, v které ho zde objímá víra; odchází a přece zase zůstává; odchází v podobě člověka, zůstává v podobě chleba a vína. Ó jaké to milostiplné loučení! Nič jsme při něm neztratili, poněvadž Spasitel, jak

dí církve*) sv., když se loučil od nás a odcházel od svých učedníků v podobě své lidské, zanechal jim sama sebe v podobě svátostné. A tak máme zde to tělo, které bylo dáno »na vykoupení za mnohé« (Kor. 10, 45.) — máme je zde, můžeme se mu klaněti a z večeře na rozloučenou s několika věrnými stala se »večeře veliká«, každodenní pro celý svět. Ó radujme se, plesejme vděčně.

U svatého s bratry stolu,
naposled když stoloval,
dvanáctě apoštolů
za pokrm se věnoval.
(»Zvěstuj Těla.«)

II. Pán Ježíš ustanovil Svátost Oltářní při večeři před svým utrpením.

Před utrpením, kterým měl býti vysvobozen Izrael novozákonní z otroctví ďáblová. A když vysvobození Izraele Starého zákona z otroctví egyptského oslaveno a provázeno bylo slavnou a neobyčejnou večeří, po jídání beránka, neslušelo se, aby daleko větší vykoupení vyvoleného lidu novozákonního bylo též oslaveno zvláštní, slavnou večeří? Ó — ano! A jakou! Zrovna jako u vytržení je sv. Pavel, když srovnává beránka velikonočního židů s beránkem velikonočním křesťanů a volá: »Pascha nostrum, immolatus est Christus: náš beránek je obětován — Kristus!« (1. Kor. 5, 7.) Itaque epulemur: a proto slavme hody! Hodujme, plesejme! Jak neskonale vzácnějším beránkem jest nahrazen beránek starozákonní! A jakým daleko světlejším úkonem jest nahrazena oběť beránčí ze Starého zákona! »Stín ustoupil pravdě,« dí sv. Lev Vel.,**) »starý obřad nahrazen novou svátostí, oběť zaměněna v jinou oběť, daleko lepší, krev Božská nastoupila na místo krve beránčí a stará slavnost velikonoční došla naplnění a tím i svého konce.«

Ó Jezu, jak vznešená jest sv. večeře Tvá nad večeří Starého Zákona! A byla-li tamta ustanovena na památku vykoupení z Egypta, oč více má nám Svátost Oltářní býti památkou na vykoupení Tvé, kterého's nám utrpením svým vydobyl. O Bože, jenž jsi nám v přepodivné Svátosti památku svého umučení pozůstavil... dej, ať je nám tato svátost skutečně tím, čím's ji mítí chtěl; totiž památkou na utrpení Tvé! Kéž každý pohled, každé přiblížení k ní oživuje v nás vděčnou paměť na Tvou křivku, která za nás trpěla!

III. A konečně: ustanovil P. Ježíš tuto svátost při večeři poslední.

U svatého s bratry stolu
naposled když stoloval.

Jestli jste kdy seděli u rodinného stolu se svými drahými před od-

*) Conc. Trid. sess. XIII. c. 2; S. Thomas: Summa theol. III. qu. 73, a. 5.

**) Serm. 7. de Pass. Dom.

jezdem, cestou, loučením a p. — recte, jak vám bylo? Necítili jste, jak ta myšlenka: »dnes naposled« — rozněcovala ve vás lásku až na stupeň nejvyšší? A tak ustanovuje Pán Ježíš Svátost Oltářní při večeři poslední; v zanícení nejvyšší lásky; v okamžiku, kdy šlehala láska jeho plameny nejžhavějšími: apoštol dí: »že nás až na výsost miloval, že nám ji tu projevil měrou nejvyšší.« (Jan 13, 2.) — A ještě pro jinou příčinu ji ustanovuje při večeři poslední. Sv. Tomáš dí, že poslední slova přátel s námi se loučících vrývají se nám nehlouběji do paměti.*) A proto tedy chtěl božský Spasitel mít tuto Svátost posledním úkonem svým, který na svobodě konal, aby se nám vtiskla hluboko, hluboko v srdce, v paměť, v mysl, abychom, jak dále dí sv. Tomáš, k této Svátosti obzvláštní úctou lnuli, proto ji ustanovil naposled, takřka již na odchodu od svých věrných. »Ó viz,« dí sv. Augustín, »jak důtklivě Spasitel nám tuto svátost doporučil! Jak mocně ji chtěl vštípnouti v srdce i v paměť učedníků svých!«**)

A podařilo se mu to? Daří se mu to u nás? Ach, můj Jezu, jak jsi politování hodný! Čím vším se naše srdce plní, ba často až i přetéká — ale kde je srdce, které by si vtiskalo v paměť co nejvšeleji a nehlouběji Svátost Oltářní? Ó ubohá zapomínavost — ó bídná necitelnost lidská! Bůh je s večeří svou mezi námi — Bůh na zemi — a »nikdo nepřemýšlí« (o tom). (Jer. 12, 11.) Ba, co víc! Jeho večeří pohrdají. Tolik je těch, kteří nejdou ani jednou do roka! A přec jsou to zde hody; vždyť beránek náš velikonoční obětován jest totiž Kristus, nuž, tedy slavme hody večeře Páně co nejčastěji a pamatujme vděčně!

Eucharistie. (I.)

»Buďte vděční.« (Kolos. 3, 15.)

Jednu věc vytýkají se zvláštním důrazem svatí evangelisté, když vypravují o ustanovení Nejsv. Svátosti Oltářní, zvláště sv. Lukáš (22, 19) a sv. Pavel (1 Kór. 11, 23—25): že totiž Pán Ježíš dříve, nežli proměnil chléb ve své tělo a víno ve svou krev, »učinil díky«: »eucharistein«, tak zní naše české: díky činiti v řečtině, kterou psali sv. Lukáš a sv. Pavel. A z tohoto řeckého slova utvořen jest název »eucharistia« — pro Nejsvětější Svátost Oltářní.

Proč ji tak církev svatá nazývá?

1. Proto, že ji Pán Ježíš ustanovil »díky čině«;
2. proto, že je nejlepším díkučiněním.

I. Pán Ježíš ustanovil Nejsvětější Svátost díky čině. A zač je činil? Jednak za dobrodiní vůbec, jednak právě za Nejsvětější Svátost.

*) Summa theol. III. qu. 73. a. V. in c.

**) Ad Januarium ep.

1. Děkoval za všechna dobrodíní vůbec. Vždyť vděčnost jest přirozená povinnost. Měli ji znáti i pohané. A poněvadž »nevážili sobě,« dí sv. Pavel, »darů Božích, nemají omluvy — a Bůh je nechal zajíti na cestu hříchů děsných i proti přírodě.«*) A věčnému Otci by neuměl býti vděčný jeho milý Syn? Ó nikoli! Tak vděčný byl Bohu Otci za vše: za skývu chleba na poušti; když jej měl rozmnožiti, dí evangelium: »Díky učiniv rozmnožil jej a dal učedníkům svým.« (Mat. 15, 36.) Za apoštoly, ty prosté a věrné oddané duše, a za jejich ochotu k víře, které marně hledal u moudrých a učených farizeů: »Velebím tě, Otče, Pane nebes i země, že jsi skryl tyto věci před moudrými a opatrnými a zjevil jsi je nedospělým.« (Mat. 11, 25.) A což když uzavíral na kříži celý život svůj tím slovem: **Dokonáno jest!** — co vděčnosti a uznalosti do něho asi vložil!?

A zrovna tak při poslední večeři: Spasitel přehlédá jakoby jedním velikým pohledem celý svůj život: své podivuhodné narození, které mu Otec připravil z Matky panenské z Ducha Svatého; dar zázraků; náplň milosti a pravdy, kterou vlił do jeho přesvaté duše; sflu k utrpení, úkol a moc, aby vykoupil člověčenstvo; založení církve; ustanovení svátostí, zmrtvýchvstání, slavné nanebevstoupení — a věčnou slávu v nebi, kterou mu tam i jako člověku uchystal — ó jaké, jaké to byly vroucí a překypující díky, které Pán uzavřel v ono díkučinění při poslední večeři — v ono eucharistiein — v Eucharistii, v Nejsv. Svátost! Ta je jistě nejlepším poděkováním i samého Syna Božího nebeskému Otci za všechna jeho dobrodíní.

2. Ale zvláště děkoval Pán Ježíš za Nejsvětější Svátost. Od stolu poslední večeře vidí všechno to bohatství milosti, všechnu záplavu darů, které z Nejsvětější Svátosti prýstíti budou od prvního okamžiku jejího ustanovení až do konce věků! Vidí novou svou přítomnost ve světě v této Svátosti... nepřetržitou až do skonání světa a miliony těch, kteří tou přítomností budou oblaženi, potěšeni, povzbuzeni; vidí sv. oběť, jak se bude podávati Nejsv. Trojici na tolikera oltářích od východu slunce až do západu po všechny dny... a za miliony těch, kteří záplavou milostí ze mše sv. budou zasypáváni; a stůl sv. vidí tak široký, jako je celá země, stůl stále prostřený a za ním miliony těch, kteří jedí a nasycováni jsou; vidí pokrm na cestu do věčnosti, jak posiluje miliony umírajících v těžkém zápasu smrtelném... kněžstvo vidí touto Svátostí živené, posvěcené, zvelebené... Ó kdo, kdo by mohl jen zdaleka postihnouti hlubiny vděčnosti, s jakou Pán Ježíš za vše tohle svému nebeskému Otci děkoval — jak děkoval právě za Nejsvětější Svátost, že mu bylo dáno, aby ji mohl ustanoviti — a vložiti do ní právě všechny své díky a učiniti ji tak Eucharistií, t. j. poděkováním nejlepším?!

II. Ó ano, Nejsvětější Svátost jest Eucharistií vpravdě též proto, že je díkučiněním nejlepším.

Neboť to je jisté: my jsme Bohu mnohými díky dlužni. Komu to? Tobě, můj Bože, jenž jsi nekonečný právě tak ve své dobrotě jako ve své

*) Řím. 1. 28.

velebnosti. A za nekonečnou dobrotu kdož vzdá díky Boha důstojné? Jediný pohled, jež dobrotivost a blahosklonnost Boží nám věnuje, je už dobrodiní nekonečné, větší než všechno sebelepší lidské poděkování všech lidí. Nuž a dobrodiní Boží nejsou snad jen laskavé pohledy, to jsou skutky, úžasné, podivuhodné skutky Božské lásky: »mirabilis ejus fillis hominum, divy lidem prokázané« (Ž. 106, 8.); jejich cenu nelze odhadnout! Krupěje rosy a hvězdy nebes — kdož spočte?... A kdyby i všechna přirozená dobrodiní Boží bylo možno spočítati a zvážiti a oceniti, kdož — můj Bože — pochopí a ocení, co jsou Tvé dary nadpřirozené, milost, svátosti — a Tvůj, božský Syn kteréhoś nás dal, jenž vlastně jest jedna jediná nesmírná milost? A když to nedovedeme ani oceniti, jakž dovedeme poděkovati zaň, za jeho vykoupení, za jeho smrt, za jeho Svátost na oltáři, bez níž by byla tato země poušť! Kristus, náš dobrý Pán, to věděl, že jsme neschopni — a proto On se rozhodl, že v Nejsv. Svátosti bude děkovati sám, jménem naším, za nás — a On je přece Bůh — Otci rovný božstvím — jeho díkyčinění je tedy úplně dokonalé, nekonečné, Boha jediné hodné, všechny dary úplně splácí. Ó viz, jak Eucharistie jest skutečně nejlepší díkyčinění. A je úplně naše; jest potřebí jen, abychom díkyčinění své spojovali s díkyčiněním Syna Božího v Nejsvětější Svátosti, zvláště při oběti mše svaté.

Činíme tak?

Ó buďte vděční! Tak volá důtklivě Eucharistie — čili Ježíš díky činící ze svatostánku v celý širý svět.

Buďte vděční!

Když se Tobláš vrátil z daleké cesty, živ a zdrav, zachráněn z několika nebezpečí ochranou archandělovou, a když uzdravil lékem, který mu anděl poradil, i slepého otce svého, tu v záchvatu sv. vděčnosti padl před andělem na kolena a prosil ho, aby ráčil za odměnu vzíti polovinu všeho jeho statku. — Ó Jezu, anděle velké rady, s jakou vděčností máme se vrhati my k přesv. nohám Tvým ve Svátosti! Co dáme Tobě my? Ó budme vděční za Nejsv. Svátost! Važme si jí!

Byl v obci D. židovský domek zrovna proti kostelu. Koupil jej po smrti bývalého majitele zbožný katolík a napsal o tom svému bývalému duchovnímu správci tato krásná slova: »Co mně v novém domku nejvíce těší, jest, že jsme přišli k dobrému Sousedu. Blahopřáli nám k tomu domku i tací lidé, kteří málokdy přijdou do kostela, s poznámkou, že jsou rádi, že sem ke kostelu nepřišli lidé jinověrci; tak jsem se až cítil zahánben při tom, jak si i takový člověk sousedství kostela váží a více než kdy jindy jsem si byl vědom, že ani toho nezasloužím, bydliti v takové blízkosti kostela.« — To je smýšlení katolické!

Ctihodná Gemma Galgani divívala se, proč lidé nehoří ohněm vděčnosti a lásky, kdykoli přijdou před Nejsvětější Svátost.

V dálných zemědělech a ostrovech jsou t. zv. getsiry (prameny) a zřídla vařících vod. Až sto metrů vysoko metá takové jedno zřídlo na ostrově Novém Zelandu vařící své prameny a sloupy svých par. Takovým vřelým zřídlem by mělo býti naše srdce a neustále metati k nebi díky za ustavičné dobrodiní Nejsv. Svátosti. Ale že jsou zřídla naší vděč-

nosti jen vlažná, plazí se kouř našich důků jen po zemi jako kouř z oběti Kainovy. Jen Srdce Tvé, ó Ježíši skrytý v Eucharistii, je zřídlo vřelé, z něhož stoupají vonné oblaky důkučinění až k nebi, až k samému trůnu Nejsvětější Trojice. Ó dej, Pane, abychom se s důkučiněním Tvým spojovali, a jakož Eucharistii — nejlepší důkučinění — mezi sebou máme a ji přijímáme, tak i v důkučinění povždy setrvali.

Eucharistie. (II.)

„Kdybys znala dar Boží!“
(Jan 4. 10.)

U studně, kterou u města Sychar zřídil patriarcha Jakub svými potomkům, usedl jednoho dne umdlený, žíznivý poutník — sám vtělený Syn Boží. Žíznivý; žíznivý po občerstvujícím hltnu vody, ale žíznivější po spáse lidské duše, k vůli níž se tam posadil a na níž čekal. Přišla. Byla to žena samařská, žijící v nedovoleném svazku. Spasitel, plný soucitu a lásky, budí v ní nejprve touhu po milosti a svých darech; naznačuje jí s polozjevným polotajným politováním, že nemá ani dosti smyslu, aby chápala, jak vzácné jsou dary milosti Boží — a dří, že kdyby tomu rozuměla, že by snažně za ně prosila: »Kdybys znala dar Boží a kdo jest ten, jenž ti praví: „Dej mi pítí,“ ty bys ho prosila a dal by ti vody živé.«

Ó kdybys i ty, duše věřící, lépe chápala, co jest Nejsv. Svátost, ó jaký že to dar, jaká že to milost! Církev svatá vykládá nám název její: Eucharistie — a dří: t. j. d o b r á m i l o s t. »A právem jí přísluší nazývati dobrou milostí, jednak proto, že předobrazuje život věčný, o němž psáno jest: „Milost Boží jest život věčný v Kristu Ježíši, Pánu našem“ (Řím. 6, 23.) — jednak proto, že chová v sobě samého Krista Pána, jenž jest pravá milost a všech milostí původ.«*)

»Eucharistii« se tedy zve Nejsvětější Svátost proto:

1. že jest milost a to dobrá milost,
2. že chová v sobě samého Krista Pána.

I. Eucharistie — dobrá milost.

Je každá milost Boží dobrá — a jakž by nebyla? Vždyť pochází jen z dobroty a štědrosti Boží. Dobro a láska rády šíří své blaho kolem sebe dál a dál, aby ho co možno i jiní v největším počtu byli účastni. A Bůh je Dobro samo. A Bůh je Láska sama. A Bůh je Blaho samo. Ó což asi hledí ten nesmírný oceán dobra, lásky, blaha z božské bytosti přetékat i přelévati se i na tvory — na lid! A tento výron Boží dobroty na lidské duše jest milost. Je to něco božského; něco, co z lidí, z tvorů, dělá dítky, syny Boží, ba, svatí Otcové nebojí se toho slova a dří: je to něco, čím se začínáme jaksi stávat bohy. Neboť i podle Písma sv. jsou

*) Katech. tříd. č. II., hl. IV. ot. 3.

to »převeliké a drahocenné dary zaslíbené, abychom se stali skrze ně účastni božské přirozenosti.« (2 Petr 1, 4.) — Pmí se na každé takové duši, co řekl prorok, že se jednou řekne totiž těm, kteří byli syny ne Božími, nýbrž cizími, ba ďáblovými, že se jim řekne: »Nyní jste synové Boží.« »A na místě, kde jim bylo říkáno: „Vy nejste lid můj!“ — bude jim říkáno: „Synové Boha živého!“«

To dělá milost: mění nás pouhé tvory a sluhy v syny Boží, připojuje nás k rodině Boží, k samé Nejsvětější Trojici co nejtěsněji, a že náležíme k rodině Boží, máme zabezpečené i dědictví života věčného v nebi. Milostí vlastně již začínáme ten život věčný zde na zemi. Neboť to, co se skrze milost z bytosti Boží na nás přelévá, to není nic jiného, leč onen život lásky a blaha, jímž od věků až na věky žije sama Nejsv. Trojice. Proto dí sv. Pavel: »Milost je život věčný« — ale dodává: »v Kristu Ježíši, Pánu našem, neboť On, Syn Boží, druhá Boží osoba, vtělením svým svedl z lůna Nejsv. Trojice ten tok božského života sem dolů a zavedl jej v lidstvo a nyní osvěcuje a oblažuje každého, kdo jen s ním ve styk přichází.« A tak skrze milost máme nyní v rozumu vedle přirozeného světla a důvtipu jiskru onoho poznání, kterým poznává sám Bůh; a ve vůli něco z té lásky, kterou On sám sebe miluje; a celá půda, abychom tak řekli, naší duše je proměněna, zúrodněna božským živlem, takže vše, co koná, má božskou cenu, nese úrodu bohumilou, ovoce pro nebe.

A tuto milost dostáváme sice v každé svátosti: zvláště na sv. křtu, ve svátosti pokání, jestliže jsme ji těžkým hříchem ztratili; rozmnožuje se v nás a posiluje všemi ostatními svátostmi: Proto by se každá svátost mohla jmenovati: milost. Ale Svátost Oltářní je »milost nad milost«, jak dí bl. Albert Vel.*)

Neboť jestliže nám milost dává účastenství na Bohu, na jeho přirozenosti, kdy, kdy — rcete, drazí ctitelé Nejsv. Svátosti, kdy máme Boha v sobě více a lépe, nežli při požívání této Svátosti? Tu jest v nás ten Syn Boží, který svým vtělením vnesl božský život v celé člověčenstvo — On je v nás — vyúsťuje, abychom tak řekli ten proud, ten tok božského života do naší duše přímo. My a On jsme v tu chvíli jaksi jeden celek — jeden Syn Boží, složený ze dvou: z Krista a z nás — dí sv. Augustin.**)

Ó to je vpravdě zvláštní milost, vskutku dobrá milost — Eucharistie — lepší nežli ve všech ostatních svátostech. Ta dodává všechněm ostatním svátostem smyslu a účelu. Ona, Eucharistie, je cíl a účel všech. Všecky jsou pro ni. Svátost manželství je pro Nejsvětější Svátost, aby jí tělesně plodila děti, kterým křest dá pak právo, aby jí směly přijímati; biřmování je pro Nejsv. Svátost, posiluje přijímajícího, aby se z bázně před Bohem nevyhýbal této úžasné svátosti; pokání je pro Nejsvětější Svátost a rovněž i poslední pomazání, protože člověka připravují a očišťují k hodnému jejímu požívání; a svěcení kněžstva je pro ni.

*) Disp. VI.

**) Tract. in. Joan. XXI.: Totus homo ille et nos.

vždyť je k tomu, aby udělovalo moc proměňovat chléb a víno.*) Ó Svátost všech svátostí, ó milost všech milostí, ó vskutku dobrá milost — Eucharistie. Koruna všech!

Z ní plyne svatozář všechněm svátostem ostatním a vůbec všechny jakékoli milosti, všechny jakékoli naše přednosti, přednost a důstojnost křesťana-katolika, přednost kněžská, přednost a důstojnost panen Bohu zasvěcených — dostávají svůj pravý lesk právě jen z této Svátosti Oltářní.

A je-li milost počátkem života věčného v nás již zde na zemi, t. j. začátkem onoho věčného patření na Boha, počátkem onoho blaživého požívání Boha, jaké tam již mají andělé a svatí — ó rcete, neděje se to právě u stolu sv. přijímání?! Aj — nepožíváme-li tu tentýž chléb, jímž se sytí andělé a vyvolení v nebi? Ó ano — jen s tím rozdílem, že pro nás musí to býti ještě chléb jen »podpopelný«**), poněvadž nejsme ještě zralí pro chléb dospělých synů Božích. Ale již zde začíná za stolem Páně to, co jest podle sv. Augustina v nebi, že se tam totiž plní slovo prorokovo: »A oni budou jeho lidem a on, Bůh, s nimi bude jejich Bohem.« (Zjev. 21, 3.) To jest: já jim budu vším, čeho si jen srdce šlechetné přátí a po čem toužiti může: životem, spásou, ctností, bohatstvím, slávou, otí, pokojem, zkrátka blahem veškerým.***)

To jest vskutku zde. Pod bělostnými způsoby je vpravdě a skutečně s námi On, Bůh náš — a my, lidé, jsme jeho lidem. A v Něm jest naše všechno: náš život, naše spása, naše ctnost, naše bohatství, náš pokoj — blaho naše veškero! Ó dobrá, dobrá milost, Eucharistie! Právem můžeme ji velebiti slovy, kterými velebí sv. Augustin nebe:

Slavné věci praví o Tobě,
město Boží.

— — — — —
Obyvatelé Tvoji zpívají a jásají:
Domov všech jest v Tobě.
(Ž. 86.)

Není v tobě bázně ani zármutku; každá tužba změněna jest v radost, vždyť je tu vše, po čem jen toužiti můžeme — v hojnosti je to tu a v nadbytku. A ti, kteří jsou vykoupeni od Hospodina, s jakou plesnou vděčností mají volati:

Jak dobrý Bůh Izraelovi!
Šťasten, kdo sídlit smí v domě Tvém, Pane,
ustavičně Tě velebit!
(Ž. 85.)

Ó sv. Eucharistie, jitřenko věčného rána, ty blažené pobřeží ráje — jak šťasten, kdo smí sídlit v domě tvém, ustavičně tě velebit!

*) Sv. Tomáš, Summa: III. q. 65. a. 3.

**) Cír.: Tesnière: Somme de la Prédication euch. I. p. 35.

***) De Civit. Dei II, XXIII., c. 30.

II. Ale Svátost Oltářní se jmenuje Eucharistií dále i proto, že chová v sobě Krista, jenž jest, jak dí církev sv., pravá milost a všech milostí původ.

Pravá milost. Vždyť je to Kristus, Syn Boží v ní. On, On sám je tím darem, tou milostí, kterou udělil Bůh světu. Všude jinde je milost stvořená. Zde — nestvořená. Všude jinde jen částěčná, zde plná, ve své úplnosti, dokonalosti, zde je milost živoucí, podstatná. To není nikde jinde tak. Proto je to zde opravdu dobrá milost, milost nejvýtečnější, Eucharistie.

A původ, t. j. zdroj všech milostí, je zde. Je tu sv. člověčenství Kristovo, kterým nám dobyl neskonale zásluhy, že je na sebe vzal, že v něm trpěl a umřel, že s ním z mrtvých vstal a na nebe vstoupil. Všecky tyto milosti a zásluhy jsou zde nakupeny: suma, souhrn všech. A teď ke všem těmto pokladům dal nám klíč, tak snadno, tak lehce otvírající klíč: mši sv. a svaté přijímání. Prorok-žalmista to viděl tento div všech divů — tu úhrnnou sumu všech milostí a volal:

Ustanovil památku na své divy,
milosrdný a milostivý Pán jest!
Pokrm dává těm, kdož se ho bojí.
(Ž. 110.)

Můj Bože, můj Bože! Tu dochází již člověku slovo i dech. Stojíme na výši, že už nelze dál: Eucharistie — živoucí milost, připojující nás k samé božské rodině Nejsvětější Trojice, povznáší nás tak vysoko, že již dál a výš tvor povznesen býti nemůže — sic jinak už by přestal býti tvorem.

Ale chápeme, drazí synové Boží, co z toho plyne pro nás? Jsme-li povzneseni do takové urozené rodiny, že si musíme osvojit také jiný vznešený, přímo božský šlechtický mrav? Že jsme povinni odvykatí svým lidským, pokaženým nezpůsobům a nemravům? Ó pamatujme — ó vzpomeňme ve chvíli, kdy se ozývá v nás nízkost: či jsi syn — z jaké urozené rodiny! Nezahazuj se!

Syn, dobrý syn, má smysl pro rodinu, pro její čest a slávu. Ó mějme smysl pro Boha, jeho čest a slávu. To je účel Eucharistie. Ta není především a výhradně jen pro nás. Nikoli! Je k oslavě Nejsv. Trojice. Jako oběť i jako sv. přijímání. Nuž — choďme jen na mši svatou a k sv. přijímání pro své potřeby: obětuje ji na odpuštění svých hříchů a trestů, na vyprošení božského požehnání a ochrany; choďme jen k sv. přijímání dál, abychom v něm hledali své posvěcení, útěchu, radost a blaho — avšak přednější je sláva Boží, pro niž je Eucharistie i jako oběť i jako pokrm duší našich. Nuž k oslavě Boží ji obětuje; k oslavě Boží ji přijímejme; k zvelebení jeho dobroty, lásky a moci; na poděkování za souhrn divů, jejichž památku učinil, na odprošení za všechno zneuznání a nevděk, za lepší a lepší poznání a užívání nejsv. Eucharistie od nás nevděčných lidí!

Tak bude Eucharistie pro nás dobrou milostí, a tak vyplníme i vroucí tužbu Kristova Srdce, kterou vyřkl:

»Ó kdybys znal dar Boží — a kdo je ten, jenž ti ho podává!«

Ó Eucharistie, kéž Tě vždy lépe známe!

Ó kéž tě vždy lépe zná svět!

Mana, chléb nebeský, chléb andělský.

Andělský chlebe,
námu daný s nebe,
nejmilejší Ježíši...

tak zpívá již věky zbožný lid křesťanský k Nejsvětější Svátosti. Je to chléb nebeský — podobný tomu, který padal národu vyvolenému na poušti — maně. Proto jmenuje se Nejsvětější Svátost: i m a n o u č l i c h l e b e m a n d ě l s k ý m.

Mana.*) Jako vítěz vytáhl dvoumilionový národ israelský z Egypta. Moře se před ním rozevíralo a dělalo volnou cestu, vlny se kupily po obou stranách v ochranné zdi — ale pak přišla prázdná a pustá a bezvodá poušť. Nikde políčka, nikde oasy, nikde stromu, nikde keře. Co platno, že jsme vyšli z Egypta od hrnců masa, když zde máme zahynouti hladu? A velký a svatý jejich vůdce, Mojžíš, asi se v ty těžké chvíle, kdy lid reptal, smutně ptal sama sebe: »Kde bude lze nakoupiti chleby zde na poušti?« Ale když je nouze nejvyšší, pomoc Boží nejbližší. Ujistěn zázračnou pomocí od Boha praví Mojžíš lidu se vši určitostí: »Zítřa nasycení budete chleby; ráno uzříte slávu jeho!« (Ex. 16.) — Jak asi čekal hladový lid na to zítřa, na to ráno:

Oči všech doufají v Tebe, Pane;
a ty dáváš jim pokrm v čas příhodný.
(Ž. 44.)

A jak ty své nedočkavé oči ráno otevřeli, ejhle, na zemi ukázalo se cosi drobného, jakoby ve hmoždíři tlučeného — podobného jíní. »Man-hu?« Co je to — ptali se druh druha? — »To je chléb, který vám dal Hospodin k jídlu.« Ano, mana to byla. Čtyřicet let sytil jí Bůh lid svůj na poušti.

Dešť many na ně seslal,
nebeský chléb udělil jim.
Andělský chléb jedl člověk.
(Ž. 77, 24.)

Andělský pokrm — ne že by jej jedli andělé — ale chléb daný s té výše, kde žijí andělé — s nebe. A jaký pokrm! Nebylo ho třeba připravovati ani se namáhati: jen sbírat bylo třeba: dával's jim bez práce ho-

*) Cfr. Eberhard: Homil. Vorträge III. 127., 129.; Douder's: Heimkehr 113.

tový chléb s nebe; a chléb chutný nade všechny chuti, sladký a rozkošný — tak o něm mluví Písma:

»Způsobilý, aby jakoukoli rozkoš skýtal, jakékoli chuti přiměřený.«

Chléb, kterým chtěl Bůh ukázati všecku svou otcovskou dobrotivost svému lidu: »ta výživa tvá ukázala sladkost tvou k synům tvým.« (Moudr. 16, 20. 21.)

Uplynuly celé dlouhé věky. A zase byly jednou pětitisícové zastupy lidu v poušti již tři dny bez jídla — s Tím, jehož velký Mojžíš byl pouhým stínem, pouhým předobrazem. A zase se tam ptají, plní starostlivosti — učedníci: »Odkud bude moci kdo nakoupiti chlebu zde na poušti?« »Je zde sice jeden hoch s pěti chleby,« hlásí jeden z nich; »ale což je to pro tak mnohé?« — »Rozkažte lidu, aby se posadil,« dí božský Mistr: a vzav chléb, žehná, láme, dává apoštolům a apoštolé lidem a ejhle, jedl a jedl... a ono neubývá... »Man-hu?« »Co je to?« — »To je chléb, který vám dal Mesiáš.« — Lid propuká v nadšení, chtěl by ho prohlásiti králem.

Ale jak nestálé jest nadšení! Již druhého dne, když stojí před ním v Kafarnau a slyší jeho požadavek: »Věřte ve mne — jakožto Syna Božího,« již jim včerejší zázrak s chleby na poušti nestačil. Zdál se jim malý proti Mojžíšově maně: ta padala 40 let — celému národu; prorok z Nazareta dal jen pěti tisícům jednou, dvakrát zázračný chléb — a chce, aby ho měli nejen za proroka jako Mojžíš — nýbrž za víc — za Syna Božího: »Dej nám větší znamení — učin větší zázrak nežli učinil Mojžíš...« — »Dával otcům našim manu na poušti — které znamení ty učiníš, abychom ti uvěřili?« (Jan 6.)

A Spasitel odpovídá: »Vpravdě, vpravdě pravím vám: nikoliv Mojžíš dal vám chléb s nebe, nýbrž Otec můj dává vám pravý chléb s nebe. Neboť chléb Boží je ten, který sestupuje s nebe a dává život světu — a ten chléb jsem já: Já jsem chléb živý... Otcové vaši jedli manu na poušti a zemřeli..., ale já jsem chléb živý. Bude-li kdo jísti z chleba toho, živ bude na věky. A chléb, který já dám, jest tělo mé, které dám za život světa.« (Jan 6.)

Ó jaká mana — tato Svátost na oltáři!

Ne něco jen stvořeného — nějaké jím na zemi ležící, ale sám živý, Svatý, Nesmrtelný Bůh!

Mana Starého zákona nazývá se sice nebeský chléb — ale jen proto, že je z oblak; ale tento chléb ze samého středu Nejsv. Trojice! — Tam chléb sytící jen jediný národ 40 let, zde chléb sytící všechny národy až do skonání světa. Tam chléb pro tělo; zde chléb pro duši, k vůli níž posvěcuje, prozařuje, živí a k slavnému vzkříšení chystá i tělo. — Tam chléb smrtelný. — Otcové jejich jej jedli a zemřeli, ale »kdo bude jísti chléb tento, živ bude na věky! Tam chléb sladký, chutný — ale zde chléb s nebe všelíkovou libou chuť v sobě mající.«

Ó děkujme! Jak neskonale výše stojíme v zákoně Novém proti lidu zákona Starého!

Važme si této many! Nepohrdejme jí jako židé zhrdli manou svou. Zevšedněl jim ten div úžasný, kterým je Bůh živil a spláceli dobrotu Boží

rouháním. »Nazvali chléb s nebe chlebem ničemným« (bídým). Zhnusil se jím; zachtělo se jím jiných choutek: »Kdo nám dá masa k jídlu? Rozpomínáme se na ryby, které jsme v Egyptě zdarma jídali; na mysl nám přicházejí okurky, melouny, por, cibule a česnek. Duše je vypráhlá, nic jiného nevidí oči naše než manu.« (Num. 21.) — Ale tento strašný a rouhavý nevděk není ničím proti nevědku křesťanů za Nejsv. Svátost. Tam pohrdali jen chlebem, zde se pohrdá Bohem. Tam roztrpčovali jen Mojžíše a Arona, kněze zasvěceného Hospodinu, i otevřela se země a zhltkla je ... (Ž. 105. 18. n.)

Co by zasloužil nevděk náš? A co jednou bude sklízeti na věčnosti?!

Ó važme si many nebeské! Měli bychom bez ní poušť na světě. — V horním Egyptě jest hora 18.000 stop vysoká. Z ní a přilehlých hor vyvěrá 62 říček, které se stékají v jediný tok — je to západní rameno požehnaného Nilu. Kam dostoupí jeho voda, jest úroda; kam se nedostane, jest poušť.*)

Taková požehnaná řeka Boží jest Nejsvětější Svátost. Žijme v tom přesvědčení, že bez ní je pouští každá duše, bez ní bylo by pouští celé lidstvo, bez ní byla by pouští celá země. — Ó zaplavuj jen, svatá mano Kristova, naše duše, a dej, ať sladkosti tvé vždy více a více okoušíme; chléb s nebe dávej nám, ó Pane, všecku lůbeznost v sobě mající ...

Pokrm na cestu do věčnosti.

*Accipe, frater, Viaticum Corporis Domini:
Jesu Christi qui te custodiat ab hosti
maliguo et perducatur in vitam aeternam.*

Pečlivá matka, když posílá dítě na sebekratší cestu, třeba jen i do přespolečné školy, dá dítěti chléb na cestu. A což jak bohatě se zaopatří na cestu různými potravinami a potřebami ti, kteří někam cestují daleko do cizích zemí! A co by svedlo vojsko v boji, kdyby za ním nedovázeli zásoby — proviant? Svatá Matka-církev dělá podobně. Když máme my, děti její, jíti v rozhodný a zuřivý boj, jenž se nazývá ne nadarmo: zápas smrtelný, když máme před sebou cestu, cestu poslední — a dalekou až na věčnost, dává nám i ona sv. proviant na ni, pokrm na cestu do věčnosti, zaopatřuje nás Nejsv. Svátostí. Její kněz stojí u našeho smrtelného lože, uděluje nám trojí svátost a když nám podává tělo Páně — již naposled v tomto slzavém údolí, neříká jako při obyčejném sv. přijímání: »Tělo Pána našeho Ježíše Krista zachovej duši Tvou k životu věčnému, nýbrž dí: Přijmi, bratře (sestro), chléb na cestu, chléb těla Pána našeho Ježíše Krista, jenž tě zachovej od zlého nepřitele a uveď do života věčného.« Proto se Nejsv. Svátost nazývá a jest **p o k r m e m n a c e s t u d o v ě č n o s t i**.

1. Jak vzácný to průvodce a chléb na cestu; ostříhá od nepřitele, uvádí do života věčného;
2. co jsme mu povinni?

*) Oettel: Euch. A. B. C. D.

I. Chléb na cestu do věčnosti.

1. Nechodíváme rádi sami, zvláště ne cestou neznámou. Ohlížíme se po někom, kdo by šel s námi. Starostlivý otec Tobíáš, když ohtěl z Ninive poslati syna svého Tobíáše až do Medie, poručil mu, aby si vyhledal nejprve průvodce. I našel mládence sličného, opásaného a jako připraveného na cestu. A když se po mnohých nebezpečích z daleké cesty šťastně vrátil, vysvobozen tímto průvodcem z tlamy ryby, která jej hrozila zhltit, vysvobozen z moci ďáblovy i s vysvobozenou Sárrou, kterou mu získal za manželku, s penězi, pro něž jej otec poslal, s lékem, kterým uzdravil slepé oči staříckého svého otce... tu mohl sice již tušiti, že jeho průvodce je někdo veliký a mocný. Ale jak se v posvátné bázni skácel se svým otcem před svým průvodcem do prachu a padl na tvář svou, když jim odhalil svou důstojnost a řekl: »Já jsem anděl Rafael, jeden ze sedmi, kteří stojíme před Hospodinem.« Ale co učiníš, milý bratře, sestro, Ty, až se ti v hodině smrti za průvodce nabídne a podá, ne někdo, kdo jen na Boha patří, ale sám ten, na něž i archandělé patří a před ním se i oni sv. bázní třesou? Slyšíš — to je průvodce tvůj na cestu z tohoto života — je zde v této Svátosti, Ježíš — sám věčný Bůh!

Utíkal prorok Eliáš: ve sv. zápalu horlil proti modloslužbě Baalově, pobíhl pohanské podvodné kněze — ale tím uvalil na sebe hněv královny Jezabel. Šlo mu o život. Utíkal pouští — pustou a bezvodou. Tělo žíznivé a duši vypráhlou jako ta poušť. V malomyslnosti a vysílen až do vyčerpání, ulehl pod keř a usnul. I vzbudil ho anděl a řekl: »Eliáši, vstaň a pojez.« — I pohleděl a hle — u jeho hlavy podpopelný chléb a džbán vody. Pojedl. Vysílen na těle a zmaten na duchu ani nepoznal anděla — ani nevstal, aby se mu poklonil. Jen pojedl a usnul znova. I vzbudil jej anděl podruhé: »Vstaň, pojez, neboť dlouhou cestu máš ještě před sebou!« A když pojedl, ještě po třetí jej vzbudil; i vstal prorok, pojedl a šel v síle toho pokrmu čtyřicet dní a čtyřicet nocí až k hoře Boží Horeb. (3. Král. 19.) — Podivuhodný chléb na cestu! Přes 480 kilometrů cesty (podle některých vykladatelů) šel a nepotřeboval jít ani nápoje ani spánku ani oddechu! — Ale těžce nemocný křesťan, óh — jaký ten má ne-skonale vzácnější chléb u své hlavy: ne podpopelný chléb, nýbrž chléb přesv. Těla Pána našeho Ježíše Krista. Ne na cestu několika set kilometrů, nýbrž na cestu do věčnosti... až tam k těm svatým věčným výsostem, na nichž přebývá Svatý, Svatý, Svatý. — S Tobíášem, s Eliášem, se všemi těmi dušemi, které kdy na smrtelném loži byly oblaženy Tvou přítomností, o Ježíši, průvodce a chlebe na cestu do věčnosti, padáme před Tebou, žasneme, velebíme — chválíme Tě, Pane Bože náš.

2. Máme zač! Vždyť ostříhá duši naši v zápasu smrtelném před zlým nepřitelem a uvádí ji do života věčného: Smrt jest hrozná — jest to zničení naší bytosti tělesné — a každá bytost se hrozí svého zničení. A duše, vědomá si svých vin a přestupků, chvěje se úzkostí, která ve všech řečech lidských sluje smrtelná. — Sám svatý a kající prorok se jí bál: — vždyť je to, jak on dí, »průchod údolím stínu smrti«. Jen myšlenka na dvě věci ho dovedla upokojiti:

Ty jsi se mnou, (Bože) — kyj tvůj a tvá hůl,
ty jsi potěchou mou. — To je jedna.

A druhá: Vystrojuješ hostinu před tváří mou
navzdor mým protivníkům. —

A proto: I když mi projít jest údolím smrti,
nebojím se zlého.

(Ž. 22.)

Ty jsi se mnou v hodině smrti — kdo? Ježíš, jenž sám tím údolím smrti prošel. On, který v zahradě gethsemanské v květu mládí, v plnosti životních sil vidí smrt před sebou — a smrt hroznou se všemi děsnými útrapami křížování, takže úzkostí schvácen, padá na tvář, na těle se chvěje, krvavým potem potí. Ten je se mnou! Ten, s vítězným svým kyjem a s vítěznou holí sv. Kříže, který mi dává vtiskát do ruky, ten je se mnou — ten chce být se mnou ve chvíli poslední. — Chce přijít... a ke komu? K duši ubohé, která se bude chvět, až jí bude vyjít z těla. A kudy že chce jít k ní? Tělem, které se již již počíná rozpadávat... budou je již opouštět i ti, kteří jsou se mnou jedna krev... snad se jim již budu hnusit... ale Tobě ne, můj Bože. Ty chceš přijít, abys byl se mnou.

A ne s prázdňem... naopak:

vystrojuješ hostinu před tváří mou
navzdor mým protivníkům....

Jako každý hostitel pokládá za svou povinnost chránit hosta svého před protivníky, tak Spasitel — objevuje se ještě v poslední chvíli ďáblu a peklu jako náš hostitel, všemohoucí a svatý... aby viděli, že jsou útoky jejich marné.

Pomazává krví svou On, Beránek náš božský, jazyk náš i srdce, aby anděl zlý se zděsil a neodvážil se nám škodit... Nebude hrozný on nám, my hroznější budeme jemu... Prchne — neboť zaslechne slova:

Bůh se zdvihá, i rozptylují se odpůrci,
prchají před ním jeho nenávistníci...
jako bývá rozehnán dým, se rozbíhají,
jako vosk se rozplývá před plamenem,
tak i bezbožníci před Bohem hynou.

(Ž. 67.)

»Třeste se v zahanbení legie pekelné a otroci satanovi neodvažujte se zabraňovati mu v cestě...« (Com. animae.) A kam že tě chce uvést? Do života věčného. Přijmi, bratře, sestro, na cestu pokrm těla Pána našeho Ježíše Krista, jenž tě ostříhej od nepřitele a uveď do života věčného.

II. Ó co jsme povinni takovému průvodci a za takový chléb na cestu? Ó jaké díky, jaké chvály! »Dobrořečme Hospodinu, neboť je do-

brý!« Ale jakou šetrností jsme mu též povinni! Když máme někoho, o kom napřed víme, že ho budeme potřebovat, ó jak si dáváme pozor, abychom si udrželi jeho přízeň a ho nepohněvali! Říkáme si: Nesmím si ho pohněvat, budu ho potřebovat! Slyšíš? Tohoto Pána — této jeho Svátosti, budeš jistě potřebovat, a to ve chvíli nejtěžší a nejrozhodnější... Nemyslíš, že si musíš udržeti jeho přízeň a lásku teď, dokud jsi živ a zdrav? Ó dbej více o Něho! Dbej více o tuto Svátost! Nezanedbávej jeho nejsv. oběti mše sv., nezanedbávej jeho sv. stolu, svého velikonočního sv. přijímání a častějšího sv. přijímání vůbec! Vždyť tě k němu zve! A nevíš, co se stalo těm pozvaným v evangeliu, když nedbali přijíti na svatbu královu? »Žádný z těch mužů, kteří byli pozváni, neokusí večeře mé!« (Luk. 14, 24.) Tak zněl rozsudek nad nimi. — Přiběhl posel do kostela: »Ryde, rychle s Pánem Bohem!« Byli 3 kněží v kostele, všlokní na místě připraveni a pohotovi. Nejmladší z nich spěchal ihned, co jen síly stačily. Marně. — Nežli doběhl, nemocný vydechl. »Pravím vám, že žádný z těch mužů, kteří byli pozváni (a nedbali) — neokusí večeře mé!« Hleďte si toho Pána tam u stolu sv. přijímání — hleďte si ho! Budete ho potřebovat! Ó ano, velmi potřebovat! Církev sv. pokládá zaopatření Nejsv. Svátostí za tak potřebné, že je přímo nařizuje. I tomu je doporučuje kdo by náhodou ráno snad byl ještě u sv. přijímání; i tomu nicméně důtklivě radí, aby přijal třeba ještě i týž den tělo Páně jako pokrm na cestu do věčnosti, upadl-li do nebezpečí smrti. Ano i častější sv. přijímání těžce nemocným doporučí. Tolik jí na srdci leží, aby nemocní se zaopatřením Nejsv. Svátostí neodkládali — a duchovním i všem ošetřovatelům nemocných důtklivě ukládá, aby dbali, aby nemocní onen přesv. chléb na cestu do věčnosti přijímali včas, dokud jsou ještě při jasném vědomí. (Can. 864. § 1., 2., 3. a 865.) — Jaké to tedy provinění, odkládají-li domácí zavolat svého drahému umírajícímu průvodce nejlepšího — toho, který provádí ho po cestách spolehlivých! (Ž. 22.) — Toho, který chce »býti s ním, i když mu bude jíti údolím stínu smrti — toho, který vystrojuje hostinu před tváří jeho, navzdor jeho protivníkům!« Oč o všecko ho připravíte! Z falešného soucitu, aby prý se nepolekal, ponecháte ho jíti samotného údolím stínu smrti, bez průvodce, jenž má kyj i hůl na jeho ochranu... bojíte se strašáka jen falešného, a vydáváte ho všanc nepříteli skutečnému a hroznému při smrti na duši jeho čekajícímu, »který obchází jako lev řvoucí, hledaje, koho by pohltil.« (1. Petr, 5, 8.) Je to rozumné? Ó Jezu, pokrm v Pánu umírajících, odpusť všecka zlovolná a nerozumná zanedbání taková a posilni nás, abychom Tebe, chleba na cestu do věčnosti, i sobě i jiným včas žádali a s Tebou šťastně na onen svět přešli.

Večer před svým utrpením.

»V té noci, ve které byl zrazen.« (I. Kor. 11, 23.)

Bliží se pozdvihování ve mši sv. Kněz pln svaté úcty skládá ruce na obětní dary a modlí se potichu, žehnaje je, tato slova:

»Tuto oběť prosíme, rač ty, Bože, ve všem požehnanou, převlastněnou, platnou, důstojnou a příjemnou učiniti, aby se nám stala Tělem a Krví nejmilejšího Syna Tvého, Pána našeho Ježíše Krista, jenž den před tím, než trpěl vzal chléb do svých svatých a úctyhodných rukou a pozdvihnuv oči k nebi, k Tobě, Bohu Otci svému všemohoucímu, díky Tobě čině, požehnal, rozlomil a dal učedníkům svým, řka: »Vezměte a jezte z toho všickni, neboť toto jest tělo mé!«
(Kanon.)

»Den před tím, než trpěl,« praví s důrazem církev svatá.

Pán Ježíš ustanovil Nejsvětější Svátost oltářní večer před svým utrpením (při poslední večeři), když se svými apoštoly jedl beránka velikonočního.

1. Večer byl tak šťastný, že byl zvolen za dobu ustanovení Nejsv. Svátosti. Spasitel ve své dobrotě k nám posvětil všecken čas a všechny jeho nejhlavnější doby: noc svým narozením, den svým utrpením, večer ustanovením své Svátosti, abychom ho mohli právem velebiti po všecken čas: »Veleben budiž Ježíš nyní i vždycky!« Abychom neměli omluvy, že ho kdy zapomínáme!

A byl to významný večer, kdy pojidán byl beránek velikonoční, předobraz Krista, beránka novozákonního, pravého. A proto se slušelo, aby oba ti beránci byli zde — a aby byli pojídáni současně: starý naposled a nový jako naplnění starého poprvé. Tak se tedy stalo, že apoštolové před prvním sv. přijímáním jedli a nebyli lační. Ale potom, kdy večeře starozákonní přestala a nebylo už ji třeba spojovati s večeří Nového zákona, »zalíbilo se Duchu Svatému,« dí už svatý Augustin, »aby z úcty k takové svátosti do úst křesťana vešlo dříve Tělo Páně, nežli jiné pokrmy*») a lámání chleba (sv. oběť a sv. přijímání) přeloženo bylo z večera na ráno, aby každý přistupovati mohl lačný z úcty k takové úžasné Svátosti.

2. Večer před svým utrpením. Jsou dojemné okamžiky, kterých nelze zapomenout. Ale my, lidé, bojíce se své vlastní zapomínavosti, hledíme si je nějakým zevnějším znamením uváděti na paměť. Může-liž matka zapomenouti okamžiku, kdy své dítě zmírající držela naposled v náruči své, než vydechlo? Sotva. Zvláště kdykoli se zahledí na obrázek miláčka svého nebo na nějaký kotouček zlatých jeho vlásků, jež si s hlavičky jeho ustříhla na památku. Tu se jí vybaví před očima celá ta poslední scéna před smrtí dítěte — v celé své živosti. — Jak asi vzpomínal sluha Ludvíka XVI. Cléry na svého pána, kdykoli pohlédl na hrst jeho vlasů. přes noc zešedivělých, které mu král ráno, když ho vedli na popravu, vytrhl ze své vlastní hlavy na památku.**)) Ráno, před popravou pánovou

Ó jaké city by měla křísiti v srdci našem Nejsv. Svátost, kdykoli na ni popatříme: to je ne obrázek, to je ne hrst vlasů s hlavy Krista Pána,

*) U Žáka S. J.: I. c. 337.

**) Bougand: »Zpověď a Eucharistie« str. 83. (Vzděl. knihovna, Kotrba, Praha.)

na popravu vedeného. To je On sám, jeho tělo, jež nám dal večer před svým utrpením. »Kdykoli jíte chléb tento a pijete kalich, smrt Páně zvěstujete, dokavadž neprijde.« (1. Kor. 11.) O memoriale mortis Domini. — Ó památku smrti Páně. — Ó Bože, jenž jsi nám v přepodivné Svátosti památku svého umučení pozůstavil!....

Památka dvojnásobná: 1. svým obsahem — neboť chová v sobě Ukřižovaného — ne ovšem trpícího (neboť nyní již trpěti nemůže — je oslavený), ale i na tom oslaveném těle podržuje svých sv. pět ran a obnovuje ve mši sv. celou, celičkou svou oběť kříže, a 2. památka svým časovým ustanovením, protože ji Kristus Pán spojil tak těsně se svým utrpením: večer před ním, anebo jak sv. Pavel dí: »V noci, kdy byl zrazen.«*)

Ó proč, proč jsi tolik té památky na své utrpení, ó Spasiteli, do této Svátosti vložil? »Protože bez víry v utrpení jeho,« dí sv. Tomáš, »nemohl a nemůže býti nikdo spasen.« (III. qu. 75. a 5.) Jen »jej představil Bůh v jeho krvi jako oběť smírnou skrze víru,« jak dí Duch Sv. (Řím 3, 25.) To tedy chceš, můj Bože, touto Svátostí, ustanovenou večer před svým utrpením: stále oživovati v nás víru a důvěru ve své utrpení, kterým's nás vykoupil.... Ó podivuhodná památka umučení Páně, oživuj v nás víru a důvěru.

3. Ale večer před svým utrpením — v noci, kdy byl zrazen — je možno neviděti té velké lásky Tvé, ó Pane, která dýše z těchto slov?! — V noci, kdys byl zrazen. — Jidáš Tě prodává — a Ty nás vykupuješ — v tu samou noc! V tu noc, kdy Ti lidé ukládají o život, Ty jim ukládáš zásoby chleba pro život věčný.... V tu samou noc, kdy nevděk lidstva proti Tobě dosáhl svého vrcholu, vystupuje i láska Tvá až na vrchol — až na konec, kam jen láska dojít může... až do konce jsi nás miloval! Ó v pravdě láska, kterou nemohly uhasiti ani mnohé vody nevděku a urážek ani palčivé plameny a bolesti Tvého nastávajícího utrpení:

Ano, je jako smrt mocné (Tvé) milování...
silná jako pekla jest láska.
Žár její — žár jest ohně, plamenů;
spousty vod té síly nemají,
lásku by uhasily —
řeky jí nezatopí.

(Velepís. 8, 7.)

V noci, ve kterou byl zrazen!

Ó proč ne jitra na úsvitě,
ptá se kteréš zbožná mysl.**)

neb triumf Tvá když měla moc?
Aj, tolik dní Ti bylo k službám,
Ty volíš však jen chmurnou noc:

*) 1. Kor. 11, 23.

**) M. v. Greiffenstein, uvedeno v Dr. Mack-ově spisu: »Eucharistie u. Menechbeitserneuerung« S. 99. (Missiondruckerei Steyl.)

noc to, ve kterous byl zrazen!
 Ó Pane zrazený, co lásky
 v noc onu svítí! Jak se skví
 té noci černém na pozadí
 Tvé lásky Svaté Tajemství!
 V tom celé Srdce Tvé jest zřít —
 jen Tys moh' takto učinit!
 V noc to, ve kterou byl's zrazen!

Ó láska Boží, ukrytá v této Svátosti, ustanovené večer před ne-smírně bolestným utrpením Páně, což nezamítíš našeho chladného srdce, aby Jej také mlovalo a to láskou nějak podobnou Jeho lásce? Láskou, které by rovněž nedovedly uhasiti vody pokušení, plameny utrpení a nesnází tohoto života? Ó láska, dej tu lásku, kterou hárala ona zbožná srdce, která se se sv. Pavlem modlívala: »Kdo odloučí nás od lásky Kristovy? Soužení-li nebo úzkost, nebo hlad, neb nahota, neb nebezpečnoství, neb pronásledování, neb meč?« (Řím. 8, 35.) Mučedníky a sv. vyznavače naší víry a věrné Kristovy až do dnes sílí k stálosti ve víře, v boji proti hříchu a světu láska Kristova, ukrytá ve Svátosti. Posílnění pohledem na tu lásku, podávající se v předvečer ukřižování, přijímali v žalářích často potajmu Svátost Oltářní a jí zoceleni, šli na smrt se slovy: »Pro Tebe jsme na smrt vydávání po celý den: pokládání jsme za ovce na zabití... Ale vítězíme skrze toho, jenž si nás zamiloval, neboť jsme přesvědčeni, že ani smrt, ani život, ani andělé, ani knížata, ani mocnosti, ani věci přítomné, ani budoucí, ani síla, ani výška, ani hloubka, ani které stvoření jiné nebude nás moci odloučiti od lásky Boží, která jest v Ježíši Kristu, Pánu našem.« (Řím. 8, 36–39.) A nás už by snad odloučilo od Krista malé pokušení, nepatrné utrpení, malá křivda a nevýhoda, kterou bychom měli pro víru svou snášeti?

4. Konečně dí evangelium, že Pán Ježíš ustanovil Nejsv. Svátost oltářní, když jedl s apoštoly beránka velikonočního. Beránek velikonoční byl totiž nejvýznamnější předobraz Nejsv. Svátosti: významnější, nežli chléb Melchisedechův, který naznačoval jen způsoby této Svátosti, významnější, nežli krvavé oběti Starého Zákona, které zobrazovaly spíše jen tělo Kristovo v ní přítomné; významnější, nežli mana, která naznačovala spíše jen účinky této Svátosti, totiž: chléb všecku rozkoš skýtající. (Moudr. 16, 29.) Neboť beránek velikonoční naznačoval a obsahoval v sobě všecko toto: i způsoby svátostné, protože byl pojídán; i tělo Kristovo, za nás obětované, protože byl zabíjen; i účinky, poněvadž krev jeho zachránila lid izraelský od záhuby v Egyptě, jako nás Kristus od záhuby věčné.

A tak jsou všechny ty okolnosti, za nichž Pán Ježíš Nejsv. Svátost ustanovil, neobyčejně poučné a významné: ustanovil ji večer jakožto dovršení velikonoční večere starozákonní; večer před svým utrpením za památku na ně, aby v nás živila víru a důvěru v jeho smrt a rozněcovala lásku za jeho umučení; po pojedání beránka, abychom věděli, že On je onen Beránek Boží, který snímá hříchy světa, neboť Beránek náš veli-

konoční — jest On — Kristus, jednorozený Syn Boží a Bůh požehnaný na věky.

Neslýchanou lásku ke kříži a utrpení nalézáme v životě sv. Jana od Kříže. Vyprosil si u Boha, aby neměl ani jednoho dne bez kříže. A neměl. Přišla trapná vnitřní opuštěnost, děsné pochybnosti a hrozná pokušení. Přišlo pronásledování zvenčí. Zdvihli hroznou bouři proti němu vlastní jeho spolubratři řeholní, kterým byla proti mysli jeho přísná nová řehole, kterou zaváděl. I zajmouti ho dali, do vězení vsaditi, kde ve tmě celé dlouhé měsíce pobýl. Tvrdý suchý chléb a hořké výčitky byly jeho potravou. A přec vše to tak klidně nesl — ano s radostí. — Odkud to? Jeho veliká láska k Nejsv. Svátosti — ta ho plnila slastí, že uprostřed svých útrap volával před Nejsv. Svátostí: »Ó jak dobrého Boha máme — jak dobrého!« Když sloužíval mši sv., nesla jeho tvář takový odraz vnitřního blaha na sobě, že kterýs student, vida to, odřekl se na místě světa a vstoupil do řehole. »Pane, trpěti a tupen býti pro Tebe,« bylo jeho heslo. Tak splácel Kristovu úžasnou lásku.*)

Chléb — hody chudých.

»Vzal chléb.« (Mt. 26, 26.)

Slyšeli jste již kdy, drazí ctitelé Nejsv. Svátosti, slova a g a p y? Hody lásky! Láska Ježíšova nesmírná, která nám vystrojila hody své v Nejsv. Svátosti, bušila mocně na srdce prvních křesťanů a oni začali strojit též hody: k sv. přijímání přinášeli sebou celé zásoby pokrmů a nápojů a z nich připravovali hostinu pro celou obec křesťanskou, zvláště však pro chudé. — Hody lásky! — Nebylo to něco krásného?! Ó ano. A přec, hle — i do takových sv. hodů vloudily se zlořády. V Korintě n. př. konali tyto hody před sv. přijímáním, ale nerozdíleli všecko všem, nečekali na chudé, nýbrž jedli a pili, co každý si přinesl — a tak se stávalo, že chudí vyšli na prázdno: bohatí se přejídali, chudí lačněli: »jeden býti lačný a druhý opilý.« To ovšem byla hrozná příprava na sv. přijímání — i odporné díkyvzdání po něm. A tu se sv. apoštol Pavel ozval a zrovna jim do svědomí zahřměl: »Jeden lačný, druhý pak jest opilý! Zdaliž nemáte domů k jídlu a pití? Či snad pohrdáte církví Boží a zahanbujete ty, kteří nic nemají? Co mám říci vám? Mám vás chváliti? V této věci vás nechválím.« — A chcete věděti, oč opírá toto své ostré pokárání? Dokládá je vypravováním o tom, jak P. Ježíš Svátost oltářní ustanovil. Zavrhuji — nechválím vás — proč? »Neboť já jsem přijal od Pána to, co jsem též podal vám, totiž, že Pán Ježíš v té noci, v které byl zrazen, vzal chléb a učiniv díky, rozlámal jej a řekl: Totoť jest tělo mé, kteréž se za vás vydává; to čiňte na mou památku.« (1. Kor. 11. 1—23.) — Což je to něco tak významného, že vzal chléb a lámal? A tohle, že odsuzuje zlořády proti chudým?

*) Furger 1. c. 730.

Ó ano, drazí moji! Plna velkých tajemství jsou ta dvě slova. — Vzal chléb.

1. Vzal chléb — aby nám a zvláště chudým projevili úžasnou svou dobrotivost.
2. vzal chléb: abychom i my všem, zvláště chudým dobře činili.

I. Vzal chléb — aby projevili svou dobrotivost k nám a zvláště k chudým.

1. Vzal chléb. Pokrm — potravinu. Věděl, že bude tolik těch, kteří se budou stolu Páně vyhýbati, jakoby byli nikdy neslyšeli jeho důtklivého vyzvání: »Jezte, pijte z toho všickni!« A proto on se, abychom tak řekli, vtírá zraku našemu, když ho sluch odmítá. A bere chléb, chléb, který sám svým zevnějškem volá: k požívání, k požívání je tato Svátost — proč nejíš, proč nepřijímáš? Vezmi a jez! — Jako voda, jak je všeobecně známo, omývá poskvrnu tělesnou, a proto ji Spasitel vzal do svátosti křtu, aby obmývala poskvrny duše, tak dí sv. Tomáš, použil Pán Ježíš k ustanovení této Svátosti chleba, jímž se lidé obyčejně a všeobecně živí a sytí, aby byla tato Svátost potravou a výživou duše. (III. qu. 74 a. l. in c.) A jak touží nás vidět hojně nasyceny, vyživeny tímto sv. chlebem! »Já jsem přišel, aby měli život a měli hojnost,« — říkával (Jan 10, 10), a pokrm, který má tento život udržovati a rozhojňovati, je tento: »Tělo mé vpravdě jest pokrm, krev má vpravdě jest nápoj.« (Jan 6, 56.)

2. Vzal chléb. Pán vesmíru a všech jeho pokladů mohl vzíti draho-kamy a zlato a stříbro — ale jak by byli špatně pochodili chudí, chudí národové, chudé země?! Jak by si mohli tuto Svátost opatřiti? Ale chléb vzal — nic jiného, leč chléb — který se najde konečně přec všude, i v nejchudší chýši i v nejhladovějším čase války. Jak dobrý Pán! Všem umožnil tuto Svátost. I těm, kteří nemají, dí s prorokem:

Všickni, kteří žízníte, pojďte...
kteří jste bez peněz, pospěšte, kupujte, jezte;
pojďte, kupujte bez peněz,
beze vší náhrady víno a mléko.

(Is. 55, 1.)

A těš se:

Jísti budou chudí do sytosti
a budou chváliti Pána, kteří ho hledají.«

(Ž. 21, 27.)

Ó dobroto našeho Spasitele, která hned v prvním okamžiku ustanovení této Svátosti pomýšlí na to, abys byla všude, vždy, u všech, i u sebe chudších!! Ó rcete, nevolá tato dobrotivost Spasitele z tohoto chleba svátostného — jdi — a buď i ty dobrotivý ke všem, zvláště k chudým? Ó ano. A to je druhý důvod, proč Pán Ježíš vzal chléb k ustanovení Nejsv. Svátosti.

II. Vzal chléb, abychom i my dobře činili všem, zvláště však chudým.

Nežte ani docemiti, jaký sociální význam má pro celý svět toto slovo: Vzal chléb! Dnes se tolik mluví o sociálním smýšlení, o sociálním citění, o právech »malého člověka«, o sociálním vyrovnání všech, o povznesení nižších, prý sociálně slabších tříd atd. Těmi hesly dal se strhnouti v celých davech pracující lid, i mnozí katolíci, zvláště když nepřátelé církve začali ji vytýkati, že nic anebo jen málo dělá pro chudinu, že má své slavné obřady a pompu jen pro bohaté. Jak nevěcné jsou tyto výtky! Pravda: církev jako viditelná společnost musí na své hmotné potřeby též přijímati a láti peníze v tomto nynějším světě na světlo, roucha, nádoby, chrámy, výživu duchovenstva atd. A to že je něco pohoršlivého, že při některých obřadech, ne za ně, ne za svátosti, nýbrž jen za zevnější pompu nebo vedlejší námahu přijímá dary od těch, kteří mají, aby mohla trvati a udělovati to hlavní: totiž milosti všem, i těm, kteří nic nemají? A pak — což nevidíte, drazí moji, že jedním sv. přijímáním anebo kteroukoli jinou svátostí, je všeckem rozdíl stavů a majetku v církvi naší úplně smazán? Vzal chléb — jaký? Jiný snad pro bohaté a jiný pro chudé? A při křtu říkají se snad jiné modlitby nad dítětem královským a knížecím a jiné nad dítětem dělnickým? A kdyby i byli chudásové, kteří umírajíce někde v chlévě, neměli by nikoho, kdo by se za ně pomodlil Otčenáš a dal za ně na mši svatou, aj — všecky je nese v paměti dobrotivá, společná matka — církev, které je denně připomíná ve mši svaté, a při každé zádušní mši svaté v třetí zvláštní modlitbě, která jest nade-psána: Za všecky v Pánu zesnulé a nadto ještě ve zvláštní den: o památce všech věrných dušiček. Co tu schází v církvi chudému? Kdo je rozumný a umí rozeznávat zevnější a vedlejší pompu od vnitřní a podstatné hodnoty, ten ví, že mnohý chudáš dostává ve svátosti neslavně udělované více milosti než mnohý boháč při téže svátosti, udílené nejslavnějším způsobem.

A nejvíc je tohoto vyrovnání ve sv. přijímání. V něm mizí rozdíl mezi boháčem a chudášem. Všichni klečí za jedním stolem — i chudý dostává zde svého Boha a je v tu chvíli v očích každého věřícího svého spolubratra — i boháče — neskonale povznesen: Bůh je v něm, Bůh žije v něm... Je údem tajemného těla Kristova, je účastník téhož přesv. chleba...

Slavný generál Turenne setkal se kdys u sv. přijímání se svým sluhou. Ten vida pána svého, uctivě poodstoupil, udělal místo a šeptal: »Prosím, pane, jděte napřed, já počkám, až po vás.« »Ale jdi, jdi, příteli,« odvětil velký vojevůdce, »zde není nikdo pán, leč jediné Ježíš Kristus.«*) A tak tento chléb, který Kristus Pán vzal, prostičký chléb, který vzal k této Svátosti hlavně proto, aby umožnil přístup i chudým a nemajetným, ten volá, ten doléhá důtklivými výtkami na srdce věřících majetných, iako kdysi sv. Pavel na Korintské.

*) Dr. Mack: Eucharistie und Menschheitserneuerung S. 106.

Vzal chléb — slyšíš, věřící boháči — i pro chudáka jej vzal, aby byl Tvým spoluhostem! Čím jsou ti lidé prostí a chudí, kteří s tebou přiklekají k stolu Páně? Jsou ti bratry? Rozumíš tomu hlasu sv. chleba s oltáře: že jako se tam u toho sv. stolu sobě vyrovnáváte, že má se dít toto vyrovnávání sociální i v obecném životě — šetrnosti k chudým, dobročinností, almužnou, láskou? Čím je nám žebrák, který s námi rámo klečel u stolu Páně, když nás pak mezi dnem potká a prosí? Čím jsou nám všickni ti, s nimiž se v životě a v zaměstnání stýkáme, jestliže s námi též zasedají za stůl Kristův? Jednáme s nimi podle svých přirozených náklonností a nechutí, či podle světla svaté víry, která nám dří, že je v nich Bůh?

Vzal chléb — jdi a čin podobně! Ber chléb a dávej jako On.. Ať není i mezi námi jako v Korintě: jeden lačný a druhý opilý, jeden přesycený, druhý hlady zmírající. Ze svého majetku dávej almužnu a neodvracej své tváře od žádného chudáka, neboť pak neodvrátí se též od tebe tvář Hospodinova. Jak jen budeš moci, buď milosrdný. Budeš-li míti mnoho, dávej mnoho; budeš-li míti málo, hled i z mála rád udělovati. Neboť tak si hromadíš velkou odplatu pro den nouze. Vysvobozuješ almužna od všelikého hříchu i od smrti a nedopouštíš, aby duše přišla do temnot. Almúžna bude důvodem k velké naději těm, kteří ji dávají.« (Tob. 4, 7—12.) Spasitel uzná v nich jednou, že nepřijímali nadarmo, nýbrž že s jeho sv. chlebem přijímali i jeho lásku k chudým a odmění ji stědře na věky!

Chléb - svaté jednoty.

»Poněvadž to jest jeden chléb, jsme my mnozí tělem jedním: neboť všickni jsme účastní jednoho těla.«
(1 Kor. 10, 17.)

Brzy po odchodu sv. Pavla z Korintu, kdež byl založil četnou obec křesťanskou, povstaly tam spory, neshody, stranictví: »Slyším,« tak jim píše, »že když se scházíte ve shromáždění, bývají mezi vámi roztržky a z části tomu i věřím; neboť i odštěpenství, rozkol (odpadlictví) musí býti mezi vámi, aby se stali zjevní mezi vámi ti, kteří jsou osvědčeni.« (1 Kor. 11, 18, 19.) A sv. apoštol je všecken rozbolněn, když musí kárati i jejich necitelnost k chudým, tvrdost a nešetrnost k nemajetným, které veřejně zahanbují svou nestřídmostí a požívavostí a tak tu propast, která už přirozeně mezi jednotlivými třídami společenskými jest, ještě svým nebratrským a nelaskavým jednáním rozvírají víc a více. — Co učiní ten velký apoštol? Co jim poradí a předpíše, jaké naučení dá jim velký učitel národů — Pavel? Aj — jak jednoduché! Vezme je z chleba svátostného a řekne jim: Vždyť sv. přijímáním spojujeme se s Kristem a v Kristu i všickni spolu, jedni s druhými. »Posuďte,« dří jim: »Kalich požehnání, který žehnáme, není-liž společenstvím krve Kristovy? A chléb, který lámeme, není-li spole-

čenstvím těla Kristova? Poněvadž to jest jeden chléb, jsme my mnozí tělem jedním, neboť všickni jsme účastníci jednoho těla.»

Tak se dovídáme z výkladu sv. apoštola Pavla, proč Pán Ježíš ještě dále vzal chléb za způsobu Nejsvětější Svátosti:

aby nám na paměť uváděl svatou jednotu, v níž se všemi žítí máme.

Ano, vzal chléb — symbol sv. jednoty a lásky. Neboť z čeho je chléb? Z mnohých zrn obilních. Z čeho je víno? Z mnohých bobulí vinného hroznu. Rozmělňili zrna a smíchali v mouku; kdo pozná, kde který ten prášek z kterého jest zrna? Kdo pozná, která ta krupěj vína jest z této či oné bobule? Marná námaha! Všecka ta zrnka a všecky ty bobule splynuly tak dokonale, že jich nerozeznáš. Jsou jeden chléb zrnka; jsou jedno víno všecky bobule vinného hroznu. A jako se chléb zhněte z mnohých zrn a víno steče z mnohých hroznů, tak dí sv. Tomáš, »skládá se i církev z mnohých věřících.« (III. qu. 74. a. 1.) Ale i ti splývají a spojují se v jedno. A kde? A jak? Aj, viz, volá církev: »V tomto svazku lásky a pokoje — v chlebě svátostném, sv. přijímání.« Neboť jako je chléb zhněten z mouky mnohých zrn, a víno smíšeno z krve mnohých vinných bobulí, tak stáváme se i my jedním chlebem. Jsme sice mnozí. — Ale požíváním Nejsvětější Svátosti stáváme se účastni jednoho těla a jedné krve Páně, jednoho Krista a narůstáme pak s ním v jeden veliký, úžasné veliký a svatý chléb... jsme jedno s bližním, neboť nejsme my z jiného těla a on též z jiného, dí sv. Jan Zlat., nýbrž všickni z jednoho. (Hom. 24 in 7. Kor.) »Tělo církve skládá se z mnohých údů,« dí církev ve svém katechismu římském — a tuto jednotu znamenitě naznačují chléb a víno. Chléb připravuje se z mnohých zrn a víno z mnohých bobulí hroznových. Tak i my, jsouce mnozí, spojení jsme svazkem tohoto sv. tajemství a jako jedno tělo učmění.« (II. hl. 4. ot. 18.)

Ó jaká je to pravda především útěch y plná! Co je rodičů a dětí, kteří jsou od sebe odtrženi a těžce — těžce to nesou — a ejhle, přec tak snadno mohou duchovně se spojovati spolu — v Kristově chlebu svátostném! — Jak mnozí strádají a trpí — osamělostí, která je někdy tak zlá — a přec mohou tak lehce vcházeť v společenství se všemi těmi, kteří na jednom chlebě účastenství mají. *) Jaká povznášející myšlenka pro křesťana, že skrze tento jeden svatý chléb je přivtělen k společnosti věřících všech věků, všech velikých duší a svatých, které kdy chléb tento jedli. Není to jen pouhý pomysl, je to něco skutečného, že požíváním tohoto chleba vcházíme v spojení s apoštolý, mučedníky, panici a dušemi čistými všech dob, my tady v naší zemi zvláště svatým Václavem, velikým ctitelem Nejsvětější Svátosti, sv. Vojtěchem, Janem, Anežkou a j. a j. Ó díky, Spasiteli, za to, že kalich požehnání, který žehnáme, je účastenství v tvé krvi a chléb, který lámeme, společenství tvého těla!

*) Das Innere Leben 1924, seš. 4., str. 151.

Ale pravda tato je pro nás zároveň důtklivým napomenutím k jednotě, svornosti, k sv. lásce bliženské.

Stávalo se za středověku, že v nejdůležitějších záležitostech byli věřící zapřisaháni při Nejsv. Svátosti. Kněz, biskup nebo i sám papež obrátil se od oltáře a s tělem Páně v ruce zapřisahal přítomné, aby buď vyznali svůj hřích anebo aby splnili svůj slib.

Tak jakoby byl udělat Spasitel při poslední večeři. Od stolu, u něhož v nejponíženější lásce i nohy svým učedníkům omýval, na němž všemu lidstvu podal největší důkaz lásky — a nás všechny až do konce zamiloval — od tohoto stolu obrací se ještě naposledy k učedníkům svým jakoby se sv. hostií v ruce — s posledním přikázáním svým. — Kterým? Milujte se!

»Příklad zajisté dal jsem vám, abyste i vy činili tak jako jsem já učinil vám.« (Jan 13, 15.) »Toto přikazuji vám, abyste se milovali ve spolek.« (Jan 15, 17.) Přikázání lásky je tedy přikázání z večeřadla, přímo od stolu Nejsv. Svátosti — od té Svátosti, v níž se láska Boží k nám přímo vyčerpala. A jestliže ani takové napomenutí námi nepohne, co námi pohne vůbec?

Proto se hrozí církev sv. tolik veškeré nelásky, hněvu, nenávisti mezi křesťany. Tato svátost spojuje nás s Kristem — dává církev v svém katechismu římském — činí nás účastny jeho sv. těla a jeho sv. krve a spojuje i nás navzájem tak, že jsme v témže Kristu jedno tělo. Proto nazvali tuto Svátost svátostí pokoje a jednoty a lásky, aby bylo patrné, jak nezaslouží jména křesťan, kdo v nepřátelství žije, a že všechna nenávist, sváry a spory jako morovina naprosto mají z prostřed věřících býti vymýceny — a to tím spíše, že my každodenní oběti vlastně vyznáváme, že o nic tak doopravdy neusilujeme, jako o pokoj a o lásku. (Řím. katech. díl II., hl. 4., st. 4.)

Protož, bratři, dbejme toho, co jest k pokoji (Řím. 14, 19.) a pokud na vás jest, se všemi pokoj mějte; jsme mnozí tělem jedním, neboť všichni jsme účastni jednoho těla — těla Kristova. Mějme ducha sv. smířlivosti, kdykoli se jen blížíme této Svátosti, oltáři, oběti, sv. přijímání. Tak žádá Pán určitými, rozhodnými slovy: »Přinášíš-li dar svůj na oltář a tam se rozpomeneš, že bratr tvůj má něco proti tobě, zanechej tam daru svého před oltářem a jdi prve, smiř se s bratrem svým a potom přijď, obětuj dar svůj!« (Mt. 5, 23. 24.)

Mějme ducha obětavé, účinné lásky k bližnímu, k jaké pudila světce obětavá, účinná láska Kristova ve Svátosti. Odkudž měl náš sv. Václav svou obětavou lásku k chudým, jimž i v noci potraviny a topivo donášel?! — Odkud sv. Vincenc svou štědrá lásku k chudě lásku, jejíž rukou celé miliony peněz prošly? Ze Svátosti, kterou uctívali a přijímali. Ta je pudila. »Láska Kristova nás pudí,« mohli říci se sv. Pavlem.*)

Roku 1925 byla prohlášena za blahoslavenou sestra Michelina, zakladatelka řeholnic, které se ustavičně klanějí Nejsv. Svátosti. I jí pudila Kristova láska svátostná k věcem úžasným. Ujala se nejbídnějších

*) 2 Kor. 5. 14.

stvoření: padlých ženštin a pro ně obětovala vše. Byla z nejvznešenějšího rodu — bývala na franc. dvoře královském; obětovala jim toto své vysoké postavení; svou čest a jméno dobré, neboť byla pro tyto své svěřenky tupena, pomlouvána, ano od svědků oněch ubohých dívek i na životě ohrožována... Sloužila jim jako jejich služka, žebřala na ně i po ulicích, ano neváhala objeviti se za týměž účelem v chudičském řeholním rouše i na královském dvoře madridském, kde bývala dřív dvorní dámou... Lásky Kristova z jeho Svátosti ji pudila...')

Ducha lásky své nám, ó Pane, vlej;
abys nás, je d n í m chlebem nasyceně
svou dobrotou otcovskou v svornosti
sjednotil. Skrze Krista Pána našeho.**)

Chléb pšeničný.

Nebo co lepšího může máti
a co krásnějšího
nežli obilí vyvolených?
(Zach. 9, 17.)

Po vítězném boji vidí prorok Zachariáš lid Boží a celou zemi svatou v blahobytu a pokoji: v rodinách a obcích je plno svěžích dítek a bujaré mládeže, na polích vlní se bohatá úroda nejvzácnějších druhů obilních: — co může míti která země lepšího, ptá se, co krásnějšího? — Aj, naše země to má: má chléb ještě vzácnější — Boha samého jako pokrm duší vyvolených ukrytého pod způsobou chleba na oltáři. A už ta způsob chleba sama naznačuje nám, že Svátost oltářní je chléb převzácný, protože je to způsob z nejvzácnějšího druhu obilnin, t. j. z pšenice. — Učí církev sv., že k této Svátosti má se bráti chléb jen pšeničný. »Látka této Svátosti jest chléb pšeničný a víno z révy,« tak předpisuje církev katolická. (Dekret. pro Armenis.***)) — Nuž — proč?

1. Protože Pán Ježíš sám jest zrna pšeničné;
2. protože zrna pšeničné jest nejčistší, všeobecně požívané a nejvýživnější.

I. P á n J e ž í š — z r n o p š e n i č n é. Což neřekl — přirovnává se k zrně pšeničnému: »Vpravdě, vpravdě pravím vám: »Nezemře-li zrna pšeničné padši do země, zůstává samotno; zemře-li však, přináší mnoho užitku?« (Jan 12, 24.) A on nechtěl zůstat samotný — chtěl přinést velikou, hojnou úrodu a žeň. Proto padl do země — s kříže — v hrob. Ale smrtí svou nás zplodil k životu; my jsme osení z něho vzešlé, z pod-

*) Postcomm. feriae VI. p. Ciner. (Miss. Rom.)

**) Furger S. S. S. II. c. 707.

***) Denziger-Rannwart: Euchar. symbol. 696.

staty jeho se živící, osení, které, až dozraje, má býti shromážděno a svezeno jako dobrá pšenice do stodož jeho. — A proto přebývá ve Svátosti pod způsobou chleba pšeničného.

II. Pod způsobou chleba pšeničného dále též proto, protože zrna pšeničné, z něhož je uhněten, jest:

1. Nejčistší, 2. všeobecně požívané, 3. nejvýživnější.

1. Nejčistší: obsah jeho jest vrchol bělosti. Co zlato mezi kovy, to pšenice mezi obilninami.

2. Všeobecně požívané: chléb z něho hodí se všem: zdravým i nemocným. A na nemocné jakoby Pán Ježíš zvlášť byl pamatoval, aby jim chléb tento nebyl obtížný. Proto řídil církev svou, že vybrala za způsobu svátostnou právě jen nejlehčí — pšeničný chléb. A to ne nějaké velké sousto, nýbrž jen průsvitný lístek chleba. Jak šetrný, pozorný a dobrotivý Pán! Ó díky mu za všechny nemocné, kteří kdy přes všecku slabost svou, v níž už nic jiného snést nemohli, přece ještě tento nejlehčí chléb mohli přijímati!

3. A konečně chléb pšeničný je nejvýživnější — a proto se nejlépe hodí za obal pokrmu nejsilnějšího, jenž sluje panis fortium: chléb duší silných. — Jak si nás váží náš Bůh! Nejvzácnější tělo dává nám za nejvzácnější pokrm; chléb synů Božích dává nám, synům, v podobě nejvzácnějšího chleba.*)

A tak i ten obal svátostný — pšeničný chléb — je plný milostného významu. Pouhá ta způsobu, kdykoli ji vidíme, vybízí nás ke klanění. Hle — tak jakoby mluvil ten chléb ze zrna pšeničného — pozoruj jen onen pochod a proces, kterým jsem se dostal až na oltář. Byl jsem zrnko, zaseté v zemi, v ní zmírající a zase ze sebe vydávající hojnější život v tolika nových zrnech v uzralém klasu. Chápeš — můžeš pochopiti tento tajemný pochod? Nepochopíš! Hle — už tohle přirozené zrnko a jeho život je tajemství přírody. Oč větší to musí býti tajemství, když tím zrnem je sám Bůh: padající v hrob a vstávající k novému životu — a zasévající své tělo, abychom tak řekli, do tolika hostí a do tolika lidských srdcí!! Ó zde musí býti tajemství, a veliké! Zde musí býti mnohá věc, které můj rozum nikdy nevystihne. To je to jediné, co zde chápu. A proto, ač tajemství, věřím a dívám se a žasnu. Vpravdě Tys Bůh,

jenž činí věci veliké, nevýstižné,
zázraky, kterých nelze spočítati.
(Job. 9, 10.)

A druhé, co mně tento chléb připomíná — je nesmírná láska Spasitelova. Co všechno nepodstoupil, aby mohl býti naším chlebem!? Jakému hroznému rozemletí v bolestech, jaké ohnivé peci utrpení se podrobil, aby mohl býti chlebem života pro nás! Jak se On — to božské zrnko pšeničné — zmařil — usque ad pulverem mortis — až do prachu mrtvých (Ž.

*) Bl. Albert Vel.: De Vener. Alt. Sacr. — Paschasius Rudibertus: Liber de corp. et sanguine Domini u Nicolussi: Eucharistie als Opfer 125.

21, 16.), abych já mohl vzejít z něho jako nové osení a slíti a živiti se z jeho podstaty! Jaká láska!? Ó Jezu Svátostný, co dám za Tvou lásku? Vždyť Tě musím milovat! Co dám?

Svatý Ignác, mučedník, učí mne, že se mám z vděčnosti snažiti, abych i já byl bílý, pšeničný chléb Kristův, jako On je můj. — A bych měl i v ohni mučednické smrti býti upečen!! — »Jsem obilí Kristovo,« tak volal tento veliký mučedník, když byl veden na pospas dravých šelem; »žito Kristovo jsem, nuž zuby šelem musím býti rozemlet, abych shledán byl čistým chlebem Kristovým.« (Ad Rom. 4.)

Hle, k takovým mystickým vznětům lásky rozněcoval's sv. mučedníka Ty, Jezu — v té podobě chleba, zhněteného z mouky pšeničné, Ty, zrno pšeničné, padající s kříže v hrob a na oltář. Ó Jezu, kdy také mé srdce roznítíš alespoň jednou jiskerkou své lásky? Což nemám býti chléb Tvůj — a čistý. Ach očisťuj — očisťuj mě!

Úplně omyj mne od mé nepravosti
a od hříchu mého očisti mne.
(Ž. 50.)

A je-li třeba, abych byl i ohněm utrpení dokonán a ožhán za chléb dokonalý a příjemný Tobě, rač osvěcovati a slíti, abych smysl utrpení a bolesti chápal, utrpení aspoň se nevyhýbal a bych i neměl síly za ně Tě prositi, tož aspoň utrpení Tvá na mne seslaná trpělivě a oddaně, v tichosti a pokoře z lásky k Tobě snášel, opakuje se sv. Ignácem:

Obilí Kristovo jsem...
utrpením musím býti rozemlet,
abych byl shledán čistým chlebem Kristovým.

„S přesnicemi upřímnosti a pravdy.“

»Proto slavme body nikoli s kvasem starým,
ani s kvasem špatnosti a nešlechtnosti.
nýbrž s přesnicemi upřímnosti a pravdy...«
(1 Kor. 5. 8.)

V církvi východní, pravoslavné a řecké, proměňují též chléb a víno v tělo a krev Páně, jen s tím rozdílem, že užívají k tomu chleba kvašeného. U nás, v církvi západní, římské, od dáвна užívá se chleba nekvašeného, přesného. Církev naše nezavrhuje za to církev východní — naopak uznává, že i toto proměňování chleba kvašeného v Tělo Páně je platné. Veřejně a slavně to prohlásila na sněmu florentském (1439), kde se někteří odštěpenci z církve východní smířili a sjednotili s církví římskou. A tu mezi jiným vydala církev sv. toto prohlášení: »Stanovíme, že se vpravdě posvěcuje tělo Páně jak z chleba nekvašeného, tak i z kvašeného a že kněží mají toto sv. tělo v jednom z nich proměňovati:

každý podle zvyku své církve buď východní anebo západní.« (Con. flor. Decr. pro Graecis. Denziger: 691.)

Poněvadž i nejnovější církve u nás užívá chleba kvašeného a zavrhuje náš chléb přesný, nuže, tažme se, proč užívá naše sv. církve chleba nekvašeného?

Proč?

1. Z důvodů dějinných;
2. pro přesvaté tělo Kristovo;
3. pro nás.

1. Co nám praví dějepisné zprávy?

Že Pán Ježíš pravděpodobně užil při poslední večeři chleba nekvašeného, přesného. Neboť uvažme jen: o velikonocích měli židé nakázáno jísti jen chléb nekvašený: »Sedm dní budete jísti přesné chleby; již prvního dne (svátků) nesmí býti kvasu ve vašich domech.« (Ex. 12, 15.) — tak zněl přísný zákon. A náš dobrý Pán, který všude, kde jen bylo možno, Starého zákona šetřil, ten že by byl právě tohoto předpisu o velikonoční večeři nedbal? Sotva — sotva. Vše nám napovídá, že Pán Ježíš nejspíše měl při ustanovení Nejsvětější Svátosti chléb nekvašený. — A ten zůstával v rukou církve i později: už Origines (žil kol r. 200 p. Kr.) dosvědčuje, že se užívalo též chleba nekvašeného — a byl ne jediný, byl bylo zvykem tu a tam bráti i chléb kvašený — tolik je jisto, že i na východě se užívalo vždy též chleba nekvašeného. Proč jej tedy zavrhovati? Naopak — vždyť se zdá, že je ustanovení Kristovu bližší!

2. A pak: vždyť to žádá slušnost k přečistému tělu Kristovu!*) Či kdo pak z vás nedbá, aby to, co komu podáváte, mělo i čistý a slušný obal? Je kus papíru, kterým balíme nějaký skvost anebo nějakou potravinu (máslo), sice bezcenná věc proti tomu, co do něho zabalujeme, ale kdo pak by nedbal, aby byl aspoň co možná čistý, a aby se co možno hned nekazil? A zde ve Svátosti nám chtěl podávati Kristus a podávati chce církve zabaleno něco mnohem dražšího: tělo Boží — a jaké čisté, bez poskvrny a bez porušení z Panny počaté a věčnou slávou oslavené. A na toto tělo neporušené a neporušitelné, hříchem nedotčené, že by se hodila za obal věc, která jest sama v Písmě obraz hříchu a porušení? A to je kvas — a tedy i chléb kvašený. »Sám Spasitel, když chtěl varovati učedníky před hříšnými zásadami farizeů a saduceů, říkal jim: »Varujte se kvasu farizejského a saducejského.« (Mt. 16, 6.) A to že byl dobrý obal a závoj na přesvaté, přečisté tělo Kristovo? Nikoli. Vidíme tedy, že již pro samu svatost těla Kristova lépe se hodí chléb nekvašený; proto ho naše církve sv. užívá.

3. A konečně pro nás se tak dobře hodí svým významem. Sv. Tomáš dí: že lépe naznačuje (než kvašený chléb) onu vnitřní duchovní

*) Quia panis est proprie Sacramentum corporis Christi, quod sine corruptione conceptum est. (Summa theol. III, qu. 74, a. 4.)

přesnost a upřímnost, s jakou jej máme přijímati.*) Jako je chléb tento prostý všeho kvasu, všeho, co by jej mohlo porušiti, taková, slyš, křesťane, má býti duše Tvá, když jej přijímáš: čistá! Čistý chléb žádá čisté duše. Proto pryč se vši poskvrnou, poruchou, nákazou, neupřímností a bludem. »Vyčistěte starý kvas,« volá sv. apoštol Pavel ke Korintským, abyste byli těstem novým, jelikož jste přesní; vždyť i náš beránek velikonoční jest obětován, (totiž) Kristus. Proto slavme hody nikoli s kvasein starým ani s kvasem špatnosti a nešlechtnosti, nýbrž s přesnicemi upřímnosti a pravdy.«

Ale nejen přijímati, nýbrž i obětovati jej máme — a jak? To nám zase lépe naznačuje chléb nekvašený, dť sv. Cyril Alex.**): »I tvá oběť má býti bez kvasu (jako je nekvašený tento obětní chléb); jedině ke cti Boží a čistě jen pro Něho máš konati a obětovati všecko. Proto nám Spasitel říkal, že se nemáme modliti na ulicích, že nemáme zachmuřovati tváře své, když se postíme, ani roztrubovati, když dáváme almužnu: to všecko je kvas, který kazí zásluhu našich skutků. Ale co má býti ke cti Boží, má býti beze vši marnivé tužby po lidské chvále: pak bude oběť tvá a vůbec svatost a ctnost tvá bez kvasu.«

Ó jak poučné je vše, co na Nejsv. Svátosti vidíme. Děkujme vřele za to: »Vpravdě všecko dobře učinil.« Buď mu za to chvála a velebení na věky. — A nám dej, ó Pane, abychom my, kteří v nekvašeném chlebě Tě požíváme a obětujeme, též bez kvasu hříchu před Tebou chodili a žili v přesnicích upřímnosti a pravdy.

Plná má číše, jak vzácná jest.

(Ž. 22. 5.)

V starověku měli mezi tresty, kterými stíhali zločince, i ten, že podávali odsouzenci číši s jedem. Na něco takového myslil žalmista Páně, když uvažoval trestuhodnost lidských vin a viděl v prorockém svém nadšení Hospodina, jako soudce, který podává hříšníkům kalich svých trestů:

Mát v ruce Hospodin kalich vína
pěnlivého, plný přísad...

Ten kalich je pěnlivý; plný vína nerozředěného vodou, tedy silného, opojného. A má přísady, různá koření, která jeho sílu ještě zvyšují. Takový prudký je ten kalich trestů Božích! A jakmile jsi zhřešil, nemine tě; chtěj nechtěj dříve nebo později budeš z něho pít; každý kolik zaslouží a největším hříšníkům zbude spodek — samy kvasnice trpké a odporné.

*) Quia hoc magis competit sinceritati fidelium, quae requiritur ad usum hujus Sacramenti (d. c.)

**) De adoratione in spiritu et veritate lib. 12 u Nicolussi: Eucharistie als Opfer S. 135. (Bozen 1919.)

Pít z něho dává i kvasnice,
vysrkat musí je všecek svět hříšníků.
(Ž. 74, 9.)

A teď — ó kdo vysloví Tvou dobrotu, ó Bože Spasiteli! Ty, který's mohl vystoupiti proti nám, proti každému z nás, s tímto kalichem svých trestů, aj, Ty předstupuješ před nás s jiným kalichem, s kalichem ne trestným, nýbrž požehnaným... s kalichem ne pěnícím se Boží pomstou, nýbrž s kalichem své sv. Božské krve, s kalichem plným přísad, ale přísad veškeru lůbeznot v sobě obsahujících. Při poslední večeři po proměně chleba bereš kalich s vínem a díš: »Pijte z toho všichni, neboť toto jest krev má Nového zákona«... Ó Jezu dobrý, dovrš svou dobrotu a rač nás osvětit, abychom poznali, proč Jsi ráčil vyvoliti vno za způsobu Své krve!

Proč? Kdož to může říci? Kdo vystihne smysl Páně? Přece však světlo sv. víry nám napovídá, že Pán Ježíš použil vína k Nejsv. Svátosti hlavně proto:

1. **Že sám je vinný kmen;**
2. **plný oblažující síly pro nás.**

I. Pán Ježíš vinný kmen. Ó pravda! Vždyť to tolikrát říkal. Jako by se nasytiti nemohl toho krásného obrazu, několikrát dí po poslední večeři: »Já jsem vinný kmen pravý...« (Jan 15, 1.) A zase: »Já jsem vinný kmen a vy (jste) ratolesti...« (Jan 15, 8.) Ano, on je i vinný hrozen — a jaký vzácný!

Vzácný byl hrozen, který přinesli vyzvědači židovští ze země zaslíbené. Když se totiž lid izraelský, vysobožený z Egypta, hnuť od hory Sinaj a přiblížil se po delším putování až k samým hranicím země zaslíbené, vyslal Mojžíš 12 mužů na výzvědy, aby shlédli zemi, kterou jim Bůh slíbil. I šli. A když přišli k potoku, zvanému Hroznový potok, uřezali ratolest s hroznem a dva muži nesli ji na tyči. (Num. 13, 24.) Jaký to byl asi hrozen na podiv a úžas všemu lidu: dva jej musili nésti! — Ale což vzácnější hrozen jsi Ty, božský Spasiteli: nejen ze země vyvolené, nýbrž hrozen až s nebeské výše a ze země tak čisté a neposkvrněné, jako byl život Marie Panny! A na jaké tyči! Na tyči sv. kříže upevněn jako bohatý hrozen visíš a krvácíš sladkým vínem své krve přesvaté... »Ó vpravdě dobře se nazývá Spasitel hroznem,« dí sv. Ambrož a spiso- vatel církevní, Tertulián: dobře vhodně se nazývá hroznem, poněvadž visí na dřevě jako hrozen. Je vinný kmen, ale jest i hrozen; vinný kmen připoutaný ke dřevu a hrozen proto, že zraněn kopím vojína vydal krev a vodu — vodu na obmytí, krev na vykoupení, vodou nás obmyl, krví vykoupil. (De bened. Patriarch. c. 4.)

Ó chápete nyní, drazí moji, co nám dí božský Spasitel tím vínem, jehož používá k své Nejsv. Svátosti? — Každý pohled na kalich s krví Páně jakoby k nám promlouval: »Vidíš tu způsobu vína? Víno je z vinného kmene. A hle — já jsem vinný kmen pravý — vy ratolesti — ze mne prýští životní míza, má drahá krev — do vás: spojuje vás se mnou

jako je ratolest spojená s kmenem. Ó zůstaňte, zůstaňte ve mně. Beze mne, bez spojení se mnou, nemůžete nic. Uschnete jako ratolest odumřelá, která se ulamuje a hází na oheň. Ale zůstanete-li spojení se mnou, skrze víru, lásku, milost, poneseíte ovoce hojné. Ó snažte se, abyste den ode dne vždy pevněji srůstali se mnou, skrze víru vždy živější, skrze lásku vždy vroucenější, skrze milost vždy hojnější.

II. Ale Pán Ježíš vzal víno k proměně svátostné i proto, že nám chtěl naznačiti, že On je naše oblažení a obveselení nejvyšší. Neboť k čemu je víno?

»Víno jest od počátku stvořeno k obveselení,« povídá Duch Sv. (Sirach 31, 35.) A dodává:

Radost duše a rozkoš srdce
jest víno mírně pité.

(Ib. 36.)

Ale což jsi, ó Pane, Ty, k němuž voláme: Ježíši radosti andělů, Ježíši, rozkoši všech Svatých? Blaho nejvyšší, radost pravá, rozkoš svrchovaná, to vše je jediné v Tobě a Ty nám je uděluješ, kdykoli se nám podáváš. Tu může každý z nás právem zvolati se žalmistou:

Hospodine, udělal jsi srdci mému radost větší
nežli bývá, když mají hojnost
obilí, vína i oleje.

(Ž. 4, 8.)

Po sv. přijímání církev sv. zrovna jásává, tak radosti plné jsou její modlitby, které se kněz po sv. přijímání z misálu modlí: »Oplývající rozkoši a slastí prosíme Tě, dobrotivý Bože, o to a o to« — tak znívají ty modlitby. Na svátek přesváté Krve Páně na př. modlí se kněz: »K svátému stolu připuštění byvše navázili jsme si s radostí vody z pramenů Spasitelových...« (Postcomm. Pretios. Sanguinis domin. I. Julii.)

A tak — co mluví opět kalich vína Páně k nám, jakožto zdroj radosti a útěchy? Sv. Ambrož jakoby byl zaslechl jeho hlas: »Neklesej nikdy na mysli, neztrácej nikdy důvěry, neboť Kristus tě neopustí... (ale snaž se), abys došel onoho kalicha, který opojuje věřící srdce, aby se radovalo z odpuštění hříchů, které všechny starosti pozemské zaplašuje i všecken strach před smrtí i všecken nepokoj vůbec.« (Expos. in Ps. 15.)

Přistupuj — a požívej! Jez a pij — jak je ti poručeno a přesvědčíš je, jak vzácný je tento sv. nápoj proměněného vína: sv. krev Kristova, kterou ostatně i s tělem jeho již pod pouhou způsobou chleba přijímáme; sv. přijímání je zdroj útěchy a posily — proto ji ustanovil Spasitel i pod způsobou vína, »jež obveseluje srdce člověka«. — Ó Pane, plná má číše, jak (tedy) vzácná jest.

Hospodine, udělal jsi
srdci mému radosti větší,
nežli bývá, když mají hojnost
obilí, vína i oleje.

Tak mluví Bůh svým opojným vlnem svátostným. Tak mluví církev svatá, tak mluví svatí, kteří v této svátosti okoušeli duchovní slast a rozkoš v samém jejich zdroji, tak mluví každá duše, jež zbožně přijímá... Všichni mluví stejně: je-li pravda, že Bůh jest blaho nejvyšší, ó pak nejvyšší radost jest jistě z Boha a z věcí božských. Je-li pravda, že duše je víc — daleko víc než tělo, pak jistě radosti duchovní jsou víc, daleko víc než tělesné. Ó nechápete, drazí, jak tento nápoj svaté rozkoše, t. j. Svátost krve Páně, odsuzuje, zavrhuje dnešní shon po radostech — a radovánkách jen tělesných? Což jsme jenom tělo? Což nemáme duše? Což není Bůh — zdroj veškeré rozkoše pro všechny svaté nevyčerpatelný? Celá věčnost ho nevyčerpá! A zde ubohý člověk se shání po radostkách, které pomijí, které dráždí a špiní tělo i duši, které hořknou a zanechávají po sobě trpkost až do pozdního stáří, zábavy, které hubí zdraví i dobrý mrav (tance) a hry, které neušlechťují — jen hrubším dělají mladého člověka (tance, pitky, sport, hřích těla).

Nejmilejší! Což nám nedal Bůh rozum, abychom si vybírali z radostí a rozkoší především ty, které jsou lepší, ušlechtlejší a člověka důstojnější? A to přece nejsou zábavy a hry tělesné — nikoliv! To jsou radosti duchovní — z Boha, z modlitby, ze služeb Božích, pobožnosti, z dobré četby, z hudby čisté a p.

A máme-li už tělesných radostí užívat — což nám nepraví rozum i víra, že nejsme na světě, že ani v mládí nejsme na světě jen pro hru a pro zábavu: nýbrž, že Bůh člověka stvořil, aby ho poznával, ctil, miloval, jemu sloužil a věčně spasen byl? A jestliže člověk — i mladý hoch, místo, aby půl hodiny ráno v neděli Bohu sloužil, místo mše sv. již jen hrou (zábavou, výletem, procházkou a j.) slouží sobě a hlavně svému tělu — jaká zvrácenost! Což je mrtvolné tělo tvé, křesťane, přednější nežli Bůh? »Zavrhl's mne za záda svá,« tak vyslovuje Bůh zlobu této zvrácenosti. (Ex. 23, 35.) Co bude, až bude souditi a zavrhovati On?

A mají-li už tyto zábavy býti dovoleny, nevíme-liž, že nesmějí býti časté — nýbrž jen jako kořením v jídle? Co bychom řekli, kdyby nám dávali doma jídlo stále přesolené a překořeněné? A tvůj život takto znehucený že má býti příjemný Bohu? Neslyšeli jsme Ducha sv., že radostí srdce je víno — avšak mírně pít? To platí o všech zábavách a radostech. A když už se takových zábav a radovánek občas účastníme — což snad na ty hodiny Bůh přestává býti nad námi — a nevidí a neslyší? — Na svatbě v Káni seděl mezi hosty. Tak má býti i každá radost naše, aby snesla pohled Boží, aby se mohl Bůh dívat na ni a býti při ní. Proto nebrání vřa Kristova ani církev jeho radosti — ani radosti tělesné ne — ano i vyzývá: Radujte se, a opět pravím, radujte se, ale v Pánu! Radost, potěšněná hříchem, není radostí — je černým a otravným květem pekla...

Ó ochutnejte přece — tam na oltáři jest zdroj slasti pravé. »Okuste a vizte, jak dobrý jest Hospodin.« (Ž. 33, 9.) Přesvědčte se, zda-li jest pravda, co dí církev v nadšení o sv. přijímání:

Ó jak libý jest duch tvůj, ó Pane!
 jenž chtěje sladkost svou svým dětem
 dokázati, sytíš lačné chlebem nejrozkošnějším,
 daným s nebe a bohaté propouštíš s prázdnem.
 (Off. Corp. Christi.)

Uvidíte, že i zde ve Svátosti už se plní slovo Boží: »Čeho oko nevidalo, čeho ucho neslýchalo, co na srdce lidské nevstoupilo, to připravil Bůh těm, kteří ho milují.« (1 Kor. 2, 9.)

Chléb a víno.

»Své tělo dal a krev svou lí
 ve dvojí způsobě,
 by celého tě nasýtil
 v tvé dvojí podobě.«
 (Hymnus ad Laudes in festo
 Corp. Christi.)

Jest svatou povinností otce, dá-li dětem chléb. A Ježíš Kristus — náš otec nejlepší — dobře se nám postaral o živobytí duchovní hned dvojmo: chléb nám dal a nápoj nám dal. Ustanovuje Svátost oltářní, vzal — jak vypravují sv. evangelia:

1. chléb, požehnal jej a pravil nad ním: »Totoť jest tělo mé.«
2. podobně vzal i kalich s vínem, požehnal jej a pravil nad ním:
 »Totoť jest krev má Nového zákona.« (Mt. 26, Kor. 14,
 Luk. 22.)

S jakou asi úctou a vírou přijímali ta slova Páně sv. apoštolové! S nimi přijímáme je i my plni sv. obdivu a úcty: Ó Bože, rozmnož víru naši! — Jen to nám je divné: ze sv. víry víme přece, že pod způsobou chleba je celý Kristus: tedy nejen jeho tělo, nýbrž i jeho krev; a že pod způsobou vína je rovněž celý — nejen s krví svou, nýbrž i s tělem; proč tedy, můj Pane, zvolil jsi dvojí způsobu, když by byla stačila jedna?

Proč? — Proto, odpovídá Spasitel, abyste

1. měli plnou, dokonalou výživu své duše;
2. měli na očích stálý obraz mé smrti;
3. měli oběť Nového zákona;
4. měli naplněné předobrazy zákona Starého.

I. Pán Ježíš zvolil za způsobu svátostnou chléb a víno, a b y c h o m měli úplnou a dokonalou výživu duše.

Co žije, musí jísti. Žije tělo naše, žije skrze duši, ta je oživuje. Ale nestačí k udržení života tělesného jenom duše — musíme i jísti — potřebujeme pokrmu a nápoje.

A žije duše — skrze Boha žije, který je v ní a se svou milostí — ta ji oživuje novým nadpřirozeným životem. Ale stačí sama milost? Aj,

všecko, co žije, musí jísti, nemá-li zahynouti. I duše tvá musí jísti, jinak ztratí život milosti. A co? Ó viz a slyš! Div se, žasni a klaněj se! Ne nějaký pokrm, který by byl nižší a méně cennější než ona, nýbrž pokrm nade vše vyvýšený a vzácný, tělo a krev Syna Člověka! »Vpravdě — vpravdě pravím vám: Nebudete-li jísti těla Syna Člověka a pít jeho krve, nebudete míti v sobě života.« (Jan 6, 53.) Život milosti ve své duši ztratíte, život věčný ztratíte, nebudete-li požívati svátostného těla a krve mé — tak důležitá, tak na výsost potřebná je ta výživa duše. To proto: že »tělo mé vpravdě jest pokrm, krev má vpravdě jest nápoj.« (Ib. 56.)

A proto, abyste neměli výmluvy, zahynete-li jednou, proto jsem vám dal tělo své a krev svou v podobě potraviny, jídla-chleba a nápoje-vína; proto se vám tak stále stavím na oči, abyste, kdykoli tyto způsoby zhlédnete, musili si říci: »Musím přijímati, nebo zahynu!« — Ó Jezu, jak důtklivě mluvíš za své Svátosti, z oněch výživných způsob, pod něž Jsi se skryl! Ó mluv, ó mluv — ó přimlouvej nám všem, zvláště těm, kteří již celá leta Tě nepožívají... a dej, ať chápáme, dej, ať srozumíme, že musíme přijímati, protože jinak nemůžeme zachovati život své duše, nežli touto dokonakou ješ výživou.

II. Spasitel dal nám dále Svátost oltářní pod způsobou chleba a vína též proto, abychom měli stále na očích o b r a z j e h o s m r t i. Což jest smrt nežli oddělení duše od těla? A u našeho Božského Spasitele nebyla to smrt přirozená, nýbrž násilná, která oddělila i krev od těla. A hle — zde to vidíš, milý křesťane, tak zřetelně znázorněno: tělo jakoby zvlášť pod způsobou chleba, krev jakoby zvlášť pod způsobou vína. A abys nemohl býti v pochybnosti, že ti Pán dává tuto Svátost ve dvou od sebe oddělených způsobách, hlavně též proto, aby ti připomínal svou smrt, tož slyš! On sám to dí při samém ustanovení. »Totoť jest tělo mé, které se z a v á s v y d á v á. Tatoť jest krev má Nového zákona, která se z a v á s v y l é v á — to čiňte na m o u p a m á t k u. Neboť,« dodává k tomu Spasitel skrze apoštola Pavla: »Kdykoli jíte chléb tento a pijete kalich, s m r t P á n ě z v ě s t u j e t e, dokavad nepřijde.« (1. Kor. 11, 26.)

Aj. viz tedy, co stála Boha tvého tato výživa, kterou ti ve Svátosti opatřil! Tebe, otče, tebe, matko, stojí chléb, který dobýváš svým dětem, mozoly a pot. To je ovšem ortel, vložený na všechny syny Adamovy ode dne, kdy on zhřešil v ráji: »S námahou budeš se živiti ze země po všechny dny svého života... V potu tváře jísti budeš chléb, dokud se ne navrátíš do země, ze které jsi vzat.« (1. Mojž. 3, 17. 19.) Ale tvého Boha stál tvůj duchovní chléb nejen pot, nýbrž krvavý pot, nejen mozoly, nýbrž velké rány, ano i děsnou smrt: násilné odloučení krve od těla — vycezení její do poslední krůpěje.

A ty bys nechápal, že musíš býti vděčný za takový chléb a že si ho musíš vážit?

III. Pán Ježíš nám dal Svátost oltářní ve dvou oddělených způsobách též proto, abychom měli o b ě t N o v ě h o z á k o n a.

Pod způsobou chleba měli bychom jen pokrm; pod způsobou vína měli bychom jen nápoj; ale pod způsobou obojí, chleba i vína, máme oběť, to jest dar, zničený ke cti Boží. Tak se chtěl Boží Syn jeviti své-

mu nebeskému Otci na našich oltářích jako zničený, v podobě smrti, která dělí duši od těla: proto volil dvě způsoby od sebe oddělené.

IV. A konečně, aby naplnil předobrazy Starého zákona — to byl poslední důvod, proč volil k své Svátosti dvojí způsobu: chléb a víno. Měli jsme mít na oltáři nejen chléb Melchisedekův, nýbrž i víno; měli jsme mít na oltáři lepší krev než byla Abelova — krev Božího Syna, která by volala k nebi ne o pomstu, nýbrž o smilování. A proto náš nevinný Abel, Ježíš Kristus, nespokojil se, že přinesl jen oběť z plodin polních jako první Abel, nýbrž dal nám za obětní dar i krev svou v podobě vína. — Měli jsme mít nejen tělo Beránka, jakého požívali židé před vysvobozením svým z Egypta, nýbrž i krev, kterou by se pomazávaly ne dveře, nýbrž kterou by se pomazávala naše srdce — a proto Beránek náš velikonoční podává nám nejen své tělo v podobě chleba, nýbrž i krev svou v podobě vína.

Ó jak je to vše krásné, jak významné! Kdo pochopí smysl Páně? Ó vpravdě Svátost plná nejhlubších tajemství, hlubina lásky, prohloubení milostí a darů Božích...

Chválena a velebena budiž bez přestání Nejsvětější Svátost oltářní.

Pod závojem. (I.) *)

»V Krista věřte, ač naň nyní nepatříte...«
(1 Petr. 1, 8.)

Jak krásný jest asi božský Spasitel! Co jasu, co něhy co nebeského půvabu zářilo asi z jeho sv. pohledu, co sladkosti podmanivé a okouzlující bylo asi rozlito na jeho rtech! Jediný pohled jeho stačil — a lidé šli za ním a opouštěli své úřady a poklady — jako celník Levi. tři dny trvaly s ním zástupy lidu na poušti bez chleba, přivábění, přikouzlení půvabem jeho sv. bytosti.

Ó »krásný jsi podobou nad syny lidské,« žasne nad ním žalmista; »rozílt je půvab na rtech tvých, proto ti požehnal Bůh na věky.« (44.) A snoubenka z Velepísně Šalamounovy plesá nad ním v Duchu sv.: »Jak jsi krásný, milý můj, rozkošný!« (1, 15.)

Ó jak by si podmanil, zdá se nám, srdce naše, kdyby se nám zde na oltáři jevil ve své sličnosti a kráse — a zatím, ejhle — On se skrývá! Neprůhledným a nevzhledným závojem svátostných způsob zakryl všecku svou krásu! Ó jaká pokora! Ale jaká též moudrost! Nám se zdá, že by bylo lépe, aby se zde jevil nezakrytý. Ale — nejsou myšlenky naše jako myšlenky Boží.

»Tajemství krále ukrývati dobře jest.« (Tob. 12.) Pán dává nám tělo své zahalené.

Nechtěl nám dávatí těla svého zjevně — »dávati budu mamu skry-

*) Podle bl. Alb. Velikého: De Vener. Sacr. alt. c. VII.

«*tou*» — (*dabo mamma absconditum*) slibuje v Písmě (Apoc. 2, 17) t. j. tělo své zahalené, zastřené.

Proč asi?

1. Ze šetrnosti a milosrdenství ke zlým;
2. z lásky k dobrým.

1. Když Kristus Pán chléb tento nebeský po prvé v Kafarnau sliboval, zdvihli se proti němu hned lidé zlovlní a horšili se — a představující si pojídání těla hmotného, hřešili v srdci odporem a ošklivostí; nedosti na tom, že hřešili srdcem — hřešili v srdci i jazykem: utrhalí a tupili: »háďali se vespolek,« dí Písmo, reptali, řkouce, »kterak nám tento může dátí tělo své k jedení?« (Jan 6, 53.) — a konečně zatvrdili se k nevěře, an^o, až k duchovní smrti své a záhubě: »odešli a nechodili již s ním.« (Jan 6, 67.)

A to by se dělo i nyní, kdyby nám Spasitel dával tělo své nezakryté. Zlí vidouce je horšili by se a těžce by se provinili v srdci odporem, v řeči utrhaním a potupou a duševně by bídnou smrtí hynuli. A náš Spasitel je dobrý, nevýslovně milostivý i ke zlým. Jako útrpný lékař zahaluje nemocné oko, aby mu jasné paprsky sluneční neškodily, tak Spasitel -- zahaluje se raději sám, aby pohled zlých na něho nebyl jim na pohoršení a k záhubě duchovní pro odpor v srdci, pro potupu v řečech jejich. Ó dobrý Pán, jenž »nalomené třtiny nedolomí a doutnajícího knotu neuhasí«. — I zlých šetrí. Aby jich uchránil větších hříchů, raději se skrývá před nimi — před zlými. — A k dobrým? Aj, dobrota Boží! Těm nic tím neubírá. I když zahaleného přijímají, všechnu jeho slávu a moc přijímají.

To je první důvod, proč Spasitel nám dává své tělo zahalené a zastřené. Šetrnost jeho ke zlým, s nimiž milosrdenství jeho vpravdě svrchovaně milostivě nakládá. Chrání je ještě větších hříchů. Ale snad — zdálo by se, je tomu naopak: Snad kdyby dlel Spasitel zde ve Svátosti nezakrytý, snad by ho i zlí, i nevěrci musili zde uznat! — Ach — zlá vůle by vždycky našla vytáčky a protidůvody, i kdyby přímo Spasitele ve Svátosti viděla. Našla si je zlá vůle židovských nevěřících: viděla Pána i zázraky činit a, aby nemusila věřit, říkala, že je koná z moci ďábelské. Mohli viděti Pána i vzkříšeného — a nevěřili. Tak by snad řekli, až by viděli i ve Svátosti Pána samého a nezakrytého — snad by řekli, že je to jen fantastický přelud — zdání — a ne skutečnost. A všetečně by nahlíželi v tuto Svátost jako kdysi Betsamesané v archu úmluvy. Věděli dobře, co řečeno bylo v zákoně: »Aron a synové jeho vejdou do svatyně a sami zřídí díla... a jiní ať žádnou všetečností nevidí věcí, kteréž jsou ve svatyni, prvé než budou zavínuty (zahaleny) — jinak zemrou« (4. Mojž. 4, 19). A přec všetečně chtěli archu Boží vidět odkrytou. Snad byli z těch, kteří, vídajíce uctivost kněží k arše úmluvy, říkali: »Nic svatého v té schránce není — kněží nás klamou.« — Nyní ji dostali do své ruky — nyní se přesvědčí, co v ní jest: všetečně nahlídnou: vskutku — hle, nic než kamenné desky zákona

a nádoba s manou -- nic víc, — Měli jsme pravdu — klamali nás! K všetečnosti drzé a nestoudné přidala se zatvrzelá nevěra. Ale Bůh nebývá posmíván. Ten, který poručil, že kněží mají ve svatyni posvátné předměty v tajuplném zahalení chovat, a který hrozil smrtí těm, kteří všetečností budou je prohlížet nezakryté: »alii nulla curiositate videant quae sunt in Sanctuario, priusquam involvantur alioquin morientur« (I. c.) — ztrestal Betsamesany — a padlo 75 mužů z města, protože (všetečně) viděli archu Hospodinovu. (1. Král. 6, 19.)

Co by se dalo zde? Hřích zlovolných byl by dnes daleko větší, kdyby přímo mohli vidět Pána ve Svátosti a přece v něho nevěřili. Na nich by se plnila plnou hroznou měrou slova Páně: »Kdybych byl nepřišel a jim nemluvil, hřích by neměli.« (Jan 15, 22.)

Ó jak dobrý a láskyplný je Spasitel ve Svátosti své i ke zlým:

Chval, Sione, Spasitele,
prozpěvuj mu v písních čest

— — — — —
Zpěv říc nemůž' dokonale,
jak on dobrý, velký jest!

2. Ale je-li zahalení svátostné dobré zlým, nebude tím spíše dobré i dobrým? Ó ano.

a) Především je dobré pro jejich víru. Co je víra? Víra jest jen o věcech, které nám nejsou patrné, dí sv. Augustin: »Fides est rerum non apparentium.« Věřiti znamená přesvědčenu býti o něčem, čeho nevidíš, ujištěnu býti o věci, která sice skutečně jest, ale nám je skrytá tak, že jí zrakem postihnouti nemůžeme. Neboť věci, které vidíme, ty nevěříme — ty víme. Máme-li tedy věřiti v Nejsv. Svátost, má-li to býti vůbec věrou, že Pán Ježíš jest v Nejsv. Svátosti, musí tam býti nějak tak, abychom ho neviděli, t. j. zastřen, zahalen. Pak je to on, Kristus, v kteréhož také nyní nevidouce, věříte, jak dí sv. Petr: (I. 1, 8.) »in quem non videntes creditis«.

b) Zahalení Pána Ježíše v Nejsv. Svátosti je též výhodné dosti učinění a plná náprava nevěry, která se jeví v hříchů prvních rodičů.

To byl počátek zkázy: uvěřili slovu zlého anděla — nabízel jim pokrm — ten tajil v sobě smrt... a oni na tom pokrmu pásli hříšně své smysly: oči —: »oku krásný a zraku lahodný byl ženě strom; pásli chut: — »viděla, že by velmi dobrý byl požívání k jídlu,« (1. Mojž. 3, 6.) — a jedli; dali ošálit svůj sluch — »jezte, budete jako bohové«. — Jedli. Jaký byl počátek zkázy, tak podobný měl býti počátek spásy: Na slovo zlého anděla jsi, člověče, poslechl — nuže, abys napravil — poslechni teď na slovo Anděla velké rady — Ježíše Krista. Pokrm ti nabízel pokušitel, tající v sobě smrt: Spasitel ti nabídne pokrm, tající v sobě život. Nabídkou anděla padlého kochaly se hříšné tvé smysly, zrak i chut. K zadosti učinění za to nebude se ve svátostném pokrmu Páně kochati

ani zrak, ani chut, ani hmat — naopak budou jím klamány a jaksi zbožně šáleny: (visus, gustus, tactus, in te fallitur.) Jen sluch tvůj, slyšící slovo Páně: Totof jest Tělo mé, tě neoklame — a bude základem té víry, jak má býti — aby víra nespolehála ani na zrak ani na jiný smysl, nýbrž »aby víra byla jenom ze slyšení a slyšení skrze slovo Kristovo«. *Fides ex auditu, auditus autem per verbum Christi.* (Rom. 10, 17.)

c) Konečně bylo záhodno, aby nám dal Spasitel tělo své zahalené i proto, a by víra naše byla záslužná.

Přisvědčiti k tomu, co vidíme, jakáž v tom zásluha? Ale ujištěn býti o tom, co nevidíme: »Blahoslavení, kteří neviděli a uvěřili,« dí Spasitel sám — toť je záslužné. »Víra, která by měla patrně a úplně usvědčující důkazy lidského rozumu, nemá zásluhy,« dí sv. Řehoř. (*Fides non habet meritum, cui humana ratio praebebat experimentum* — (supple: *sufficiens* — dodává sv. Tomáš). A proto chtěl Spasitel dáti se nám zahalený — abychom spíše věřili jeho slovu, nežli svým smyslům — abychom měli příležitost spíše všecko svědectví smyslů svých zavrhnouti, nežli abychom v jeho slovo nevěřili. Ó to je víra! Ó díky, Spasiteli, žes tak učinil — že takto víru naši cvičíš a zdokonaluješ. Svátost tvá je školou víry, cvičením víry, tajemstvím víry! *Mysterium fidei*, volá církev při samotném pozdvihování v každé mši svaté.

A je-li tato víra tak veliká, nebude i veliká její odměna? Uvěřil lotr ve Spasitele. Uvěřil, že spoluodsouzenec prostřední, posmívaný, tupený, ranami zdrásaný je Bůh: — »Pane — řekl mu. »Jsi Král — máš království věčné,« pravil mu dál: »Rozpomeň se na mne.« — Vzal odměnu své víry. »Ještě dnes budeš se mnou v ráji.«

To byla velká víra! Naše je větší. Lotr viděl aspoň člověčenství Páně, neboť na kříži jen božství Páně nebylo viditelné. My však ve Svátosti ani božství ani člověčenství nevidíme. A přece věříme — větší věrou.

Na kříži nám tají Božství svého zář,
tu však skryta jest i lidská jeho tvář,
já přec hlásám obé s myslí věřící,
prosím pak, oč lotr prosil kaščí.
(Zbožně se Ti klaním...)

Ó, Pane, zapomeneš na svá slova: Blahoslavení, kteří neviděli a uvěřili? Nikoli, odpovídá Spasitel: »Kdo věří ve mne, tomu, jakož dí Písmo, poplynou proudové vody živé z útroby jeho.« (Jan 7, 38.) — t. j. vezme v odměnu hojnost milostí a darů duchovních.

Jestliže »svatí věru docházeli zaslíbení« časných — vezmeš je v odměnu víry své i ty.

A k časným přidána ti bude hojnost statků věčných. V Krista věříte, ač nyní naň nepatříte — věříce plesati budete radostí nevýslovnou a oslavenou, poněvadž dosáhnete cíle své víry — totiž — spásy duše. (1. Petr 1, 8.)

Pod závojem. (II.)

»Vpravdě Ty jsi Bůh skrytý.
Bůh Izraelův,
vysvobozující (= Spasitel).«
(Is. 45, 15.)

Sv. Tomáše Akv., největšího velceducha církevní vědy, naplňovala vždy, kdykoli klekával před Nejsv. Svátostí, nesmírným úžasem myšlenka: Bůh skrytý! Skrytý Bůh! Modlíval se před ní:

Klaním se Ti v prachu, Božství vznešené,
jež se ve způsobách skrýváš ztajené...

Ta myšlenka div nezastavovala jeho dech a jeho srdce tlukot:

před Tebou mé srdce váhá v tlukotu,
před Tvým tajem cítím svoji nicotu.

A což je to něco tak dojemného? Ó ano! Bůh, Bůh! První bytost, která zaslouží, aby ode všech byla poznávána a uznávána, bytost, kterou by měli všickni pozorovati jako musí viděti oblohu, slunce a hvězdy, o které by měli všickni mluvit, ta, o níž vypravují nebesa a dni a noci:

Nebesa vypravují slávu Boží
a dílo rukou jeho hlásá obloha.
Den dni výmluvně podává zprávu
a noc noci podává to poučení —
(Ž. 18.)

t e n B ů h s e s k r ý v á !

Ó to jistě není bez příčiny — to má jistě hluboký význam. Proč se skrývá? Mezi jinými důvody udává nám víra zvláště tyto dva:

Skrývá se:

1. pro mdlobu našeho zraku;
2. pro naše poučení.

I. Pro mdlobu našeho zraku. Vzpomeňte, drazí moji, na Mojžíše. Nebyl bůh. Jen sluha Boží; ale když 40 dní rozmlouval s Bohem na hoře Sinaj, nassála jeho tvář z blízkosti Boží tolik jasu, záře a slávy do sebe, že lid izraelský nemohl popatřiti do jeho zářícího obličeje... Musil zahakovati hlavu závojem, když mluvil k lidu. (2 Mojž. 34, 30.)

A aj, zde je přec víc nežli Mojžíš: ne sluha Boží — sám Syn. Nejen na blízku Bohu, nýbrž s Božstvím spojený v jedno Kristus — a sám Bůh. Ne ozářený ze 40denního rozmlouvání, nýbrž ozářený slávou svého vzkříšení, slávou svého proměnění, kdy se zaskvěla tvář jeho jako slunce,

ozářený slávou věčnou, kterou měl u Otce, prve nežli byl svět. (Jan 7, 5.)
 Aj, jak bychom mohli patřiti na tolik slávy a krásy a jasnosti nevídané?
 Oh ne — nikoli, naše oči by nesnesly toho pohledu, oslnil by je, jako
 oslnil Šavla na cestě do Damašku — a byl slepý — za ruce ho musili
 vésti jeho průvodčí; tak by se stalo nám, neboť »viděti mne (dí Hospodin)
 t. j. viděti mne ve vlastní podobě a zůstatí na živu žádný člověk ne-
 může.« (2 Mojž. 33, 20.) — Ó dobrotivý Spasiteli, co lásky, co šetrnosti,
 co dobroty projevuješ nám tím, že se skrýváš pro mdlobu našeho zraku!
 Buď veleben, buď oslavován bez přestání, ó Bože skrytý, Bože Izraelův,
 Spasiteli!

Ó jak rostou smělá křídla naší naději, kdykoli popatří na Tvůj závoj
 svátostný. Neboť jestliže se s takovou láskou a dobrotou skrýváš, abys
 mohl býti s námi zde na zemi, ó co bude, jaká dobrota to bude, až se nám
 jednou odhalíš!? ... Neboť my víme, že věrou patříme na Tebe jen jako
 skrze zrcadlo, ale víra nám slibuje víc: »Nyní jsme dítkami Božími a ještě
 se neukázalo, co budeme. Víme však, když se to ukáže, budeme podobni
 jemu, neboť ho budeme viděti tak, jak jest!« (1 Jan 3, 2.) Ó Jezu, dej, aby-
 chom toho dosáhli:

Ježíši, jež tady v rouše chleba zřím,
 dej, ať touhu duše jednou nasytím;
 dej, ať spatřím tvář tvou prostu závoje,
 v říši věčné slávy, štěstí, pokoje.

II. Pán Ježíš je zde na oltáři Bůh skrytý pod závojem svátostných
 způsob ještě i pro naše poučení.

Ach, co zde všechno skrývá! Skrytý Bůh je to — tedy božství své
 skrývá. Skrýval je už ovšem dříve: plných 33 let v podobě člověka, ale
 i z té ponížené podoby proroka z Nazareta probleskovala občas velebnost
 a moc Boží zázračnými skutky a slovy. I když své božství skryl do zu-
 božené postavy odsouzence na kříži, poplvané, potřísněné krví a oděné
 jen ve vlastní modřiny — přec i tu skušimami sv. jeho ran prozařoval jas
 Božství, takže lotr i setník pod křížem uvěřili: »Opravdu Syn Boží byl
 tento.« (Mt. 27, 54.) — Ale zde ve Svátosti, kde je ta krása jeho tváře,
 zaskvívající se jako slunce? Kde slíčnost spanilého nade všechny syny
 lidské? Kde výhrvné a okouzlující oko... kde...? Ó zde to skryl vše,
 daleko neviditelněji než na kříži:

Na kříži nám tajil Božství svého zář,
 tu však skryta jest i lidská jeho tvář!

Svou moc zde skrývá, všechnu svou činnost. Působí zde zázraky,
 řídí odtud celý svět, soudí zde duše, které v tuto chvíli umírají a k němu
 se dostávají, vysílá odtud záplavy milosti a požehnání — ale to vše je
 skryto. Vpravdě Ty jsi Bůh skrytý, Bůh Izraelův, Spasiteli!

Tohle, taková úžasná skrytost, že by neměla velikého účelu? Dů-
 tklivým poučením, že by nebyla?

Ó vizte — tato ponížená skrytost Spasitele Svátostného odsuzuje veškeru okázalost a chlubitost našich dobrých skutků. Odsuzoval ji za života svého pozemského, zvláště při všech našich almužnách, modlitbách a postech a říkal: »Když dáváš almužnu, netrub před sebou« — na troubu ješitnosti, marnivosti a lidské chvály — »jako činí pokrytci, aby byli ctěni od lidí. Vpravdě pravím vám, vzali odplatu svou. Ale když ty dáváš almužnu, ať nezví tvá levice, co činí pravice tvá, aby byla almužna tvá v skrytě a Otec můj, který vidí v skrytě, odplatí tobě.«

»A když se modlíte, nebuďte jako pokrytci, kteří si libují v synagogách a na rozích trhů stojíce se modlíti, aby byli viděni od lidí. Vpravdě pravím vám: vzali odplatu svou. Když však ty se modlíš, vejdi do pokojíka svého, zavři dveře a pomodli se k Otci svému v skrytě a tvůj Otec, který vidí v skrytě, odplatí tobě.«

»Když pak se postíte, nebuďte jako pokrytci zasmušilí: neboť zohyzdují obličej svůj, aby zjevno bylo lidem, že se postí. Vpravdě pravím vám, vzali odplatu svou. Když však ty se postíš, pomaz hlavu svou a tvář svoji umyj, aby nebylo zjevno lidem, že se postíš, nýbrž Otci tvému, jenž jest v skrytě: a Otec můj, jenž vidí v skrytě, odplatí tobě.« (Mat. 6, 2—18.)

A jakoby všecko toto odsouzení nebylo dosti, ještě sám ten, který je vyřkl, skryl se sám se vši svou velebností, mocí a činností tak úžasně pod závoj chleba... A ty bys ještě nerozuměl, ty bys ještě nechápal. milý bratře, sestro, že máme skutky své dobré konati ne pro lidskou chválu, ne pro rozhlášení jejich v novinách, nýbrž pro čest Boží?

Sv. Václav — ó jak dobře to »odkoukal« od zahaleného a skrytého Spasitele ve Svátosti, když pod závojem noci konal svou královskou dobročinnost! Blahoslavený Petr Julián Eymard hořel touhou, aby jeho osoba zůstala nepovšimnutá, ano zahalena vedle Svátostného Spasitele. »Co naše já,« říkával, to se musí úplně ztratiti, zmařiti, v nic, v prach zničiti, aby z něho byla jen dobrá mrva pod strom cti a slávy Boží. Ta je všecko. A ta musí býti přední naší starostí a úmyslem. Jen když je Pán Ježíš ve Svátosti vždy více a lépe poznáván, vždy více a více ctěn, na ostatním nezáleží.* — Tak máme hleděti na své dobré skutky a na svou osobu i my. Šťěstí by to bylo, kdybychom ke cti Boží mohli celou svou bytost strávit nepozorovaně, nepovšimnutí někde v přítmí, jako se v přítmí kostela ztravuje olej ve věčné lampě před Nejsvětější Svátostí.

Musíme-li však již někdy konati své dobré skutky veřejně, pro dobrý příklad jiným, mějme aspoň úmysl a přání, zůstatí skryti se svým dobrým jednáním.

Ó učme se tak, drazí, abychom snad nevzali za odměnu jen ubohou pomějejší a nicotnou chválu lidskou, nýbrž aby nám Otec, který vidí v skrytě, aby nám Bůh skrytý, Spasitel, že jsme ho v skrytosti následovali, odplatili bohatě na věčnosti.

*) Furger S. S. S. I. c. 460.

Pod závojem. (III.)

»Uzříš tyl můj, tváře mé však
vidět nebudeš moci.«
(2 Mojž. 33, 23.)

Tolik dní už trval Mojžíš s Hospodinem na hoře Sinaj. Ozářen jasným z jeho přesv. blízkosti, zalit horkým proudem nebeské slasti a rozkoše z obcování a z rozmluvy s ním, pomyslí si: Co asi blaha a neskonalé radosti by zaplavilo duši mou, kdybych mohl spatřit Boha svého v nějaké lidské podobě!« A pln sv. touhy poprosil: »Hospodine, ukaž mi svou velebnost.« -- A dobrotivý Bůh vyhověl -- ale ovšem jen tak, jak smrtelný člověk snést může: »Ukáži ti všecku svou krásu... Ale nedaleko mne jest místo na skále, tam se postav. Když pak půjde tudy velebnost má, postavím tě do skalní sluje a budu tě krýt svou pravicí, dokud nepřejdu; potom vztáhnou ruku svou a ty uzříš tyl můj, tváře mé však vidět nebudeš moci.«

Tedy ani prorok, uvyklý dlouhým rozmlouvám s Bohem, uvyklý bleskům velebnosti Boží, není schopen vidět Boží tváře, nýbrž jen tyl, jen jaksi zadní část hlavy, jen jakýsi stín vznešené jeho velebnosti. A to ještě musil ho Bůh chránit svou pravicí, aby neoslepl nebo nezahynul.

A tak je s velebností Ježíše Krista, Boha skrytého v Nejsvětější Svátosti. I toho nemůžeme zde vidět; vidíme jen jaksi jeho stín, totiž ty svaté způsoby chleba, které jsou jako vztýčená ruka Boží: »Budu tě krýt svou pravicí, dokud nepřejdu.«

Uvažme:

1. Proč nemůžeme Spasitele v Nejsv. Svátosti vidět

2. a proč zakrývá oslňující krásu svou.

I. Nemůžeme vidět Pána Ježíše v Nejsv. Svátosti, protože je zde přítomen s tělem zduchovnělým a po způsobu bytosti duchovních.

Především s tělem duchovním. Neřekl to on sám? Když se v Kafarnau horšili židé, jak by v této Svátosti zaslíbené mohli jísti hmotné, tělesné jeho tělo, řekl jim: »To-li vás pohoršuje? Což tedy, když užijete Syna Člověka, an vystupuje tam, kde byl?« (Jan 6, 63.) -- Nemáte příčiny se pohoršovati, neboť to bude tělo jiné, oslavené, nadpřirozené, nehmotné, takové, které povzneseno nad tíhu a všechny zákony tíže a přitažlivosti vystoupí na nebe.

A s tímto tělem je zde opravdu Spasitel: s tělem, které prošlo hrobovým kamenem, dvěma večeradla, na vlnách mořských chodilo, prostě tíže a jiných hmotných vlastností. To není tělo jako naše, které potřebuje místa a prostoru; a v tom prostoru zase zvláštního místa pro hlavu a zvláštního pro trup a zvláštního pro nohy, čili které má rozsažnost. Je však rozsažná naše duše? Nikoli -- je duch a proto celá v celém těle najeďnou i v každém jeho údu. Myslí v hlavě, cítí v ruce, hýbá nohou -- oživuje celé tělo a může být i živa i bez něho. A takovým způsobem jest

přítomen Pán Ježíš ve Svátosti — a proto ho nemůžeme viděti. Jako není duše stisněná nebo nějak stlačená v prstu, tak si též nesmíme mysliti, že by snad Pán Ježíš byl nějak zmenšen nebo skrčen v malé hostii. Nikoli — je zde jeho sv. tělo nezměnné, krásné a velebné, jako bylo po zmrtvýchvstání — a jako je v nebi, jenže nemá rozsažnost. A nemůže snad Boží všemohoucnost tuto vlastnost tělu Kristovu odníti — aby bylo bez ní a aby zas přece to bylo pravé tělo? Vzpomeňte na oheň v peci, do níž král Nabuchodonosor vhodil tři mládence. Nebyl to oheň skutečný? Byl! Vždyť ho rozdělávali jeho sluhové a zatopili sedmkrát víc než jindy. A nespáluje takový oheň? Spaluje! A hle, tyto 3 mládence nespálil, ač hořel. Proč? Protože mu Bůh všemohoucí mocí svou odňal vlastnost: spalovati. A když Kristus Pán po rozbouřených vlnách mořských chodil — nebylo to skutečné tělo? Bylo. Ale Pán Ježíš mu odňal jednu vlastnost: tíži. Nestačí božská moc na to, aby odňala tělu Pána rozsažnost zde ve Svátosti, a aby to bylo zase přece tělo pravé a skutečné? Ó ano — věř. A nedej se zviklati, že v přírodě nic takového není, a že podle přirozeného řádu nic takového není možno. Což to není tělo, které už počato bylo nadpřirozeně? Tak nepočala ještě žádná žena a nepočne, jako jej počala a porodila Panna. »To je to tělo,« dí sv. Ambrož, »které Panna porodila mimo přirozený řád. A to tělo, které my zde způsobujeme (ve Svátosti), je tělo z Panny (t. j. zcela nadpřirozené). Co se tedy tážeš po přirozeném řádě při těle Kristově? ... Tělo Boží je to, tělo duchové,« dodává jinde též sv. Učitel, Ambrož.*)

A tak, poněvadž je zde přítomen Pán Ježíš s tělem svým duchovním a asi tak jako je duše v těle, proto je neviditelný. Jen zázrak by se musil státi, abychom ho zahlédli... Ó jak hluboce, jak úžasně hluboce se zde skryl! Svou velebnost, svou krásu, svou sličnost. Ó proč?

II. »Proto,« dí bl. Albert Vel., »aby nás poučil, že i člověk má slušně skrývati sličnost těla svého. Neboť pro půvab lidského těla již mnozí zahynuli.« (Sir. 9, 9.)

Proč skrývat, řekne mnohý a mnohá. Krása, půvab, vnady těla jsou dar Boží. Nemají-li vypravovati čest a slávu Boží jako obloha na nebi a kvítí na zemi? Ó kéž by bylo vždycky tomu tak! Ale nejsou mezi těmi květy na zemi i otravné květy? A ty bývají nejzářivějších barev. Ptáci a zvěř mají pud, jistý, bezvadný a ten je chrání — vědí s bezpečností: tento plod barvami hýčící jest jedovatý a vyhnou se. Ale člověk — dítě — nedospělý — nevědí. Co učiníte? Nepoučíte je — ano, neskryjete ho před nimi?

Máte jámu vykopanou na cestě — a docela k užitku a prospěchu: chcete do ní z jara sázeti strom. Opatrnost vám snad řekne: Přikryj ji, zde podle cesty je to nebezpečné. Ale — řeknete snad — vždyť ji každý vidí — ať se vyhne. Ó ano. Vyhnul by se každý — ale jsou též lidé špatných očí a poloslepi, kteří vidí málo. Nekáže vám láska, abyste aspoň pro takové ubožáky tu nebezpečnou jámu zakryli? A takoví ubožáci jsme od pádu prvních rodičů všichni: vidíme špatné... Od té doby,

*) U Žáka S. J.: Soustavná katol. věrouka, díl III., str. 244.

co se Ěva podívala na strom zapovězený a hned se jí zdál krásný na pohled a chutný k jídlu, až probudil v ní hříšnou touhu po ovoci zakázaném. od té doby my všichni jsme zatíženi smyslností, nakloněnou k špatným tužbám, nečistým hnutím i od pouhého pohledu. Ó pro lásku Boží, pro lásku k těmto ubožákům špatných očí vás prosím, nejste povinni zakrývatí aspoň to, co podle obecné lidské zkušenosti dráždí k smyslnosti? To vám praví rozum a pouhá šetrnost k bližním...

Co nám praví Bůh? I když od nás nežádá Bůh to, co učinil Job, který o sobě dí: »Žnící na kůži jsem přišel a své tělo popelem jsem přikryl« (16, 16.), jistě žádá od nás to, co žádal již v ráji, kde poprvé poznali hřích, že jsou nazí. Přikryl sám jejich nahotu, aby vyhověl jejich studu: »A učinil Hospodin Adamovi a ženě jeho z kůže sukně a oděl je.« (1 Mojž. 3, 21.) Aspoň stud, aspoň již pouhý stud, zachovej člověče!

A více, daleko více žádá Bůh Vykupitel v Novém zákoně, v němž posvětil lidská těla za živé chrámy Ducha Sv. a za živé chrámy své, v nichž přebývá skrze sv. přijímání. »Žena má znak moci na hlavě pro anděly,« dí Duch Svatý u sv. Pavla (1 Kor. 11, 10.), t. j. žena zvlášť má pamatovati, aby z uctivosti k sv. andělům, kteří nás doprovázejí a kteří zvláště na místech posvátných, v chrámě a při bohoslužbách jsou přítomni, aby z uctivosti k nim se strojila počestně. **P r o a n d ě l y!**

A jak smíme choditi zpupně, beze vší umírněnosti v strojivosti, nádhře, přepychu a bez ostychu sv. stydlivosti, s tělem vypočítavě nezakrytým, které se pyšní svou sličností... jak můžeme choditi, jak smíme choditi tak my před obličejem Pána, který shlíží na nás s kříže?! Aj... sličnější nade všechny syny lidské — a viz zde na kříži:

Podoby nemá ni krásy, bychom naň patřili,
nemá vzhledu, abychom se v něm kochali;
povržen byl a nejposlednějším z lidí
mužem bolesti, zkušeným v utrpení,
tupen byl, že jsme si nic ho nevážíli.

A jeho nejméně trojí vysvlečení: první potupné a zahanbující před bičováním, druhé posměšné z roucha šarlatového, třetí potupné a bolestné zároveň před křížováním — myslíte, to že bylo jen tak náhodné? — Oh, jak strašně a bolestně musil dostičiniti za hříchy oděvem spáchané.

Svatá kněžna Alžběta vešla do chrámu v sametových šatech, s korunou na hlavě, jak jí to její pyšná tchýně nakázala. Ale když klekla v lavici a pohlédla na Ukřižovaného s trnovou korunou, jak naproti na stěně visel, sundala korunu s hlavy a když jí to tchýně domlouvala, odpověděla: »Nemějte mi za zlé. Vždyť naproti mně stojí na kříži postava mého Spasitele tak zubožená, s korunou trnovou. Vždyť by to byl zrovna výsměch ode mne, kdybych zde před ním měla na hlavě korunu ze zlata a perel.« A když jindy podruhé vešla v chrám, opět tak nastrojená v knížecím rouše, trefil ji zrovna pohled Ukřižovaného tak hluboce, že omdlela a umínila si svatosvatě, že již neobleče svého vzácného roucha, jež, když bude nucena.^{*)}

^{*)} Huber S. J.: *Nachahmung der Heiligen*. II., 338.

Jak smějí s takovou neslušnou smělostí choditi zvl. ženy nedbající stydlivě zahaliti své tělo v zákoně Novém před tváří Svátostného, Zahaleného, skrytého Boha? To vše volá, to vše důtklivě domlouvá:

Šetřte studu!

A že dnešní rozpoutaný svět nechce slyšeti, nedivte se, církev Boží pravá nemůže mlčeti. A nejen se stolců biskupských je slyšeti varovné hlasy, které károu uvolněný mrav ve způsobu oděvu, zvláště ženského, ale i sám Sv. Otec už promluvil a odsoudil to jménem Kristovým — žádá kněží a všech rozumných mužů i žen, zvláště matek, aby se vzepřeli tomuto nemravu, který už jest nejen nekřesťanský, nýbrž uráží už i se stanoviska čistě lidského...

Nejmilejší! Nepřizpůsobujme se tomuto světu, abychom nebyli souzeni s ním, ale připodobujme se Bohu, skrytému ve Svátosti, jenž jednou odhalí nám všecku slávu svou a »promění nízké tělo naše, aby bylo podobno tělu slávy jeho«. (Filip 3, 20.)

Proměna svátostná.

Před zpupným Faraonem stál vysvoboditel a zastánce lidu izraelského — Mojžíš s bratrem svým Aronem. »Toto praví Hospodin,« řekli mu: »Propusť lid můj!« Ale král odvětil: »Ukažte zázračná znamení!« — t. j. dokažte nějakým zázrakem, že vás Bůh posílá. I položil Aron, pozdější první velekněz židovský, hůl na zem, a hle, stal se z ní had.

Po dlouhých a dlouhých staletích stál jiný — pravý — velekněz celého pokolení lidského — Ježíš Kristus — před pokornými svými učedníky. Místo holi měl v ruce chléb. Ale jaké daleko zázračnější znamení provedl s ním: »Jezte,« — řekl: »Totoť jest tělo mé! To čiňte na mou památku!« Co učinil Aron, velekněz, s holí, to učinil Kristus, velekněz, s chlebem: proměnil jej — ale ne v obávaného a škodlivého hada, nýbrž v požehnané a spásonosné své tělo.

Uvažujme o této proměně svaté:

1. Děje se skutečně,
2. tož tedy věřme v ni!

1. Proměna svátostná se stala poprvé při poslední večeři a děje se při každé platné mši svaté slovy P. Ježíše: »Totoť jest tělo mé!«

1. Proměna svátostná! Je tolik proměn jiných — přirozených i zázračných. Tak onen slavný vůdce lidu vyvoleného, Mojžíš, vložil n. př. ruku za nádra a hle, když ji vyňal, byla malomocenstvím posetá; a když ji tam vložil podruhé a vyňal znovu, byla zase čistá. To byla ovšem také proměna — ale co se to proměnilo? Jen jakási vlastnost ruky: zdravota v nezdravotu. Ale ruka zůstala táž, nezměněná ve své podstatě. To je změna jen zevnější.

Větší byla proměna holi v hada. Tu se neproměnila jen vlastnost věci, tu se proměnila věc sama, její podstata — to je změna podstatná. Tak se mění kyslík a vodík ve vodu, tak se mění pokrm v naše tělo při výživě, tak se proměňuje i chléb v tělo, víno v krev Páně. Mizí, ztrácí se podstata chleba a vína, a je zde tělo a krev Páně. Ovšem, to se děje jedinečným, zvláštním způsobem, který nemá sobě rovného ani mezi změnami přírodními, ani mezi zázračnými. Při všech změnách ostatních totiž mění se i zevnějšek, n. př. zevnějšek holi v zevnějšek hada; ale zde mění se sice, abychom tak řekli, vnitro chleba a vína, mizí jejich podstata, ale zevnější podoba, barva, chuť (čili způsoby chleba a vína) se nemění a zůstávají. Nezůstává však chléb, nezůstává víno.

2. Kdo nás o tom ujišťuje?

1. Zdaž ne samo slovo Krista Pána? Vejděme jen v duchu a s úctou posvátnou co největší ve večeradlo v okamžik, kdy P. Ježíš ustanovuje Nejsv. Svátost. Co vidíme? Velebná postava božského Spasitele tyčí se před udivenými zraky apoštolů; nebeská vznešenost jej ohlává, láska neskonalá prozařuje celou jeho bytost tak, že je jakoby průsvitná... — v rukou chléb a víno... — A co slyšíme? »Totoť jest mé tělo... Tento kalich jest krev má...«

Co to dí? Co to chce říci? Jak máme rozuměti tomuto slůvku: »Toto«. — Chce snad Pán Ježíš rozuměti jím chléb? Nikoli! Vždyť přece neřká: »Tento chléb jest mé tělo« — nýbrž »toto« t. j. co právě v rukou držím. Chléb to již býti nemůže, protože Pán Ježíš ihned dodává: »Které se za vás vydává; kalich, který se za vás vylévá;« — vydal snad za nás Kristus Pán chléb? Vylil snad za nás víno? Nikoli: tělo vydal, krev vylil. A když tedy praví: »Totoť jest mé tělo, které se za vás vydává, toto je krev má, která se za vás vylévá« — pak je jisto, že to, co v ruce drží, není již chléb, byť se to i chlebem zdálo, že to, co v kalichu má, není již víno, byť se to i vínem zdálo, nýbrž že je to již tělo a krev Syna Božího. A poněvadž, nežli to do rukou vzal, bylo to chléb a víno, a nyní po slovech jeho již to chléb a víno není — což se tedy musilo státi? Proměna se stala. Slovy svými tedy: »Totoť jest mé tělo« a »Totoť jest má krev« proměnil Kristus Pán chléb ve své tělo a víno ve svou krev. To jest sice úžasné a divné nad míru. Ale můj Ježíši, což jsi tolikrát v evangeliu nepodal důkaz, jakou moc má Tvé slovo? »Vstaň, vezmi lože své a jdi domů!« Toto Tvé slovo nedovedlo změnití nemoc v zdraví? »Lazare, vstaň!« »Dívko, mládenče, tobě pravím, vstaň!« — nedovedlo toto Tvé slovo změnití samu smrt v život? Tvé slovo na rozbouřeném moři: »Buď ticho!« — nedovedlo-liž změnití bouři v klid? Ó Jezu, vládce přírody celičké, větrů a bouří a moře, pane všech přírodních živlů a sil, pane života i smrti — Ty jen díš slovem — a děje se, a stává se: »Všecko, což chce Hospodin, čím na zemi, v moři a ve všech propastech.« (Ž. 134, 6.) Jen takový nepatrný kousek chleba by odporoval jeho moci? Nikoli! »Není, kdo by odolal jeho vůli« (2 Esth. 13, 9.) — a jeho tvůrčí slovo jistě se plní. Splnilo se tenkrát při poslední večeři, plní se dodnes na nesčetných našich oltářích skrze jeho sluhy. Neboť jako slovo Boha Stvořitele, pronesené jednou v ráji: »Rostte

a množte se« — působí dodnes skrze rodiče a v nich plodivou sílu, tak i slovo Kristovo, pronesené ve večeřadle a proměňující chléb v tělo a víno v jeho krev s rozkazem: »To čiňte na mou památku!« — působí a působiti bude do skonání světa ve všech kněžích řádně vysvěcených moc proměňovací (neboli konsekrační).

2. Tak mne o tom ujišťuje i církev sv., která dí na sněmu tridentském (sess. XIII. c. 4.): »Poněvadž Vykupitel náš řekl, že to, co v podobě chleba obětoval a podával, jest pravé jeho tělo, proto byla církev Boží vždy té víry a věří tak a prohlašuje tak i tento svatý sněm, že se posvěcením mění celá podstata chleba a vína v podstatu těla a krve Kristovy: a jestliže by kdo řekl, že v Nejsv. Svátosti zůstává podstata chleba a vína spolu s tělem a krví Pána našeho Ježíše Krista, buď z církve vyobcován.« (ib. c. 2.)

A bylo by vůbec možné a přípustné, aby zůstaly chléb spolu s tělem a víno spolu s krví Páně? Sv. Tomáš si klade tuto otázku a odpovídá: »Ne, Kristus Pán to ani nemohl připustiti. Předně odporovali by sám sobě. Práví totiž: »Totot jest mé tělo« — ale zůstal-li tam též chléb, není pravda to, co říká — poněvadž chléb přece není tělo, ba ani obraz těla. To by byl musil říci: Zde — v tomto chlebě jest tělo mé.« —

A dále: Pán Ježíš předvídal, že se celý křesťanský svět bude Svátosti jeho těla klaněti; nechá-li tam s tělem i chléb, budou se křesťané klaněti i chlebu. věci stvořené, budou modláři. — Mohl to Spasitel připustiti? Věřu, že ne! — Proto po posvěcení, po proměně svátostné, není už na oltáři chléb — ani víno, nýbrž tělo a krev Syna Božského. Z chleba a vína zbyly jen zevnější způsoby (barva, chuť, vůně a podoba).

3. A co je svědků pro tuto sv. víru mezi svatými Otcí našimi církve a jejími spisovateli! Od nejstarších počínajíc, všickni mluví stejně: Sv. Tomáš zbásnil celé podání církve sv. v krásnou píseň, kterou se modlí kněz ve mši sv. o Nejsv. Svátosti: *Lauda Sion: Chval, Sione, Spasitele. A v ní se dí mezi jiným:*

Naučení se nám dává,
že se zde chléb tělem stává;
v krev se víno promění.
Čeho oko nedozírá,
potvrzuje pevná víra
mimo zákon stvoření.

Sv. Ambrož ukazuje na všemohoucnost tvůrčího slova Božího: »Tenkrát, když na počátku nebylo nic, nebylo země, nebylo nebe, nebylo tvorstva, řekl jen Bůh: »Buď!« — a stalo se.« »Viz,« dodává k tomu, »jak mocně účinné jest slovo Kristovo — že na to slovo počalo býti i co nebylo, totiž svět a celé tvorstvo; čím spíše způsobí, aby to, co jest, proměnilo se v něco jiného?« (De sacram. l. 4. c. 4. II. N. feriae IV. infra Oct. Corp. Ch.) »Chléb jest sice chlebem před slovy svátostnými; když však přistoupilo posvěcení, z chleba stává se tělo Kristovo.«

II. A nyní, když jsme se ujistili slovem Kristovým, slovy církve i jejích sv. učitelů o této pravdě, že se chléb a víno skutečně, ač pro nás nepochopitelným způsobem, proměňují v tělo a krev Páně, oživíme v ní svou.

Všecka víra v náboženství Kristovo jest snadná tomu, podle slov sv. Augustina, kdo připouští jedinou větu: Bůh, bytost neskonalá, moc nekonečná, dovede přec způsobiti víc než já ubohý, obmezený tvor si dovedu pomysleti. A kdo pamatuje na tuto zásadu i při učení o Nejsv. Svátosti — ó jak snadno a bez obtíží věří, byť i nechápal. Ó věřme! Nám musí stačiti slovo Krista, Boha nejvyššího, svatého, moudrého, neomylného! A víc nám musí stačiti nežli svědectví našich smyslů. Můj Bože!

Vše tu smysly klame, zrak a chuť i hmat,
bezpečně jen sluchem lze tě poznávat.
Věřím, co nám pravil Bůh, Syn vědoucí,
jeho slovo každé pravdou pravdoucí.

Když se v koptickém obřadu slouží mše sv., tu po sv. proměnění, jakmile kněz zvedne sv. hostii, volá:

Svaté tělo a drahá krev, čistá, pravá,
Ježíše Krista, Boha našeho, amen.
Tělo a krev Emanuela, Boha našeho,
a to v pravdě, amen.
Věřím, věřím, věřím a vyznávám
až do posledního dechu života,
že jest to oživující tělo tvého
jednorozeného Syna, Pána našeho, Ježíše
Krista; přijal je z Paní všech
nás, z Bohorodičky, vznešené a sv. Marie.*)

Když sv. Tomáš Akv. ležel na smrtelném loži a přinášeli mu »Pána Boha«, dal se z pokory polčiti na zemi popelem posypanou a když se ho před sv. přijímáním kněz podle tehdejšího zvyku ptal, věří-li v Syna Božího, přítomného ve sv. hostii, zvolal: »Ó ano, věřím, a ústy i srdcem vyznávám všechno, co církev o Velebné Svátosti učí...« A když svatou hostii již přijal, opakoval znova a znova slova, která říkával při pozdvihování: »Ty jsi Kristus, král slávy, Ty Syn Otce věčného.«**)

K těmto svědkům slova a života přistupují ještě svědkové k r v e. Vycedili ji za pravdu, že sv. hostie není chléb, nýbrž živý Bůh. Tak sv. Tarsicius, takový malý mučedník z prvních století církve sv. Psalo se snad tenkrát asi r. 257. Zuřilo pronásledování v Římě. Kněžům a jáhnům nebylo radno ukázati se na ulici. Ale kdo donese uvězněným a sklíčeným křesťanům posilu, sv. přijímání, bez níž neobstojí? Vybráni byli malí hoši, přísluhovatelé při sv. obřadech (= naši ministranti), ob-

*) U Žáka S. J. I. c. 253.

**) Furger S. S. S. I. c. 123.

zvláště ctnostní a hodní, mezi nimi Tarsicius. Právě mu uložili sv. hostie na prsa a poslali. Aj — jaký poklad! Tarsiciovi patrně asi i na tváři blýskala sv. slast, že si ho pohanští hoši, rozpustilci všimli, a jej zastavili a když se zdráhal, i dotírali naň, aby ukázal své sv. tajemství. Nastal boj! Zraněn, zbit na smrt, tiskl malý mučedník ještě ve chvíli poslední živého Boha svého na svá prsa...

Tak mluví i svědkové krve:

Sv. hostie není chléb — je tělo Syna Božího. V plné víře, v nejhlubší úctě klesáme i my před Tebou, ó Svátosti Oltářní a voláme každý z hloubi duše: Pán můj a Bůh můj!

Dixit et facta sunt.

»Mění skálu v jezera vodstva,
a křemen ve vody tryskající.«
(Z. 113.)

R. 1572 obsadili kalvínci holandské město Gorkum. Devatenáct mučedníků zpečetilo krví vyznání své katolické víry. Církev slaví jejich památku pod jménem: Mučedníků gorkumských. Mezi nimi vynikal zvláště mladický duchovní správce města Mikuláš Poppel velikou úctou k Nejsvětější Svátosti. Poněvadž byly tehda dny nepokojné, a jinověrci často znesvěcovali katolické chrámy a Nejsv. Svátost, choďoval tento zbožný kněz den co den večer do chrámu a uschoval Velebnou Svátost na noc v bezpečném soukromém úkrytu. Pro tuto živou víru ve Svátost Oltářní byl Kalvínům zvláště nenáviděným. Když ho zajali a jej s ostatními dosyta potupili a ztýrali, nasadil mu jeden z nich střelnou zbraň na samé skráně a řekl: »A nyní uvidíme, co je pravdy ve Tvých chlubných slovech, že prý za víru i život chceš dát!« — »Ó ano,« odvětil kněz, »rád, velmi rád chci život dát za každou pravdu sv. víry katolické, a zvláště za tu, že v Nejsv. Svátosti oltářní jest vpravdě a skutečně přítomen Ježíš Kristus, pravý Bůh i pravý člověk.« To stačilo. Jinověrci vrhli se naň, natáhli ho na mučidla, týrali dlouhé hodiny a konečně oběsili. Život svůj dal za tu pravdu sv. víry, že posvěcená sv. hostie není chléb, nýbrž Ježíš Kristus, Boží Syn — že se tedy chléb a víno proměňuje v tělo a krev Páně.

Pro krev sv. mučedníků, která za tento článek sv. víry Tvé, o Jezu, tekla, ráčiž i v nás oživiti a posilniti víru v onu zázračnou proměnu, která se děje na oltáři. Vždyť tuto víru dovedou již posilniti a povzbuditi

1. proměny, jež se dějí v přírodě,
2. proměny, jež konali lidé mocí Boží opatření,
3. proměny, jež jsí, o Pane, činil Ty sám.

I. Příroda — co podivných proměn provádí denně, ba každým okamžikem! Či není to proměna, když voda a šťáva vinného kmene

se stává v hroznech vínem? Není to podivuhodná proměna, když šťávy rostlin a květin se přetvořují v med? Na podobné takové proměně zakládá se i naše výživa: záleží právě v tom, že se potraviny proměňují v krev a tuk a kosti a svaly, t. j. v látky neboli součásti našeho těla a krve. A to se děje v přírodě stále. Všecken vzrůst není nic jiného, leč nepřetržitá, postupná proměna. A kdo ji působí? Příroda, pravíme, t. j. soubor slepých a nevedomých sil. Jsem ovšem od Boha. Ale Bůh ndrží ji, abychom tak řekli, v ruce své přímo, nýbrž dal je v ruce pevných zákonů a jen občas zasahuje v ně sám, a tu se stane něco tak úžasného, že svět vykřikne: Zázrak, zázrak! A když síly přírodní, nepřímou Bohem řízené, takové četné a nepochopitelné změny v tvorech prováděti dovedou — co asi zmůže Bůh sám, až přímo do své vlastní ruky vezme chléb a víno a vyřkne nad nimi své božské, tvůrčí slovo?! — A jestliže jsi, můj Bože, celou přírodu naplnil podivuhodnými proměnami, hlavně jen k tomu, abys tak živil a sílil mé tělo, živočišné, smrtelné, které dnes je a zítra není, oč větší proměnu mohu od Tebe čekat, až budeš chtít živiti duši mou, drahou, nesmrtelnou, k životu nepomíjejícímu, věčnému?!

II. Lidé mocí obdaření provedli a provádějí rovněž tak tolik úžasných a zázračných proměn. Vidím Mojžíše a Arona — jak pouhým dotekem proměňují hůl v hada a hada v hůl. — Vztáhl Aron s Mojžíšem hůl nad vody egyptské, nad jejich řeky a průplavy a studně a kašny a cihle — všecka voda obrátila se v krev všude i v dřevěných i kamených žlabech (Ex. 7.) a na nový pokyn opět všecka krev ve vodu. — V Jerichu neměli dobré pitné vody; ani pro dobytek nebyla zdravá, takže nerodil a celý kraj byl neplodný. A přišel prorok. Vsypal Elizeus sůl do pramene a řekl jménem Hospodinovým: »Uzdravil jsem vody tyto a nebude v nich ani smrti ani neplodnosti.« Na to slovo uzdraveny jsou vody. (4. Král. 2.) Zevnějšek jejich zůstal tak, jak byl — ale uvnitř, v podstatě jejich — jaká změna! Zmizela všecka nezdravota a místo ní zdraví a živná a plodná síla. To činí lidé — Bohu vzácní — ne svojí mocí, nýbrž Boží mocí, z které jim On nějaký jakoby jen stín občasné a přechodné udělil. A tento Bůh, soujem a vrcholný souhrn moci veškeré, co jí kde bylo v prorocích a svatých, který nad to převyšuje všecku tuto moc svých vyvolenců nekonečně — ten by nedovedl něco více? Ten by nedovedl proměnu ještě zázračnější a úžasnější, která ovšem, ač je přirozeným proměnám podobná, přece rovné sobě v celé přírodě, ano i v celém vesmíru nemá? — Ó věřím, Pane, v tuto úžasnější a daleko zázračnější změnu — jež se děje na oltáři — věřím v sv. proměňování, posilň, ó Bože, víru mou!

III. Věřiti mohu tím spíše, že ji Bůh neponechal prováděti ani přírodě, ani lidem, nýbrž že ji provádí skrze lidské služebníky On sám svým vlastním slovem.

A slovo Tvé, ó Bože, Stvořiteli a Pane všemohoucí! Co dokladůmání o jeho moci a účinnosti — smím pochybovati?

Sv. Cyril Jerusál. ptá se tak, když dří: »Tvrď-li Kristus sám o chlebě: »Toto jest tělo mé« — kdož se smí opovážiti a pochybovati? A tvrď-li a prohlašuje-li nad kalichem: »Totoť jest krev má« — kdo by směl říci,

že to není jeho krev? Proměnil před tím již vodu ve víno v Káni Galilejské pouhým pokynem své vůle a nebude snad hoden, abychom mu věřili, že proměnil víno v krev? Onen zázrak učinil, když byl pozván na svatbu, v níž se zasnubují těla — a my nepřisvědčíme, že tím spíše dal tělo své a krev svou svým svatebníkům duchovním? Nehleď tedy na tuto Svátost jen jako na pouhý chléb, jen jako na pouhé víno. Kristovo tělo je to, Kristova krev podle slov Krista samého.*)

A že tato proměna, způsobená slovem Krista, Boha všemohoucího, je něco, co se zákonům celé přírody vymyká, kdož se bude diviti, když se sv. Ambrožem**) uváží, že i divy a proměny, způsobené proroky, se jim přičily? Když se vody Rudého moře rozdělily, když se vody jordánské zastavily, jakmile do nich postavili archu úmluvy, není to též proti přirozenosti vody, která teče, kde má spád? Diví se sám žalmista a ptá se jich:

Co je ti, ó moře, že prcháš,
a ty, Jordáne, že se vracíš?

A vysvětluje si to, že už náznačná přítomnost Boží v arše úmluvy si vynutila od tvorů (moře a řeky) úctu a posvátnou bázeň:

Před tváří Páně ohvěj se, země,
před tváří Boha Jakubova,
jenž mění skálu v jezera vodstva
a křemen ve vody tryskající.

(Ž. 113.)

Ó ano, změna skály a křemene v pramen vody, jak to provedl Mojžíš úderem své holi na skálu — zdaž i to není proti přírodě skály a kamene? A když celou řadu podobných proměn povýšených nad všecko mo: přírody vypočetl, dodává sv. Ambrož: »Milost dovede víc než příroda. A jestliže už slovo lidí (proroků a j.) tolik zmohlo, že měnilo přirozenost věcí, co řekneme teprve o žehnacím slově božském, jímž působí sám božský Spasitel? Neboť Svátost tuto, již přijímáš, působí slovo Kristovo. A jestliže slovo Eliášovo dovedlo svolati oheň s nebe, bude slovo Kristovo nedostatečné, aby něco proměnilo?

() vzniku celého vesmíru čteš:

Slovem Páně jsou nebesa stvořena,
a dechem úst jeho moc jejich všechna ...
neboť on řekl a všechno tu bylo,
on dal rozkaz a všechno tu stálo

(Ž. 32, 6. 9.)

A slovo Kristovo, které mělo moc učiniti z ničeho věci, které nebyly, nebude snad míti moci, aby to, co už jest, proměnilo v něco jiného? Stvořiti — t. j. způsobiti novou přirozenost, je přece něco více, nežli přirozenost již tu jsoucí pozměnit! (Vzdálenost jedné věci od druhé se

*) Catech. 4. mystag. (S. Petr. Kanis. Summa II. str. 109.)

**) Lib. de iis qui mysteriis initiantur c. 9. (S. Petr. Canis. l. c. str. 144.)

čá měřiti — ale vzdálenost nicoty od skutečnosti se měřiti nedá — je nekonečná: vyžaduje to nekonečné moci, aby se z ničeho stalo něco.) A proto praví-li ti Ježíš: Toto jest mé tělo — věř! Před těmito božskými slovy bylo to něco jiného — ale po proměnění tělo Kristovo je to! Tak dí On sám i o krvi. Před posvěcením je to cosi jiného, po něm však krev Kristova je to. A ty řekni: Amen: t. j. pravda, tak jest. Jen ať také mysl vyzná, co pravíš ústy a co dí slovo, nechť cítí též srdce!« —

A tak proměny působené přírodou, proměny působené lidmi obdařenými mocí Boží, i moc proměňujícího slova Tvého, praví mi, že se proměna chleba a vína v tělo a krev Tvou, ó Pane, děje skutečně. A takž Ty jsi zde, můj Bůh a Spasitel — Bůh živý. Jako za Tvého pozemského života bylo viděti jen Tvou lidskou přirozenost, ale v ní se tajilo božství, tak dím se sv. Cypriánem: »Ve Svátost viditelnou vlévá se nepochopitelně Tvá osoba božská« (Serm. de coena Dom.) — Jako sv. Tomáš, dotýkaje se sv. ran Tvých, posiloval se ve víře, tak já každým pohledem, každým stykem s Nejsvětější Svátostí toužím růsti ve víře. Ba já se zříkám všeho důkazu a pokusu. »Nechci jako Tomáš sahat do Tvých ran, vyznávat chci přece, žeš můj Bůh a Pán; mně stačí slovo Tvé! Jen

dej, ať moje víra
vzrůstá každým dnem,
dej, ať v Tebe doufám,
v lásce stálý jsem!

(Adoro te.)

Primice Kristova.

Znova a znova musíme se vraceti k poslední večeři. Je tak milostiplná, plná největších tajemství naší sv. víry. Při ní jsme dostali zvláště tři největší poklady sv. našeho náboženství:

1. především o b ě t m š e s v.:
2. sv. přijímání,
3. kněžství Nového Zákona.

O b ě t m š e s v a t é jsme při ní dostali — a o tom dnes. Neboť:

Poslední večeře je pravou obětí. Co je oběť? Dar přinesený Bohu, dar ke cti Boží nějak zničený nebo zmařený. A byl při poslední večeři přinesen skutečně nějaký dar Bohu a byl zničen a zmařen?

Poslyšte, jak vypravují o tom sv. evangelisté a svatý apoštol Pavel:

1. »Vzal Ježíš chléb a žehnal a lámal a dávat učedníkům svým a řekl: »Vezměte a jezte: Totoť jest mé tělo.« (Mt. 26, Mr. 22.) A sv. evangelista Lukáš dodává k tomu významné slovo, jež Kristus Pán přidal: »Mé tělo, které se za vás v y d á v á.« (Luk. 22.) A sv. Pavel užívá sice jiného slova, ale stejného významu: »které se za vás l á m e«.

t. j. taktéž: »v y d á v á«. Nuž — jaké že to dáváš, Spasiteli, tělo? Je sice v podobě chleba — pokrmu -- proto díš: »Vezměte a jezte.« Ale to tělo, Ty můj Bože, vydáváš! Slyšíme Tě — Ty díš: »Totof jest mé tělo, které se za vás vydává.« Ó rci — jak máme tomu slovu rozuměti?

Spasitel dí: Je to mé tělo: a já nepravím jenom, že vám je podávám k jídlu! Nikoli --- já, váš Bůh, pravím, že je v y d á v á m z a v á s. To je něco víc a něco jiného, nežli že je máte požívat. To už jsem vám ostatně řekl dříve slovy: Vezměte a jezte; vezměte a pijte! — Co vám teď pravím tím slovem: tělo mé, které se za vás vydává? Ze se za vás vydává v oběť. Vezměte a jezte — vezměte a pijte — to jsem je podával (za pokrm a za nápoj) k požívání v á m; teď: slovem: mé tělo, které se za vás vydává, podávám je ne vám, nýbrž za vás — a komu? Bohu — v oběť! — Tak prohlašuje Pán Ježíš poslední večeři za oběť! Ó věřím a nahlížím, ó Božský Pane, že tělo Tvé, vydané při poslední večeři, jest opravdu tělo obětní. Tys to řekl: »Tělo mé, které se za vás vydává.«

Ale nemyslí snad Spasitel těmi slovy vydání svého těla na kříži v oběť krvavou? Nikoli. Abychom neměli pochybnosti, řídil Duch Svatý sv. apoštola Pavla, že napsal, že je to tělo, které se za nás láme. Ale bylo lámáno tělo Pána Ježíše na kříži? Nikoli! Čteme, že kati zlámali kosti jednolce i druhého lotra, jenž s ním byl ukřižován. Když však přišli k Ježíšovi a uztřeli ho již mrtvého, nezlomili mu nohou, aby se naplnilo Písmo: »Kosti mu nezlomíte.« (Jan 19, 32. n.) — Kdež se tedy jediné může říci o tělu Páně, že se láme? Jediné u poslední večeře: zde je to tělo za nás lámané, t. j. vydané v oběť, tedy tělo obětní. To je tak jisté a tak přitéhavé, že v prvních dobách křesťanských obět mše svaté — víte — jak byla nazývána? Fractio panis: lámání chleba!

2. Ale i krev Páně při poslední večeři, nebyla-liž i ta krví obětní? Ó ano! Spasitel, jak nám sv. evangelisté a sv. Pavel vypravují, řekl o víně v kalichu: »Totof jest krev má Nového zákona, která se za vás a za mnohé vylévá (vylita bude) na odpuštění hříchů. (Mt. Mr.) Je to nová úmluva (potvrzená) mou krví.« (1. Kor. 11, 25.)

Krev se zde vylévá na stole poslední večeře, krev má, dí Kristus Pán. Ne že teprve zítra na Velký pátek na kříži bude vylita — nikoli, již dnes, již tuto chvíli při poslední večeři se děje to, co se dalo s krví beránků a jiných krvavých obětí Starého zákona: ta totiž byla ze zvířete obětního vycezena a vylita na oltář — v tom byla podstata oběti; »tak,« dí Pán Ježíš, »jest i tato moje krev v kalichu poslední večeře krví obětní.« A jaká krev obětní! Ó kdož to pochopí! Ó kdož Ti za to vzdá důstojné díky!? Krev: na odpuštění hříchů! nejen »za vás«, dí Spasitel apoštolům, nejen za apoštoly, nýbrž »za mnohé«, t. j. za všechny! Ó Jesu,

jediná jen krupěj krve nejsladší
všeho světa hříchů obmýt postačí!

3. A konečně — krev Páně při poslední večeři vylitá jest krev úmluvy a proto krev obětní. U hory Sinaj stály zástupy lidu

izraelského ještě v živé paměti hrůz, které se dály, když z kouřící hory šlehal blesky a s temena hory slyšeti bylo hlas jako hlas vod mnohých, jenž jim prohlašoval Desatero. Teď tu stáli podruhé. Jako ve svatyni; byla tou svatyní voňná příroda; nebe bylo klenbou — a na zemi dal Mojžíš vztyčiti 12 velkých pomníků, balvanů, jako chrámových sloupů — a prostřed této svatyně přinášel nyní oběť na potvrzení smlouvy lidu s Bohem.* Všecko, co mluvil Hospodin, budeme činiti,* sliboval lid. A tu Mojžíš nabrav krve z obětovaných zvířat, kropil jí lid a pravil: »Toto jest krev úmluvy, kterou s vámi učinil Hospodin.« (2 Mojž. 24.)

Podobně stojí Mojžíš Nového zákona, Syn Boží sám, v poslední večeři svého života v první svatyni církve své — ve večeřadle a uprostřed 12 apoštolů, které určil za podpěrné sloupy své církve a uzavírá úmluvu novou, zákon nový s celým člověčenstvem a dí: »Tento kalich jest nová úmluva (potvrzená) mou krví.« Krev, vylitá Mojžíšem pod horou Sinaj, byla krev obětní, krev má, vylitá zde v kalichu poslední večeře, jest rovněž krev obětní. Mojžíš řekl: »Totof je krev úmluvy, kterou s vámi učinil Hospodin, já pravím: Tento kalich je nová má úmluva potvrzená mou krví.« Ó jak nekonečně je povýšen zákon Kristův Nový nad zákon Mojžíšův — Starý.*)

Tam prorok, zde sám Bůh jej uzavírá a potvrzuje. Tam krví zvířat, zde krví Boží. Skutečnou, pravou krví — neboť Spasitel staví to, co je v kalichu (»Totof je krev má Nového zákona«) proti skutečné krvi obětní, vylité při uzavření úmluvy Staré pod horou Sinaj. Co se tedy v kalichu? Také krev, skutečná, pravá krev — ne snad její symbol nebo znak a podoba.

Tamtou úmluvou stává se jeden národ lidem Božím a to jen na čas: Zde úmluvou novou stává se synem Božím každý z nás — na věky. Tam založen bohovládný stát a řád, zde království, jež nemá konce, nepomíjející; a všechna sláva, bohatství, vznešenost, požehnání, které vídali proroci v budoucím království Božím a které ve smyslu pozemském mylně si vykládal lid starozákonní, naplnily se a plní se — ovšem neviditelně, duchovně v království církve sv., jehož jsme údy. Ó požehnaná krvi Ježíšova, která nás očistila, pokropila, posvětila a s Bohem novou úmluvou spojila, požehnána, velebena buď na věky!

A tak tedy byla poslední večeře obětí — pravou a skutečnou obětí. Obětoval sice Pán Ježíš své tělo a svou krev též na kříži, ale krvavě. A on přece měl býti, jak sám řekl židům, knězem jako Melchisedech (Ž. 137, Mt. 22.) a ten obětoval přec chléb a víno. Jestli tedy Pán Ježíš vedle oběti na kříži nepřinesl ještě nějakou oběť nekrvavou, jak by mohl býti kněz jako Melchisedech? Jistě, jistě ji přinesl, jinak by se tak ne- nazýval. Nuž, a kdy a kde? V celém evangeliu nečteme, že by byl podával v oběť chléb a víno, leč při poslední večeři — byla tedy poslední večeře obětí, pravou obětí; a jest tedy i to, co tehdy poručil apoštolům a jejich nástupcům (kněžům) konati na svou památku, t. j. mše sv.; i ta je tedy pravou a skutečnou obětí.

*) Cfr.: Dr. Pözl.

Je tedy velebná Svátost jen pouhá večeře Páně? Oh nikoli. Kdyby byl chtěl dáti jen pouhou večeři, toť stačilo proměnití jen chléb v tělo, neboť i tu je Kristus celý. Proč tedy ještě odděleně proměnil víno v krev? Protože to nechtěl míti jen pouhou večeři k požívání, jako to mají protestanté, evangelici a j., nýbrž oběť to chtěl míti, znázorňující, jak na kříži se oddělily duše a krev od těla.

Kdybys byl býval při poslední večeři — v tu dojemnou chvíli — v noci, v níž byl Pán Ježíš zrazen, po onom úžasném umytí nohou — v tom ovzduší, prosyceném láskou Srdce Kristova — rcí — nebyl bys dojat až do hloubi srdce svého? A hle, mše sv. je totéž. Jak si jí vážíš?

V životě sv. Hedviky, patronky našeho Hlučínska a celého Polska, se vypravuje, jakou lnula láskou k oběti nejsvětější. I v zimě, za třesutých mrazů, nedala se zdržet ode mše sv. Tvář její při tom zářila nebeským odleskem. »Žádný smrtelný člověk nedovede vypovědět,« říkával její zpovědník, »s jakou věrou a zbožností byla na mši svaté.« Kde mohla jen kterého kněze najíti, zvala ho, aby jí sloužil mši sv. a sama přinášela k ní chléb a víno.*)

O našem sv. Václavu víme totéž... A tak to víme ze života sv. Isidora, rolníka, ze života sv. Františka, ze života nesčetných světců. Střed veškeré úcty, střed veškeré jejich zbožnosti, střed veškeré jejich lásky je oběť mše sv. Ale zmnožme tuto uctivost, zbožnost a lásku světců ke mši sv., jak jen dovedeme; přidejme k ní, co jen můžeme! Ještě to nebude ona nesmírná uctivost a láska, jakou chová ke mši sv. sama církev svatá. Až se člověk zachvěje, když slyší velebná a slavnostní slova, jimiž církev sv. o mši sv. promlouvá.**)

»Bůh a Pán náš hodlal se sice obětovati Bohu Otci smrtí svou na kříži, aby nám tím zjednal vykoupení věčné. Poněvadž však kněžství jeho nemělo smrtí jeho přestati, ráčil při večeři poslední, v noci, v níž byl zrazen, snoubence své, Církvi, zanechat oběť viditelnou, jak to ostatně přirozenost lidská žádá, aby tak krvavá jeho oběť, jež se měla na kříži jedenkrát jen dokonati, byla nám živě představována a připomínána do konce světa a aby nám její působivá moc byla na odpuštění hříchů přivlastňována. Proto se prohlásil za kněze, jako by Melchisedech na věky a obětovav tělo své a krev svou v podobě chleba a vína svému nebeskému Otci, dal je sv. apoštolům, jež zároveň ustanovil kněžími Nového zákona, aby je přijímali a slovy: »To čiňte na mou památku« přikázal jim a jejich nástupcům, aby je obětovali.«

Tak mluví sama církev svatá. Naplňme se duchem její uctivosti a zbožnosti a lásky ke mši sv. Poslední večeře byla Kristovou primicí — a po ní neustává se obětovati a neustane až do skonání věků. Modleme se, abychom jí vždy lépe rozuměli, cenili, z ní vždy více a lépe spasení vážili. Se sv. Basilem rceme (jak je v jeho liturgii):

Dej nám, abychom ti s bázní
a s čistým svědomím přinášeli

*) Furger S. S. S. I. c. 654.

**) Denzinger-Baumwart: Euchiridion 938. Trid. ses. XXII. c. 1.

duchovní a nekrvavou oběť tuto,
kterou přijmiž na oltáři svatém,
nadnebeském a duchovním
jako vůni líbeznou...*)

Večeře svátostná.

Veliké, veliké jsou skutky a činy a dary Boží. Žalmista dí, že bezmála nahánějí člověku hrůzu posvátného úžasu:

Rcete Bohu: »Jak hrozná jsou činy Tvé, Pane,
protože je nesmírná moc Tvoje!«

(Ž. 65, 3.)

Vidíme-li velebnost Boží poníženou v přítomní panenského života, v němž se vtělil; vidíme-li ho jako nepatrné nemluvně v jeslích a na útěku před vlastními tvory; vidíme-li ho v tesařské dílně v těžké práci; vidíme-li ho na cestě křížové šlapaného špinavou nohou katů a vyvrženého na stínadla za městem, přibitého na kříž uprostřed katů ... ó pravda: jak úžasné jsou činy Tvé, Pane! Ale je to divné, když velký Bůh dělá velké činy? Je to divné, že velká láska dává úžasné velké důkazy svého milování? Ó ano, tato myšlenka by nám měla usnadnit víru ve všechna veledíla, ve všechna tajemství Boží. Ale přec — co dělá pro nás Bůh náš ve Svátosti oltářní, je něco tak ještě úžasně většího, že už mnohý člověk slabého srdce a malé víry nechce v ní věřit hlavně proto, že je v ní taková nadmíra lásky Boží a nadmíra ponížení pro nás. »Jakže — Bůh — že by vcházel v mé špinavé nitro jako pokrm?« řekla kdysi taková malá duše — »nevěřím«. — A přec ten, který se dal z lásky k nám smýkatí blátem jerusalemských ulic, řekl: »Tělo mé vpravdě jest pokrm, krev má vpravdě jest nápoj.« (Jan 6, 36.) A vzav chléb a víno při poslední večeři, proměnil je ve své tělo a v krev svou a poručil: »Vezměte a jezte; vezměte a pijte!« — Ó věřme ochotně a rádi, že jsme těmito slovy dostali při poslední večeři druhý velký dar: Boha za pokrm své duše ve sv. přijímání.

A divíme-li se, žasneme-li nad tímto darem, že je tak velký, však máme proč. Vždyť i sám Syn Boží pokládal jej za takový! Vidíme to z jeho přípravy k poslední večeři.

Byla dvojí:

1. jedna na poslední večeři Starého zákona;
2. druhá na první večeři Nového zákona čili na první svaté přijímání.

I. O přípravě na poslední večeři Starého zákona vypravují svatá evangelia: »Přišel první den přesnic, i přistoupili učedníci k Ježíšovi

*) U Žaka S. J. 1. c. 360.

řkouce: „Mistře, kde chceš, abychom ti připravili beránka?“ I poslal dva ze svých učedníků (Petra a Jana) a řekl jim: „Jděte do města... a potká vás jeden člověk džbán vody nesa; jděte za ním... k jistému člověku a tam řcete pánu domu: »Mistr praví: kde jest pokojík můj, kde bych jedl beránka s učedníky svými?« A on vám ukáže večeřadlo veliké, prostřené, připravené, a tam připravte!“ (Mt. 26, Luk. 22 Mr. 14.)

Jak pečlivě a přesně počíná Spasitel poslední večeři! První den přecisic. Ačkoli ví, že velikonoční večeře Starého zákona již se chýlí ke konci svého trvání, že přestane vůbec, přec tak přesně ji slaví, v den předepsaný v zákoně.

A komu svěřuje tu přípravu? Petrovi a Janovi: apoštolu skálopevné víry a apoštolu lásky — dvěma nejspolehlivějším — tolik mu na tom záleží, aby vše bylo připraveno co nejsvědomitěji.

A jak tajemně! Nejmenuje ani pána domu ani ulice ani domu samého. Jen neurčitým zájmem: k jistému člověku jděte! Ale tím neurčitým označením prosvítá celá jasnost jeho vševědouceho božského: »Potká vás kdosi džbán vody nesa.« Ví o každém posledním nosiči vody; před jeho očima není náhody — ani náhodného setkání — nikoliv — on je řídí: řídí kroky učedníků, řídí kroky nosiče vody a řídí kročeje hodin a času, aby se v určitou minutu potkali... Aj toť Pán, jenž »hledí na cesty člověkovy a všechny kroky jeho pozoruje« (Přisl. 5, 21.) a řídí je a »dává síly krokům jeho«. (Ž. 36 a 39.)

Ještě v poslední chvíli před večeří a utrpením »podává takto učedníkům patrný důkaz svého božství — aby ze slov: „potká vás člověk džbán vody nesa“ poznali, že zná i věci budoucí.« Tak je i celá starozákonní večeře velikonoční všechna ozářena jasnou božskou velikostí a dobrotou Ježíšovou — až už byla poslední.

II. Ale oč krásnější a vzácnější je příprava na večeři novozákonní, první, na první svaté přijímání! I o ní vypravují evangelia zvlášť:

»Před slavností velikonoční Ježíš věda, že přišla hodina jeho, aby z toho světa odešel k Otci, měl v lásce vždy svoje, kteří byli ve světě, projevil jim lásku svou měrou nejvyšší. Když totiž večeře nastala, a ďábel již vnikl v srdce, aby jej zradil Jidáš, syn Šimona Iškariotského, Ježíš jsa si vědom toho, že Otec dal mu v ruce všechno a že od Boha vyšel a jde k Bohu, vstal od večeře a odložil roucha svá a vzav šat lněný, přepásal se. Potom nalil vody do umývadla a počal umývat učedníkům nohy a utíral je šatem, kterým byl přepásán.« (Jan 13.)

Ó jaká to příprava!

1. Především opět tak přesná co do času: »před slavností velikonoční« — ne dřív, ne později — leč až »přišla hodina jeho«.

2. Ale jaký rozdíl v osobách! Komu svěřuje přípravu na první sv. přijímání? Tam beránka starého připravuje Petr a Jan — sluha; zde sám Pán; tam učedník — zde sám Mistr; tam apoštol — zde Bůh!

3. A u koho? Tam u někoho neznámého, jen neurčitě označeného — aj jaký hostitel zde! Jeho domov, jeho dům je zřejmě označen: je to saino nebe: »odchází ze světa k Otci« — vyšel tam odtud a zase se tam vrací — Hostitel — neskončeně dobrý a láskyplný! Co je víra Petrova, co láska Janova, které připravují beránka starozákonního proti tomuto Srdci, které připravuje večeři novozákonní: »měv v lásce vždy svoje... projevil jim svou lásku měrou nejvyšší.« — Až »do konce je miloval« — ne snad jen do konce života — nýbrž až na vrchol, na nejvyšší stupeň — až do zámezí je miloval! Hostitel — nekonečně mocný! Nese, drží celý vesmír svou rukou: »Otec dal mu v ruce všecko;« hostitel — nekonečně moudrý a vševědoucí: ví o všem, ví o své hodině, ví o každé ďábelské myšlence v lidském srdci...

4. A tento hostitel připravuje svou večeři — a jak! Jakým úžasně velikým způsobem — úžasně velikým proto, že úžasně pokorným! Syn — jehož domov jest u věčného Otce, Pán — vědomý si své všemohoucnosti a vševědoucnosti — sklání se napolo vysvlečen, s mísou vody, k nohám svých tvorů, svých učedníků, svých sluhů, myje jim nohy a utírá šatem, jímž jest přepásán... A to vše, aby byli připraveni, čisti k pokrmu, jehož se jim mělo dostat... Ó Ježíši — dále už jsi snad nemohl jít ve své pokoře a lásce — ale většího nad hody sv. přijímání také již nemůže být — nic!

Jak tu bije do očí velikost naší velikonoční večeře — oč je vzácnější a světější nad večeří zákona Starého! Oč Ježíš nad Petra a Jana, oč Bůh nad člověka! Ó vpravdě nás lidi Nového zákona zahrnul Bůh dary neskonale dražšími nade všechny dary a milosti, udílené dříve v zákoně Starém. Místo jeho obřizky — máme svátost křtu; místo zevních očist a omývání starozákonních máme vnitřní a dokonalé očišťování a odpuštění — svátost pokání; místo many — Svátost oltářní; místo beránků — Krista, Syna Božího, Boha požehnaného na věky. Naplnilo se netušenou měrou, co předpověděti dal Bůh skrze proroka:

Místo mědi přinesu ti zlato,
místo železa přinesu stříbro,
místo dříví měď
a místo kamene železo.

(Is. 60, 17.)

Ó kdy, ó jak je možno děkovati dosti za takové dary?

Plesejte Bohu, jenž pomáhá nám,
jásejte Bohu Jakubovu.

(Ž. 80.)

Chval Sione Spasitele,
chval Pastýře, Vůdce, vše
zpěvy, písně, hymny pěj!
Odvažuj se, jak jen možné,

větší jest než chvály zbožné,
nepostačíš chválit jej!
(Lauda Sion.)

Ale nejenom chváliti a děkovati — to nepostačí! Jestliže už večeře velikonoční Starého zákona byla něco tak velikého, že byla čistým Izraelitům přikázána pod trestem smrti, a kdo beránka velikonočního nejedl, vylučovat se vlastně z národa vyvoleného — nahlédneme a pochopíme, že nebude bez těžké viny, kdo by zanedbával večeři tak úžasné velikou a vzácnou Nového zákona?

A jestli už v Starém zákoně směli onu večeři velikonoční pojídati jen čistí a ti, kteří byli nějak nečisti, musili ji slaviti o měsíc později, oč větší přípravy a čistoty žádá od nás velká večeře zákona Nového! Vidíme-li v Písmě, jak se Židé na požívání beránka připravovali, jak již noc před tím a nejpozději ráno toho dne odstraňovali z domu všecken kvas a požívali jen pečivo bez kvasnic; vidíme-li, jak božský Spasitel sám s nevýdanou pečlivostí připravuje apoštoly na první sv. přijímání — ach, s jakou přípravou, s jakou pečlivostí, čistotou, pokorou, láskou, vděčností máme se blížit k večeři Svátostné — Těla a krve Páně — my! Snaha o očišťování duše od hříchů a vad a zlých náklonností má jíti tak daleko, abychom byli nejen umytí, jak dí Spasitel, od poskvrny hříchu smrtelného, nýbrž, aby i prach s nohou, t. j. i malé vady, usazující se jako prach z všedního života na duši, byly z ní odstraňovány. »Kdo se vykoupal, nepotřebuje, leč jen nohy si umýti, ale jest čist celý.« (Jan 13, 10.) Pokora a láska k bližnímu má jíti u těch, kteří se připravují ke stolu Beránka Božího, tak daleko, že bychom z pokory a lásky svým bratřím i nohy umývali, jako Spasitel. »Jestliže tedy já, Pán a Mistr váš, umyl jsem vám nohy, i vy máte jeden druhému nohy umývati.« (Jan 13, 14.) Veliký dar Boží jest velké přípravy hoden; ale po takové přípravě přináší požehnání — a ovšem, veliké.

Sv. Alois chodíval k sv. přijímání každou neděli — ale celý týden trávil v přípravě a díkyčinění. Měl jej rozdělený na dvě části: v pondělí, v úterý a ve středu děkoval za sv. přijímání z neděle předešlé, ve čtvrtek, v pátek a v sobotu se připravoval na sv. přijímání k neděli následující. Na ten úmysl obětoval všechno: své modlitby, práce, sebezapírání, kající a pobožné skutky. Církev sv. staví nám ho za vzor a dí ve mši sv. o jeho svátku, že Alois do svého svatebního roucha k hostině beránkové vetkával perly a drahokamy svých slz a dobrých skutků.

S takovým rouchem svatebním, dej, ó Pane,
abychom i my přistupovali k nebeské
Tvé hostině, jako svatý Alois, jenž
v zbožné přípravě a slzách ozdoboval je
perlami neocenitelnými.

(Secveta.)

První ordinace.

Ve večeřadle jerusalemském stojí už první oltář církve svaté: Kristus jej tam postavil a slavil na něm svou primici — ale kdo bude na něm obětovati dál, až Kristus svou lidskou, viditelnou přirozenost, v níž funkce kněžské zde konal, vnese na nebesa? — Ve večeřadle jerusalemském jest už prostřen stůl svátostné večeře. Kristus jej tam prostřel slovy: »Vezměte a jezte — vezměte a pijte.« Ale kdo bude naň nositi, až Kristus odejde? — Ó neboj se, duše malověrná! O to se již velká láska Kristova postará. A jako dala v oběti mše sv. a ve sv. přijímání lidstvu dar vnitřní, svou cenou nesmírný, božsky veliký, tak se též postarala, aby to byl dar královsky veliký, i co do trvání, aby neměl konce, leč až při skonání světa — a proto zřídil u oltáře, jež světu zanechal, obětníky a u stolu, jež pro lidstvo prostřel, sv. sluhy — rozdávače tajemství Kristových — kněze. — Po slovech konsekračních: »Toto jest tělo mé, toto jest krev má,« jimiž ustanovil sv. oběť, a po slovech: »Vezměte,« jimiž ustanovil sv. přijímání, dodal: »To čiňte na mou památku!« — Proměňujte a oběťujte jako já, podávejte k požívání a rozdávejte jako já — dávám vám k tomu právo i moc. A tak těmi slovy ustanovil božský Spasitel své apoštoly za kněze — vysvětil je, ordinoval je. Že se tak skutečně stalo, ujišťuje nás neomylná matka církev, která dle na sněmu tridentském: »Rekl-li by kdo, že Kristus slovy: »To čiňte na mou památku« neustanovil apoštoly za kněze a že nenařídil, aby oni a jiní kněží obětovali jeho tělo a krev, vylučuje se z církve.« (Sess. XXII.)*

Plni svaté a uctivé víry, skláníme se, Spasiteli, před Tebou, a přijímáme se srdcem ochotným tento článek sv. víry, že jsi nám při poslední večeři dal ještě třetí velký dar, kněžství Nového zákona. Rač nás osvětit, abychom tento dar dobře ceniti dovedli.

1. Kněz je projev veliké lásky Boží ke každé duši;
2. Kněz je účastník Kristovy důstojnosti a moci.

1. Kněz je projev veliké lásky Kristovy ke každé duši. Nejsvětější Svátost je jistě vrchol lásky Boží k lidem: výsostí její — Nejsv. Svátostí vyčerpal svou lásku a svou moc sám nekonečný Bůh: vylil zde všechno své bohatství — víc už nemá — víc už dáti nemůže, protože zde dal a zde dává sama sebe. Ale co by ti, člověče, bylo platné ležeti vedle stolu boháčova, jako u něho ležel Lazar, když by nebylo ruky, která by ti s něho podala? Co by byla platná na oltáři zbudovaném ve večeřadle jerusalemském oběť, nade všechno vzácná, když by nebylo nikoho, kdo by ji k nebi za tebe pozvedal? Co by byl plater chléb veškeru líbeznost v sobě mající a uzavřený třeba i v nejdrahocnější kalichy, kdyby nebylo nikoho, kdo by ti z něho podával a když se vyprázdnil, kdo by ho znova chlebem života naplnil?

*) Denziger-Bonnwart 1. c. 948.

To vidí Spasitel od oltáře a od stolu svého večeřadla — vidí do všech míst, hledí do všech století, vidí nás vzdálené od něho 20 plných věků — a jeho láska vynašla prostředky, aby mohl dosáhnouti až k Tobě — vyhledal ruku, skrze kterou by ti mohl dobřečiniti — a tobě dar své nejúžasnější lásky podávati. Ta ruka — to je kněz. Skrze kněze objímá tě a na své sladké srdce tiskne Kristus dobrý a svatý z večeřadla. Knězem projevuje Pán Ježíš každé duši svou lásku přímo, osobně, zvlášť.

Ó dčky, Spasiteli, za tento projev Tvé lásky! Ó jak jsme povinni, abychom Ti byli vděčni za kněze a v něm milovali Tebe — vždyť Tyš to, jenž projevuješ jím Svou lásku k nám. A jaká zvrácenost, že svět právě kněze — projev lásky Kristovy — tolik nenávidí! Ó ano, tupte nás, nenávidte nás, ale jen pro naše chyby a hříchy, ale šetřte jen, prosím, aspoň té lásky, kterou Kristus vás skrze nás objímá! A čňte to, co vám láska ke Kristu velí. Nezhvrďte Kristovou láskou, jejímž projevem kněžství církve sv. jest, modlete se za kněze, čňte jim dobře. Zde mají plný smysl slova Kristova: »Cožkoli jste učinili jednomu z bratří mých, mně jste učinili.«

II. Neboť kněz jest skutečně ještě něco více nežli bratr, více nežli přítel! Kristův — při svěcení na kněze skutečně slyšíme při oltáři slova: »Již vás nebudu nazývati služebníky, nýbrž přáteli svými.« (Pontificale Rom.) — Kněz jest účastník důstojnosti a moci Kristovy — a to tou měrou, že církev o něm říká, že je to druhý Kristus.

A je tomu skutečně tak?

Musíte si, drazí věřící Kristovi, připamatovati, že v Novém zákoně jest vlastně jen jeden kněz — jediný velekněz — Kristus — po všechny věky, až do skonání, neboť na něho — Bohočlověka — přenesl a soustředil nebeský Otec všecku plnomoc kněžskou:

Přisáhl Hospodin — (a neodvolá)

— a želet toho nebude —

Ty jsi knězem na věky
jako byl Melchisedech.

(Ž. 109.)

V Starém zákoně, jak dří sv. Pavel, bylo kněží mnoho pro jejich smrtelnost; smrt jim bránila, aby nezůstávali; ale Kristus má kněžství nepomíející, poněvadž zůstává na věky.« (Žid. 7, 23. 24.) — On tedy zůstává a stále působí jako kněz — a my kněží ostatní vedle něho, my nejsme nic jiného, leč podílníci na jeho jediném kněžství; a co my konáme, koná vlastně On skrze nás: On se modlí, když my se modlíme; On obětuje, když my u oltáře dříme; On křtí, On udílí svátosti skrze nás. Ba, On se stotožňuje s námi, takže při mši sv. říkáme, ne: »Totoť jest tělo Kristovo,« nýbrž »toto jest tělo mé«!

Ó jaká to čest —!

Jaká to moc!

Čest, již není rovné na zemi. Nedivme se, že se svatí, kteří vědí více než my, před kněžími v největší úctě skláněli. Vzpomeňte na na-

šeho sv. Václava: protože chápal daleko více než my, co je Svátost Oltářní, jejímž velikým ctitelem byl, proto ctil tolik i kněze, jímž jest svěřena. »Sluhy Boží živil a jestli komu bylo ublíženo, nebo některý kněz byl prodán, on přišel k němu a vykoupil ho a dobře činil všem« — dí o něm staré prameny.*)

Sv. František z Assisi byl už po celém světě známý světec: obracel zatvrzelé hříšníky, činil divy a zázraky — a přec, ač jeho ctnosti: pokora, chudoba, čistota, poslušnost, láska k Bohu a bližnímu, byly tak veliké, přece si netroufal přijmouti svěcení kněžské: dal se vysvětit jen na jáhna — a to z veliké a posvátné bázně před touto neskonalou důstojností. Často říkával: »Kdybych se někde cestou setkal s některým světce z nebe a zároveň s knězem, napřed bych uctil kněze a poříbil bych mu ruku, pak teprv bych se poklonil svatému z nebe; neboť ty ruce, jež se dotýkají Slova života, mají do sebe cosi nadpozemského.**)

A jaká moc!

Měl velikou moc Mojžíš: dělil svou rukou moře, tříštil pouhou holí skály v prameny vod, porážel modlitbou nepřátelská vojska. Měl velikou moc Josue: zastavoval slunce na nebi. Měl velikou moc Eliáš: jediným slovem otvíral a zavíral průchody deště a rosy a svolával s nebe oheň. Ale to vše byla moc, které se poddávali tvorové. Moci, kterou má kněz, poddává se sám Tvůrce. — Ona moc proroků a světců zůstávala jen na povrchu věcí a měnila je zevně; moc, kterouž má kněz, jde až do hloubi samé podstaty věcí a mění ji. Na jeho slovo mizí jedna podstata (chleba — vína) a nastupuje druhá (tělo a krev Ježíše Krista). Kristus, Bohočlověk — podle lidské přirozenosti nejvyšší a nejdokonalejší tvor, poddává se mu se svým přesvatým tělem a kněz svým slovem činí je přítomné pod způsoby chleba. Maria svým slovem: »Staniž se mi podle slova tvého,« svolala ovšem též Syna Božího s nebe na zem, avšak ta slova její byla pouze svolením, aby přišel, kdežto slova kněze při mši sv. jsou přímo přičinou, nástrojem, který dělá Boha na zemi přítomným.***)

Ó veliká moc a důstojnost kněží, volá sv. Augustin, v jejichžto rukou Bůh znova se vtěluje, jako ondy v životě sv. Panny.†) Ó kdyby kněz znal svou vznešenost plně, zemřel by sv. slastí, říkával sv. kněz Jan Maria Vianney. A napomínaje své věřící k úctě před sv. kněžstvím, troufal si srovnávat je s důstojností Matky Boží a andělů: »Může vám Maria, může vám anděl dáti tělo a krev Kristovu? Nemohou! Ale kněz, ač tak ubohý, může!††)

A tento veliký projev lásky Kristovy ke každé duši, tento úřad plný úžasné cti a moci — sv. kněžství — je dnes tak pošlapáno, poníženo a ztupeno v naší milé vlasti. Srdce Ježíšovo planoucí láskou ke každé duši, nemůže u nás vyplniti a nasytiti horoucí tužbu svou po to-

*) Košnár: O sv. Václavu, 49.

**) P. Bonav. Wilhelm: Sv. Frant. Seraf. III. str. 17.

***) Heggeney: Im Herbarm des Priesterkönigs 2. str. 35.

†) Conc. 2. super. Psal. 37.

††) Furger S. S. S. 478.

líka duších, nemá dosti rukou, kterými by k nim dosáhl. Sta a sta kněží schází... Jejich místa jsou prázdná — umírají maličký hladem (po sv. víře a sv. přijímání) a není, kdo by jim lámal. Je tolik duší zbloudilých a zaslepených — a není, kdo by jich hledal. Jsou umírající nesčetní — a není, kdo by je připravoval na velkou cestu do věčnosti. A zbožný lid lká — ale jen lká... Nestačí nařikati! Ruku k dílu! Především k modlitbě za hodné kněze: »Pane Ježíši, rozmnož počet kněží v církvi své!« Chopme se díla ve svých rodinách! Oživujeme a udržujeme velikou úctu k sv. kněžství a ke knězi vůbec! Obětujte od malička děti své — vy rodiče křesťanští — bl. Panně, Královně kněží, aby jim vyprosila milost nade všechny milosti: milost sv. poslání kněžského. Buďte je ve svých synech! Chraňte je od zkázy světa a špatného vzdělání světského, a zjednejte jim útulek v ústavech církevních. Veďte je k smyslu pro věčnost, k sebezáporu, k spokojenosti s málem. Přispívejte — podle možnosti — na bohumilé dílo: Haléř sv. Vojtěcha!...

Nedejte se mýliti zlobou světa. Svět topící se ve své pýše nese vedle sebe člověka, který má moc vyšší, nadpřirozenou. Svět, který je celý zabořen v zemi a hroudu a pozemský shon, cítí jako stálou výčitku vedle sebe člověka, který mluví a žije — pro věčnost! A peklo, kterému záleží na tom, aby hříšný a trestu propadající svět byl zbaven poslední své ochrany, hromosvodu, který jej chrání před blesky trestů Božích — totiž nejsvětější obětí mše sv., peklo o to usiluje celou mocí, aby mše sv. přestala — pak by země byla zase cele v moci ďáblův... Proto se nedivte, že svět i peklo zuří proti kněžím, a právě proti oněm, kteří svatěji žijí a horlivěji působí. Vědíť dobře, jak to řekl sv. Jan Maria Vianney: »Kdo chce zničit náboženství, začíná vždycky pronásledovati kněze, neboť kde není kněze, tam není sv. obětí: a kde není obětí, tam není už náboženství vůbec.« —

Zachraňte dnes kněze — zachráníte sebe. Kde je kněží věrných dost, tam žehná štědře Bůh lidu, že jásá zrovna, jak dříve Duch svatý:

Až i u nás, Pane, kněží, Tvoji oblekou právo
až i zde je ošatíš (štědře zahrneš) spásou,
tvoji svatí (= věřící) budou jásat.*) Staň se! Staň se!

Kněží proměňují při pozdvihování.

»Vyvolil ho ze všech živých, aby podával oběť Bohu, kadidlo a libou vůni, na připomínku, aby smiřoval lid svůj s Bohem.« (Sir. 45. 20.)

Ze všech dvanácti pokolení lidu vyvoleného byl jen jediný člověk tak šťastný, že si ho Bůh vyvolil za velekněze. Byl to Aron, bratr Moj-

*) Žalm 131.

žíšův. Zbožný Sirach představuje si ho, jak stojí oděn posvátnými rouchy, s velekněžskou náčelenkou na hlavě, ruce pomazány sv. olejem, a jak vchází do velesvatyně. — On jediný z celého lidu a ze všech kněží! Žasne nad jeho důstojností:

Vyvolil ho ze všech živých,
aby podával oběť Bohu! — Oběť kadidla.

Ale co by řekl zbožný Sirach, až by viděl člověka vyvoleného ze všech živých, aby podával Bohu v oběť jednorozeného jeho Syna?!

To je katolický kněz — obětník Nejsv. Svátosti.

Víra nás o tom poučuje takto:

1. Moc proměňovati chléb a víno v tělo a krev Ježíše Krista přešla od apoštolů na biskupy a na kněze.
2. A ti je proměňují ve mši svaté v okamžiku sv. proměňování neboťi pozdvihování.

I. Moc proměňovati chléb a víno v tělo a krev Ježíše Krista přešla od apoštolů na biskupy a na kněze.

Moc proměňovati, moc obětovati! Jaká úžasná moc, jaká důstojnost, volá sv. Bernard ke kněžím ve své řeči o Večeři Páně. Věru, po Bohu nemá nikdo větší moci, nežli vy! Chcete věděti, jakou to máte moc, již není rovné ani na nebi ani na zemi? Tu, že smíte posvěcovati tělo a krev Páně. Žasne nad ní nebe, diví se země, chvějí se lidé, trnou nad ní andělé. Ale odkud nám ta milost, nejsladší Ježíši, že my, ubozí červíci zemští, kteří se v prachu válíme, jsme uznáni za hodny, abychom Tě v rukou svých nosili, na Tebe očima svýma patřili, na Tebe, jenž neporušen sedíš na pravici Otcově...? Odkud? O jistě ne, žeš nám to byl povinen nebo dlužen,

v dobrotě své to chudému připravuješ, Bože.
(Ž. 67.)

Chudé je člověčenstvo, štědrá je k němu Tvá dobrota! A tato moc byla dána lidem poprvé ve sv. apoštolech božským příkazem Ježíše Krista: »To čiňte na mou památku!«

Ale mohl se božský Spasitel spokojiti jenom těmito dvanácti kněžími? Vždyť věděl, že jsou to lidé smrtelní. Co bude s jeho obětí, až oni umrou? Vždyť chtěl, aby to byla oběť ustavičná — až do skonání světa. Takovou předpovídali proroci. O takové dal svatým apoštolem Pavlem napsati: že totiž tato oběť jeho, ustanovená při poslední večeři na památku jeho smrti, bude stále a stále obnovovati jeho krvavou oběť na kříži, až do té chvíle, kdy přijde k soudu: »Kdykoli totiž jíte chléb tento a pijete kalich, smrt Páně zvěstujete, dokavadž nepřijde.« (1. Kor. 11, 26.)

Jakž by to bylo možné, když ta moc zůstala jenom v rukou apoštolů a s nimi zašla? Byl by Pán Ježíš méně prozřavý než my lidé?

Všude, kde měli lidé oběti, uměli si zaříditi i kněžstvo, stále se obno-
vující a doplňující. Jen Spasitel by to byl nevěděl?

Nikoli! V plánu Božím, dle církev sv., jest oběť nerozlučně spojena s
kněžstvím. A proto když dostala církev v Novém zákoně z ustanovení
Páně Nejsv. Svátost za viditelnou oběť, musíme vyznati, že je v ní též
nové viditelné kněžství. A že je skutečně od Krista Pána ustanoveno,
a že apoštolům a jejich nástupcům dána byla moc posvěcovati, oběto-
vati a podávati jeho tělo a krev a odpouštěti jakož i zadržovati hří-
chy, tomu učí Písmo sv. a tomu učilo i podání církve svaté povždy.
Tak vykládá církev sv. na sněmu tridentském a dodává: »Z církve sv.
se tedy sám vylučuje, kdo by tvrdil, že v církvi sv. není viditelného a
zevnějšího kněžství, a že v ní není moci posvěcovati a obětovati tělo
a krev Páně.«*)

Jest v ní, přešla z apoštolů na kněze. Což by byli neposlechli
slova Pána a Mistra, který jim řekl: »Jako mne poslal Otec, tak já
posílám vás? Jako já dostal pravomoci od Otce a dal je vám, tak vy je
dostáváte ode mne, abyste je dali jiným.« Že by byli apoštolé nepo-
slechli? Ó jistě že poslechli! Nalézáme v Písmě sv. o nich jak »zřizovali
starší v obcích« (Skut. ap. 14, 22.), jak n. př. vysvětili Šavla a Barnabá-
še, když »postivše se, pomodlivše se, vzkládali na ně ruce,« t. j. na ně
přenesli moc, kterou sami dostali od Pána (Skut. ap. 13, 3.)

A byli jste kdy už na svěcení kněží někdo? Ó jaký krásný, vý-
znamný a dojmavý obřad! Po dlouhých napomenutích, které biskup
svěcencům dal, vzkládá na ně třikrát ruce a po mnohých modlitbách,
zpěvech a žehnáních, když už je i oblékl v kněžskou štolu a ornát.
najednou padá biskup světitel se vším přítomným kněžstvem a lidem
před oltářem na kolena a zanotí hymnu k Duchu Svatému:

Přijď, Stvořiteli, Duchu k nám,
a navštiv srdcí našich chrám,
vlhň milost s nebe v naši v hrud',
již Ty jsi stvořil a v ní buď!

A hned potom maže ruce nastávajících kněží sv. olejem a říká:

Račťž, Pane, posvětití a osvětití tyto ruce,
skrze toto pomazání a naše požehnání.
Aby cožkoli požehnají, bylo požehnáno,
a cokoli posvětí, bylo posvěceno.
Ve jménu Pána našeho Ježíše Krista.

A ihned těmito pomazanýma rukama dává jim dotknouti se kalicha s
vínem a vodou a pateny s hostií a dří:

Přijmi moc obětovati Bohu oběť
a sloužiti mše jak za živé, tak za zemřelé
ve jménu Páně. (Pontif. rom.)**)

*) Denzinger-Bannwart: Enchiridion 957. 961. (Sess. XXIII. c. 1, can. 1

**) Dr. Sedláček: Cesta k oltáři Páně. (Haleš sv. Vojtěcha.)

Tak se přenáší moc posvěcovati tělo a krev Páně od nejstarších dob až dodnes. Tak nás učí církev svými obřady. — A svatí Otcové a spisovatelé církevní? Od nejstarších dob mluví o kněžích, jakožto o-
bětnicích Těla a Krve Páně. Sv. Jan Zlat. dí ve své knize »O kněžství«: »Uvážil-li kdo, jaké je to tajemství, že totiž pouhý člověk, z těla a krve složený a jimi oděný, smí se blížiti k blažené a nesmrtelné oné bytosti (na oltáři): tu teprv správně nahlédne, jakou ctí, jakou hodností obdařiti ráčila kněze milost Ducha Svatého.«*) Tak mluví sv. Jeroným, Ambrož a j. a j.

Ó jak blahé toto vědomí, které nám sv. víra dává! Jsem jist, máno to zaručeno, nelze o tom rozumně pochybovati: máme ve svých kněžích, řádně vysvěcených, skutečně onu moc posvěcovati a obětovati tělo Páně, kterou Spasitel dal apoštolům. Dva tisíce let ji Pán v církvi uchovával pro nás — až do našich dnů!

Veliké a podivné jsou skutky Tvé, Pane Bože všemohoucí;
spravedlivé a pravé jsou cesty Tvé, Králi národů!
kdo.... nebude velebiti jména Tvého?
Neboť Ty jediný jsi svatý...

(Zjev. 15, 4.)

II. A tuto moc konají kněží ve mši svaté — proměňují v okamžiku sv. proměňování neboli pozdviho-
vání.

Hned po Sanktus začíná nejsvětější a nejtajemnější část mše sv., zv. Kanon, t. j. pravidlo — poněvadž celý boží rok až na nepatrné změny zůstává pravidelně stejná. Když se v ní pomodlí kněz nejprve za církev a její pastýře, když pak vykonal vzpomínku na živé, vzývá ještě za pomoc svaté v nebi a skládá pak ruce na obětní dary, jako je skládal v Starém zákoně velekněz na žertvu, na níž takto přenášel hříchy lidí, a pak žehnaje pěti kříži obětní dary, modlí se:

A tuto oběť, prosíme, rač Ty, Bože,
ve všem požehnanou, přivlastněnou,
platnou, důstojnou a příjemnou učiniti,
aby se nám stala Tělem a krví nejmilejšího
Syna Tvého. Pána našeho Ježíše Krista.

Potom hned běže hostii, žehná a říká, ztotožňuje se s Kristem, nad ní slova: »Toto jest tělo mé« — klekaje, kloni se v největší uctivosti a pozdvihuje do výše, aby i lid se klaněl. Všickni padajíce na kolena, mají upřiti oči s hlubokou vírou a úctou na sv. hostii a modlíti se:

Pán můj a Bůh můj!
Pozdraveno budiž pravé tělo Pána našeho

*) I. 3. de Sacerd. (u sv. Kan'cia: Summa doctr. christ. II. de Sacr. Euch. V A. 2.)

Ježíše Krista, které za nás na
kříži obětováno bylo. V nejhlubší pokoře
klaním se Tobě!
Ježíši, Tobě jsem živ!
Ježíši, Tobě umírám.
Ježíši, Tvůj jsem v životě i v smrti.

A podobně se děje s kalichem a krví Páně. Ó co víry, úcty, lásky, pokory vyslovuje tu církev sv. těmito obřady!

Všecky — modlitby, žehnání, i slova proměňovací, nesmí pronášeti kněz jinak leč šepem. Šepem — protože je to tajemství všech tajemství. A tajemství pronášíme šepem.

Šepem — protože z úcty. Když vstupuje král mezi své dvořany, ztichne vše, oči všech upřou se jen naň. I zde v tuto chvíli — věř — věř — přichází Veličenstvo nejvyšší, kníže králů pozemských.

Hospodin jest ve svém svatém chrámě,
mlč před ním všechna země.

(Habak. 2, 20.)

Ztichne zpěv, uniká hlasitá modlitba; odmlčí se hudba: všechno to rozptyluje — ale teď je třeba soustřediti všechnu pozornost, všechnu mysl, všechno srdce na zázrak úžasný — tajemství víry... I záclonu zatahovali v tu chvíli před oltář a oddělovali kněze úplně od lidu... Řcete, mělo by to smysl, kdyby se zde v tuto chvíli nedělo skutečně něco tajemně svatého, čemu náleží se klaněti v tichu a v pokoře, v nejhlubší úctě a sv. obdivu?

A není úcty hodný ten, jež Bůh k tomuto úkolu vyvolil?

Vyvolil ho ze všech živých,
aby podával oběť Bohu.

Proto byli kněží u lidu Božího vždy ve veliké úctě. Sv. Jeroným, i když káral chyby současníků svých a nemohl oči zavírat i před chybami (bohužel) kněží, přece o nich takto šetrně mluvil: »Chraň Bůh, bych o těch něco nepříznivě mluvil, kteří vstupující v hodnost apoštolů Tělo Kristovo posvátnými ústy způsobují, a skrze něž i my křesťany jsme.*)

Věřící smysl, nazývající svátost oltářní velebnou svátostí, zve kněze od dávna: velebným. Pro tuto velkou moc knězovu, jíž se podrobovati ráčí sám Syn Boží, nahlédne věřící křesťan, snadno a rád, že se mu musí ve věcech víry a svědomí podrobovati i on, protože jest zřízen od Boha.

»Není mocností, leč od Boha, a ty, které jsou, od Boha zřízeny jsou. Proto kdo se protiví mocnosti, zřízení Božímu se protiví, ti pak, kteří se protiví, odsouzení sobě zjednají.« (Řím. 13, 1. 2.) Jistá a téměř

*) Listy sv. Euseb. Jeron: list Heliodoru, mnichu, překlad Strážný 33.

již poslední známka neodvratné záhuby jest podle Ducha Svatého vzpírat se knězi. U proroka Oseáše mluví Duch Svatý o těch, »kteří se s knězem prou« (4, 4.) a hned dodává: »padneš za dne.«

A protože Spasitel Svátostný takovou lásku projevuje knězi, že si ho vyvolil na místo andělů, na místo králů, na místo patriarchů a nad ně nade všechny jediného ze všech živých, věřící katolík, pokud má živou víru ve Velebnou Svátost, projevuje knězi i lásku. Dělá jen to, co dělá Spasitel. Dělá tak jen to, co mu přikazuje Bůh, jenž dí:

... Cti Boha, z celé duše své
a ke kněžím uctivě se měj,
a dávej jim úděl, jak ti přikázáno.
(Sir. 7. 32.)

Naplníte-li povinnost svou k nim, vyslancům a poslům Božím, vyplní i Bůh — co slíbil: »Kdo přijímá proroka, protože je prorok, obdrží odplatu proroka.« (Mt. 40, 41.): Kdo přijímá kněze, kdo je ctí, poslouchá, miluje, podporuje, protože je kněz a obětník Pána ve Svátosti, obdrží odměnu, jaká přísluší knězi, poněvadž Pán bude v tom viděti živou víru vaši v tu Svátost, již kněz slouží k vaší spáse.

Jako člověk s námi.

»Já jsem s vámi: po všechny dny, až
do skonání světa.« (M. 28, 20.)

Při každé nové a neznámé věci stavíme obyčejně dvě důležité otázky: Co jest to? A k čemu jest to?

K čemu jen n. př. život lidský? Proč jsme zde? To je tak důležitá otázka, že na ní závisí celý život lidský, časný i věčný. Proto si sv. Bernard denně připomínal účel svého života, ptává se sám sebe: »Bernarde, k čemu jsi na světě?«

Ó Jezu ve svatostánku — Ty Bože velký, skrytý v tak úžasné nepatrném lístečku chleba, jež každé zavanutí větru může odnésti — proč? K čemu? K čemu je všechna ta láska, uzavřená do chudičkových stěn svatostánku? K čemu Tvá Svátost na oltáři?

Víra nám odpovídá, že ji P. Ježíš ustanovil hlavně z tohoto trojího důvodu:

1. aby i jako člověk s námi ustavičně dlel,
2. aby se za nás ve mši sv. obětoval,
3. aby byl pokrmem našich duší.

Uvažujme o prvním důvodu ustanovení Nejsv. Svátosti:

I. Aby i jako člověk s námi ustavičně dlel. Aby:

1. jako člověk dlel
2. s námi
3. ustavičně.

1. Aby s námi byl i jako člověk. Neboť jako Bůh je stále a vždycky na všech místech. Vyplňuje všechny prostory a časy. Proniká všechny bytosti — vše, co jest. — Je nám bližší nežli je duše tělu. Žalmista velebí tuto všudypřítomnost Boží:

Jestliže bych vstoupil na nebesa, tam jsi Ty,
pakli bych vstoupil do pekla, přítomen jsi.
A vezmu-li křídla svá na úsvitě
a bydleti budu v končinách moře,
i tam provodí mne ruka Tvá
a držeti mne bude pravice Tvá.

(Ž. 138.)

Ale k této přítomnosti nepotřeboval Pán Ježíš ustanovovati Svátost oltářní. Avšak k tomu ano, aby s námi byl i jako člověk. To jest: jako bytost mající lidské tělo, lidskou duši, lidskou krev, lidské srdce. Ano, to je patrné z jeho slov: »Totof jest mé tělo. Totof jest má krev« — Je to svátost mého svatého člověčenství.

A teď již chápu snáze. Snáze pravím, neboť je těžko chápati, proč jen, proč jen se Spasitel ukryl v podobu tak ponížující — v podobu chleba. Vždyť chtěl-li jen duše naše živiti, slíti, posvěcovati, mohl k tomu vyvoliti jen požehnaný chléb. Tak jako svěcená voda na křtu, tak jako svěcený olej ve svátosti břimování a v posledním pomazání duši naši živí, očišťují, posvěcují, tak by byla moc Kristova dovedla i z posvěceného jen chleba udělati pro nás pokrm duchovní, oživující a posvěcující. A kdyby tak byl učinil, jak by se byl vyhnul tolika urážkám, potupám, znesvěcením, svatokrádežím. Proč mu to nestačilo? Proč chtěl býti zde osobně?

Aj, právě proto, že je člověk — není pouhý Bůh. — Od věčnosti, v níž dlel s Otcem a Duchem Svatým, jakoby těšil se na to, že bude s námi, rozkoš máje s pokolením lidským. (Přísl. 8, 31.)

A proto v čase vzal na sebe lidskou přirozenost — a

na zemi se ukázal a s lidmi obcoval.

(Bar. 3, 38.)

To ho láska jeho k tomu nutkala. Láska buď je mezi rovnými, nebo rozdíly vyrovnává, říkáli už pohané. A proto On, Bůh, vzal na sebe podobu služebníka a učiněn jest nám podobným ve všem, kromě hříchu a shledán byl v zevnější podobě jako člověk. — A když jej po dokonaném díle vykoupení odvolal věčný Otec od nás, mohl nás zanechat bez své přítomnosti? »Aj — já vás nenechám, sirotků,« slíboval. (Jan 14, 18.) »Aj, já jsem s vámi po všechny dny, až do skonání světa« — tak ujišťoval, »Zůstaňte v milování mém«, tak přikazoval. Jak by toho byl

mohl dosáhnouti od nás, když ví, že láska chřadne, jak jsou hory mezi ní a jejím předmětem? Sejde s očí, sejde s myslí! Pravda, měli bychom jej i dále na kříži, v evangeliu jeho slovo, v církvi jeho ducha a moc. Ale to všechno mají i protestanté, a přec jak je u nich všechno chladné jako led?

A pak — což nemiluje matka dítě, které operací zachránila a od smrti vysvobodila dvojnásob? A Spasitel je člověk — s pravým lidsky citícím srdcem. Mohl nás opustiti, když jsme ho tolik stáli — že i život dal za naše spasení? A takž tedy zůstal s námi i jako člověk a zůstává mezi námi jako člověk.

Jako otec, který — je-li to pravý otec — je nejspokojenější uprostřed své rodiny. Jako matka, která, je-li hodnou matkou, je nejšťastnější a nejubezpečnější o své děti, když je má kolem sebe. Tak Ty, můj Ježíši — otče nejlepší, Ty, Spasiteli, s tím srdcem svým, jež miluje větší a ohnivější a obětavější láskou, nežli je láska všech matek dohromady. Ó jak o lásku naši stojíš! Jak si ji chceš zrovna, abychom tak řekli, vynutiti tím, že s takovou láskou s námi dlíš? A my bychom Ti jí nedali? Ó Srdce Ježíšovo, ve Svátosti bijící neskonanou láskou k nám, dej, ať Tě vždy více milujeme! Ó Jezu, miluji Tě ve Svátosti Tvé lásky!

2. A s námi.

Byla to touha naše, touha nás, lidí — člověčenstva celého, mítí Boha na blízku. Od té chvíle, co hřích rozdělil mezi Bohem a lidmi, jak dle Písmo sv., od té chvíle, kdy v ráji ztratili rodinné, dětinné obcování s Bohem, od té doby lidstvo usilovalo Boha si zase nějak přiblížiti. Proto si bohy a bůžky zobrazovali, tesali, proto vymýšleli báje, jak bozi sestupují s nebe... O čem lidstvo snilo, po čem toužilo, čeho však svými silami dosáti nemohlo, aj, tos učinil Ty, Spasiteli... když jsi se vtělil a své tělo — své člověčenství uzavřel zde do Svátosti jako náš Bůh, protože's náš člověk. Jeden z nás, skrze něhož jsme smíření a spojení s Bohem. Kdyby bylo možno, že bys přestal býti jen na okamžik člověkem, hned v tu chvíli ztráhalo by se všechno naše spojení s Bohem — a na nebi by byl jen rozhněvaný Bůh a dole v bídě svých hříchů žubozžený a ztracený tvor.

Ale teď Tys mezi námi — starší bratr — v němž si Otec neskonale zalíbil. K vůli němuž odpouští, promíjí, netrestá, a smilovává se...

S námi — s námi, v našich lidských poměrech, v našich úzkostech, starostech, trampotách i radostech; s námi, v našem žalu i v naší slasti; s námi i v našich tělesných potřebách, žízní a hladu a utrpení a bolestech i smrti! Ty — s námi, ó Jezu — pravý člověk, jenž měl a má podobné tělo, které, když ne nyní, tož dříve jindy trpělo zimu i hlad, úpal, únavu, i žízeň; Ty, Jezu, pravý člověk, jehož duše právě tak jako naše prošla ohněm žalosti, zármutku, opuštěnosti, ano i úzkostí smrtelných — Tys s námi! Ó co důvěry, co útěchy líne se z Tvého svatostánku právě proto, že's chtěl dlíti mezi námi i jako člověk! Chápu, proč se modlí církev sv. každodenně u oltáře v stupňových modlitbách:

Vstoupím k oltáři Božímu,
k Bohu, jenž jest původcem radosti mé od mladosti mojí.

Ó díky Tobě, Božský Spasiteli, žes chtěl zůstávati i jako člověk mezi námi — díky za všechnu útěchu, která z této přítomnosti plyne. Díky za každou usušenou slzu, díky za každé upokojené srdce! A nehřeším sám proti sobě, že v bolech a souženích a utrpeních svých nehledám útěchy a pomoci před svatostánkem?

Synové lidští... jak dlouho
budete obtíženého srdce?

Vězte —

Hospodin vás vyslyší a potěší zde ve Svátosti,
když ho vzýváte.

(Podle Ž. 4.)

3. A ustavičně. Láska pravá láska, dokonalá láska, není na čas — je na věčnost. Láska na čas je snad vzplanutí vášně, ale nikoli svatý, čistý, neuhasínající oheň lásky. Kdyby nám někdo už napřed určil den a rok, až do kterého nás chce míti rád — a kdy nás míti rád přestane — kdo rozumný by to pokládal za lásku, kdo by se jí svěřil? Proto už věrná a pravá láska manželská jest nerozlučná a jde až ke hrobu — ano, až za hrob. — Láska Bohočlověka dala by se zahanbiti od lásky lidské? Nikoli. Všecka, i nejvěrnější láska lidí, jest pouhý odstín lásky Ježíšovy, která jest ustavičná. «Aj, já jsem s vámi, po všecky dny, až do skonání světa.» (Mat. 28, 20.) — Nejen po všecky dny — i po všecky noci. Nejen na jednom místě, nýbrž na tolika; nejen s někým nebo s některými, nýbrž se všemi.

A nám je obtíž býti několik okamžiků s ním? Půl hodiny týdně — v neděli a ve svátek na mši sv.? Obtíž — věnovati mu denně 10 minut a zajíti na ně do kostela? Obtíž, vytrvati klidně a trpělivě při službách Božích, když se o něco protáhnou?

Ó Jezu, mající rozkoš v pokolení lidském,
dej, ať my máme rozkoš v Tobě!

(Přís. 8, 31.)

Sv. Vincenc z Pauly navštívil kdysi žalář, v němž sténali v těžké vazbě vězni. Stuchlá sláma, plná odporného hmyzu, pološero, odporný zkažený vzduch, bídná strava, při které se zdlouha umírá, tvrdé zacházení — jedním okamžikem přehlédl to vše světec, a v jeho srdci ozvalo se tak mocné politování, že neodolal. Vyprosil si od dozorce, aby mohl býti s nimi — aby aspoň někoho měli, kdo by jim sloužil a je těšil.

Svět žasl a žasne právem nad touto láskou! — Ale co je i ona proti lásce, která se odsoudila do žaláře, do té klícky, tam ve svatostánku, pro nás, do skonání!! Co jest proti ní? Vždyť je to jen jiskérka z ní. Ani sv. Vincenc by jí neměl, kdyby se jí byl nenaučil a jí nežerpal

ze Svátosti. A my, majíce téhož učitele a tentýž zdroj lásky zde, dovedeme býti tak tvrdí, necitelní k bratrům? Nedovedeme — nechceme pobýti chvíli u nemocného, u trpícího, zarmouceného — váháme dáti darem bídný groš — někdy — občas — my, jimž dává Bůh almužnou Sebe sama a s sebou celé nebe — a ustavičně?

Zahanbíme se!

A povznesme se Jeho příkladem a Jeho milostí k podobné lásce. Pak jeho milost, pak jeho úžasná láska nezůstane u nás marná, ale přinese ovoce hojné odměny věčné!

Jako oběť na oltáři.

U oltáře narovnaného z rozštípaného dříví v zemi Vidění stál velebný kmet, patriarcha s vytaseným nožem, aby — obětoval. Ach, jak těžkou oběť žádal od něho Hospodin! Dlouhými, celoživotními modlitbami vyprosil si od Hospodina syna, jediného, podporu svého stáří, všecku naději svého rodu, Izáka, předmět veškeré lásky a péče — a ejhle, co mu dí Bůh: »Vezmi syna svého jednorozeného, Izáka, jejž miluješ, jdi do země Vidění, a tam ho obětuj v oběť zápalnou na jedné hoře, kterou já ti ukáži.« (1. Mojž. 22.) Tři dny trvaly přípravy a cesta. Jaké boje asi bylo přestáti otcovskému srdci v těchto třech dnech! — Ale Abraham tu oběť přinesl. V hrdinské víře, v neuvěřitelné naději, v nadlidské lásce — Otec veliký — — —

Nebyl nalezen podobný jemu...

(Sir. 44, 20.)

velebí jej Duch Svatý.

Ale Abraham oběti skutkem neprovedl; jen v úmyslu a v odhodlání své vůle, Bohu skrz na skrz odklané. Ale Ježíš Kristus, náš Pán a Spasitel ji přinesl i skutkem a dal na hoře Vidění — na Kalvarii — život svůj »v oběť zápalnou Bohu k vůni líbezne za nás« a nadto ustanovil ještě i Nejsv. Svátost.

aby se za nás ve mši sv. svému nebeskému Otci ustavičně obětoval.

1. A by se za nás obětoval ještě ve mši sv. Ještě i ve mši svaté! Což nebylo, můj Spasiteli, na tom dosti, že Ses obětoval, že Ses zničil za nás ve svém utrpení a na kříži? Což nebyla tato oběť dostatečná — ba nadbytečná, na zhlazení všech světa vin? Ó ano — Spravedlnosti Boží stačila, tu usmířila jednou pro vždy — ale nestačila mé Lásce, dí Spasitel.

Lásce k Otci nestačila. Jeho nekonečná velebnost, které se nemůže dosti vynaklaněti ani dosti ji uctíti všecko tvorstvo, i kdyby se

najednou všecko dalo zničit, v oběť zápalnou — žádá ustavičného klaušení. Kdo mu je dá lépe, nežli Syn na kříži zničený, a nyní uzavřený se svými ranami v podobě chleba, v níž mu své ponížení a neskonalou poslušnost stále připomíná a projevuje?

Otcova spravedlnost, urážená denně nesčíslnými hříchy lidstva, žádá stálého dostičinění — kdož mu je dá, ne-li milovaný Syn, v němž On si dobře zalíbil, jenž mu denně své krvavé dostiučinění s kříže v nekrvavé podobě podává?*)

Sláva Otcova, sláva Nejsvětější Trojice je tak veliká, nevystihlá, že je třeba stálé chvály a velebení ustavičného: oslavil sice Otce na kříži a jako nebesa vypravují čest a slávu Boží, tak ji daleko lépe hlásá Kristův kalvářský kříž. — Aj viz — jak svatý je Bůh! Vlastního Syna neušetřil, ale za nás všecky vydal ho — na zhlazení našich vin; viz, tak nenávidí nepravosti — tak je svatý. — Viz, jak je spravedlivý — nestačila potopa, ani oheň Sodomy — na těle a na krvi samého Boha jsou vytrestány tvé hříchy! Jak milosrdný a láskyplný a dobrý: »Tak milovat svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby miko, jenž věří v něho, nezahynul, nýbrž měl život věčný... neposlal ho na svět, aby soudil svět, nýbrž aby byl spasen svět skrze něho.« (Jan 3, 16. n.) Ale všecku tuto chválu Boží svatosti, spravedlnosti, dobroty, lásky, milosrdenství hlásá mše svatá dál a dál, denně, ustavičně — do skonání světa: jak je Bůh dobrý, svatý, spravedlivý, jak zasypává lidstvo svou láskou a dobrodiními. A proto, proto ustanovil Pán Ježíš Nejsv. Svátost, aby se ve mši sv. svému nebeskému Otci ustavičně obětoval.

2. Ale i za nás a pro nás. Oběť mše sv. musila býti obohacena církev Nového zákona, aby na tom nebyla hůře nežli církev zákona Starého, která měla nejen svého velkonočního beránka jednou za rok obětovaného, nýbrž denních obětí mnoho. Proto chtěl Spasitel, aby jeho milovaná snoubenka, církev, měla žertvu denní — daleko vzácnější nade všecky žertvy Staré úmluvy, oběť Bohu vzácnou a bohumilou.

»A líbiti se bude Hospodinu oběť Judy a Jerusalema (duchovního, obnoveného) jako za dnů bývalých věků, za let starobylých.« (Mat. 3, 4.) -- Jako se v dávných a dávných letech líbila oběť Abelova, Abrahama, Melchisedechova — více, neskonale více... »Vždyť nic většího,« řekl papež Alexander, »nemůže mít církev Kristova za oběť nad tělo a krev Kristovu; aniž jest jaká oběť vzácnější nad tuto, která všecky předčí a již je nutné s čistým svědomím obětovati a s čistým svědomím přijímati.**)

Má církev sice ještě jednu oběť — to je sv. mučednictví. Vzácná oběť — kdy slabý, křehký tvor — třeba i taková 13letá dřvenka, svatá Anežka, tvor od přirozenosti smrti se bojící — přece z lásky k Bohu, z lásky k jeho sv. víře a ctnosti pohrdá smrtí, vzdoruje hrozbám a všemu děsu a hrdinsky, velkomyslně obětuje život a prolévá krev...

Avšak postavte váhu mezi nebe a zemi: a dejte na jednu miskou

*) Cfr. Cat. Rom. II. c. 4. str. 55, Dion. Carth. IV. dist. 8. qu. 3.

**) Bl. Albert Vel.: De Venerab. Sacr. Alt. c. I.

všecka mučednictví v církvi svaté a přidejte k nim i oběti, které přinášeli Bohu ostatní svatí, vyznavači, panny, apoštolové — ba i přesvatá Boží Rodička — a na druhou dejte jen jednu mši svatou — a váha hned sklesne na tuto stranu až do hloubi — tak převážná jest mše svatá, protože je to skutek Boží, Božího Syna bytosti nekonečné — kdežto všecky zásluhy lidské — i samo mučednictví jest jen skutek lidí, bytostí konečných, obmezených! A neměly by záslužnosti bez milosti, kterou nám Kristus Pán na kříži získal a ve mši sv. rozdává a přivlastňuje, ba, bez oběti mše sv. nebylo by ani oběti se strany člověka. Jen proto je člověk schopen obětovati život a krev Bohu, že vidí na Bohu, jak se mu v ne-skonalé dobrotě denně obětuje a podává na oltáři — a že vedle tohoto příkladu mu ještě dává z oltáře sílu k tomu. Církev sv. dí, že »z oběti na oltáři běře počátek všecko mučednictví«. — Tak to vykládal svým věřícím sv. farář arský, Jan Křtitel Maria Vianney:*) »Mučednictví je nic u přirovnání k ní; mučednictví je oběť, již člověk životem svým vzdává Bohu; mše svatá je však oběť, již Bůh člověku tělem svým a krví svou přináší.«

A taková oběť Bohu nejmilejší je zanedbávána! Je v nevážnosti nejen v den všední, nýbrž i v zasvěcené dny a svátky, kdy je pod těžkým hříchem katolickému křesťanu uloženo, býti na celé mši svaté! Není to hanba již, že se nám musí mše svatá pod hříchem ukládati a že hrozbou pekelných trestů musí církev k ní doháněti?

Neměla by stačiti její veliká cena, její vznešenost a její požehnání? Neměla by stačiti vůle božského Pána, který v ní chce s námi Otci a celé Nejsv. Trojici vzdávati nepřetržitou slávu a chválu, díky a dosti- učinění? Neměla by již stačiti láska jeho k nám, s jakou nám ji dal? Touha jeho, s jakou nám chce skrze ni dobřečiniti a žehnati veškerým požehnáním pozemským i nebeským?

»Ó kdybychom poznávali lépe cenu mše svaté či spíše, kdybychom víru měli, jak horlivěji a častěji bychom na ni bývali!«**)

A jak bychom ji lépe chápali, že nemůže býti před Bohem bez viny pohrdati darem tak vzácným a zanedbávati ho! Nevzpomínáte na služebníka, kterému Pán dal hřivnu — a on ji zakopal?! Když přišel čas a Pán účtoval se svými služebníky, přinesl první, kterému byl Pán dal pět hřiven, deset; a druhý, který dostal dvě, přinesl čtyři; a ten, jenž dostal jednu, vrátil ji sice; vykopal ze země — snad byla bez vady — a vrátil, co dostal — neponechal si nic. Ale jak pochodil!? — »Služebníče nešlechtný a lenivý« — pokáral jej Pán — a poručil mu vzíti i to málo, co měl, protože hřivny nepoužíval, z ní užítku nehledal ani pro pána, ani pro sebe. (Mt. 25.)

Odsuzuje-li Kristus Pán tímto podobenstvím každou nedbalost a každé zanedbávání i darů jen přirozených a menších — jak bude jednou souditi zanedbávání takové hřivny, takového pokladu — takového bo-

*) Monnin: Duch Vianneye str. 70.

**) Vianney l. c. 71.

hatství, že Bůh sám nemá již větších... mše svaté — Boha obětovaného na oltáři!?

Buďme věrně každou neděli a každý povinný svátek na mši sv. Bývejme, co jen můžeme, často — i denně — na ní, to přináší požehnání pro celý den, pro celý život, i pro věčnost.

Pokrm duší.

«Odkl všeckh doufají v Tebe, Pane,
a ty dáváš jim pokrm v čas příhodný,
ty jim otvíráš svou ruku
a sytíš všechno, co žije dle přání.»
(Ž. 144, 15. 16.)

Tak velebí žalmista Páně štědrost, dobrotu a moudrost Boží, s níž živí celý svět a tvorstvo veškeré. A zvláště vytýká jednu věc: že každému tvorů skýtá takový pokrm, který jest podle přání, takový, jakého si jen přeje, vyžaduje přirozenost každého tvora. Jinou potravu skýtá červíku, plazícímu se v prachu země, a jinou orlu, který krouží v nebes výšinách. Jinou hmyzu, jenž se zavrtává pod kůru stromu, a jinou lvu, jehož řev dříve poušť strachem zmilkající. Co dá asi tento dobrý, štědrý a moudrý Živitel za pokrm bytosti, jež má v očích jeho cenu větší, nežli celý svět, cenu tak velikou, že se dala koupiti ne za zlato ani ne stříbro, nýbrž za přesvatou a nevinnou krev Beránka neposkvrněného — Krista, Syna Božího?

Aj — chléb, jenž sytí nebešťany,
poutníkům, hle — v pokrm daný...

On, jenž blaží a sytí svaté a svěťce a kůry andělské v nebi nařpatřící, takže se může zváti jejich pokrmem, ten se stal pokrmem lidské duše již v tomto slzavém údolí, jímž putujeme k věčnosti.

Ustanovil Nejsv. Svátost, aby byl pokrmem našich duší.

1. Pokrmem, to jest něčím, co je s námi nejtěsněji spojuje;
2. pokrmem, to jest něčím, co nás živí;
3. pokrmem duše...

1. Pán Ježíš ustanovil Nejsv. Svátost proto, aby byl pokrmem naším, t. j. něčím, co se s námi nejtěsněji spojuje.

1. Spojovala veliká láska Davida s Jonatanem, synem Saulovým. Uzavřeli spolu přátelství silné jako smrt: mluvali Jonatan Davida jako sebe sama a aby mu lásku svou dokázal, svlékl svrchní roucho, které měl na sobě a dal je Davidovi, ano i ostatní roucha svá, ba i meč, lučiště své a pás. (1 Král. 18, 3.) — Když je hněv Saulův odtrhl od sebe a David musil pryč ode dvora královského, Jonatan znova a znova pokoušel se usmířiti rozhněvaného otce s Davidem, a když se mu nedařilo, vycházel na pole ven k tajným schůzkám s Davidem. Při takové jedné,

když už tušil, že jest pro Davida vše ztraceno, objali se, políbili, plakali druh nad druhem — a rozešli se. (Ib. 20, 41.)

Hle — to je přirozená tužba lásky přátelské: býti s přáteli, žít s přáteli, jíti s přáteli.*) Láska by byla nejraději šatem, pásem, který se nedá oddělit od bytosti milované. Ale tohle vše je stín, pouhý stín lásky Syna Božího k nám. Tento nebeský Jonatan sestoupil ode dvora nebeského svého Otce, právem rozhněvaného na nás, sem na pole našeho slzavého údolí... třiatřicet dlouhých let nás provázel jako věrný druh našim vyhnanstvím: »svým zrozením se naším druhem stal,« zpívá církev svatá. A už to nám dal mnoho: příklad pokorného, kajícího a odříkaného života; nám po pádu, nám v tomto stavu pokažené naší přirozenosti není jiná cesta k nápravě a k nebi, leč cesta odříkání a sebezapírání; a nám je tak odporná a těžká i teď, kdy on šel po ní první; ó po té bychom byli vůbec nešli, kdyby On nás jí byl nevyučil, k ní příklad i sílu nedal. Velebí ho za to prorok, že se nám svým vtělením dal za průvodce na cestě života, že nás svou naukou vyučil cestě spásy a dí:

Tenť (takový!) je Bůh náš,
nemůže jiný býti přirovnán k němu.
Ten vynalezl všecku cestu k moudrosti,
a dal ji Jakubovi, služebníkmu svému,
Izraelovi, miláčku svému.
Potom se na zemi ukázal
a obcoval s lidmi.

(Bar. 3, 36—38.)

»Svým zrozením se za druhá dal nám.«

Ó jak neskonale lepší druh než Jonatan Davidovi!

2. Oč se Jonatan darmo pokoušel, to provedl náš božský Jonatan, Ježíš Kristus. Nejen že vyšel ven za námi na pole našeho pozemského života, nejen že nad námi plakať, nejen to, on nám a za nás cedil dražší krupěje než slzy — svou krev přesvatou, a neustal — až nás usmířil s Otcem — ovšem za cenu velikou — za cenu svého života: A nyní dal víc než Jonatan Davidovi: svým bolestným vysvláčením při utrpení zasloužit nám a dal nám šat milosti posvěcující, dal nám zbraně své proti nepříteli, sv. svátosti, dat pás synů královských. Velebí ho za to svatí apoštolové a dí jeden z nich (Pavel k Řím. 5, 9.): »byli jsme smířeni s Bohem smrtí Syna jeho.« A druhý: »Vězte, že ne porušitelnými věcmi, zlatem nebo stříbrem, jste byli vykoupeni... nýbrž drahou krví Krista, jakožto Beránka neúhonného a neposkvrněného.« (1 Petr. 1, 18.) On, on sám je cena našeho vykoupení:

svou smrtí na výkup dal sebe sám...

Ó jak neskonale lepší druh než Jonatan Davidovi! Neboť i ten druh, který nás za ruku vede, jest přece jen vedle nás; i cena byl sebe

*) Aristot. Ethic. 9. c. 12. u sv. Tomáše: Summa III. q. 75. a. 1.

větší, kterou kdo za nás dal, jest něco zevního; ale pokrm, který až do vnitra našeho vchází a v podstatu těla, v krev a sflu jeho se mění, spojuje se s námi nejtěsněji. A tím chtěl, tím ráčil býti náš Spasitel — pokrmem, který zcela splývá s námi: »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, zůstává ve mně a já v něm.« (Jan 6, 57.) Ó lásko Srdce Ježíšova, které jest nutností s přáteli žíti, s přáteli jísti!

Svým zrozením se za druhá dal nám,
svou smrtí na výkup dal sebe sám,
a v pokrm duši k slastným hostinám ..

Ó divme se lásce! Děkujeme dobrotě a štědrosti Boží! Žasneme nad jeho moudrostí! Otvírá ruku svou a sytí všecko, co žije!

II. Neboť stal se tímto pokrmem právě proto, a by nás živil. To je účel pokrmu. Dodává nových sil, občerstvuje síly znavené, do-sazuje a nahrazuje síly vydané, hojí, léčí; posiluje totiž přirozenost, aby se sama vzmožila a menší závady a choroby sama zdolala.

A k tomu je zde On, který říkal sám o sobě: »Já jsem chléb živý — já chléb, který stupuje s nebe.« — Ó jaký to vzácný chléb! A je-li, jak jsme žalmistu slyšeli, každý pokrm od Boha dávaný upravený podle velikosti tvora a jeho života, ó jaký je to jisté vzácný život, jehož sám Bůh je výživou a pokrmem! Ó ano, drazí! Máme v duši život vštípený v nás na křtu sv.; znova a znova obnovovaný v nás ve svátosti pokání. A tento život milosti posvěcující zachovává, udržuje, posiluje, léčí a hojí jeho zranění Kristus, pokrm náš svátostný! On to řekl: »Kdo jí mé tělo, živ bude... já jsem chléb života — chléb s nebe stupující, aby jí-li kdo z něho, nezemřel...« — nezemřel na duši těžkým hříchem, který je smrtí duše. (Jan 6, 48, 50.) Chrání od hříchů těžkých, očišťuje od hříchů všedních, posiluje duši, aby svou vlastní vnitřní silou zdolala menší vady svého života a dodává síly, abychom zůstali věrni svým dobrým předsevzetím.*)

III. A konečně p o k r m e m d u š e chtěl míti Spasitel tuto Svátost na oltáři. K tomu ji ustanovil. Ne pokrmem těla. Ač i tělo má z ní mnoho. Povznáší je nad tělo živočišné a dodává mu duchovnosti, mravní ušlechtilosti, tlumí jeho tělesné a nižší choutky a vkládá do něho zárodek ne-smrtelnosti a věčné slávy. »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já jej vzkřísím v den poslední!« (Jan 6, 55.)

Ale to vše jest jen nadbytečný účinek Nejsv. Svátosti, která z vnitra, z duše vylévá své požehnání i na venek i na tělo. — Ó jak tedy bohatá jest jistě její výživnost pro naši duši! Svátý Hilarius dí: že vlastně všechna působnost našeho pokrmu svátostného záleží v tom, že do duše uvádí samého Boha. To stačí — Bůh je život nejživotnější — Bůh je zdroj života a život sám. A v tom je tedy základ našeho života, že my, tělesní lidé, máme v sobě skrze požívání těla Páně, Krista, pravý život sám a že bereme z něho život tak, jak On jej bere z Otce: »Jako mne poslal živý Otec a já jsem živ skrze Otce, tak i ten, kdo jí mne, živ

*) Blahosl. Petr Julián Eymard: O sv. přijímání, str. 59. 60.

bude skrze mne.« A řekněte — může být spojení těsnějšího, životnějšího, nežli to, jaké jest mezi Otcem a Synem, mezi první a druhou Boží osobou? Takové podobné jest mezi Kristem Pánem — pokrmem, a duší, od něho živěnou!*)

Zbývá už jen jedno: aby, když byl naším soudruhem na cestě života, kupní cenou naší svobody, pokrmem duše na zemi, byl konečně jednou též odměnou naší na věčnosti — chlebem naším ve věčné blaženosti. A tím jest skutečné »časné přijímání drahocenného jeho těla a krve zde na zemi«, jak se modlí rířkev sv., předobrazujíc požívání jeho božství věčné.**)

Svým zrozením se za druha dal nám,
svou smrtí na výkup dal sebe sám
a v pokrm duši k slastným hostinám
dá v nebi sebe k věčným odměnám.***)

Vševědouce, Převeličky,
jenž nás paseš smrtelníky,
svými spolustolovnicemi,
dědici a účastníky
svatých rač nás učiniti. Amen.†)

Věrný druh a výkup duše.

»Svým zrozením se za druha dal nám,
svou smrtí na výkup dal sebe sám,
a v pokrm duši k slastným hostinám
dá v nebi sebe k věčným odměnám.«
(Hymnus círk.)

Byl Jonatan věrný druh Davidovi; ale smrt rozloučila jejich přátelství. Na horách Gelboe padl v boji Jonatan i otec jeho, Saul. Truchlí David pro takového přítele, složil i žalozpěv na jeho smrt:

Ó pohoří gelboeské!
Rosa ani dešť na tě nepadej,
ani neměj polních prvin,
neb tam byl povržen štít rekův.

Jonatan na tvých výšinách byl zabit.
Žalost mám nad tebou, bratře Jonatane!

*) Blahosl. Albert Vel. I. c. hl. 1., odst. 3.

**) Postcom. mše sv. o Božím Těle. (Římský misál.)

***) Se nascens dedit socium
convenscens in edulium
se moriens in pretium
se regnans dat in praemium. (Hymn. ad Laudes Corp. Christí.)

†) Chval Sione.

Tys měl půvabů mnoho, velmi mnoho;
tvoje láska byla mi nad lásku žen!
Jak matka miluje svého jedináčka,
tak jsem miloval já tebe.

(2 Král. 1, 21a n.)

Ó Jezu, náš božský Jonatane, jak lépe jest nám s Tebou! Tobě ani smrt, ba ani odchod Tvůj k Otci nemohly zabrániti, abys zůstal s námi. A jestli církev svatá vděčně Ti zpívá, že

svým zrozením Se's za druhá dal nám,
a svou smrtí na výkup dal's sebe sám,

Ty tak nepřestáváš činiti i nyní ve Svátosti:

1. Jsi zde dále naším věrným soudruhem;

2. jsi zde dále naším výkupem.

Račič nás osvítiti, abychom Tě vždy lépe zde ve Svátosti lásky Tvé poznávali a milovali.

I. Pán Ježíš ve Svátosti — náš druh.

Jonatan byl jím Davidovi jen na krátký čas svého života. Pánu Ježíši nestačil jen jeho život pozemský, 33letý: zřídil si život nový, svátostný a v tom zůstává s námi již tisíce let — a až nové tisíce přejdou, najdou ho zde mezi lidmi dále — až do skonání. — Vyměnil si s námi — jako Jonatan s Davidem — šat a pás. Vzal si od nás naši lidskou přirozenost — za to nám dává šat posvěcující milosti — a nadto ještě obléká nás sv. přijímáním sám v sebe. »De tuo vestiens sacerdotes« — v svou moc a důstojnost obléká kněze, ano i v sebe — je i v nás; »Oblect se v Pána Ježíše Krista« — dí apoštol. (Řím. 13, 14.)

Vtělením svým stal se naším dobrým druhem i proto, že nám jím přinesl svou nauku, »tu cestu veškeré moudrosti«, jak dí Písmo, že nám jím dal svůj božský, krásný příklad — ale ve Svátosti je naším starším poučujícím bratrem dál a naším nedostižným příkladem po všechny časy a všude po všech místech a ne jen snad v jediné, nepatrné zemičce, jako ondy v Palestině.

Zde ta malá nepatrná hostie neučí-li nás pokoře a skromnosti? Hle — ten, který říkal: »Neobrátíte-li se a nebudete-li jako děti, nevejdete do království nebeského,« (Mt. 18, 3.) — jak to učinil dokonale sám: poníží se až do nepatrného lístečku chleba, tak se »zmenšil« před velebností Boží, abychom tak řekli — ba jest i v sebe-nepatrnějším drobtu sv. hostie, který padá na zem.

A přec — v té nepatrné podobě jaká velká, nekonečně velká věc: samo božství —! Ó vz — zevnější podoba nerozhoduje vždy! Nesuď jen podle zdání! Veliké je to, co je veliké před Bohem. Velikost před světem není vždy velikostí pravou — tak nás učí náš božský společník ze Svátosti.

Jaké poslušnosti učí nás zde ten, který poslouchá zde sebe-nehodnějšího kněze — svého tvora, svého — abychom tak řekli — domácího pána, jemuž odevzdal správu svého domu i svatostánku!

Jak se zde uzavírá a učí nás, abychom milovali samotu, ústraní, kde srdce nerušeně mluví a obcuje se svým Bohem.

Jaké lásce k Bohu a bližnímu! Jemu — Bohu — a jim — lidem — a za ně stále se zde obětuje, věnuje, podává.

Jaké tichosti a mírnosti! Ani jednou nevzal ještě, co dlí v této Svátosti, do ruky své bičky, jako ondy v Jerusalemě, aby vyhnal ty, kteří ho zde urážejí a potupují — jen mlčí a snáší — 2000 let nepromluvil, neposteskl sobě na lidskou neuznalost! Trpělivosti nás tak učí... a což je možno všechno to vypočísti, ještě čemu více?... Učí nás, vede nás svou neomylnou církví, božským svým slovem, svými služebníky kněžími, svými vnuknutími... ve sv. přijímání jakoby nás dokonce sám za ruku bral a mluví uvnitř srdce slova svých sladkých poučení a návodů; svých nebeských útěch a povzbuzení zvláště ve chvílích bojů, trampot a soužení.

Ó věrný Jonatan! Ještě v hodinu smrti chce přijít, aby nás sám převedl přes neschůdnou propast smrti. A tak jestli jej velebíme s církví svatou, že »svým zrozením se za druhá dal nám« — tím více jej slaviti musíme, tím více mu děkovati, že jest ve svátosti tím naším druhem dále napořád a všude!*)

II. Ale i to není ještě vše. On je zde nadále i naší cenou výkupní: platí za nás stále a stále ve Svátosti, to, co dal za nás ve svém utrpení: sama sebe.

1. Svůj život občanský s jeho právy;
2. svůj život přirozený s jeho dary;
3. svůj život božský s jeho nároky: to vše obětuje.

1. Svůj život občanský s jeho právy. Nemá jich. Byl bez práva před Kaifášem a Pilátem — poslední z veleknězových sluhů smí ho beztrestně bít v tvář; vojenská cháska smí ho použít k své kratochvíli a nakládati s ním, jako s někým, k němuž není třeba šetření ani studu (svlékání a p.) A zde ve Svátosti — zná ho svět a zákon státní? Uznává jeho osobní práva? Aj — jak je zde bez ochrany vydán na milost i nemilost zločincům: neruší-li tím nějakého úkonu náboženského (jak jedině dle zákona), mohou s ním lidé zacházeti, jak jim libo: státy neznají »t o h o č l o v ě k a«. »On stojí uprostřed nás a my ho neznáme.« Jeho sv. práv občanských se nešetří — veřejná moc a správa nemá k němu zřetele ani šetrnosti. — A těmito oběťmi platí za nás a platiti bude jako cenou výkupní až do konce časů.

2. Obětuje tu pro nás a za nás i svůj život přirozený a jeho dary. Největší dar života — vůle — a svoboda. Jako poddal svou vůli při svém utrpení svým soudcům a katům, tak zde: poddává se svým kněžím: On — Bůh — svým tvorům; On — Král — svým poddaným. Věrným i nevěrným; svatým i hříšníkům — a to nejen ve mši svaté, nýbrž vždy, stále, dnem i nocí. — Svou svobodu, svou neobmezenou božskou volnost, již k volnému pohybu — abychom tak řekli, stál celý

*) Cfr. Dr. Nicolussi: *Leben Christi in der heil. Eucharistie*, str. 121a n. (Bozen-Emmanuelverlag.)

úžasné velký prostor vesmíru — a vše, co je za ním, tuto svobodu a volnost dal omeziti na tři body kříže: jen kam dosáhly jeho ruce a jeho svaté proražené nohy — dost — dál nemohl. A ještě i v tomto tak omezeném prostoru byl ukován neohebným železem na neohebné dřevo.

A zde ve Svátosti? Ačkoli je zde ve stavu oslaveném, v němž už netrpí, ba ani trpěti nemůže, přec spojil svou přítomnost s těmito nepatrnými způsoby chleba — jest jenom tam, kde jsou ony; je tam jen tak dlouho, dokud zůstávají neporušené; přestává býti se svou přítomností svátostnou tam, kde se způsoby chleba pokazí. Tak se připoutal k nim vězeň své lásky k člověku, svatý poustevník ve svatostánku! Hotov znova a znova umíratí za nás — a dávati za nás výkupní cenu s kříže, své tělo, svůj život, svou krev. A když to už není možné ani potřebné, obnovuje onu výkupní oběť s kříže znova a znova na nesčetných oltářích, trvaje tam v podobě umrtveného, mlčícího beránka, kterého podle apoštola nehodným přijímáním jaksi znova křížujeme v srdci svém: »Syna Božího znova si křížují a v posměch vydávají.« (Žid. 6, 6.)

3. Obětuje tu svůj život božský s jeho nárok y. Svou velebnost, která má nárok na božskou čest a oslavu. Dal ji při svém utrpení zdeptati do prachu nohama katů, dal zbíti její odlesk ve své tváři políčky a zohaviti chrchly svých nepřátel — tak že prorok, když ho před věky viděl ve svých prorockých vidinách, nemohl v něm ani už poznati člověka — nadtož Boha!

Ale nedělá zde ve Svátosti něco podobného? Kde je zde jeho sláva, božský jas a velebnost? Kde moc, která tvoří světy a je dechem úst svých zničiti může? Co je zde viděti, jest jen bezmezná slla a moc a vytrvalost lásky a trpělivosti; z lásky je tu tak; z lásky přináší ty oběti, kterými nás už jednou vykoupil, když dal sebe na výkup za nás.

Svou smrtí na výkup dal sebe sám...

Ale v své Svátosti se dává na ten výkup dál... stále — do konce...

Svým zrozením se za druhá dal nám — a za lepšího ještě ve Svátosti.

Svou smrtí na výkup dal sebe sám — a ještě lépe a déle ve Svátosti.

Ó lásko, ó lásko Ježíšova Srdce! Všemi těmito oběťmi jakoby se Pán Ježíš ptal: »Nuž — a udělal jsem již pro tebe dost, můj bratře, můj příteli, má duše drahá? Neopominul jsem nic? Co snad bych měl učiniti ještě nadto...? Je něco ještě...? Dá se ještě učiniti víc?«*)

Ó Jezu, ó Jezu, jak odpovíme jednou, že jsme Tvou lásku zneužívali..., že jsme milovali více tělo, svět, hřích a tmu... více člověka, více zaměstnání, zábavu..., příležitosti ke hříchu více nežli Tebe? Více své pohodlí nežli udělati pár kroků pro Tebe ke mši svaté? Více svou tak zv. čest, nežli abychom se veřejně hlásili k Tobě a báli se něco utrpět pro Tebe... Ba — až stydno říci... jak odpovíme z necitelnosti, která za všechny Tvé oběti není schopna, nechce obětovati pár bídných grošů na udržování chrámu — domu Tvé lásky k nám — na úhradu bohoslužebných potřeb — na výchovu kněží, kterými každé duši chceš dobře

*) Cfr. B. Pierre Jul. Eymard: *La divine Euchar.* I., pag. 81.

činiti a jich jako rukou svých užívatí k posvěcování a k rozdávání Svátosti své lásky? Lásku za lásku! Oběť za oběť!

Ježíši, Tobě žijeme!

Ježíši, Tobě umíráme!

Ježíši, Tvoji jsme v životě i v smrti!

Ježíši, Tobě náležíme se vším, co jsme a co máme!

Tvoji jsme; spas nás — abychom byli Tvoji i na věky!

Credo, quidquid dixit Dei filius (I.).

„Pane, ke komu půjdeme?
Ty máš slova života věčného.“
(Jan 6. 69.)

Všecka víra konec konců založena jest na tomto posledním důvodu: Bůh to zjevil — Bůh tak řekl. Důvod veškeré naší víry jest Bůh — jeho autorita, jeho vševědoucnost a moudrost, která všechno ví a neklamně poznává; jeho svatost a pravdomluvnost, která jiného klamati nemůže, jako zase se nemůže klamati jeho moudrost. Proto svatý Tomáš Akv. posiloval se právě před Nejsv. Svátostí, kde všechny naše smysly a všechno naše přirozené poznání je nedostatečné, tímto důvodem: Bůh to řekl. Modlíval se:

Vše tu smysly klame, zrak a chuť i hmat,
bezpečně jen sluchem lze tě poznávat:
věřím, co nám pravil Bůh — Syn vědoucí,
jeho slovo každé pravda pravdoucí.
(Adoro Te...)

Také my jsme postavili a stavíme víru svou v Nejsv. Svátost na slovo Krista Pána a to na dvojí slovo: jedno, kterým ji zaslíbil, druhé, kterým ji ustanovil.

Církev sv. učí nás:

Že jest Ježíš Kristus ve Svátosti oltářní skutečně přítomen, víme:

1. ze slov, jimiž ji přislíbil;
2. ze slov, jimiž ji ustanovil.

Uvažujme dnes o slovech, kterými Pán Ježíš Nejsv. Svátost přislíbil.

1. Co nám tedy praví naše víra především? Pán Ježíš je v Nejsv. Svátosti skutečně přítomen. Ne jen jako v obraze a na kříži, kde je toliko jeho podoba. Nad archou úmluvy v ohrámu jerusalemském vznášel se obláček — ten byl znamení, symbol přítomnosti Boží. Ne — tak není Pán Ježíš ve Svátosti: to není jen znak, nebo-li symbol těla a kalich s Nejsv. Svátostí není jen symbol jeho krve — nýbrž je to skutečné tělo

a skutečná jeho krev. Nemí to pouhá památka, jako snad památeční peníz na nějakou událost anebo nějakou osobnost. Nikoli: zde ve Svátosti je ta osoba připomínaná sama osobně, podstatně, vpravdě a skutečně.

A kdo nám to řekl? O čí slovo se opírá tato víra církve svaté?

Spasitel to tak řekl slovy, kterými ji zaslíbil. Ale on věděl, že to bude »řeč tvrdá« pro lidi — jak to též řekli o jeho zaslíbení nevěřící židé v Kafarnaum, a proto Spasitel přislíbení své Svátosti velice vážně a důkladně připravoval. A čím, chcete věděti? Především modlitbou. Tu noc před zaslíbením Nejsv. Svátosti až dlouho do prvních hodin ranních — snad až do 3 hodin — se modlil. A aby připravil mysl i srdce, by nauku o Nejsv. Svátosti přijaly, učinil ten den a tu noc před tím dva úžasné zázraky: rozmnožil chleby na poušti a chodil v noci po rozbouřeném moři. Znáte je dobře, draží v Kristu, tyto dva zázraky. Na poušti, na východním břehu jezera genezaretského, pět tisíc lidí tísnilo se již třetí den u Krista Pána. Zapomněli i na jídlo i na domov a na vše. Ale třetí den k večeru pomýšlejí již sami svatí apoštolé na to, že lid, který si své zásoby již dojedl, musí býti propuštěn, aby si něco v okolí nakoupil. Ale Spasitel, který je sytil chlebem sv. slova, má již připraven pro ně i chléb tělesný. Poroučí usaditi lid do trávy, bere pět chlebů a něco rybiček, požehnává, dává apoštolům — a hle — chleba neubývá — až jsou nasyceni všickni, celých pět tisíc lidu... A ještě zbylo 12 košů drobtů. Lid žasl. Takový zázrak! Doposud konal Spasitel divy své jen na jednotlivcích nebo na menším počtu osob; zde na pěti tisících najednou! Jásali. Králem ho chtěli provolati. Ale Spasitel věda, co chtějí učiniti, utekl se před nimi na horu sám jediný, když byl před tím apoštolům svým nakázal, aby ihned odpluli na západní břeh jezera genezaretského — do Kafarnaum.

Poslušní apoštolé plují skutečně pryč. Ale jaká zlá plavba! Zúří bouře tak divá, že apoštolové div nezoufají. Plavba, která jindy trváva dvě hodiny přes jezero, trvala jim celou noc. Ke třetí hodině ranní jsou teprve asi uprostřed jezera vydáni bouři napospas. A Pán a Mistr není s nimi! A hle — tu najednou uprostřed ječivých vln a divé bouře postava na moři — kráčí po vlnách a přibližuje se k jejich lodi. I báli se. On však jim řekl: »Já jsem to, nebojte se.« (Jan 6, 1—18.)

A teď teprve na tomto podkladě přislíbil Pán Ježíš druhého dne Nejsv. Svátost v Kafarnaum. Lid totiž, když jej nenašel druhého dne na poušti, spěchal za ním po suchu, po břehu do Kafarnaum. A Spasitel vida je přicházeti dí jim: »Hledáte mne, protože jsem vám dal zázračný chléb na poušti. Ale já vám chci dáti podivuhodnější chléb, chléb nepomíjející, který zůstává k životu věčnému, t. j. působí nesmrtelnost. Lepší chléb nežli otcům vašim dával Mojžíš. Mana, kterou on je živil, byl sice veliký a vzácný chléb. Čtyřicet let jim ho dával, živil jím celý národ. Ale můj chléb bude lepší.«

Ustaňme na chvíli, nábožní posluchači, a vmysleme se živě v tento rozhovor Krista Pána se zástupy. Na jedné straně lid — a na druhé Kristus. Lid, jenž přichází jen pro chléb a pro zázraky — Ježíš, chtěl přec zázraky dosáti u nich něco více: víru chtěl v nich vzbuditi: proto

jim dí: »Nehledejte jen chléb, hledejte a snažte se o víru. Věřte ve mne, že mne Bůh poslal.« »Nuž,« odpovídají, »které znamení tedy činíš ty, abychom je viděli a věřili tobě?« To jest: jakým pak zázrakem chceš nás pohnouti k víře? Mojžíš, když chtěl, aby mu otcové naši věřili, dal jim manu. A mana 40 let padající a celý národ živící, je přece větší zázrak, nežli to Tvé včerejší nasycení 5000. — Nuže — Ty, který od nás žádáš větší víru nežli Mojžíš od našich otců, Ty, který chceš, abychom Tě měli nejen za proroka, jako byl Mojžíš, nýbrž přímo za Syna Božího — jaký pak zázrak větší uděláš? — Hle, zástupy čekají od Krista Pána větší zázrak než byla mana Mojžíšova. A teď — připusťme — že Nejsvětější Svátost, tento chléb Kristův, není nic jiného, leč jen požehnaný ohléb, beze všeho jiného obsahu — ó pak, pak to není větší chléb než mana, nýbrž menší: vždyť mana živila, sytila, kbeznu chuť měla — ale, kdo pak by se mohl nasytiti pouhou požehnanou oplatkou, která ani chuti nemá? Ó ne — nedáš-li, Spasiteli, víc než pouhý chléb, pak zklameš všecko očekávání lidu, který žádá od Tebe vzácnějšího a lepšího chleba, nežli byla mana Mojžíšova.

A Spasitel? Ó ano, pomýšlí opravdu na lepší chléb. »Mojžíšova mana,« dí dále, »nebyl pravý chléb nebeský. Ale já jsem života chléb pravý, já jsem chléb, který s nebe sestoupil.«

Tenhle, že sestoupil s nebe? — počali reptati mnozí ze zástupu. Vždyť víme, že jest z Nazareta! »Není-liž to Ježíš, syn Josefův, jehož otce i matku známe?!« — »Nereptejte,« dí Spasitel, »já i jako syn člověka jsem chléb nebeský a chléb života. Vždyť já nejsem jen pouhý člověk — jsem ten Syn Člověka, jejž zpečetil Bůh. Pečetí divů a zázraků dokazuje Otec, že jsem Bůh.« A tu jeho posluchači, nasycení včera na poušti, chtěj nechtěj musili si vzpomenouti na úžasný zázrak rozmnožených chlebů. Hle, pravda: tento může dáti jistě nový, nade vše pomýšlení divný chléb: to máme zpečetěno včerejším chlebem z pouště. — A hned v zápětí vyvstaly mnohým před očima jiné zázraky Kristovy: jak pouhým slovem a dotekem léčit nemocné, slepé, němé, ochrnlé; pouhým pokynem vyháněl zlé duchy z posedlých, slůvkem křísil mrtvé, a když tento Syn Člověka tolika zázraky zpečetěný, za Boha prokázaný, dí, že dá ohléb zvláštní, podivuhodný, nebeský — že tím chlebem bude On sám, jeho tělo, které dá za život světa — ten snad nebude míti k tomu moci? Ó ano, ano.

Posluchači by snad již ji uvěřili. Ale v této víře brání jim najednou nesmírně těžká obtíž. Tedy požívají že máme jeho tělo? Tak se ptají. »Kterak může tento dáti nám své tělo k jídlu?« Rozumějí tedy, že Kristus Pán mluví o skutečném těle. Bohužel, snad představovali si to jeho tělo snad zabité, z ran krvácející... A co Spasitel? Neví snad, že slova jeho rozumějí o těle skutečném? Ví! Nuže, dobrý Pane Ježíši, nechceš-li tedy opravdu dáti lidem skutečné tělo, mluvíš-li ne o skutečném těle, nýbrž snad jen o podobě, o znaku a symbolu svého těla, vždyť nemůžeš přece se na to hrozně dít, že ti špatně rozumějí. Každý učitel, jakmile spozoruje, že mu posluchači špatně rozumějí, nesmí je nechat v omylu — je povinen je opravit. Nuže — Pane — oprav je, odvolej.

nemyslíš-li dáti lidem to, co oni rozumějí, totiž své tělo skutečné. A Pán Ježíš, poctivý, spravedlivý, v jehož ústech se nenalezla lest a který věděl, že je povinností učitelovou, zameziti každý omyl, každé nesprávné pojetí svých slov u posluchačů — ten, co dělá? Odvolává? Praví snad: »Ach ne — nehádejte se — o to, kterak vám budu moci dáti tělo své k jídlu. Vždyť já vám nemyslím dáti tělo skutečné, nýbrž jen jakési podobenství těla svého — ano — mluví tak?« Ó nikoli! Nejen, že neodvolává, nýbrž naopak setrvává na tom, co řekl a na tom, co mu posluchači rozuměli. Ano — tělo své skutečné vám dám — ba, ještě i přidává: i skutečnou svou krev. A jakoby svou řeč chtěl přísahou potvrditi, dodává slavnostně: V pravdě, v pravdě pravím vám: Nebudete-li jísti těla Syna Člověka a píti jeho krve, nebudete míti v sobě života. Neboť tělo mé v pravdě jest pokrm a krev má v pravdě jest nápoj. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, zůstává ve mně a já v něm. Kdo jí chléb tento, živ bude na věky.«

To je odpověď Pána Ježíše na jejich námitku: kterak nám může dáti tělo své k jídlu. Odpovídá: Dám, jistě dám, mohu dáti. Nevysvětluje jak, protože lid, který včera se neptal: »Jak může tento rozmnožiti chléb?« — měl už z toho, co viděl a zažil u Krista, důvěřovati v jeho moc. V tom chybili. Ale nechybili v tom, že rozuměli slovům Páně o požívání skutečném jeho těla pravého. Vždyť jim jinak podle své řeči židovsko-ara-mejské a podle způsobu, jakým Písmo svaté k nim mluvívalo, jinak rozuměti vůbec ani nemohli. Ci mohli jim rozuměti v obrazném smyslu, tak jak židé a po nich i my jim někdy rozumíme? Obrazně totiž slova: »jísti a užíratí někoho, píti někomu krev« — znamenají: sužovati, pronásledovati někoho. — A tak, že jim snad mohli rozuměti? Tak, že by je byl myslil Pán Ježíš? A že by byl tedy řekl asi toto: »Nebudete-li jísti mé tělo a píti mi krev, t. j. nebudete-li mne sužovati a pronásledovati, nebudete míti života věčného?«*) — Ach — odstup to, že bychom mohli jen takový nesmysl Kristu Pánu připisovati. Ne; byli sice posluchači Pána Ježíše v Kafarnaum hodně pozemského smyslu, ale takový nesmysl ze slov Páně přece nevyrozuměli. Ten vyrozuměli bohužel až protestanté, evangelíci a po nich ty dnešní nové víry a církve u nás.

Tak však nechybili posluchači v Kafarnaum. Mýlili se jenom ve způsobu: jak požívati skutečné tělo Kristovo a mysliti jen na masitou, tělesnou jeho podobu. A tu je Pán Ježíš opravil: »Což,« pravil jim, »až užříte Syna Člověka vstupujícího (do nebe) tam, kde byl dříve?« Vstupujícího s tělem zduchovnělým, prostým tíže, oslaveným, s tělem, které prošlo kamenem hrobovým a dveřmi večeradla — to tělo nedovede snad býti dáno jinak za pokrm než v masité a tělesné své podobě? To tělo, které neoslavené ještě vznášelo se včera nad vzbouřenými vlnami a otevřenými propastmi moře — a tak dokázalo, že dovede býti přítomno i tam, kde žádné lidské tělo přirozenou mocí svou býti nemůže, tělo,

*) Žák S. J. l. c. 213.

které dokázalo, že může býti přítomno i způsobem, který se ani tušiti ani vymysleti ani se představití nedá — to že by nemohlo býti dáno nám za skutečný pokrm způsobem zázračným?

Tak založil Pán Ježíš celé své poučení a příslibení o Nejsv. Svátosti na zázraku rozmnožených chlebů — a na zázraku své chůze po rozbouřených vlnách mořských. Prvním usnadnil víru, že může dáti chléb, jež slibuje — zvláštní, zázračný, rozmnožený po tolika a tolika místech. A druhým, že má své tělo i rozbouřené živly přírodní ve své moci úplně — takže může tělo své učiniti přítomné, kdekoli chce a jakkoli chce — způsobem, jež si lidský rozum ani představití nedovede.

Můj Bože — co's mohl učiniti ještě pádnějšího, abys víru ve svou Svátost usnadnil a odůvodnil? — Proto se Pán Ježíš obrací k svým posluchačům se vši rozhodností: »Jsou někteří mezi vámi, kteří nevěří...« Jakoby v pláči srdce svého chtěl říci: »A po všech těchto důvodech ještě nevěříte?« A evangelista pln bohu poznamenává: že to bohužel nebyli lidé dobří... byli ducha Jidášova.

»Vědělť zajisté Ježíš od počátku, kdo jsou nevěřící a kdo jest ten, jenž ho zradí!« A skutečně — mnozí z posluchačů této řeči o Nejsv. Svátosti odcházeli... odešli, aby se už nevrátili nikdy. A Spasitel — je vidí. Vidí je ten, kterému tolik záleželo na každé duši... vždyť přišel dáti život za ně... za každou z nich... Ó Spasiteli, Ty je necháš odejít? Jestli Ti jen rozuměli špatně, jestli nechceš dáti skutečné tělo své za pokrm, rač je zavolat zpět. . řci, že myslíš dáti jen podobenství, pá mátku, symbol svého těla — ó zachraň je... nebo změň své slovo, které se jim zdá tak nesmyslné, že řekli: »Tvrdá je ta řeč, kdo ji může poslouchati?« — A Spasitel — odvolává? Mění? Nemůže — protože mu rozuměli celkem dobře, totiž že nám chce dáti pravé, skutečné své tělo za pokrm, pravou, skutečnou svou krev za nápoj. Tak chtěl, tak chce, a by mu bylo rozuměno. A trvá na tom, i když kdo věřiti nechce a odchází... ztrácí duše, ale neodvolává svého neklamného a neomylného slova. Ba jest hotov i apoštoly propustiti, když by nevěřili v pravé tělo a v pravou krev, které přislíbujeme: »Chcete i vy odejít?« — ptá se jich. Buď věřit — nebo odejít! A tu jménem ostatních skládá k nohám Kristovým Šimon — Petr — krásné vyznání, první vyznání víry v pravdu Nejsv. Svátosti: »Pane, ke komu půjdeme? Ty máš slova života věčného a my jsme uvěřili a poznali, že Ty jsi Kristus, Syn Boží.«

Ó vizte, jak nutná a nezbytná jest víra v Nejsv. Svátost! Tak nezbytná, že Pán Ježíš je hotov každého z nás propustiti, jakmile by v ni nevěřil... A kdyby to i kněz, a kdyby to i apoštol, a kdyby to i Petr-papež byl, Spasitel se ho zřekne, jakmile se on zřekne víry v jeho Svátost. »Chcete i vy odejít?« ... Hrozná otázka, otázka, dělící duši navždy od Krista... Takového, kdo chce odejít pro nedostatek víry, ponechává jíti cestou Jidášovou... z níž není návratu...

Ó Jezu, raději všecko na světě ztratiti, než víru v Svátost Tvou! Všecko jiné neštěstí raději, nežli zajíti na cestu Jidáše — odpadlíka — zrádce. Vše vezmi spíše, Spasiteli — vše nám odejmi spíše — jen víru ve Svátost Neisvětější neodnímeš od nás!

Věříme, že's ji zaslíbil; věříme, že's nám chtěl dáti skutečné, pravé své tělo za pokrm, skutečnou, pravou krev za nápoj — a s tělem a krví ovšem i duši svou a své božství celé. Sebe celého.

A jak nezbytné jest přijímání této Svátosti! Neslyšíme-liž? Pán Ježíš v celé své autoritě a své moci božské, ten, jež zpečetil Otec divy a zázraky, On, jenž vládne vším vesmírem, od andělů a světců nadoblačných — až do propasti pekel, kde se chvějí před ním zlí duchové jím vymítnutí. — On formou slavnostního zapřísáhání pronáší jasně zřejmý rozkaz o sv. přijímání: »Vpravdě, vpravdě pravím vám: Nebudete-li jísti těla Syna Člověka a pít jeho krve, nebudete mít v sobě života.« Je to tedy snad jen církev, která sv. přijímání velikonoční ukládá? Ach ne — to je sám Ježíš — Bůh, požehnaný na věky, náš Pán a Spasitel, náš život všecken, naše blaho zdejší i věčné! Odpovězme mu na jeho otázku o naší víře ve Svátost oltářní a na jeho rozkaz o sv. přijímání, pokorně a poslušně: Pane, ke komu bychom šli, kdybychom Tobě nevěřili, kdybychom Tebe neposlouchali? Ty máš slova života věčného a my jsme uvěřili a poznali, že Ty's Kristus, Syn Boží.

Credo, quicquid dixit Dei Filius (II.).

»Totol jest tělo mé.«
(Mt. 26, 26.)

Kdo pak z vás, drazí v Kristu shromáždění, necítí se poctěna, když řeknete příteli, sousedu: »Věř! Máš na to mé čestné slovo« — a on vám uvěří — a nežádá přísahy ani úpisů ani svědků? Není to čestné pro vás, že má vaše jedno slovo víc váhy než celé haldy úpisů? A jestliže už slovo poctivého člověka má tolik váhy u nás, nemá jí mít slovo Boha, Vykupitele a Spasitele? »Jestliže svědectví lidí přijímáme,« dí sv. apoštol, »svědectví Boží jest větší.« (Jan 5, 9.) A Bůh, Kristus, náš Pán, nám dal takové čestné slovo, když řekl o poslední večeři o chlebě: »Vezměte a jezte: Totol jest tělo mé.« A nad kalichem s vínem: »Pijte z toho všickni: Totol jest krev má Nového zákona, která se vylévá za mnohé na odpuštění hříchů.« Na těchto slovech Krista Pána spočívá naše víra v Nejsv. Svátost oltářní.

Uvažme:

1. **smysl těchto slov;**
2. **okolností, za nichž byla pronesena.**

I. Jaký jest **smysl těchto slov**? Kdo nám to poví? U koho budeme hledati jejich vysvětlení? Zdaž ne u Krista Pána samého? A u těch, kteří je slyšeli? A jdeme-li až k těm, co se dovídáme? Že jim musíme rozuměti ve vlastním smyslu, totiž tak, že je to skutečné tělo a skutečná krev Pána našeho, Ježíše Krista. Neboť: nikdo z apoštolů — a to byly přece hlásné nástroje Ducha Svatého, dí církev sv. na II. synodě Nycejské: nikdo z nich ani nikdo ze slavných otců našich nejstarších neřekl nikdy, že by naše nejsvětější oběť byla jen obrazem Kristovým

Vždyť když vzal do ruky chléb, neřekl nad ním: Vezměte, jezte obraz těla mého; a když vzal kalich s vínem, neřekl: Vezměte a pijte obraz krve mé... Pročteš jen, jak dlouho chceš, nikde nenajdeš, že Pán nebo některý z apoštolů, nebo svatí Otcové nazvali naši oběť nekrvavou jen obrazem.*) Slyšíte-li, drazí? Věříte souhlasně s celým křesťanským starověkem, rozumíte-li slovo Krista Pána v přirozeném smyslu. — A můžeme snad jim rozuměti jinak? Nikoli. Spasitel řekl jasně, krátce, velitel-
sky: »Totoť jest tělo mé, které se za vás vydává. Totoť jest krev má, která se vylévá za mnohé na odpuštění hříchů.« A všechny okol-
nosti i mluví pro to, abychom jim tak rozuměli.

II. Neboť kdo je pronáší za stolem poslední večeře? Sám Kristus Pán. — Kdyby někdo jiný, nějaký obyčejný, nedostatečný, nesvěcený člověk, neknež předstoupil před vás a máje kousek chleba v ruce řekl: Totoť jest tělo mé, nebo: Toto jest tělo Boží, rozmyslili byste se asi, než byste mu uvěřili. A právem. Neboť — jakž by mohl mít sám ze sebe moc — proměňovati chléb? To by byl klam. Ale zde při poslední večeři mluví Pán Ježíš, ten, o němž psáno jest: »Nenalezla se lest v ústech jeho.« (1 Petr 2, 22.) — Ten zde mluví.

A kdy? — Večer před svou smrtí. Kdo pak z vás chtěl by ještě večer před svou smrtí lháti? — Podváděti — klamati? Kdo? — A to jsme my, ubozí a hříšní lidé. A Ježíš Nejsvětější, že by v poslední chvíli života — života jinak naprosto svatého a bezvadného — na konci jeho samém, že by chtěl podvésti celé člověčenstvo? Ach, odpusť, božský Pane, tento rouhavý pomysl! Ach ne, tisíckrát ne! — Co teď při poslední večeři mluvíš a konáš a děláš — jest a musí býti jen velká, svatosvatá pravda.

A co dělá Spasitel? Svůj testament. On, Otec, beroucí se na smrt, sedí naposledy se svými a dělá — svou závěť. Vždyť dříve: Toto jest krev má Nového zákona: noví testamenti. — A kdo pak z vás, otcové, matky, kdo chtěl bys, když děláš testament, mluvit i a zařizovati co tak nejasně a obojetně, že by z toho povstaly soudy a hádky a sváry mezi tvými dětmi? Kdo? Nikdo! Proto se mluví v poslední vůli neboli testamentu jasně, ne obrazně, ne v přeneseném, nýbrž přirozeném smyslu slov, určitě a zřetelně. Hle, tak opatrný dovedeš býti ty, člověče — omylný a zapomínavý tvore! A Pán Ježíš, vtělená moudrost věčného Otce, slavný Mistr z Nazareta, neměl by ani tolik prozřavosti a opatrnosti co ty? A mluvil by nejasně?

A to v takové důležité věci! Vždyť on viděl a věděl, že mu apoštolové rozumějí tak, že v podobě chleba jest skutečné jeho tělo. Tito prostí lidé rozuměli jeho slovům v přirozeném smyslu i tam, kde mluvil obrazně: musil je opravovati. Tak na př. řekl jim kdysi: »Varujte se kvasu farizejského.« (Mt. 16, 1.) A když těmto slovům rozuměli tak, že nemají jísti s farizeji kvašeného chleba, opravil je a řekl: »Kvasu, t. j. nauk farizeů se varujte. — A tento Spasitel viděl při poslední večeři již z úcty, kterou najevo dávali, z mlčení a úžasu, v němž je jeho slova

*) U sv. Petra Kanis: Summa doctr. christ. tom. II. de Euch. IV. 4

uvedla, že mu rozumějí o skutečném těle. A on by je byl neopravil? Ó Jezu, vždyť vidíš, kam je Tvá slova zavedou: ne víte, že pod způsobou chleba je právě Tvé tělo, budou se této Svátosti klaněti, vyučí tomu celý svět, celý svět se bude klaněti — čemu? Není-li to skutečné Tvé tělo, nejsi-li to Ty, budou se všeckna pokolení všech století až do konce světa klaněti kousku chleba — stvořené věci — bude to ohavná modloslužba — a Ty, kterýs přišel vyučiti svět, aby se klaněl (Otcí »v duchu a vpravdě«, Ty že bys takhle sám byl zavinil a způsobil modlářství tím, že's apoštoly neopravil, že Ti rozumějí špatně? Ó drazí — je možno něco takového mysliti? Oh ne, nikdy ne! Spasitel jistě nemluvil při poslední večeři apoštolům nejasně — nýbrž zřejmě.

J a k? Klidně. Nevypravuje žádné podobenství — nelíčí básnický nebo pohnutě nic — nýbrž praví krátce, velitelsky jako kdysi, kdy volal do hrobu Lazarova: »Lazare, pojď ven!« — Jako ondy, kdy mládenci na marách ležícímu kázal: »Mládenče, vstaň« — tak dří a poroučí — On, Ježíš — Příkazatel: »Toto jest tělo mé, toto jest krev má.« Co může býti jasnějšího nad tato slova? Sám Luther napsal, že se proti nim nedá nic svěsti. Šestnáctset let jim tak bylo rozuměno. Až Lutherovi žáci, protestanté, začali je vykládati jinak, a výsledek? Už roku 1577 vyšla knížka: Dvě stě slov, t. j. dvě stě různých výkladů slov Páně: Totoť jest tělo mé — a ještě nejsou hotovi — ještě budou vykládati dále, ale každý jinak. To je velký důkaz: Pravda je jedna, blud je tisícový.*) — A že jsou to slova Nejvyššího Příkazatele, Nejvyššího Velitele — jsou to slova tvůrčí: provádějí hned, co praví.

Už člověk dovede někdy svým jediným slovem provést, co praví. Když si děti hrají na vojáky a jeden z nich udělá druhého důstojníkem, víme ovšem, že to jest jen hra. Ale když nejvyšší velitel po nějakém výtečném manévru řekne poddůstojníkovi: Jsí od této chvíle důstojníkem — je jím skutečně. — Když šéf závodu představí nejstaršího svého úředníka v kanceláři a řekne: To jest od této chvíle váš ředitel — jest jím skutečně. To dokáže člověk svým slovem všude tam v tom oboru, který úplně a zcela podléhá jeho moci, který má, jak říkáme, ve své ruce.

A což Pánu Ježíši nepodléhá vše? Právě než začíná vypravovati o ustanovení Nejsv. Svátosti, dří sv. Jan o NĚm: »Ježíš jsa si vědom, že mu dal Otec v ruce všecko.« Všecko — všecko tvorstvo, všecky síly, všecky živly, všecky věci... a že se smí tedy odvážiti zázraků nejúžasnějších. Otec dal mu v ruce všecko: všecko — počínaje od hvězd, které si volal ke svým jesličkám a od slunce, kterému velel zatmívati se při své smrti — až k zemi, která se při jeho smrti třásla — a odtud až do propastí mořských, jež po rozbouřených vlnách překračoval, a ještě dále, až do propastí pekelných, v nichž se před ním chvěli zlí duchové, jichž moc přišel zkazit — všecko! Tento Ježíš, který tolikráte všemohoucnost svého slova prokázal — a jedním slovem, ba jediným pokynem měnil nemoc v zdraví, bouři v ticho a klid, ano i samu smrt v život: Mládenče, dívko, vstaň — a vstali. — Tento praví své velitelské a tvůrčí slovo,

*) Žák S. J. 1. c. 222.

jemuž podléhá úžasně velký vesmír se svými výšinami i propastmi, praví je nad kouskem ohleba — jen ten se vzepře jeho moci? Oh celý majestát Kristovy všemohoucnosti ručí mi za to: řekl a stalo se. Řekl: Toto jest tělo mé — stalo se. Ó věřím, věřím, ó Pane, klaním se, prosím, rozmnož jen, upevni jen víru mou!

Věřím, ó Pane, v moc Tvého sv. slova, jímž Jsi tuto Svátost ustanovil a jímž ji dosud denně na tolika oltářích působíš: Totoť jest tělo mé!

Ó svaté slovo, ó mocné slovo!

Denně slyší je s nesčetných oltářů příroda a jak je zaslechne, sklání se před ním se všemi živly, zákony a silami. V ráji postavil člověk sebe i celou přírodu v odboj proti Bohu — člověk u oltáře — kněz podrobuje ji jedním slovem jeho velebnosti.

Denně slyší toto slovo nebe a jeho blažení obyvatelé. Maria Panna je slyší — s jakým vždy novým blahem. Tělo Syna jejího ve Svátosti přítomné a podávané je z jejího těla. — Každou novou obětí, každým novým přijímáním zvyšuje se její blaženost a ona je vždy více a více matkou věřících Kristových, které nepřestává živiti... Dobrá matka! Církev vkládá jí do ústa slova:

Pojďte a pojídejte pokrmů mých,
a pijte víno, které jsem smísila vám.
(Přísť. 9, 5.)

Denně slyší to slovo andělé: jak je zaslechnou, spěchají k novému trůnu Božímu:

Ó kéž jsou tu spatřeni,
ti horliví andělé,
kteří tuto skloněni
velebí Spasitele —
tu by bylo cherubínů,
miliony serafínů,
již čest Pánu vzdávají:
Svatý, svatý zpívají.
(Lidová píseň.)

Denně je slyší duše v očištcí: ó s jakou radostí, plesem, jásotem. To jest zlaté heslo jejich vysvobození, tajemné, kouzelné slůvko, které otvírá brány očištcového žaláře i brány nebes.

Požehnané slovo! Mění denně tvář země. A ze země pusté a bezvodé, na níž není radosti ani pokoje a na níž by byla jen kletba hříchu, z té země dělá ráj, místo přebývání Božího s lidmi.

Což divu, že je církev Boha živého tolik má v úctě! Vyslovuje je denně u oltáře s nehlubší uctivostí v největším tichu, šeptem — když se bylo v kostele odmlčelo vše, zpěv, hudba, modlitba. Jakmile je vyřkne, na kolena se vrhá a klaní se božské jejich účinnosti. Živí víru v ně u svých dítek a zvláště u svých kněží, hotova za jejich pravdu dáti i život.

V 16. století, když ve Francii zuřili proti Nejsv. Svátosti kalvíniští hugenoti, konal v městě Aubenas misií zvláště o Nejsv. Svátosti kněz řádu jezuitského, Jakub Sales, nyní již blahoslavený mučedník, a velký ctitel Nejsv. Svátosti, kterou již jako bohoslovec denně navštěvoval, o které jako profesor i učený spis napsal. Misií konal s takovým úspěchem, že kalvínský kazatel jej určil k smrti. V noci přepadla tlupa kalvínských vojáků město, zajala kněze a vedla na soud. »Odvolej, co's mluvil a psal o skutečné přítomnosti Ježíše Krista ve Svátosti oltářní, jinak zemřeš!« Tak zněl rozsudek. Obstoupen vojskem, ohrožen jeho puškami, připravenými k výstřelu, vyznal znovu sv. kněz neohroženě svou víru a klesl k zemi zabít — oběť víry v Nejsv. Svátost oltářní. Zač se modlival, vyplnil mu Bůh: aby totiž mohl víru svou ve Svátost nejsvětější zpečetiti krví svou.*)

Ó Pane, rozmnož, prosíme, a posilni i víru naši! Zachovej nás v ní až do smrti!

Veliké dílo Hospodinovo.

»Veliká jsou Hospodinova díla,
dokonalá podle všech plánů jeho.
Slavná a velebná jest činnost jeho.«
(Ž. 110., 2. 3.)

Církev sv. nazývá Nejsv. Svátost »p ř e p o d i v n o u« »sacramentum mirabile«. A právem. Budí úžas a podiv největší. Žasneme nad velikostí světa a vesmíru. Tam na nebi jsou hvězdy, z nichž doletí světlo k nám přes všecku svou rychlost až za tisíce let. V propastech mořských jsou hlubiny, v nichž by se schovaly i nejvyšší hory země. Jediná buňka uvádí v úžas celou lidskou vědu a umění: nedovede sestrojiti živoucí buňku. Všecka ta díla Boží, veliká svou velikostí, veliká i svou nepatrností volají, jásají, zpívají bez přestání: »Sláva na výsostech Bohu« — neboť ukazují na sobě — jak je velký, velebný, krásný, dobrý, mocný — zkrátka oslavují ho. Ale nade všecka díla Hospodinova jest Nejsv. Svátost: ta ho oslavuje nejvíce a ta jest k blahu a spáse člověka nejvhodnější. — Proto svatí Otcové a zvláště sv. Tomáš Akv. a po něm učenci církve svaté uvádějí pro Velebnou Svátost i tak zvané důkazy z vhodnosti Nejsv. Svátosti. Viděli jsme již, že naše víra v Nejsv. Svátost opírá se o důkazy tak veliké, že pádnější býti nemohou: o slova Krista Pána, o podání a učení církve; ale víru naši může skutečně oživit a upevniti s pomocí Boží i uvážíme-li, že s e s l u š e l o a ž e b y l o v h o d n o, a b y b y l a u s t a n o v e n a N e j s v. S v á t o s t: j a k p r o B o h a, t a k i p r o n á s.

I. S l u š e l o s e a b y l o v h o d n o p r o B o h a, a b y u s t a n o v i l N e j s v. S v á t o s t; s l u š e l o s e:

*) Furger S. S. S.: 1. c. str. 124.

1. jeho dobrotě,
2. jeho lásce,
3. jeho moudrosti,
4. jeho spravedlnosti,
5. jeho milosrdenství,
6. jeho moci,
7. jeho věrnosti.

1. Jeho d o b r o t ě. Je tak dobrý — celý dobrý a neskonale dobrotivý zvláště k nám lidem: dobrota je jeho podstata. A dobro — dobrota už samy svou přirozeností tíhnou k tomu, aby se šířily a rozlévaly dál a dále. Plyny mají tu přirozenou vlastnost, učí nás věda, že hledí zaujmouti vždy největší prostor — rozptylují se, rozlévají se. Oheň, teplo podobně: je to v jejich přirozenosti, že sálají světlo a teplo kolem sebe. Ale což teprv to slunce a ten požár ohnivý Boží dobroty — ó, jak ten sálá na vše strany — a tak milostivě! Plyn, oheň, teplo musí to činiti nutně — ale Bůh nikoli. Mohl všechno dobro, které je v něm, podržeti pro sebe — ale On zcela svobodně, z milosti své nesmírné dovolil, aby se vlny jeho dobroty začaly přelévati i jinam. A kam? Nejdříve na nicotu, z níž nás stvořil. Neboť jak di církev, »z pouhé dobroty, zcela svobodně, stvořil všechno« (Vatic.), stvořil i nás lidi, abychom měli nějaké účastenství na jeho bytí. Ale to mu nestačilo. Šel dál. Skrze milost posvěcující činí nás účastny i své přirozenosti a schopné, abychom na Něho jednou tváří v tvář patřili. — Ale to vše byl jen nějaký díleček z jeho dobroty. Vtělením však dal té lidské přirozenosti, kterou vzal na sebe z Panny Marie, celou svou dobrotu — Sebe Sama. A tu už by se zdálo, že dále jíti nemůže. A přec! Poněvadž se dobrota rozlévá kam jen může, slušelo se, aby to, co dal jen jedné bytosti lidské při svém vtělení, aby to dal každému člověku, který jen o to bude stát — slušelo se, aby byl v takovém stavu, že by jej mohl dostati každý — a to jest Nejsv. Svátost, to jest sv. přijímání.

Ó dobroto Boha Spasitele našeho, jak se zde ukazuješ v Nejsv. Svátosti! Lidu Starého zákona zasliboval Bůh, že je ze zajetí vysvobodí a zasype blahobytem:

Napojím duši kněží tukem
a lid můj dobrý mými naplněn bude.
(Jer. 31, 14.)

Ale nás, nás naplnil nejen dobrý svými, nýbrž Sám sebou! Ó plesejme, ó jásejme, ó děkujme — a žijme podle jeho dobroty!

Ó jak málo žijeme podle ní! Ten Bůh, který nám dal nejen něco ze své dobroty, nýbrž Sebe sama, aj — jak jest od nás odbýván, když mu máme něco dáti: jak šetříme časem na modlitbu a služby Boží — časem, s kterým nešetříme pro sebe a pro lidi; jak odměňujeme skoupě tu a tam dárek ze svého jmění pro Něho, pro jeho chrám a jeho církev, víru a její potřeby (misie, tisk a j.). A nežádá tento Bůh dobrý od každého z nás, aby se dal celý pro bližního — žádá často jen dobré slovo, laskavý

pohled, díleček ze statku na almužnu — a my? Ó zahanbuj nás jen, Bože dobrý, ze své Svátosti, zahanbuj nás a mučkej nás svou dobrotou, abychom i my dobrými býti hleděli.

2. Slušelo se jeho lásce, aby ustanovil Nejsv. Svátost. Bůh je láska. A láska touží hlavně po dvou věcech: aby mohla býti s tím, koho miluje a aby se mohla za něho obětovati. A proto láska Boží, »majíc rozkoš v pokolení lidském« (Přísl. 8, 31), jak nás ujišťuje Duch Sv., vzala na sebe lidské tělo a duši, aby
 na zemi se ukázala
 a obcovala s lidmi.
 (Bar. 3, 38.)

Ale lásce tak velké nestačilo ukazovati se jen lidu jedné, nepatrné země, Palestiny, a býti s lidmi jen jako jeden z nich, oddělený od nich svou tělesnou postavou. Všem, všem lidem, všech časů a všech zemí, chtěl věnovati svou přítomnost a býti každému z nich blíže, než jest možno býti člověku vedle člověka a byť si v objetí leželi. Vždyť ani lásce tvé, matko, takové objetí tvého děťátka roztomilého nestačuje a ty v záchvatu mateřské lásky, když je k sobě vineš a líbáš, ještě díš: »Dušičko, má, tak bych tě láskou snědla.« A láska Boží, myslíš, není větší? Ó. slušelo se, aby láska Kristova mohla jíti tak daleko, že by nebyla jenom vedla nás — ani ne jenom v objetí zevním, nýbrž, aby nás od ní neděhlo nič, leč jen papírový proužek chleba, který požit a přijat uvádí Boha neskonale milujícího v nás, abychom jej jedli a On se spojoval co nejvniterněji a nejtěsněji s námi!

A je-li druhou tužbou lásky trpěti a obětovati se za miláčka — aj — jak je vhodné lásce Boží, lásce největší, která o sobě řekla: »Větší lásky nemá nikdo nad tu, aby kdo položil život svůj za své nepřátele« (Jan 15, 13.), jak je jí vhodné, aby, když tuto oběť na kříži skutečně dala, teď ji obnovovala a opakovala znovu a znovu až do světa skonání na tolika oltářích u přítomnosti všech, kdo jen o ni stojí... A to je Největší Svátost! Tak je vhodná pro Boží lásku.

3. Ale slušelo se jí ustanoviti i Boží moudrosti. Když lstí ďáblou člověk padl, ujala se ho Moudrost, dí Duch Svatý, — »opatrovala ho, vyvedla ho také z provinění jeho.« (Moudr. 10, 1.) Spasitel zaň dosti učinil svým utrpením a svou smrtí, zasloužil mu odpuštění, milost a spasení. Ale slušelo se, jako se dal člověk zlákat od zlého anděla k odpadu od Boha jídlem zapovězeným, tak aby se dal zase přivínouti k Bohu od Ježíše, anděla velké rady — a zase jídlem — a to jídlem přikázaným, přesv. jeho těla a přesv. jeho krve.*) Proto jí — tuto Svátost těla svého a krve své ustanovil.

Ó velebena buď moudrost a důmyslnost Boží!

Velký je Pán náš a velká jeho moc jest
 a jeho moudrost nemůže změřena býti.

*) Bl. Albert Veliký: De ven. sac. alt. c. 7.

4. Také jeho spravedlnosti sluší ustanovení Nejsvětější Svátosti.

Tak velká jest — viz, člověče! I když tě a tvé hříchy usmířila sama se sebou jednou, dokonale a úplně obětí Syna Božího na kříži krvavou, ještě uznala za vhodné ustanovit obětí nekrvavou na oltáři, která by ti onu krvavou obětí, kalvářskou denně připomínala, obnovovala a její ovoce a užitky ti přivlastňovala. Každý pohled na oltář při sv. pozdvihování praví ti: »Hřích je ohavností před spravedlností Boží.« Budí bázeň: »Jestliže toto dostiučinění podává Syn Boží za hříchy cizí — nejsi povinen je podávati Bohu ty za své vlastní? Budí kajicnost a lítost...; budí důvěru: »Nechce přec smrti hříšníka ten, který zaň umřel a denně znova tajemně umírá... a vylévá krev svou na odpuštění hříchů.«

5. Pravda že — vždyť touto Svátostí projevuje se zvlášť Boží milosrdenství — a proto se slušelo, aby ji Bůh ustanovil Z této Svátosti chleba zaznívá stále a nepřetržitě do celého světa onen soucitný výkřik Srdce Spasitelova, jenž se z něho vydral nad hladovými zástupy lidu v poušti: »Lítost mám nad zástupem, neboť... nemají, co by jedli.« (Mt. 15, 32. Tam, tenkrát nebyl Spasitel povinen je živiti; ale když se ptali apoštolové: »Odkud vezmeme v pustině tolik chlebů, abychom nasýtili zástup tak velký« (ib.) — smilováním hnuto uznalo Srdce jeho za dobré nasytiti jejich těla. Aj. — oč více se sluší jeho milosrdenství dávati nám v pustině tohoto života a světa chléb pro duši!

Kromě toho — milosrdenství má ve své povaze, že se ujímá právě těch, kteří jsou nejubožejší — ba nejméně hodní — a nejčastěji pomoci potřební. A nejubožejšími nás dělá hřích. A nejčastěji pomoci potřební jsme zase jen pro hřích, poněvadž jej denně, ba každou chvíli pášeme. Proto slušelo se milosrdenství nejvyššímu, aby nám dalo denní lék — a denní — ba stále dosti učinící obětí za naše viny a tresty a ten lék jest denní sv. přijímání — a ta obětí jest mše sv., která se nepřetržitě obětuje den co den, každou hodinu, ve všech dílech světa od východu slunce až do západu.

Ach, svátost opravdu »přepodivná« pro úžasné milosrdenství v ní obsažené! Co asi jsme za ni povinni? Už za lidské smilování a milosrdenství jsme povinni děkovati. Bohužel, je mezi námi tolik nás, kteří neděkujeme často ani za dobrodiní tělesná k velikému zármutku Srdce Ježíšova, který tak zřejmě vyslovilo nad nevděkem desíti uzdravených nalomocných. Když přišel děkovat desátý, promluvil Spasitel bolestně: »Zdali nebylo jich deset uzdraveno? A kde je jich devět?« (Luk. 17, 18.) Ó jak trpčeji by znělo toto slovo jeho dnes pro nevděk tolika nás za Nejsv. Svátost oltářní, jež jest vrcholem lásky jeho milosrdného Srdce! Ó budme vděční!

6. Moci Boží se slušelo ustanoviti Nejsv. Svátost. Velcí umělci dovedou ukázati své nadání a své schopnosti velkolepými výtvary obrovských rozměrů; kdo viděl kopuli chrámu sv. Petra v Římě, žasne, co dovede smělý stavitel. Ale velkého umění, ba snad ještě většího je třeba, má-li umělec vytvořiti umělecké dílo v malém a zhustiti

v něm všecku svou tvořivou sílu. A tak se slušelo Bohu, když vytvořil veliká a nesmírná díla své moci na nebi i ve všech propastech, když naplnil zázraky svými Palestinu a Egypt a pouště a moře, aby shrnul ještě a snesl takřka svou moc a své zázraky na jediné místo, a na jedné věci, na pohled nepatrné, soustředil všecko své umění a všecku svou dovednost. — A to jest Nejsv. Svátost — nepatrná ta sv. hostie, která je plna zázraků: Nejvyšší a věčný Bůh, jenž byl vždy a jenž jest vždy, stává se zde, počíná býti zde přítomen každý den znova a znova; Tvůrce se stává jaksí tvorem; Bůh spojuje se s chlebem: Nekonečný připoutává se na určité místo; Nesmrtelný stává se pokrmem smrtelného člověka. Podstata chleba mizí, místo ní nastupuje tělo a krev Syna Božího; podoba chleba zůstává udržována jen mocí Boží a s týmž sv. tělem, které má v nebi, je Syn Boží přítomný na nesčetných místech země. Co vět — tolik téměř div: a zázraků a důmyslu a všemohoucnosti Boží.

Veliká jsou Hospodinova díla,
dokonalá podle všech jeho plánů.
Slavná a velebná jest činnost jeho,
a jeho spravedlnost zůstává na věky.
Ustanovil památku na své divy,
milosrdný a milostivý Pán...

(Ž. 110.)

7. Konečně i věrnosti Boží se slušelo, aby ustanovením Nejsv. Svátosti naplnila své sliby, že nás bude krmiti věcmi nejvybranějšími: »Tukem obilí, nejlepší pšenici, medem ze skály.« (Ž. 80, 17.)
Sliby:

že jísti budou chudí do sytosti
a budou chválit Pána, kteří ho hledají,
žít budou srdce jejich na věky věkův.
(Ž. 21.)

Tak jest Nejsv. Svátost velké zivení chvály a slávy Boží. S tolika oltářů a v tolika lidských srdcích volá neustále:

Bůh je dobrý,
Bůh je láska,
je neivýš moudrý,
je spravedlivý,
je nade vše milosrdný,
je všemohoucí,
je nejvýš věrný.

»Nebesa vypravují čest a slávu Boží a dílo rukou jeho zvěstuje obloha« — ale daleko lépe vypravuje čest a slávu Boží Nejsv. Svátost. A proto se slušelo Bohu ustanoviti ji.

II. Ale i pro nás. Ó jak je vhodná Nejsv. Svátost pro naše po-

s v ě c e n í! Což by nás mohla více posvětit než spojení s Bohem, Nej-
světějším, jež se nám v ní dává?

Jak vhodná pro naši víru! Tajemství víry největší a nejtěžší. Každé přiblížení k ní, každý styk s ní, žádá od člověka: »Zapři svě-
dectví smyslu, které vidí jen chléb a víno, a věř svědectví Božímu,
které jest větší.« — On to řekl: »Jak vhodná pro naši naději!« Aj —
viz — co bys nedostal, co bys nedoufal, co bys čekati nemohl od Boha,
který tolik dobroty a tolik moci zde ukazuje?! Dává-ti ti Sám Sebe,
vždyť vše ostatní, zač prosíš, je méně. Kdo dal něco tak velikého, dá
jistě, co je menší.

A lásce naší jakého se zde dostává podpalu touto Svátostí
lásky! S bližním nás zde spojuje tento chléb chudých a chléb svaté
jednoty.

Ó děkujeme za toto veledílo Boží dobroty, lásky, moudrosti a milo-
srdenství a užívejme ho k svému pokroku ve víře, naději, lásce a všech
ctnostech. »Veliká jsou, Hospodine, díla Tvá, slavná a velebná je Tvá
činnost« — a požehnaná pro nás, pro čas i pro věčnost!

Víra našich otců.

»Ptej se zašlého pokolení,
všimni si bedlivě zkušenos-
tí otců.« (Job. 8, 8.)

Když zbožného Joba stihlo neštěstí a přátelé jeho nedovedli si vy-
světliti záhady, proč trpí, on, zbožný a spravedlivý — a když vedli řeči
sem a tam, aby záhadu tu těžkou objasnili, dal jeden z těchto mudrců
svým přátelům radu, aby hledali poučení u svých otců a u jejich zku-
šenosti.

Ano, ptej se zašlého pokolení,
všimni si bedlivě zkušeností otců,
— my jsme totiž včerejší a nic nevíme,
ano, jako stín jsou dny naše na zemi —
oni budou tě učit, mluvit tobě,
ze svých srdcí vážit průpověď!

Ale důležitější nežli záhady života, jsou záhady a tajemství sv.
víry. Není tu tím spíše třeba se ptáti pokolení zašlých a otců našich,
jak oni věřili? A nejen potřebné, ó — jak užitečné jest nám ptáti se otců.
Mnohý jinověrec, protestant, anglikán, hledaje, jak věřila první století
křesťanská, neboli, jak to nazval jeden z nich, »badaje o víře našich
otců,« přišel k poznání, že všechny jiné víry a všechny jiné církve se
odchýlily od prvotní víry křesťanské — kromě jediné — římskokatolické
— a vrátil se k ní.

Nuž — ptejme se i my, v těchto svých rozjímáních o Nejsv. Svátosti, ptejme se, co věřila o ní první století křesťanská:

Ptejme se zašlých pokolení,
všimněme si zkušeností otců,
oni budou nás učit, mluvit nám:

1. Co učí o Nejsv. Svátosti sv. apoštolové,
2. co učí o ní nejstarší věk křesťanský.

I. Svatí apoštolové — vy svědci Ježíšova života a zázraků! Vy první posluchači a vyučenci jeho, kteří jste smysl jeho nejspíše mohli znát, poněvadž jste mu byli nejbližší, povězte — co jste věřili — jak jste mu rozuměli, když o Nejsv. svátosti mluvil?

A vystupuje Jan, miláček, který tajemstvím víry na samém Srdci Ježíšově naslouchal a co dí? Vypravuje dopodrobna, jak ji Pán Ježíš zaslíboval, jako skutečné tělo a skutečnou svou krev. Celá šestá kapitola jeho evangelia jedná téměř jen o tom.

Vystupuje Petr — ohnivý, rozhodný. Když Spasitel žádá od apoštolů, aby se rozhodli, chtějí-li věřit v jeho tělo a v jeho krev v Nejsv. Svátosti, anebo chtějí-li odejít, předstupuje před Pána a Mistra jménem všech a přijímá tuto víru: »Pane, Ty máš slova života věčného. My jsme uvěřili a poznali, že's Kristus, Syn Boží.«

A vystupuje Pavel, který sice nechodil s Kristem Pánem, ale od něho přímo poučen byl, když se byl k němu obrátil a na poušti arabské na apoštolát se připravoval. A ten píše v epístole své II. ke Korintským (11, 23. n.): »Já jsem přijal od Pána to, co jsem též podal vám, totiž že Pán Ježíš v té noci, ve které byl zrazen, vzal chléb a učiniv díky, rozlámal jej a řekl: »Totoť jest tělo mé, které se za vás vydává; to čiňte na mou památku.« Taktéž vzal i kalich po jídle a řekl: »Tento kalich jest nová úmluva (potvrzená) mou krví; to čiňte, kolikrátkoli jej pítí budete, na mou památku.« Kdykoli totiž jíte chléb tento a pijete kalich, smrt Páně zvěstujete, dokavad nepřijde.« — A když takto vyličil ustanovení Nejsv. Svátosti, přikročuje nyní k tomu, aby nás ujistil, že ta Svátost obsahuje samého Krista, jeho přesvatou božskou osobu. Ne snad jen pouhý jeho obraz nebo symbol (znak). Kdybys ses jen na obraz vladařův sápal a zničil jej, sápal jses na osobu? Zničil jsi osobu? Nikoli. Dopustil jsi se sice urážky, ale ne na těle vladařově, nýbrž jen na jeho důstojnosti a cti. To proto, že ten obraz není vlastní tělo vladařovo, nýbrž jen znamení jeho těla. Ale v Nejsv. Svátosti, slyš, jakoby volal sv. Pavel — tam je tělo Kristovo, tam je osoba jeho. »A proto kdo bude jísti chléb tento aneb pítí kalich Páně nehodně, vinen bude tělem a krví Páně« — prohřeší se přímo proti tělu a krvi Páně. — Mohlo by to býti, a mohl by tak Pavel mluvit, kdyby Svátost oltářní byla jen znak, obraz Kristův? Nikdy ne. Tělo a krev Kristova je to! Viz, milý bratře, slyš, sestro, apoštol mluví a věří jako ty, či lépe řečeno, otec tvé víry — apoštol je ti důkazem, že věříš, co se věřilo o Nejsv. Svátosti v prvních dnech křesťanských.

A tuto víru posilují ti další slova Pavlova. »Zkusiž pak každý sám sebe, t. j. zkoumej své svědomí, je-li čisté — a tak z toho chleba jez a z kalicha pij: neboť kdo jí a pije nehodně, odsouzení sobě jí a pije, poněvadž nerozeznává těla Páně« — t. j. myslí, že ho může požívat s tak nečistým srdcem, nečistýma rukama, jako požívá svůj pokrm v poledne. Mohlo by se říci o někom, kdo by jen svěcenou nebo křestní vodu pil s těžkým hříchem, že si tím pije věčné odsouzení, že tím nerozeznává krve Páně? Jistě ne. Byla by to ovšem jakási neuctivost k této posvěcené vodě, ale hřích proti krvi Páně jistě ne, protože v ní není. Ale pítí kalich proměněného vína při mši sv. s těžkým hříchem na srdci, jest hříchem proti krvi Páně, jest tolik, jako pítí si odsouzení, protože je tam skutečně ta krev. »Kalich požehnání, který žehnáme, zdaliž není společenstvím krve Kristovy?« — ptá se sv. Pavel s důrazem jinde. (1. Kor. 10, 16.) »A chléb, který lámeme, není-li společenstvím těla Kristova?«

Jest! Tak věřil a hlásal již Pavel v letech 57—58 po Kristu Pánu — tak věříme shodně s otci našimi a se zašlými pokoleními my. Bohudíky.

II. Ale jděme dál a ptejme se, co věřil o Nejsv. Svátosti křesťanský starověk.

Otázku jsme si položili snadno, ale odpovědět na ni jest těžko, Snad proto, že je dokladů a svědectví ze starých dob křesťanských málo? Ach, nikoli! Tolik, taková spousta, že kazatel neví kde začít a kde přestat. Jsou o tom napsaná celá několika svazková díla — což se může o tom v krátkém kázání povědět? Ale nicméně, aspoň něco.

Především pojďme, zavedu vás do shromáždění prvních křesťanů v neděli, tak jak to říká kniha »Učení dvanácti apoštolů«, napsaná nejpozději asi r. 85 po Kristu a sv. Justinus (psal mezi 150—155).

»V posvátném tichu a zbožnosti tísni se bratři, neboli »svatí«, jak se nazývali první křesťané. Shromáždění stojí v čele biskup; tomu přináší chléb a číší vína; a ten, když je byl vzal, pronáší chválu a slávu Otcí veškerenstva ve jménu Syna a Ducha Svatého a děkuje obšírně za dobrodiní od Boha udělovaná. A když on prosby a díky eucharistii byl dokonal, lid veškeren tu přítomný volá: »Amen.« Když pak dokonal, přistupují jáhnové a rozdávají každému z přítomných posvěceného chleba a vína, a donášejí dary ty i nepřítomným.«*)

Kdo z vás, drazí v Kristu shromáždění, nepoznal v těchto vylíčených obřadech mši svatou, její hlavní části: obětování, proměňování a přijímání? A abyste nikdo nemohl mysliti, že snad se to rozdával jen požehnaný chléb, dí se v oné knize z r. 85. po Kristu Pánu, že jej smějí přijímati jen pokřtění a jen svatí (bez těžkého hříchu):

»Nikdo ať nejí a nepije z eucharistie vaší, leč jen pokřtění ve jménu Páně.

Je-li kdo svatý, ať přistoupí; není-li jím někdo, ať činí pokání.

*) Sušil: Obojvé apošt. str. 293.

Každý pak, kdo by měl spor s druhem svým,
ať se neschází s vámi, dokavad se nesmíří,
aby nebyla poskvrněna oběť vaše.*)

K čemu tato přísnost? Jen pokřtěný — jen svatý bez těžkého hříchu — jen usmířený, ne v hněvu a nepřátelství smí se blížit a jísti. — K čemu to, pravím, kdyby byla prvním křesťanům Nejsv. Svátost jen pouhým, prázdným, posvěceným chlebem? Oh — nebyla jim; tělem Páně jim byla, byla jim krví Páně — tak jako nám. To plyne též z toho, že se jim v oné obřadní knize předpisuje:

Ustanovte si (za tím účelem — t. j. ke konání
oněch nedělních shromáždění) — biskupy
a jáhny, hodné Pána.

Bylo jich třeba k posluze jenom u obyčejného stolu?

A teď, když už máme zajištěnu dobu apoštolskou a dobu poapoštolskou, máme sám základ. A to, co následuje, jest jenom stavba na základě — a shodná s ním úplně.

A jací světci a jací svědkové svatí tu vystupují! Dovolte, abych vám předvedl jednoho z nich: sv. Ignáce, žáka sv. Jana, biskupa z Antiochie. Za císaře Trajana byl pro statečné vyznávání a hlásání víry jat a do Říma vezen k popravě († 107). Ó jak se na ni připravil! Odumřel všemu zde na zemi. Až se srdce zachvívá, když čteme, co napsal o sobě: »Živ jsem — však pln touhy po smrti. Láska má jest ukřižována a žádný oheň zemský ve mně neplane, pouze zřídlo života tryská v duši mé a volá v útrobách mých: »Pojď k Otci!« — A jak se na svou popravu — měl býti hozen lvům — jak se na ni těšil: »Nemám záliby v žádném pokrmu porušitelném, ani v rozkoších tohoto života. Po chlebě Božím dychtím, kterýž jest tělo Ježíše Krista, pocházejícího ze semene Davidova a po krvi jeho jakožto nápoji toužím, kteráž jest láskou nesmrtelnou.« A tento světec planoucí celým srdcem pro Krista, jest zároveň jedním z nejdůležitějších svědků pro pravdu Nejsv. Svátosti. Vyskytli se už tenkrát mezi křesťany — lidé odchýlné víry — odštěpenci, odpadlíci. A co o nich píše sv. Ignác?

»Zdržuji se večeře Páně (Eucharistie) a modlitby (totiž veřejné — při bohoslužbách konané modlitby), protože nevyznávají, že eucharistie jest tělo Spasitele našeho Ježíše Krista, které za hříchy naše trpělo a kteréž Otec ve své laskavosti vzkřísil.**)

Hle to tedy byla odchylka od všeobecné víry křesťanské koncem koncem r. 100. Všeobecně věřila celá církev, že Nejsv. Svátost jest tělo Spasitele našeho Ježíše Krista, a odpadlí to nevěřili.

A máme jíti ještě dále a uváděti krásná slova sv. Justina, mučedníka († 167), jenž napsal: »Nepřijímáme pokrmu toho ani nápoje toho

*) Dr. Bilczewski-Tumpach: Eucharistie str. 95. n.

**) Bilczewski-Tumpach l. c. str. 111. a n.; Sušil l. c. list k Řím. str. 86.; k Smyrn. str. 94.

(= eucharistie) jako obecného, nýbrž... jsme vyučeni, že pokrm onen... jest tělem a krví vtěleného onoho Ježíše?*)

Anebo sv. Irenea († 203), který proti bludařům popírajícím zmrtvýchvstání napsal: »Jakže, že tělo úplně zhyne a že nebude mítí podílu v životě, ač je živeno tělem a krví Páně? Jako Kristus vstal z mrtvých, tak vstanou ti, kteří požívají jeho tělo.«**)

Ksvědkům těmto druží se až z dálné Syrie sv. Otec Efrem (koř. 306—373), jenž ve svých řečech líčí děj poslední večeře podle sv. evangelí a na konec vykládá slova Páně: To čiňte na mou památku, takti: »Když se budete ve jménu mém kdekoli po celé církvi shromažďovati, čiňte, co jsem já učinil, na mou památku jezte tělo mé a pijte mou krev, zákon to nový i starý.«***)

A kdož by mohl uváděti sv. Ambrože? Tohkrát jsme jeho slova slyšeli o Nejsv. Svátosti. Ze sv. Jana Zlat. celé stránky a listy by se daly předčítati — vždyť se nazývá učitelem (doktorem) eucharistickým. V knize o kněžství píše zrovna hymny na Nejsv. Tělo Páně. »Vida Pána obětovaného na oltáři, nemysli, že jsi ještě mezi lidmi na zemi. Ó dive dobroty Boží! Jenž s Otcem sedí nahoře, v tu chvíli držán jest na rukou všech (tenkrát dostávali věřící sv. hostii do rukou při sv. přijímání), jimž se dává, aby jej přijali.«†)

A sv. Augustin († 430) mezi nesčetnými doklady o Nejsv. Svátosti má také tento: Dí, že Kristus Pán při poslední večeři nesl sám sebe v rukou svých. »Jak je to možné u člověka?« — ptá se sv. Učitel. »Kdo je ve vlastních rukou? V rukou jiných může býti nesen, ve vlastních nikoli. U Krista je tomu tak. Nesl v rukou sama sebe, když podáváje své tělo, řekl: »Totof jest tělo mé.«††)

Než dosti. Je to svědků celý mrak. A díky Bohu za ně. A ještě nejsme hotovi.

Ještě máme jiné: staré liturgie t. j. způsoby, obřady, za jakých se v nejstarších dobách na různých místech církve konala bohoslužba a mše sv.; a ty vesměs volají — ba křičí: Pravé tělo Kristovo, pravá jeho krev jest Nejsv. Svátost. Ba i rozkolní Řekové a pravoslavní mají tutěž víru a vyznávají ji a hájí si ji. Když se chtěli protestanté v 17. stol. spojití s církví východní, zamítl pravoslavný sněm cařihradský, za tím účelem r. 1642 konaný, kalvínské vyznání víry, které o Nejsv. Svátosti bylo od protestantů předloženo — a proč? »Protože z ní (totiž Svátosti oltářní) dělá pouhé znamení a popírá, že proměněný chléb není tělem Kristovým.«†††)

A ještě jeden zvlášť dojemný doklad — katakomby. Podzemní pohřebiště a první podzemní kaple a kostely křesťanů pronásledovaných.

*) Rouet de Journal S. J. Enchiridion patrist. str. 56. cit.: Zákl. I. c. 234.

**) U Zákla S. J. I. c. str. 235.

***) Rouet I. c. 282.

†) De sacerdotio l. 3. n. 4. uvádí Katschthaller: De Euch. 38.

††) U Zákla S. J. I. c. 245. Katechism. trid. č. IV, hl. 4. ot. 28.

†††) Katschthaller: De SS. Eucharistia str. 36. pozn.

Ó přál bych vám, drazí, abyste jednou v životě mohli do nich v Římě sestoupiti! Vstoupíte do takových katakomb, třeba sv. Šebastiána. Ovane vás ovzduší prvních dnů křesťanských v Římě. S úžasem pohlédnete dolů v prohlubeň, kde se třpytí voda — tam sv. Petr křtíval první vyznavače. Rozhlížíte se po stěnách: co kámen, co nápis — to svědek, že věřili ti lidé tenkrát tak jako my o vzkříšení těl, o nesmrtelnosti duše, o soudu, o nebi, o pekle — a též o Nejsv. Svátosti. V pohřebišti sv. Luciny, v jednom z nejstarších, jest namalována plovoucí ryba, mající na hřbetě košík s chleby a nádobu ze skla s červeným vínem. Ryba jest znakem Krista. Kristus sytí své věrné chlebem a vínem, Nejsv. Svátosti.

A tak jsme u konce: Ptali jsme se zašlých pokolení, ptali jsme se otců svých ve víře. A oni odpověděli: hlasy z východu i západu, hlasy Evropy, Říma i z Asie, z Egypta i Syrie mluví stejně; hlasy z podzemí i hlasy s nebe hlásají, že křesťanské země a jejich národové vyznávali vždy tutéž víru, co my, že Nejsv. Svátost je pravé tělo a pravá krev Ježíše Krista.

A co národ náš? Který národ světa byl tak oddán Nejsv. Svátosti, jako náš? Z milosti Boží dostalo se mu daru, že hned brzy po svém obrácení měl na trůně knížete — Václava — takového ctitele Nejsv. Svátosti, jaké má na něm sotva který velký národ. Naši otcové, i když bloudili ve víře, i když se vzpírali církvi (Husité) ctili Velebnou Svátost až přespříliš — víc než církev za správné uznává — chtěli přijímati i z kalichu. Naše chrámy, naše písně, zvyky, zvláště náš Boží hrob s vystavenou Velebnou Svátostí — což jiní národové nemají — to vše hlásá: otcové věřili v Nejsv. Svátost.

Tuto víru zachovejme i my pokolením budoucím. Živme ji v sobě a ve svých rodinách! Tato víra bude i nám jako milionům katolických křesťanů před námi, veškerou silou, nadějí, útěchou, spásou.

Deus scientiarum Dominus.

My lidé jsme velice náchylni jednati a mluvit jako Tomáš: »Co nevidím, tomu nevěřím.« Už Písmo sv. říká, že se lidé nejspíše rouhají tomu, čeho neznají: »Tupí, čeho neznají.« (Jud. 10.) Ale nepochopitelné věci sv. víry nelze šmahem zavrhnouti proto jen, že jsou nepochopitelné. Kdo zavrhuje, co nechápe, má za to, že nikdo není větší než on. A to přec není pravda. Už zde na světě jsou veleduchové lidští, kterých mnohý a mnohý z nás v jejich filosofování nebo výpočtech anebo vynálezech nechápe. Jakž bys mohl pochopiti všecko, co ti zjevuje o sobě nekonečný a nade vše povýšený Bůh, co ti praví o sobě a o svých dílech, o nichž Písmo říká, že jsou velkolepá, vznešená, podivuhodná, nepochopitelná! V pravé víře Boží jsou nutná tajemství. Ale ač jsou tajemství nedostupná našemu nedostatečnému rozumu, mají přec i svou stránku světlou. Dovolují, aby člověk s pomocí Boží aspoň trochu jasněji poznával, že se tajemství nepříčí rozumu, naopak, že se jedno k druhému krásně hodí, že různé zjevy podobné v přírodě a v životě je osvětlují. Ne-

vzpomínáte, jak sám Kristus Pán nejtajemnější věci osvětloval svým učedníkům podobenstvími? Vzpomeňte, jak přirovnával působení Ducha Sv. k větru; milost Boží spojuje jako míza ratolest (duši člověka) s kmenem (Kristem) a p. A tak i tajemství všech tajemství: Nejsv. Svátost oltářní, byť nepochopitelné, dá se přece trochu osvětliti některými

1. zjevy přírodními

2. a zjevy lidské dovedností.

I. Z j e v y p ř í r o d n í. Tajemství Nejsv. Svátosti jest hlavně těžké pro dvě věci: pro onu zázračnou proměnu chleba a vína v tělo a krev Páně — a pak pro tajuplnou přítomnost Krista Pána v ní na tolika místech. —

Ale vízme, což se nedějí v přírodě takřka každým okamžikem změny a proměny úžasné? Nejpevnější těleso promění se takřka v okamžiku v plyn; a plyn, zhuštěn, stane se zase naopak pevným tělesem. Těleso leželo na jednom bodě prostoru, proměněno v plyn stává se přítomno na prostoru tisíckrát větším, poněvadž plyn se rozpíná a zaujme vždy prostor co největší. Máte krupěj vody na lžici — jaké nepatrné místo zaujímá! Dejte ji k ohni, nabude, proměněna v plyn, takového mocného rozpětí, že zaujme prostor čtrnácttisíckrát větší.*)

Anebo uvažte a počítejte, s jakou rychlostí šíří se světlo: za jednu sekundu urazí 300.000 kilometrů; za tu dobu oběhlo by celou zeměkouli osmkrát! Není to bezmála všude najednou?**)

To dovede příroda svými silami a příroda obmezená, konečná; neboť jak učenci vážně za to mají, není náš vesmír nekonečný, nýbrž má své meze. Tedy i síly jeho jsou konečné a obmezené. A jestli přec tyto živly a síly vykonávají změny a pohyby tak úžasné — suďte — co asi dokáží, co provedou, až by je vzala do ruky sama Boží všemohoucnost!? Jaké změna jí bude nemožná? Co jí bude vaditi, až bude chtít uskutečniti přítomnost současnou na nespočetných a nespočetných místech?

I naše tělo je toho dokladem. Promění se po slavném zmrtvýchvstání a těla vyvolených budou oslavena, zcela proměněna z těl smrtelných a pozemských: »Rozsévá se v porušitelnosti, vstane v neporušitelnosti; rozsévá se v necti, vstane v slávě; rozsévá se v slabosti, vstane v síle, rozsévá se tělo živočišné, vstane duchovní« (1. Kor. 15, 43. 44.) — A jestliže tělo posledního blahoslavence bude tak schopné se proměnit, jaké proměny, jakých nepochopitelných věcí, přítomnosti, trvání a p. jest tudíž jistě schopno přesv. tělo Kristovo, které je neskonale, nekonečně duchovnější a oslavenější, nežli tělo světců a světic?

A tak již tyto zjevy a doklady ujišťují nás, že dobře věříme, věříme-li ve svátostnou proměnu chleba a vína v Nejsv. Svátosti a v přítomnost Páně v ní na tolika a tolika místech!

II. A bylo-li kdy snáze věřiti v Nejsv. Svátost než dnes, kdy naši

*) Bougand: Zpověď a Eucharistie str. 88. (Vzděl. knih. katol.)

**) Gander: Die Erde str. 4.

víru usnadňují i samy vynálezy lidské dovednosti? Krok za krokem postupuje lidská vynalézavost a odstraňuje překážky, které klade naší přítomnosti prostor a jeho rozměry. — Už není potřebí, abyste byli u mne v pokoji, chcete-li se mnou mluvit. Sto mil daleko ode mne dáte stisknouti telegrafní klíč — a já v několika minutách mohu čísti vaše myšlenky a vy moje. — Ba, co dím: Dám si zapnouti telefonické spojení s vámi, promluví do telefonu a vy poznáte i můj hlas a řeknete: Ano, je to jeho hlas — a jsme sto mil od sebe. A přijde radio. — Nejen vy, všichni, kdo vezmou poslouchátka svých radiových přístrojů, když já mluvím s vámi, slyší. V Americe při posledním světovém kongresu eucharistickém chtěli mítí přítomného i sv. Otce z Říma — a poněvadž osobně nemohl, přál si mítí aspoň mezi sebou jeho hlas a jeho slovo: pomýšleli na radiové spojení, ale sešlo s toho. Kdyby byl sv. Otec jejich žádost vyplnil, aj — celý milion účastníků eucharistického kongresu by ho byl slyšel, všem byl by najednou zároveň přítomen, byť ne svou osobou — tož aspoň svým slovem a svým hlasem.

A dejte zachytiti dnes svůj hlas nebo zpěv do fonografu — a vy budete už po padesáti letech tlít v hrobě a váš hlas zbude zde po vás, bude slyšitelný a přítomný i budoucím pokolením.*)

Hle, co je lidským vynálezům vzdálenost — co prostor — ba co i čas? Ó jak dovede pouhý důmysl lidský aspoň zmenšovati, když ne úplně odstraniti překážky, které přítomnosti naší klade prostor, vzdálenost, čas. A co je všecken průmysl a vynalézavost člověka? Jiskerka z vědění Božského. Co všecka dovednost člověka? Odstín moci Boží. A když všemohoucnost Boží a když vševědoucnost Boží se dají v službu lásce Boží nekonečné, jako je Bůh sám, jeho lásce k člověku, se kterým chce býti, obcovati, se stýkati — o rcete — nedovedou tyto mocnosti překonat vše: prostor, vzdálenost, čas a co kde jen se jim staví v cestu?! —

Ó dobrotivý Bože! Jak i pokrokem věd usnadňuješ nám víru! Vynálezy včerejška i dneška a vynálezy zítřka všechny vedou k Tobě! Jen zaslepený rozum a zlovolné srdce může se pro ně pýchou nadýmati a domýšleti se, že se jimi obejde bez Tebe. Nám naopak slouží všechny tyto pokroky a vynálezy vědy a dovednosti lidské k utvrzení a posílení naší víry v Tebe, ó Jezu Svátostný. — Ó dei, dej, Pane, ať vše nás vede k Tobě, neboť ta jest vůle Tvá, abys byl středem našeho života zde a cílem posledním na věčnosti.

Hle, jak máme též opravdu důvod, aby:hom byli Pánu Bohu za rozvoj věd a vynálezů lidských vděční. »Pán všech věd jest Hospodin« ... dří o něm Písmo, (1. Král. 2. 3.) a ony chtěj nechtěj mu slouží k jeho cti a slávě. A proto jim žehná i církev. Je nepravdou, co tu a tam slyšíme, že církev vědění a vzdělání a vynálezům nepřeje a že se jich bojí. Oh ne — žehná jim, žehná. Jen ať rozmnoží dále své poznatky! Jen ať nás dále obohacují vynálezy! Čím více vědění nakupí, čím více dokladů seberou, čím lépe vniknou v rozsah a hloubku a šíři a výši světa.

*) Cfr.: Bougand l. c. 80 a n.

tím více a jasněji zazáří velebnost Boha Tvůrce, Pána a ředitele světa, neboť »Pánem i všech věd jest Hospodin.«

A poněvadž on je jejich pánem a dárce a vůdcem, jako jest i pánem a zdrojem víry, proto nemůže býti věčného, skutečného rozporu mezi vědou a vírou, jak slýcháme. Vždyť jedno je to světlo lidského rozumu, který vědecky badá a světlo víry, které svítí v církvi: obojí jest Jeho — Boží. A Bůh sám sobě odporovati nemůže. — A proto je-li kde jaký rozpor mezi vědou a vírou, jest jen zdánlivý: buď se něco prohlašuje za víru, co článkem víry není a k víře ani nenáleží, anebo se prohlašuje za jistou vědu, co vědou není, nýbrž jen snad domněnkou nedokázanou ještě anebo snad jen věděním povrchním: a povrchní vědění ovšem odvádí od Boha, ale hlubší zkoumání vede k němu. (Baco.) — A nechť svět výsledků bádání a vynalézavosti lidské i zneužívá, však v rukou Božích jsou nástrojem, kterým On své věrné ve víře i v taková těžká tajemství, jako jest tajemství Svátosti oltářní, posiluje, osvětluje, utvrzuje. Pánem jest Hospodin i všech věd; jemu nechť slouží a hold svůj vzdává všechno vědění naše a ještě více víra věděním upevněná.

„Čím se odplatím . . .“

»Čím se odplatím Hospodinu,
za všechno, co prokázal mi?«
(Žl 115., 3.)

Kterási duše zbožná cítila po svém obrácení na víru Kristovu z bludařství, jak nesmírně je povinna Pánu Bohu děkovati. Život — i sebe delší život jí nestačoval a proto ona se modlívala: »Pane, spas mě v nebi, abych Ti mohla děkovati po celou věčnost.*)

Čím větší dobrodíní, tím větší vyžaduje vděčnosti. A jestliže žal-mista už jen za to, že ho Bůh vysvobodil z těžké nemoci, »Z úzkosti smrti, z pekelné hrůzy,« — jak dít, neví, čím by Bohu dosti vynaděkoval a ptá se:

Čím se odplatím Hospodinu,
za všechno, co prokázal mi, —

ó Jezu svátostný, čím, čím jsme asi povinni my Tobě za dar všech darů, za milost všech milostí, za milost nejlepší a nejvyšší: Eucharistii, Nejsv. Tvou Svátost? Jak se asi plně musíme ptáti my:

Čím se odplatím Hospodinu . . .?

Není možno odpověděti úplně. Ptejme se prozatím:

Co jsme povinni Pánu Ježíši v Nejsv. Svátosti za to, že je zde přítomen?

*) Stimmen der Zeit 1920. B. 99. str. 481.

Především úctu — a to úctu nejvyšší, která přísluší jen samému Bohu — a nazývá se klanění. — Nejsv. Svátosti jsme povinni se klaněti. — Proč?

1. Především proto, že je v ní Bůh. Za Boha, za Syna Božího jej prohlašovalo samo nebe: otvíralo se nad ním, ozařovalo jej svým jasem a s nebe bylo slýchati: »Tento jest můj milý Syn, v němž jsem si dobře zalíbil.« — Za Boha se prohlašoval sám — tolikrát: — říkal o sobě: »Já a Otec jedno jsme.« Kamenovali ho za to chtěli; ptal se jich: »Mnoho dobrých skutků jsem vám prokázal — pro který z nich mne kamenujete?« — A oni? »Pro žádný dobrý skutek tě nekamenujeme — nýbrž proto, že Ty jsi člověkem, činíš se Bohem.« (Jan 10.) — Tohka zázraky na nemocných, na přírodě i na mrtvých ukázal, že jej, jak říkal, zpečetil sám Bůh — t. j. že sám Bůh dosvědčil o něm, že je pravý Syn Boží, za něhož se vydává: neboť s podvodníkem, který by se falešně a neprávem stavěl býti Synem Božím, by Bůh přece nepracoval. Vzal by jej snad ještě za všecku faleš a podvod celého života i do nebe?

A všechny ty divy, mocí Boží učiněné, staly se a jsou zaznamenány v evangeliu proto, »abychom poznali,« dí sv. Jan, »a uvěřili, že Ježíš jest Syn Boží a abychom věřice, měli život věčný.« (Jan 20, 31.) A poslední den svého života, stojí před soudcem, je zapřísahán: »Zapřísahám tě skrze Boha živého, abys nám pověděl, jsi-li Kristus, Syn Boha živého?« A on dí: »Ty jsi řekl — je tak, jak jsi řekl.« A aby nemohl někdo pochybovat, zdali snad to není jen pouhý titul — to slovo: Syn Boží, — dodává: »A od této chvíle užíte Syna Člověka seděti na pravici Boží a přicházeti v oblacích nebeských« — t. j. jsem Syn Boží — jediný, pravý — od proroků předpověděný Soudce světa. (Mt. 26. 63 n.)

Ó Bůh — Bůh jest Ježíš Kristus! A tento Bůh jest zde ve Svátosti. —

Ó do prachu skloňte hlavy!

»Bohu se klaň!« (Zjev. 19.) — To je sám ten, který říkal: »Plánu Bohu svému se budeš klaněti a jemu jedině božskou poctu vzdávat!« (Mt. 4, 10.)

2. Ale Nejsv. Svátosti jsme povinni se klaněti i proto, že jest zde jako člověk, tedy jeho sv. přirozenost lidské. A proč opět?

Protože je nerozlučně spojena s Boží osobou Syna Božího. Vždyť pro osobu úctyhodnou ctíme i věci, které jí náležely nebo náležejí. Synu, proč chováš v úctě prsten po svém otci? Dcero, proč v posvátné paměti máš i šat nebo plenu po své dobré milé matce? Zdaž ne proto, že tyto věci bývaly ve styku s osobou, kterou ctíš — na její ruce — na jejím těle? A jestli už i takové předměty jsou úctyhodné, které jen zevně souvisely nebou souvisí s úctyhodnou osobou — nebude úctyhodná lidská přirozenost Kristova, která jest součástí jeho božské osoby — a nejen zevně k němu připojena, nýbrž úplně do samé jeho božské by-

losti pojata, tak že dělá s ní jeden celek: jedna osoba je to — a to osoba Boží!

Nedá se od ní už nikdy oddělit, takže se nikdo nemůže klaněti Kristu Pánu jinak, leč tak, že se klaní zároveň i jeho přirozenosti lidské. »Kdo je tak nemoudrý, aby řekl Pánu: Vyjdi ze svého těla, abych se ti klaněl?« — ptá se sv. Athanasius.* — To Kristus — Bůh nikdy neudělá. Navždy podrží lidskou přirozenost, kterou vtělením na sebe vzal a v které od počátku se mu musili klaněti všickni, kdož ho chtěli božsky uctíti. —

Či komu se klaněli tři mudrci od východu? Kristu — dítěti: »A vešedše do domu, našli dítko s Marií, matkou jeho, a padše, klaněli se jemu.« (Mt. 2, 11.) — A komu se klaněl slepý po svém zázračném uzdravení, když na otázku Kristovu: Věříš v Syna Božího? — odpověděl: »Kdo jest to, Pane, abych v něho věřil?« A Ježíš řekl jemu: »I vidíš ho, a ten jest to, jenž s tebou mluví.« — A padnuv před ním, klaněl se mu.« (Jan 9, 35—38.) — Komu se klaněli apoštolové v lodi na moři po zázračném utišení bouře? Tomu, jenž v podobě člověka před nimi stál: k tomu přistoupivše, poklonili se mu, řkouce: »V pravdě Syn Boží jsi Ty.« (Mt. 14, 34.)

A byl-li všeho klanění hoden i v těle svém smrtelném, čím více nyní v těle svém oslaveném, nyní, kdy za to, že »ponížil sebe samého až k smrti a to k smrti kříže, povýšil ho Bůh a dal mu jméno, kteréž jest nade všechna jména, aby ve jménu Ježíšově poklekalo veškero koleno, nebešťanů, pozemšťanů i těch, kteří jsou v podsvětí, a aby každý jazyk vyznával, že Pánem jest Ježíš Kristus ke slávě Boha Otce?« (Filip. 2, 8—11.)

A s tímtož oslaveným tělem jest zde; — s tělem, kteréž bylo nástrojem našeho vykoupení — s tělem, které nese na sobě oslavené jizvy z ran utrpených za naši spásu — a my bychom se rozpakovali? Mý bychom nevěděli, co před tímto tělem dělati?

Hořelo... Plameny požáru bylo viděti v hořícím domě ještě živoucí bytost. Hrdina, mladý muž, neváhaje ani okamžik, vrhá se v plameny a zachraňuje jej — syna z onoho domu — ale stálo ho to život. Podlehli popáleninám. A teď, když přivedli zachráněného k tomuto tělu jeho ochránce, popáleninami zjizvenému, skácel se, vděčností i dojmutím k němu, aby je zlíbal. Ale dojmutí vzalo mu život.

A my? Ó pojďme a klaňme se! Je zde Bůh!

Klaní se mu všickni andělé.
Slyší to a plesá Sion,
veselí se davy žudské,
— — — — —

Jsi, Pane, nejvyšší v celém světě,
vysoko vyvýšen nade všechny bohy.
(Ž. 96, 8. 9.)

*) U Žáka S. J. Věrouka II. 278.

Je zde i se svým člověčenstvím, všeho klanění hodným, jemuž vděčíme za své vykoupení...

Ó pojdte, chvalme s radostí Pána,
s jásotem slavme Boha, svou spásu;
předstupme před tvář jeho s díky
písně plesu pějme jemu.
Neboť Bůh veliký jest Hospodin
a král nade všechny bohy.
Jsouť v ruce jeho všechny končiny země,
temena hor jsou majetek jeho —
jeho jest moře, neb on je učinil
a souš je dílo jeho rukou.
Pojdte, klanějme se, padněme,
poklekněme před Pánem, svým Tvůrcem,
jeť on Pán, náš Bůh, a my jsme
lid, ježž on vodí a ovce, ježž pase.

(Ž. 94, 2—7.)

Tak nás tomu učí sv. Otcovš Sv. Augustin n. př. vykládaje slova Písma:

Koťte se u podnože jeho nohou,
(Ž. 98, 5.)

dí: »Což je tato podnož jeho nohou, ne-li jeho svaté člověčenství? A tomu se můžeme a smíme klaněti a božskou poctu vzdávati — ačkoli je to věc stvořená; protože to podnoží uctíváme pro Toho, jemuž za podnoží slouží.«*)

A sv. Ambrož naráží na jiná slova Písma: »země jest podnoží jeho« — ptá se — »co je ta země jiného, leč tělo Kristovo, kterému se v tajemné jeho Svátosti klaníme?«**)

»A právem se mu smíme klaněti,« dodává sv. Jan z Damašku, »neboť nectíme je jako holé tělo samo o sobě, nýbrž jako spojené s božstvím.«***)

Proto se církev sv. tolik hrozí každé neuctivosti k Nejsv. Svátosti. Proto i dí, že nechtíti se klaněti Kristu Pánu ve Svátosti je znamením nekatolického, nevěřícího ducha: »A kdo by tvrdil, že Kristu Pánu, jednorozenému Synu Božímu, nenáleží v Eucharistii se klaněti, vylučuje se tím již z církve.†)

Ale církvi sv. nestačí jen hájiti práva Pána Ježíše na klanění, které mu ve Svátosti náleží. Ona jde dál. Ona se mu i o to stará, aby byl uctíván, jak se Bohu sluší, božskou poctou, klaněním, adorací.

Ve chvíli sv. pozdvihování velí nám: Klekněme, padněme a

*) Ju. Ps. 98. u sv. Petra Kan'ta. l. c. 151.

**) De Spiritu S. l. III. c. 12. ibidem.

***) Žák S. J.: Věrouka II. 276.

†) Conc. Trid. sess. 13. c. 5.

volejme k sv. Hostii: Pán můj a Bůh můj! Vystavuje Velebnou Svátost na ozdobné trůny — na oltáři tonoucím v záplavě světla a květů a dí:

Králi, Kristu klanějme se,
panovníku národů:
jenž se těm, kdož přijímají,
dává k hodům duchovním.

Zavedla slavné veřejné průvody s Nejsv. Svátostí; to tak vítězného krále provázivali za starých dob ve vítězoslavném průvodu...

Zavedla 40hodinovou pobožnost, při níž jest Velebná Svátost nepřetržitě vystavena k veřejnému holdu a klanění.

A ani to ještě nestačilo. Žil ve Francii v letech 1811—1868 zbožný kněz, Petr Julián Eymard, rozněcený neobyčejnou láskou k Nejsv. Svátosti. Když se dlouho modlil a dlouho uvažoval, čím, čím by jen Nejsv. Svátost oslaviti mohl, zjevila se mu, jak byl pevně přesvědčen, nejbláh. Panna Maria a uložila mu: »Dbej víc o svého Pána ve Svátosti. Každé tajemství jeho života má pro sebe nějaký řád, který je uctívá; jen Nejsv. Svátost nikoli.« — Od té chvíle neustal, až založil řád, výhradně určený ke klanění se Nejsv. Svátosti. V jeho kongregaci je vystavena Velebná Svátost celý boží rok, ustavičně, bez přerušení, ve dne v noci. A stále se jí klanějí — jeden nebo dva i více členů jeho řádu, z něhož každý po osmi hodinách je povinen jíti a klaněti se celou hodinu. — A církev sv. ho prohlásila za blahoslaveného (1925 v červenci) a schválila jeho dílo — dílo klanění. Ano doporučuje kněžím i věřícím, aby podle návodu bl. Petra Juliána Nejsv. Svátosti se klaněli: kněží ve zvl. spolku kněží adoratorů, každý jednu hodinu týdně věřící ve spolku ustavičného se klanění jednu hodinu měsíčně.

Nuže, drazí v Kristu shromáždění — plňte svou povinnost k Nejsv. Svátosti: klaňme se jí. Klaňme se jí zvláště při vstupu do chrámu: to má býti vždy první úkon tvora, když přijde na dohled Boží: Klaněj se u podlahy jeho nohou! Klaňme se při sv. službách Božích, zvl. při mši sv: ve chvílích nejposvátnějších — při sv. pozdvihování, přijímání a požehnání. Klaňme se při slavnostech ke cti Nejsv. Svátosti pořádaných. Jděme rádi a s největší úctou v průvodu Božského Těla a vzkříšení. — Účastněme se rádi t. zv. osadních slavností Nejsv. Svátosti, kdy je vystavena v našem farním chrámu Páně... A což je to mnoho žádáno, když bys každý den na chvilku se zastavil v chrámu Páně a sklonil zde před ním své koleno na několik minut? Je to mnoho, asi z 1000 minut, jež nám po nočním odpočinku na den asi zbývají, věnovati Bohu Svátostnému 5—10minutovou zastávku před Ním a klaněti se mu?

Pánu Bohu svému se budeš klaněti
a jemu jediné božskou poctu vzdávati.

(Mt. 4, 10.)

Pánu Bohu svému se budeš klaněti.

»Pánu Bohu svému se budeš klaněti
a jemu jediné božskou poctu vzdávatí.«
(Mt. 4, 10.)

Ryby a vodní zvířata, žijící v hlubinách, kam parsek slunce nevniká, pozvolna ztrácejí zrak; tím, že ho neužívají, zakrňuje... až ho pozbudou docela. Tak mnozí lidé: hřívají se jen do věcí pozemských a shonu po nich tak, že zapomínají pozvedat oči k nebi, k Bohu — a nevidí už ani, že jsou pro něho stvořeni a že mají jako tvorové také nějaké povinnosti k Bohu — že mají zvláště povinnost jemu se klaněti.

Připomeňme si je:

1. Co jest Bohu se klaněti

2. a jak plníme tuto povinnost k Nejsv. Svátosti?

I. Co jest Bohu se klaněti?

»Vzdávati mu úctu nejvyšší, která mu jakožto svrchovanému Pánu přísluší.« — Už člověk ctí člověka. To jest jedna z těch věcí, kterými se lišíme od zvířete. Zvířata se nectí. Ale člověk ctí člověka: dítě matku, syn otce, sluha svého pána. Ctíme své učitele, vrchnosti, vladaře. My si je třeba i zvolíme, ale ctíme je. A čím větší a lepší otec nebo pán, tím více je máme v úctě. Na východě padají před svými vladaři i na tvář. V Číně v určité dny sám císař smí vejíti do pokoje své matky jen tak, že zuje prve obuv za dveřmi její komnaty.

Ctí-li však člověk člověka, - tím spíše má ctíti Boha! On sám tak žádá:

Syn ctí otce svého
a sluha pána svého;
jsem-li tedy já váš otec,
kde jest úcta má,
a jsem-li já váš pán,
kde jest bázeň má?
praví Hospodin zástupů.
(Mat. 1, 6.)

Ale má-li býti úcta naše tím větší, čím větší jest důstojnost, vznešenost toho, jejž ctíme, můj Bože, kdož stačí býti ctitelem Tvým?! Neboť kdo je jako Ty? Ty, jediný, nejvyšší!

Kdo změřil hrstí vody,
a vážil nebesa dlaní —
kdo vzal do tří prstů tíži země,
kdo zvažil na váze hory,
a pahrčky na závaží?

Co jsou proti této Všemohoucnosti svého Tvůrce všickni tvorové?

Aj, národové jak krůpěj na okovu,
a jako prach na závaží jsou před ním;
aj, ostrovy jako prášek drobný!

Kdo ho počtí dostatečně? Kde najít oběť, která by byla trochu
aspoň úměrná jeho Velebnosti? Ne — ne, takové oběti v celém řádu
přírody není.

Ani Liban nestačí na zátop
a zvěť jeho nestačí na žertvu.
Všickni národové, tak jakoby nebyli, tak jsou před ním,
a za nic a za prázdnotu je čím.

(Is. 40, 12—17.)

O majestát velebnosti, moci a síly Boží!

Cos ty, člověče, proti němu? Ubohý tvor — jeho tvor — a nic
víc než tvor. A vš, co to znamená? Tam kdesi vyrábí hrnčář nádoby.
Každá ta nádoba je jeho výtvar. Úplně závislá na jeho vůli, neboť kdyby
ji nechtěl vyrobiti, kdo ho přinutí? A když se rozhodl ji vyrobiti a vy-
tvářiti ji, jest jejím pánem a může s ní naložiti, jak chce. Udělá z jedné
a téže hlíny jednu nádobu krásnou, druhou prostou, třetí rozbije, čtvrtou
pohodí — kdož ho smí za to volati k odpovídání?

A slyš — bratře! Takovou nádobou v ruce hrnčářově, jsi ty v ruce
svého Boha. »Oslavil mne Hospodin (díl prorok Jeremiáš) a řekl: Zdalí
jako tento hrnčář nemohu naložiti s vámi, dome Izraelův, díle Hospodin?
Aj, jako jest hlína v ruce hrnčářově, tak jste vy v ruce mé, dome
Izraelův!« (18, 6.) Úplně závislý na něm. Svou existencí: kdyby byl ne-
chtěl, nebyl's. Mohl tě postaviti na svět jako nějakou nádobu méně
potřebnou — slepého, němého, zmrzačeného... mohl tě nechat jako
mrtvolu na poli válečném... kdo, kdo by ho za to směl volati k od-
povídání?

Byli v zemi palestínské před tím, než se tam usadili židé, národové
pohanští, tak hříšní a hanební, že byli zralí k záhubě. A Bůh je dal
vskutku vyhladiti mečem pro jejich nepravosti. A Duch Svatý dí k tomu:

Kdo smí (pro to) říci: »Co jsi učinil?
Aneb kdo postaví se na odpor soudu tvému?
Kdo tě obviňovati (vytýkati) bude,
zahynou-li národové, které ty jsi učinil?

(Moudr. 12, 12.)

Takový svrchovaný Pán — Hospodin nade všemi národy! A i tito
národové všickni — co že jsou proti němu? Slyšeli jsme: krůpěj vody,
která se drží na okovu, když jej táhneme ze studně. To jsou národové
světa celého před ním. Nyní rozdělme tuto krůpěj na pět dílů podle pěti
dílů světa: Evropy, Afriky, Asie, Ameriky a Austrálie. Lidstvo celé
Evropy bude pětina této krůpěje na okovu. A tuto pětinu rozdělme asi na
15—20 dílů, podle států a zemí a národů v Evropě. Jeden z těchto 20

dílů z oné pětiny krupěje, to je náš stát: má na 13 milionů lidí — muž, budeme musiti tento dvacátý díleček z oné pětiny krupěje rozdělit ještě na 13 milionů — a ten třináctimilionový díleček z ní budeš teprve ty. —

Ach, můj Bože — co jsem před Tebou!? Jaká nepatrnost, jaká nicota, jaký prášek! »Všecka bytost má — je jako nic před Tebou,« modlí se žalmista. (Ž. 38, 6.) Červíček, prášek, oku již ani neviditelný, který závisí úplně a zcela na Tobě — vždyť od Tebe jsem a mám všechno: poslední vlasek, poslední žilku a cévu i každý výdech a vdech vzduchu — ani ten neděje se bez Tvé pomoci... Sčetl jsi všechny kroky mé, odměřil jsi tepy mého srdce — můj život i moje smrt jsou v Tvé ruce! Já neujdu ani živ ani mrtev. Tyś pán života mého i mé smrti, pán všech mých sil i všeho, co jimi dovedu — zkrátka pán všeho co jsem a co mám: mé duše, mého těla, mého rozumu, mé vůle, mého srdce, mé rodiny — i té bych neměl, kdybys byl neřekl v ráji: Rosťte a množte se a nedal svým požehnáním plodnost v lidstvo, jako dáváš požehnání své naší setbě, požehnání, bez něhož všechno, i nejunělejší hospodaření je marné. Několik krupějí deště, několik kousků ledu a je po naší práci i úrodě: — Pán našich polí i úrody i majetku... Ó Svrchovaný — ó Nejvyšší, kam, kam skloniti se mám před Tebou? Až do prachu, až do prachu — hloub, ještě hloub — až na dno nicoty naší — ale ach — nicota ta dna nemá — tak malí jsme před Bohem...

II. A tento velký Bůh je ve Svátosti — což není spravedlivé, uznávati to před ní a vůči ní, že jsme malí, naprosto malí a že mu zcela náležíme?

Vždyť je to Bůh, Tvůrce náš — my, jeho tvorové — náležíme mu právem výrobním. Je to Bůh — Vykupitel náš — náležíme mu právem kupním. Nuže — uznej přece, člověče — také skutkem, že mu náleží tvůj rozum. Má právo, abys mu jej podrobil, když ti říká: Věř, co ti zjevuji! Věř, když tě dávám poučovati těmi, kterým jsem řekl: Jděte a učte — apoštoly — jejich nástupci — papežem, biskupy, kněžími — církví učící. Věř — i když nechápeš — třeba n. př. úžasné nepochopitelné tajemství Svátosti Oltářní. Já, Tvůj Bůh — vím snad více, nežli ty, a mohu více nežli ty. — Věř, mám právo na souhlas Tvého rozumu. Klaněj se! Kdykoli pohlédneš na sv. hostii, zvláště při sv. pozdvihování, volej s pokornou a pevnou vřrou: »Pán můj a Bůh můj!«

Ale nejen rozum náš — i vůle naše náleží Bohu. — Nuže, podejme mu ji — má právo na ni, abychom ji sklonili pod sv. jeho přikázání — a přikázání církve, které říká: »Kdo církve neposlechne, budiž tobě jako pohan a celník.« (Mat. 18, 17.)

Svrchovaný, před mímž jsou všickni národové jako krupěj vody na okovu, má právo na tvé svědomí: »Vydej počet!« řekne ti — jemu neujdeš — ani živ ani mrtev — a ty snad neuznáváš za nutné aspoň jednou do roka v čas velikonoční s ním účty své vyrovnávat? Ó neodkládej — neupírej mu jeho svrchovanost! Má jistě právo na tvůj čas — vždyť je pánem tvého života celého. Je to mnoho, žádá-li z tohoto života tvého okamžik ráno a večer k modlitbě? Je to příliš, žádá-li ze 168 hodin týdně půl hodinky, hodinku na mši svatou? Ze 7 dní — jeden;

ze 365 dní asi jen 60 dní zasvěcených? Jak omluvíš — že's mu ubíral
dní jeho, jediné jemu náležejících? Ubírá ti někdo z tvého majetku —
ubírá ti cti a dobrého jména — jak jej nazýváš? Ale sám ubíráš Bohu
náležející den a čest — majetek jeho nejsvětější! Může ti to býti po-
žehnáno? Ó dej Bohu, co mu náleží. Dávejte, co jest Božího, Bohu! Kla-
nějte se mu!

Svrchovaný pán — tvé rodiny. Má právo žádati od tebe, jak ji
máš zakládati. A on to právo stanovil. Řekl:

Opustí člověk otce svého i matku
a přilne k manželce své,
že budou dva tělem jedním.
(Gen. 2, 24.)

Stanovil manželství jednoho s jednou a nerozlučně.

Co Bůh spojil, člověk nerozlučuj!
(Gen. 2, 24.)

»Kdo propustí manželku svou a pojme jinou, cizoloží proti ní, a pro-
pustí-li žena muže svého a vdá se za jiného, cizoloží.« (Mar. 10, 11, 12.)
Přiznáváte státu — a správně — právo, aby ustanovoval, jaké mají býti
smlouvy snubní atd. jen Bůh by neměl práva stanoviti to, co se týká
manželství Jeho, přímo Jeho, jeho sv. víry a vaší spásy? Svrchovaný
že by neměl práva, stanoviti, že manželství není jen pouhá smlouva ob-
čanská na úřadě, nýbrž svátost veliká v Kristu a církvi? Že jeho svatá
víra žádá neúprosně, aby katolíci, katolička nepodávali ruky k zasnou-
bení s jinověrcem — poněvadž manželství smíšená jsou zkázou každé
víry vůbec!? — A ten, který v celém svém majestátu řekl na počátku:
»Rostte a množte se,« ten má jistě právo žádati, aby katoličtí manželé
nemařili toto jeho tvůrčí slovo, aby se nevzpírali a nevyhýbali dítkám,
které a kolik jim jich On snad dáti chce a tím spíše — aby je nevraždili!

Konečně Boží svrchovanost nad sebou, nad svou rodinou uznávati
znamená: uznávati Ho i za pána svého majetku. — Dal ti jej — kdybyš
ho byl i vlastníma holýma rukama nabyl, kdož ti je dal ty ruce a kdož
je uchránil úrazu? A kdož ti ho zachovává? A myslíš — že nebudeš klásti
počet z něho — zda jsi ho promarňoval, s ním lichvařil, z něho ani ne-
patrnou oběť nepřinášel na udržení chrámu, bohoslužby, k oslavě Boží,
na výživu jeho služů, na obranu a obhájení církve (tisk atd. ...).

A je-li Svrchovaný Pán, nemá práva dáti a zase si vzíti — i z tvé
rodiny i z tvého majetku? Nuže, skloň se s Jobem při náhodách a ne-
hodách pokorně a odevzdaně řízení a dopuštění Božímu:

Hospodin dal a Hospodin vzal,
jak se mu líbilo, tak se stalo,
buď jméno Hospodinovo žehnáno.
(Job, 1, 21.)

**'Drazí v Kristu skromáždění, tak číňte, tak žijte — celý, ve všem ná-
lečejíce Bohu, t. j. Bohu se klaněti. To není jen dáti mu několik slov a citů
při modlitbě... Bohu se klaněti, jest uznávati jeho Svrchovanost a naši
úplnou závislost na Ném, vždy a ve všem, v životě soukromém, rodin-
ním i veřejném, v životě i v smrti.**

**(Pánu Bohu svému se budeš klaněti
a jemu jediné božskou poctu vzdávati!**

OBSAH.

	Strana
Úvod	3
I. Svátost oltární	5
II. Svátost oltární	7
Svátost nejsvětější	9
Svatá hostie	11
Boží tělo	15
Večeře Páně	18
Eucharistie (I.)	20
Eucharistie (II.)	23
Mana, chléb nebeský, chléb andělský	27
Pokrm na cestu do věčností	29
Večer před svým utrpením	32
Chléb — hody chudých	36
Chléb — svaté jednoty	39
Chléb pšeničný	42
„S přespícními upřímnosti u pravdy“	44
Plná má číše, jak vzácná jest	46
Chléb a víno	50
Pod závojem (I.)	52
Pod závojem (II.)	56
Pod závojem (III.)	59
Proměna svátostná	62
Dixit et facta sunt	66
Primice Kristova	69
Večeře svátostná	73
První ordinace	77
Kněží proměňují při pozdvihování	80
Jako člověk s námi	85
Jako obět na oltáři	89
Pokrm duši	92
Věrný druh a výkup duše	95
Credo, quidquid dixit Dei Filius (I.)	99
Credo, quidquid dixit Dei Filius (II.)	104
Veliké dílo Hospodinovo	108
Víra našich otců	113
Deus scientiarum Dominus	118
„Čím se odplatím . . .“	121
Pánu Bohu svému se budeš klaněti	126

DOPORUČUJEME

následující knihy obsahu náboženského:

- J. Fr. Hruška: **Hořelí keř**. Modlitby a meditace. Nejlepší z dosud vyšlých v poslední době! Vázáno v plátně Kč 15.—, v cellulose Kč 35.—, v kůži Kč 50.—.
- A. Huonder S. J.: **U mistrových nohou**. Kněžské meditace. Přeložil A. Čihal. II. samost. svazek. Kč 3.—.
- F. Komárek: **Zdrávas Maria**. 32 májových promluv. Kč 10.—. Velmi krásná kázání pro měsíc Panně Maril zasvěcený.
- Stašek: **Církev katolická a válka**. Stran 51. Kč 8.—.
- Svatohor: **Alleluja**. Knihy chvalozpěvů božích, ve skvostné úpravě na indickém papíře tištěno. Vázané v kůži Kč 40.—, im. kůže Kč 30.—, v plátně s červ. oř. Kč 25.—.
- P. V. Vedral: **Svatost biřmování**. Kč 1.60. Nejlepší pojednání o sv. biřmování s případnými modlitbami.
- P. Fr. Zák T. J.: **Chléb duchovní**. Váz. Kč 6.—.
- Dr. Jos. Miklík C. SS. R.: **Přiručka k biblické dějeprově pro školy obecné a občanské**. I. Starý zákon. Populární výklad Starého zákona. Cena knihy o 180 stranách Kč 24.—, váz. Kč 30.—. II. Nový zákon, stran 224. Cena brož. Kč 27.—, váz. Kč 33.—.
- Dr. Jos. Miklík C. SS. R.: **Nedělní chvílky**. Řada I. Úhledná knížka kapesního formátu, 229 stran. Kč 10.—. Na každou neděli podána tu úvaha. Řada II. v tisku.
- Tom. Blatenský: **Víra a kultura**. Stran 242. Kč 28.—.

Úvěruschopným i na mírné měsíční splátky.

Nakladatelství Čsl. akc. tiskárny
v Praze II., Panská ul. č. 1.

POPULÁRNĚ VZDĚLAVACÍ KNIHOVNA.

Přináší nejméně čtyřikrát do roka krátká populární pojednání ze všech oborů vědy se zvláštním zřetelem k praktickému životu a časovým otázkám společenským.

- I. svazek: Dr. Alfréd Fuchs: **Novinář.** 36 stran. Cena Kč 3.50.
- II. svazek: Josef Hronek: **Kněz v českém národním obrození.** 48 stran. Cena Kč 4.—.
- III. svazek: Dr. Alfréd Fuchs: **Sjednocení církví.** (Unionism.) 32 stran. Cena Kč 3.—.
- IV. svazek: Dr. Alois Kudrnovský: **Záhady spiritismu.** Stran 70. Cena Kč 4.50.
- V. svazek: Dr. Alfréd Fuchs: **Náboženství a politika.** Stran 22. Cena Kč 2.50.
- VI. svazek: Dr. Josef Novotný: **Věda a víra.** Stran 194. Cena 10 Kč.
- VII. svazek: Dr. Markus: **Rodinná kronika.** Stran 80. Cena Kč 8.—.
- VIII. svazek: Dr. Alfréd Fuchs: **Dnešní myšlenková krise.** Stran 32. Cena Kč 3.50.

Ve vydávání se pokračuje.

Současně doporučujeme:

Th. Dr. František Reyl:

SOCIOLOGIE V POLITICE.

Obsáhlé a po stránce vědecké prvotřídní toto dílo, tištěné na pěkném dllovém papíře, v pečlivé úpravě o 429 stránkách, brožované za Kč 36.—, ve vkusné a elegantní celoplátěné vazbě Kč 50.—.

Th. C. Adolf Šelbický:

MODERNÍ KŘESŤANSKÝ NÁZOR SVĚTOVÝ.

Stran 48. Cena Kč 1.40.

Nakladatelství Československé akc. tiskárny
v Praze II., Panská ulice číslo 1.